

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา

นางชนแก้ว มาพรหม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

MP 130058

สำนักวิทยบริการฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
วันรับ.....
วันลงทะเบียน..... 264943
เลขทะเบียน..... 2
เลขเรียกหนังสือ..... 379.65 ข115ก 2564

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2564

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุญาตวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นางชั้นแก้ว มาพรม แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช)

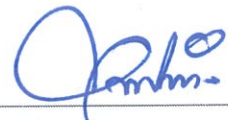

กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูกำแพง)

กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชมพูนุท เมฆเมืองทอง)

กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรกานต์ จังหาร)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)
คณบดีคณะครุศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรรคำ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่.....เดือน..... 19 ก.ค. 2564 ปี.....

ชื่อเรื่อง	: การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา
ผู้วิจัย	: นางซันแก้ว มาพรม
ปริญญา	: ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (หลักสูตรและการเรียนการสอน) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชมพูนุท เมฆเมืองทอง : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรกานต์ จังหาร
ปีการศึกษา	: 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา (2) พัฒนาหลักสูตรและทดลองใช้และจัดอบรมหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น (3) ศึกษาและติดตามผลการใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้น การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นและพัฒนาหลักสูตร แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็น กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูสอนระดับประถมศึกษา ศึกษานิเทศก์ และผู้เกี่ยวข้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 337 คน ขั้นที่ 2 วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง ขั้นที่ 3 สรุปผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง ระยะที่ 2 การพัฒนาและทดลองใช้หลักสูตร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 35 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยมีการดำเนินการวิจัย 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ขั้นที่ 2 พัฒนาหลักสูตร ขั้นที่ 3 วิพากษ์หลักสูตรฉบับร่าง ขั้นที่ 4 จัดการฝึกอบรม และขั้นที่ 5 วิเคราะห์สรุปความพึงพอใจของครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาต่อหลักสูตรฝึกอบรมฯ และระยะที่ 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา กรรมการผู้ประเมิน จำนวน 5 คน และนักเรียนจำนวน 15 คน โดยมีการดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ประเมินความสามารถของครูที่นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยการบูรณาการอาเซียนศึกษาในสภาพจริง ขั้นที่ 2 สัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนที่ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ และ ขั้นที่ 3 วิเคราะห์สรุปความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยการบูรณาการอาเซียนศึกษาที่ครูนำไปใช้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบประเมินความสามารถของครู แบบประเมินความ

พึงพอใจ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน และแผนการเรียนรู้ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลการศึกษาสภาพปัญหาของกลุ่มตัวอย่างพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีปัญหาโดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ($\bar{X}$ = 4.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าปัญหาของกลุ่มตัวอย่าง มี 7 ด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 ($\bar{X}$ = 4.70) ด้านการเขียน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 ($\bar{X}$ = 4.60) ด้านทักษะการพูด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.58) ด้านทักษะการอ่าน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 ($\bar{X}$ = 4.54) ด้านทักษะการฟัง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 ($\bar{X}$ = 4.50) ด้านการทดสอบมาตรฐานภาษาอังกฤษ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 ($\bar{X}$ = 4.50) และด้านทักษะการสื่อสารโดยรวม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 ($\bar{X}$ = 4.30) ตามลำดับ ส่วนความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมโดยรวม 4.53 ($\bar{X}$ = 4.53) เมื่อพิจารณา เป็นรายได้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการแบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้ ด้านความต้องการหลักสูตรอบรมสัมมนา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ($\bar{X}$ = 4.53) ด้านเนื้อหา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ($\bar{X}$ = 4.53) และ ด้านวิทยากร โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ($\bar{X}$ = 4.53) (2) หลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.34 /88.24 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 (3) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 คะแนน ($\bar{X}$ = 4.42) ซึ่งหมายถึง หลักสูตรการฝึกอบรมมีคุณภาพดีมากและหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นทำให้ผู้เข้าอบรมได้รับการพัฒนาทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้มากขึ้น และ (4) จากผลการประเมินผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษจากผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 5 คน และกรรมการผู้ประเมินการใช้หลักสูตร จำนวน 1 คน ที่ได้นำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ของตนเองพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 ($\bar{X}$ = 4.51) แสดงว่าการผู้เข้าอบรมที่นำหลักสูตรมาใช้ในการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูผู้ใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีผลการประเมินด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.76 ($\bar{X}$ = 4.76) รองลงมาได้แก่ ด้านสื่อการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย 4.70 ($\bar{X}$ = 4.70) และด้านการวัดและประเมินผล โดยมีค่าเฉลี่ย 4.60 ($\bar{X}$ = 4.60) ด้านคุณลักษณะที่ดีของครู และด้านการเตรียมการสอนอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.40 ($\bar{X}$ = 4.40) ตามลำดับ แสดงว่าครูมีความสามารถและทักษะในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารฯ ส่วนผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนโดยใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.4 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 90 รองลงมาคือ

ด้านสื่อการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 88 และด้านการสอน ส่วนด้าน การวัดและประเมินผลคิดเป็น ร้อยละ 85 ด้านคุณลักษณะที่ดีของครูคิดเป็นร้อยละ 81 นอกจากนี้ นักเรียนยังมีทัศนคติที่ดีต่อการ เรียนการสอนภาษาอังกฤษคิดเป็นร้อยละ 80 และยังมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้เป็นเชิงบวก และมีความสุขในการเรียนรู้อีกด้วย

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตร, การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร, บูรณาการอาเซียนศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Title : The Training Curriculum Development to Promote the Communicative English Learning Management by Integrating the ASEAN Studies for Primary School Teachers

Author : Mrs.Khankaeo Maprom

Degree : D.Ed. (Curriculum and Instruction)
Rajabhat Maha Sarakham University

Advisors : Assistant Professor Dr.Chomphunut Makemuengthong Chairman
Assistant Professor Dr.Surakan Junghan Committee

Year : 2021

ABSTRACT

The objectives of the research were to: (1) study the problem state and needs of the training curriculum development to promote the communicative English learning management by integrating the ASEAN studies for primary school teachers, (2) develop and implement the training course, and (3) study and follow the results of developed curriculum usability. The sample of the research consisted of the 337 teachers, supervisors, and others who worked under Maha Sarakham Primary Educational Service Area Office 1, 35 selected teachers, 5 school administrators and 15 students which purposive sample sampling. The research instruments were a questionnaire, an observation form, an interview form, a learning behavior observation form and lesson plans. The statistics were means, percentage, standard deviation, validity and reliability.

The results of the research were as follows; (1) The overall for 7 aspects for the sample' problems were at the highest level at 4.55 ($\bar{x} = 4.55$) but when it was consider individual aspect found that, these problems; teachers instruction method aspect was at 4.70 ($\bar{x} = 4.70$), writing skill was at 4.60 ($\bar{x} = 4.60$), speaking skill was at 4.58 ($\bar{x} = 4.58$), reading skill was at 4.54 ($\bar{x} = 4.54$), listening was at 4.50 ($\bar{x} = 4.50$), standard achievement test was at 4.50 ($\bar{x} = 4.50$), and communicative English skill was at 4.30 ($\bar{x} = 4.30$) respectively. According to the overall sample needs, it was at the highest level at 4.53 ($\bar{x} = 4.53$). When it was consider individual aspect, found that there were 3 aspects for their needs; contents aspect and speaker aspect were similar

level at was at 4.53 ($\bar{x} = 4.53$). (2) The effectiveness of the developed curriculum was at 80.34/88.24 as the research's criteria. (3) The sample's satisfaction was at high level as 4.42 ($\bar{x} = 4.42$) which means the participants were improved their skills. and (4) The overall for the curriculum activation at schools, found that the curriculum was satisfied by the school administrations and supervisors were as highest level at 4.51 ($\bar{x} = 4.51$). When it was considered individual aspects, ranged from the highest to the lowest mean scores, found that learning management aspect was at the highest level at 4.76 level, ($\bar{x} = 4.76$), teaching aids aspect was as the highest level at 4.70 ($\bar{x} = 4.70$), evaluation aspect was as the highest level at 4.60 ($\bar{x} = 4.60$) and teachers' characteristics and teaching management were as high level at 4.44 level, ($\bar{x} = 4.44$), respectively. That means the participants were improved their learning management skills after training. According to the overall for students' satisfaction toward their teachers teaching methods found that 90% of them satisfied their learning management, when it was considered individual aspects found that the evaluation was highest number as 85%, teachers' characteristic was at 81%, and the students had positive attitude at 80% and they had positive learning behavior and also enjoy English classroom.

Keywords: Curriculum Development, Communicative English Learning Management, Integrating for ASEAN Studies

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
เพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา

นางชนแก้ว มาพรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2564

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา

นางชนแก้ว มาพรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2564

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

กรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นางชั้นแก้ว มาพรม แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประสพสุข ฤทธิเดช) (ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. เขาวลิต ชูกำแพง) (ผู้ทรงคุณวุฒิ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชมนพูนท เมฆเมืองทอง) (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรگانต์ จังหาร) (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
ปริญญาตรีศาสตรบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

..... (ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี) (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรรค้ำ)
คณบดีคณะครุศาสตร์ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
บทคัดย่อ	ค
ABSTRACT	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ฅ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญตาราง	ฐ
สารบัญภาพ	๗
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามการวิจัย	5
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
1.4 ความสำคัญของการวิจัย	6
1.5 ขอบเขตการวิจัย	6
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	8
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	11
2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศพุทธศักราช 2551	11
2.2 การสอนภาษาอังกฤษตามแนวสื่อสาร	18
2.3 การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม	23
2.4 การบูรณาการ	53
2.5 อาเซียนศึกษา	60
2.6 ภาษาและภาษาต่างประเทศ	69
2.7 ภาษาอังกฤษในประเทศไทย	82
2.8 ความสามารถด้านการจัดการการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ	86
2.9 การศึกษาขั้นพื้นฐาน	98

หัวเรื่อง	หน้า
2.10 ความพึงพอใจ	104
2.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	107
2.12 กรอบแนวคิดการวิจัย	120
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	122
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นการพัฒนาหลักสูตร เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการ อาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา	129
ระยะที่ 2 พัฒนาหลักสูตร ผูกอบรมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับ ครูประถมศึกษา	135
ระยะที่ 3 ศึกษาและติดตามผลการใช้หลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับ ครูประถมศึกษา	137
3.1 การดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูล	138
3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล	139
3.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	141
บทที่ 4 ผลการวิจัย	143
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	143
4.2 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	143
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	145
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นการพัฒนาหลักสูตร เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการ อาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา	144
ระยะที่ 2 พัฒนาหลักสูตร ทดลองใช้ และจัดการฝึกอบรมหลักสูตรเพื่อส่งเสริม การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการ อาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา	152
ระยะที่ 3 ศึกษา และติดตามผลการใช้หลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับ ครูประถมศึกษา	159

หัวเรื่อง	หน้า
บทที่ 5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	162
5.1 สรุปผลการวิจัย	162
5.2 อภิปรายผล	165
5.3 ข้อเสนอแนะ	170
บรรณานุกรม	171
ภาคผนวก	181
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	182
ภาคผนวก ข การหาคุณภาพเครื่องมือ	230
ภาคผนวก ค หลักสูตร	134
ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	288
ภาคผนวก จ ประมวลภาพการจัดกิจกรรม	306
การเผยแพร่ผลงานวิจัย	310
ประวัติผู้วิจัย	320

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	สังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร	28
3.1	ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับครู ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การบูรณาการศาสตร์กับอาชีวศึกษา	125
3.2	ขั้นตอนการดำเนินการออกเป็นรูปแบบหลักสูตรฝึกอบรม DLE MODEL จำนวน 4 ชั้น	130
4.1	ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามความต้องการฝึกอบรมของครูผู้สอน วิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 (ข้อมูลจากแบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม).....	145
4.2	สภาพปัญหาและความต้องการฝึกอบรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อการศึกษาของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต1	146
4.3	ความต้องการด้านรูปแบบหลักสูตร เนื้อหาความรู้ ทักษะและการฝึกปฏิบัติ ในเรื่องต่างๆ และวิทยากร	150
4.4	ความต้องการด้านเนื้อหา และรูปแบบกิจกรรมในการฝึกอบรม	151
4.5	ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมในการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมครั้งที่ 1	153
4.6	ผลคะแนนเฉลี่ยการประเมินผลการฝึกปฏิบัติจากการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม ปัญหาและข้อบกพร่องจากการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมและการปรับปรุงแก้ไข	154
4.7	ปัญหาและข้อบกพร่องจากการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมและการปรับปรุงแก้ไข	156
4.8	ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมในการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม	158
4.9	ค่าเฉลี่ยคะแนนการประเมินของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อหลักสูตรการฝึกอบรม	159
4.10	ผลการประเมินการสอนจากผู้บริหารสถานศึกษาและกรรมการนิเทศติดตามผล การใช้หลักสูตรในโรงเรียน	161
ง. 1	ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามความต้องการฝึกอบรมของครูผู้สอน วิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 (ข้อมูลจากแบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม).....	289

ตารางที่	หน้า
ง. 2	สภาพปัญหาและความต้องการฝึกอบรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อการศึกษาของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต1 290
ง. 3	ความต้องการด้านรูปแบบหลักสูตร เนื้อหาความรู้ ทักษะและการฝึกปฏิบัติ ในเรื่องต่างๆ และวิทยากร 293
ง. 4	ความต้องการด้านเนื้อหา และรูปแบบกิจกรรมในการฝึกอบรม 295
ง. 5	ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมในการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมครั้งที่ 1 297
ง. 6	ผลคะแนนเฉลี่ยการประเมินผลการฝึกปฏิบัติจากการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม ปัญหาและข้อบกพร่องจากการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมและการปรับปรุงแก้ไข 298
ง. 7	ปัญหาและข้อบกพร่องจากการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมและการปรับปรุงแก้ไข 299
ง. 8	ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมในการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม 301
ง. 9	ค่าเฉลี่ยคะแนนการประเมินของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อหลักสูตรการฝึกอบรม 302
ง. 10	ผลการประเมินการสอนจากผู้บริหารสถานศึกษาและกรรมการนิเทศติดตามผล การใช้หลักสูตรในโรงเรียน 304

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1	กรอบแนวคิดการวิจัย 121
ง. 1	การอบรมครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารฯ ณ ห้องประชุมช่อแก้ว และห้อง 323 คณะครุศาสตร์ วันที่ 30 กรกฎาคม 2561 ถึงวันที่ 2 มิถุนายน 2561 307
ง. 2	ผลงานการผลิตสื่อการเรียนการสอนอาเซียนศึกษาของผู้เข้าอบรม 308
ง. 3	การนำเสนอผลงานประดิษฐ์หน้ากากสัตว์ประจำชาติในอาเซียน 308
ง. 4	ภาพที่ระลึกวิทยากรชาวไทยกับผู้เข้าอบรม 309
ง. 5	ภาพวิทยากรชาวต่างประเทศที่ให้เกียรติมาถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ ในการจัดการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร Ajarn Justin Yoshida, Ajarn Bruce Robertson 309

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยใช้ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติไทย ไม่มีการเปลี่ยนแปลง แต่ภาษาอังกฤษเป็นภาษาทำงานที่ใช้ในการประชุมอาเซียนหรือติดต่อเป็นหลัก แม้ว่าจะไม่มีประชาคมอาเซียน ภาษาอังกฤษก็เป็นภาษาที่ใช้แพร่หลายในการติดต่อกับต่างประเทศทั่วโลกมานานแล้ว ดังนั้นเยาวชนไทยควรเร่งฝึกฝนภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้น รวมทั้งภาษาเพื่อนบ้านเพื่อจะได้สื่อสารและทำงานกับเพื่อนบ้านอาเซียนและกับประเทศอื่นๆ ได้ดีขึ้น นอกจากนี้ เยาวชนไทยควรเรียนภาษาประจำชาติ เรียนรู้ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้านให้มากยิ่งขึ้น เพื่อช่วยเพิ่มโอกาสการทำงานและการติดต่อระหว่างกันในประเทศอาเซียน (กรมอาเซียน, 2559, น. 67) ดังนั้นความสำคัญของภาษาอังกฤษในอาเซียนหนึ่งในทักษะที่สำคัญที่ควรพัฒนาให้มากขึ้นในตัวนักเรียนเพื่อเตรียมก้าวสู่ยุคอาเซียน ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ทั้งนี้เนื่องจากภาษาอังกฤษได้ถูกกำหนดไว้ในกฎบัตรอาเซียน (มาตรา 34) ให้เป็นภาษาสื่อกลางในการดำเนินงานและการติดต่อสื่อสารระหว่างชุมชนประชาคมอาเซียน ภาษาอังกฤษซึ่งมีความสำคัญอยู่แต่เดิมเนื่องจากเป็นภาษากลางที่ใช้สื่อสารกันทั่วโลกมีฐานะเป็นเครื่องมือทางธุรกิจ เครื่องมือในการเข้าถึงวิทยาการ ความรู้ และความบันเทิงที่หลากหลายและทันสมัย ดังนั้นภาษาอังกฤษจึงเป็นเครื่องมืออันดับหนึ่งสำหรับพลเมืองอาเซียน และทุกคนจะต้องไปมาหาสู่ เดินทางท่องเที่ยว ทำความรู้จักคุ้นเคยต่อกัน เรียนรู้ซึ่งกันและกัน และที่สำคัญทุกคนจะต้องเดินทางข้ามพรมแดนเพื่อหา งานทำและแสวงหาโอกาสที่ดีกว่าให้กับชีวิต ดังนั้นภาษาอังกฤษจึงเป็นเครื่องมืออันดับหนึ่งสำหรับพลเมืองอาเซียนในการสื่อสารสร้างสัมพันธ์สู่โลกกว้างของภูมิภาคอาเซียนโลกแห่งมิตรไมตรีที่ขยาย กว้างไร้พรมแดน โลกแห่งการแข่งขันไร้ขอบเขตภูมิศาสตร์และวัฒนธรรม (สมเกียรติ อ่อนวิมล, 2557, น. 32)

สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนสำหรับนักเรียน ครู ประชาชนมีหน้าที่ จัดหาและพัฒนาสื่อ หนังสือเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อาเซียนศึกษาและเน้น การเรียนภาษาอังกฤษเป็นหลัก เพราะภาษาที่ใช้ในการสื่อสารคือภาษาอังกฤษ เป็นทักษะสำคัญที่ควร พัฒนาให้มากขึ้นในตัวนักเรียนเพื่อเตรียมก้าวสู่ยุคอาเซียน ให้สามารถติดต่อสื่อสารให้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น นอกจากนั้นคุณลักษณะของเด็กไทยในประชาคมอาเซียนได้กำหนดเป็นลักษณะ 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้าน ความรู้ คือมีความรู้เกี่ยวกับประเทศอาเซียนในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และมีความรู้

เกี่ยวกับกฎบัตรอาเซียน 2) ด้านทักษะ/กระบวนการ มีทักษะพื้นฐาน หมายถึง เด็กไทยสื่อสารได้ อย่างน้อย 2 ภาษา คือ ภาษาอังกฤษและภาษาในประเทศอาเซียนอีก อย่างน้อย 1 ภาษา มีทักษะ ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์ มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสันติวิธี มีความ สามารถในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น เป็นทักษะพลเมือง/ความรับผิดชอบต่อสังคม เคารพและ ยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีภาวะผู้นำ เห็นปัญหาสังคมและลงมือทำเพื่อนำไปสู่การ เปลี่ยนแปลง 3) ทักษะการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองเห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560, น. 7)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษา ต่างประเทศมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศสื่อสาร ในสถานการณ์ต่าง ๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก และสามารถ ถ่ายทอดความคิด และวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งเมื่อเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แล้วนักเรียน สามารถปฏิบัติตามคำสั่ง คำขอร้องที่ฟัง อ่านออกเสียงตัวอักษร คำ กลุ่มคำ ประโยคง่าย ๆ พูดโต้ตอบ ด้วยคำสั้น ๆ ง่าย ๆ ในการสื่อสารระหว่างบุคคลตามแบบที่ฟัง พูดให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและเรื่องใกล้ตัว จัดหมวดหมู่คำตามประเภทของบุคคล สัตว์ และสิ่งของตามที่ฟังหรืออ่าน พูดและทำท่าประกอบ ตาม มารยาทสังคม/วัฒนธรรมของเจ้าของภาษาบอกความแตกต่างของเสียงตัวอักษร คำ กลุ่มคำ และ ประโยคง่าย บอกคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ฟัง/พูดในสถานการณ์ง่าย ๆ ที่เกิดขึ้น ในห้องเรียน ใช้ภาษาต่างประเทศ เพื่อรวบรวมคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องใกล้ตัว มีทักษะการใช้ภาษา ต่างประเทศ (เน้นการฟัง-พูด) ใช้ประโยคคำเดียว (One Word Sentence) ประโยคเดียว (Simple Sentence) ในการสนทนาโต้ตอบตามสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถ ปฏิบัติตามคำสั่ง คำขอร้อง และคำแนะนำที่ฟังและอ่าน อ่านออกเสียงประโยค ข้อความ นิทาน และ บทกลอนสั้น ๆ ถูกต้องตามหลักการอ่าน พูด/เขียนโต้ตอบในการสื่อสารระหว่างบุคคล พูด/เขียนให้ ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง เพื่อน และสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว ใช้ถ้อยคำ น้ำเสียง และกิริยาท่าทางอย่างสุภาพ เหมาะสมตามมารยาทสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา บอกความเหมือน/ความแตกต่างระหว่าง การออกเสียงประโยคชนิดต่างๆ ค้นคว้า รวบรวมคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นจาก แหล่งการเรียนรู้ ใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ ได้ถูกต้อง มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ (เน้น การฟัง-พูด-อ่าน-เขียน) ใช้ประโยคเดียวและประโยคผสม (Compound Sentences) สื่อความหมาย ตามบริบทต่าง ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 240-244)

ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ปรากฏคำว่า อาเซียน อยู่ในสาระประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม มาตรฐาน ส 4.2 ตัวชี้วัดในระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ข้อที่ 2 คือ บอกความสัมพันธ์ของ

กลุ่มอาเซียนโดยสังเขป ขณะที่ในสาระอื่นๆ ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ไม่ได้ระบุ คำว่า อาเซียน ไว้แต่มีคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันคือ คำว่า เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดังนั้น-อิทธิพลของอารยธรรมอินเดียและจีนที่มีต่อไทย และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยสังเขป

นอกจากนี้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดมาตรฐาน การเรียนรู้ ตัวชี้วัด และ สาระการเรียนรู้แกนกลางที่เกี่ยวกับอาเซียนศึกษา ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งสามารถ นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอาเซียนศึกษาได้ โดยครอบคลุมอยู่ในทุกสาระ ทั้งสาระศาสนา สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตใน สังคม สาระเศรษฐศาสตร์ สาระภูมิศาสตร์ และสาระประวัติศาสตร์ จะเห็นได้ว่า เนื้อหาเกี่ยวกับอาเซียน ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ปรากฏอยู่ เฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเท่านั้น แต่ไม่พบในมาตรฐานและตัวชี้วัดของกลุ่มสาระ การเรียนรู้ อื่นๆ ทั้งนี้เนื้อหาเรื่องอาเซียนนั้นสามารถสอดแทรกเข้าไปได้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ (อนรรฆ สมพงษ์, 2562, น. 159)

สภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานคือ ผู้เรียน ไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษแบบสื่อสารได้ ยังออกเสียงคำศัพท์พื้นฐานไม่ถูกต้อง ปัญหาการจัดการเรียนรู้ นี้อาจเกิดจากการเรียนการสอนภาษาอังกฤษยังไม่บูรณาการทั้ง 4 ทักษะ การฝึกปฏิบัติยังไม่เพียงพอ ส่วนใหญ่เน้นการสอนไวยากรณ์และท่องศัพท์ ส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษแบบการ สื่อสารได้ ครูสอนภาษาอังกฤษระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานกว่าร้อยละ 80 ไม่ได้จบวิชาเอกภาษาอังกฤษ และมีภาระงานต้องสอนหลายกลุ่มสาระ รวมทั้งมีภาระงานอื่นที่นอกเหนือจากการสอนมาก ครูส่วนใหญ่ ยังต้องทั้งทักษะภาษา โดยเฉพาะการสื่อสาร ทักษะการสอน และขาดเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษ ผลการประเมินความสามารถตนเองของครูสอนภาษาอังกฤษของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ครูร้อยละ 51.91 มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับที่ต้อง ปรับปรุง ดังนั้น ความคาดหวังที่จะให้ครูพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจัดทำแผนการสอน ผลิตสื่อ และ จัดการเรียนการสอนตามที่กำหนดจึงไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง และครูขาดการสนับสนุนให้ ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561, น. 6)

อย่างไรก็ตามประเทศไทยยังคงประสบปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษของคนไทย เพราะปัญหา การใช้ภาษาอังกฤษของคนไทยอยู่ในขั้นวิกฤตเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ในโลก และจะกระทบต่อการ เข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและสังคมโลก เพราะภาษาอังกฤษเป็นกุญแจไปสู่การแข่งขันรวมถึง การสร้างความร่วมมือกับประชาคมโลก โดยสาเหตุที่เราให้ความสำคัญกับภาษาต่างประเทศน้อยส่วนหนึ่ง เพราะเราไม่ได้มีการสื่อสารกับชาวต่างชาติมากนัก เพราะไม่เคยเป็นเมืองขึ้นของใครแต่ประเทศที่จะ สามารถแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ได้ทุกด้าน ต้องมีความสามารถในการสื่อสารกับประเทศอื่นๆ และ ประเทศในกลุ่มอาเซียนส่วนหนึ่งที่เป็นเมืองขึ้นมาก่อนก็ได้มีการพัฒนาด้านภาษาไปได้ดีกว่าประเทศไทย

(สุรินทร์ พิศสุวรรณ, 2558, น. 150-152) นอกจากนั้นกระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบันประสบความล้มเหลวและไม่สามารถบรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตรได้โดยเฉพาะปัญหาของผู้เรียน วิธีการสอนของผู้สอน บรรยากาศในห้องเรียนไม่เหมาะต่อการเรียนรู้ นอกจากนี้สื่อการเรียนรู้มีน้อย ไม่น่าสนใจ ไม่ทันสมัย และการไม่มีโอกาสฝึกทักษะอย่างต่อเนื่องและเพียงพอ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2558, น. 57)

ดังนั้น การฝึกอบรมบุคลากรจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อองค์การเพราะความสำเร็จในการดำเนินงานขององค์การนั้นขึ้นอยู่กับคนหรือบุคลากร ทำให้แผนการทั้งหลายนั้นเป็นความจริงหากองค์การใดมีบุคลากรซึ่งเพียบพร้อมไปด้วยความรู้ ทักษะและความสามารถที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานต่างๆ แล้ว การดำเนินงานก็เป็นไปอย่างราบรื่น (ชูชัย สมितिไกร, 2553, น. 8) และในการจัดการเรียนรู้ครูเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร การพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ จึงเป็นความสำคัญจำเป็นอันดับต้นๆที่ต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนและเป็นระบบ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานความสามารถของครูสอนภาษาอังกฤษ เพื่อเป็นกรอบและเป้าหมายในการดำเนินงานพัฒนามีการประเมินความรู้ของครูด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อจัดกลุ่มพัฒนาตามระดับความสามารถและความต้องการเมื่อเทียบกับมาตรฐาน หลังจากนั้นได้เริ่มต้นกระบวนการพัฒนาครูภาษาอังกฤษด้วยรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งการอบรม สัมมนา จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การฝึกอบรมต่างประเทศ การศึกษาดูงานการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนนานาชาติ โรงเรียนต้นแบบประเภทต่างๆ โดยมีเครือข่ายการพัฒนาและให้ความร่วมมือดำเนินการในระดับต่างๆ เช่น ศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ (ERIC) ซึ่งมีในทุกเขตพื้นที่การศึกษา สถาบันอุดมศึกษา สถาบันภาษาทั้งของรัฐและเอกชนในระดับต่างๆ (วัฒนาพร ระวังทุกข์, 2555, น. 7) แสดงให้เห็นว่าการฝึกอบรมเป็นกระบวนการหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาครูทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติในการจัดการเรียนรู้ให้ดีขึ้นได้ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษทั้งในและต่างประเทศที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาไว้มีดังนี้

ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้อังกฤษระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระบวนการพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้ว แล้วนำมาสังเคราะห์ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้อังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูระดับประถมศึกษา มี 10 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความเป็นมาและความสำคัญ 2) หลักการ 3) จุดมุ่งหมาย 4) คำอธิบายรายวิชา 5) ผลการเรียนรู้ 6) กระบวนการพัฒนาหลักสูตร 7) หน่วยการเรียนรู้ 8) เนื้อหาของหลักสูตร 9) กิจกรรมการเรียนรู้ 10) การประเมินผล โดยการจัดฝึกอบรมมี 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นมีความรู้ทางภาษา (Language: L) ขั้นนำออกแบบการจัดการเรียนรู้ (Design: D) ขั้นสู่การผลิตสื่อคุณภาพดี (Learning

Media: L) และขั้นมีเทคนิคการประเมินผล (Evaluation: E) ภายใต้แนวคิดทฤษฎีการเลียนแบบ (The Imitation Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า พัฒนาการทางการพูดนั้นเกิดขึ้นหลายทาง โดยอาศัยการเลียนแบบ ซึ่งอาจเกิดได้จากการมองเห็นหรือการได้ยินเสียง ทฤษฎีเสริมกำลัง (Reinforcement Theory) ทฤษฎีนี้อาศัยจากหลักทฤษฎีของการเรียนรู้ซึ่งถือว่าพฤติกรรมทั้งหลายถูกสร้างขึ้นโดยอาศัยการวางเงื่อนไข ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ บรูเนอร์ (Bruner) และทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองของ (Vygotsky) ซึ่งอยู่บนฐานของการอ้างอิง หลักฐานในสิ่งที่สร้างขึ้นเพื่อพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับครูระดับการศึกษาขั้น พื้นฐาน การบูรณาการศาสตร์กับอาเซียนศึกษา เพื่อไปนำใช้พัฒนาศักยภาพสำหรับครูในการสอน ภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการอาเซียนศึกษา ซึ่งปัจจุบันไม่มีหลักสูตร หรือรายวิชาอาเซียนที่สอนโดยตรง รูปแบบการฝึกอบรมที่สร้างขึ้นนี้จะส่งเสริมให้ครูสามารถจัดการ เรียนการสอนภาษาอังกฤษบูรณาการศาสตร์กับอาเซียนศึกษาได้ด้วยตนเองอย่างไร้ขีดจำกัด กระตุ้น ความสนใจ และสร้างความพึงพอใจให้ผู้เรียน ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและเพื่อนๆ มีความสุขใน การเรียน ลดช่องว่างระหว่างบุคคล และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการสนับสนุน ให้ครูผู้สอนได้มีโอกาสเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม ทันสมัย ทำให้การเรียนการสอน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 หลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการ อาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา มีองค์ประกอบและขั้นตอนเป็นอย่างไร

1.2.2 หลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการ อาเซียน ศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา มีวิธีการใช้และผลการใช้เป็นอย่างไร

1.2.3 ผลการใช้หลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดย บูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา เป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครู ประถมศึกษา

1.3.2 เพื่อพัฒนาหลักสูตร และจัดอบรมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา

1.3.3 เพื่อศึกษา และติดตามผลการใช้หลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา

1.4 ความสำคัญของการวิจัย

1.4.1 ได้หลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา ที่มีคุณภาพ

1.4.2 ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ระดับประถมศึกษา มีความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี

1.4.3 ได้แนวทางในการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับครูสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา

1.5 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มี 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา

กลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์แต่งตั้งกลุ่มเป้าหมาย คือผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจศึกษาเอกสารที่ผู้วิจัยได้สืบค้น และให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบพิจารณาเพื่อส่งเสริมเนื้อหาสาระหลักสูตรเพื่อสร้างองค์ความรู้ ความสามารถด้านการสื่อสารในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษา จำนวน 7 คน และครูสอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 337 คน จาก 197 โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 เพื่อสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการ อาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา

ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา

ขอบเขตการวิจัยระยะที่ 2 มีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 2,075 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 35 คน จากโรงเรียน 25 โรงเรียน ได้แก่ ครูที่สอนในโรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม โรงเรียนหลักเมืองมหาสารคาม โรงเรียนอนุบาลกันทรวิชัย โรงเรียนบ้านบรปือ โรงเรียนละ 3 คน และโรงเรียนหนองโนอีดำ โรงเรียนดอนหวานหัวหนอง โรงเรียนบ้านโคกก่อ โรงเรียนโนนราศีฝางวิทยา โรงเรียนท่าตูมดอนเรือ โรงเรียนบ้านโคกบัวค้อ โรงเรียนบ้านลาด โรงเรียนบ้านแก่น้อยหนองเส็งหินลาด โรงเรียนบ้านหนองคู โรงเรียนบ้านเหล่าจันทนาฏ โรงเรียนชุมชนบ้านหมากค่า โรงเรียนบ้านวังแสง โรงเรียนบ้านน้ำใสม่วงวิทยา โรงเรียนบ้านขามเฒ่า โรงเรียนขามเรียง เขียบโนนแสงดอนมัน โรงเรียนบ้านเขว้าใหญ่ โรงเรียนบ้านชีศรีสง่าโนนเสียว โรงเรียนบ้านหนองอุ่ม หวายสามัคคี โรงเรียนบ้านอิติอดอนหวายขมิ้น โรงเรียนชุมชนบ้านลาดวิทยาคม และโรงเรียนบ้านซอแง โรงเรียนละ 1 คน ได้มาโดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา จำนวน 5 คน ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาภาษาอังกฤษ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ผู้เชี่ยวชาญด้านออกแบบการจัดการเรียนรู้ ครูผู้เชี่ยวชาญ (ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินผล) ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตสื่อที่มีคุณภาพ และผู้เชี่ยวชาญด้านการฝึกอบรม ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้แบบสัมภาษณ์

ระยะที่ 3 การศึกษา และติดตามผลการใช้หลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา

1. กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาในโรงเรียน 25 โรงเรียน ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 35 คน ประจำปีการศึกษา 2561 ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ หลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา

2.2.2 ความพึงพอใจของครูที่มีต่อหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา เนื้อหาที่ใช้ในหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษาที่พัฒนาขึ้น และได้นำแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CLT (Communicative Language Teaching) วิธีสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารตามความมุ่งหมายในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และสามารถนำประสบการณ์จากการเรียนไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวัน โดยมีขั้นตอนกิจกรรมการสอน 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมหรือขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Warm up) ขั้นการนำเสนอ (Presentation) ขั้นฝึก (Practice) ขั้นนำไปใช้ (Production) และขั้นสรุป (Wrap up) (สำนักศึกษานิเทศก์และพัฒนามาตรฐานการศึกษา, 2552, น. 25) มาใช้เป็นกิจกรรมในการพัฒนา การภาษาอังกฤษเพื่อบูรณาการศาสตร์กับอาเซียนศึกษาในแต่ละหน่วย ได้แก่

- 3.1 Unit 1 About ASEAN
- 3.2 Unit 2 ASEAN Nations
- 3.3 Unit 3 ASEAN National Flags
- 3.4 Unit 4 ASEAN National Animals
- 3.5 Unit 5 ASEAN National Flowers
- 3.6 Unit 6 ASEAN Foods
- 3.7 Unit 7 ASEAN Attractive Places

4. ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้เวลาในการวิจัยในปีการศึกษา 2561

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร หมายถึง กระบวนการวางแผน การกำหนด การจัดการการเรียนรู้ตามขั้นตอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีการเลียนแบบ (The Imitation Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า พัฒนาการทางการพูดนั้นเกิดขึ้นหลายทางโดยอาศัยการเลียนแบบซึ่งอาจเกิดได้จากการมองเห็นหรือการได้ยินเสียง ทฤษฎีเสริมกำลัง (Reinforcement Theory) ทฤษฎีนี้อาศัยจากหลังทฤษฎีของการเรียนรู้ ซึ่งถือว่าพฤติกรรมทั้งหลายถูกสร้างขึ้นโดยอาศัยการวางเงื่อนไข ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget)

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์ (Bruner) และทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองของ (Vygotsky) มาเป็นกระบวนการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับครูประถมศึกษา การบูรณาการศาสตร์กับอาเซียนศึกษา โดยแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็น การพัฒนาหลักสูตร 2) เพื่อพัฒนาหลักสูตร และ 3) ศึกษาผลการใช้และติดตามผลการพัฒนาหลักสูตร วัดได้จากแบบสอบถามความต้องการฝึกอบรมครูแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แบบประเมินโครงร่าง หลักสูตร แบบทดสอบก่อน-หลังอบรม แบบประเมินความสามารถในการจัดการการเรียนรู้ของครู แบบประเมินผลการฝึกอบรม แบบสัมภาษณ์ครูที่นำหลักสูตรไปใช้ และแบบสอบถามความพึงพอใจ ของครูผู้เข้าอบรมและนำหลักสูตรไปใช้

หลักสูตร หมายถึง เอกสารหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตร วิธีการฝึกอบรมครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาที่เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น ซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความเป็นมาและความสำคัญ 2) หลักการ แนวคิด ทฤษฎี 3) วัตถุประสงค์ 4) กระบวนการฝึกอบรม 5) บทบาทของผู้เกี่ยวข้อง 6) การประเมินผล โดยการจัดฝึกอบรมมี 4 ขั้นตอน ดังนี้ ชั้นมีความรู้ทาง ภาษา (Language : L) ชั้นมาออกแบบการจัดการเรียนรู้ (Design : D) ชั้นสู่การผลิตสื่อคุณภาพดี (Learning Media : L) และชั้นมีเทคนิคการประเมินผล (Evaluation : E) วัดได้จากการประเมิน โครงร่างหลักสูตร การทดลองใช้หลักสูตร และการประเมินผลหลักสูตร

การจัดการเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร หมายถึง การเรียนรู้ภาษาให้เป็นไปตามธรรมชาติของการ เรียนรู้ การเรียนรู้ซึ่งมุ่งเน้นความสำคัญของตัวผู้เรียน มีลำดับการเรียนรู้เป็นขั้นตอน 5 ขั้นตอน ตามกระบวนการสอนแบบ CLT โดยเชื่อมโยงระหว่างความรู้ทางภาษา ทักษะทางภาษาและความสามารถในการสื่อสาร เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ด้านภาษาไปใช้ในการสื่อสารตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

1. ขั้นเตรียมหรือขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Warm up) เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียนเนื้อหาใหม่ อาจจะเป็นการทบทวนเนื้อหาที่เรียนผ่านมาแล้ว หรืออาจเป็นการนำเข้าสู่ เนื้อหาใหม่ที่กำลังจะเรียนต่อไป กิจกรรมที่ใช้ในขั้นตอนนี้ อาจจะเป็นเพลง เกม นิทาน การสนทนา หรือการแสดงบทบาทสมมุติ

2. ขั้นการนำเสนอ (Presentation) เป็นการให้ตัวป้อนภาษา (Language Input) ได้แก่ ผู้เรียน ที่เป็นตัวอย่างภาษาที่ใช้ในชีวิตจริงจากสื่อประสม และตัวอย่างภาษาที่ครูผู้สอน เลือกใช้ในห้องเรียน ครูผู้สอนแสดงบทบาทเป็นผู้ให้ข้อมูล (Informant) และให้ผู้เรียนมีหน้าที่ฟังและสังเกต

3. ขั้นฝึก (Practice) เป็นการฝึกภาษาในสถานการณ์เดียวกันกับที่ครูผู้สอนนำเสนอ ในขั้นที่ นำเสนอ (Presentation) ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้ภาษาในสถานการณ์ที่เสมือนจริง ครูผู้สอนแสดงบทบาทเป็นผู้ควบคุม (Conductor) ในการฝึกภาษาของผู้เรียน และผู้เรียนมีหน้าที่ ในการฝึกและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น จับคู่ฝึกสนทนา

4. ขั้นนำไปใช้ (Production) ต้องออกแบบกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้ใช้ภาษาในการสื่อสารในสถานการณ์เหมือนจริง และเป็นสถานการณ์ใหม่ (New Situation) อาจจะคล้ายคลึงกับสถานการณ์ที่ครูสอนได้นำเสนอไปแล้ว ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาที่เขาได้เรียนรู้มาแล้วทั้งในส่วนที่ได้เรียนรู้แล้วในชั่วโมงก่อนๆ และในชั่วโมงที่กำลังเรียนอยู่ ครูผู้สอนแสดงบทบาทเป็นผู้ให้แนะนำ (Advisor) คอยแนะนำและช่วยเหลือผู้เรียนในการนำภาษาไปใช้ (เรียนมีหน้าที่ในการผลิตภาษา (Productive Language Use)

5. ขั้นสรุป (Wrap Up) เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้สรุปสาระสำคัญของบทเรียน กิจกรรมที่จัดขึ้นในขั้นตอนนี้อาจเป็นเพลง เกม การทำแบบฝึกหัด หรือการมอบหมายงานเป็นต้น

ครูประถมศึกษา หมายถึง ครูผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ที่สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

การบูรณาการ หมายถึง การสอนที่นำเอาสาระความรู้ของวิชาภาษาอังกฤษร่วมกับวิชาอื่นๆ เช่น ศิลปะ คณิตศาสตร์ ดนตรี มาเชื่อมโยงและผสมผสานกันในการจัดการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สาระความรู้ด้านภาษาอังกฤษไปพร้อมกัน ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

อาเซียนศึกษา หมายถึง การเรียนการสอนแบบพหุสาขาวิชาที่เชื่อมโยงความรู้หลากหลายด้าน ทั้งมิติทางสังคม ภาษา วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การสื่อสาร และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภูมิภาคอาเซียน ตลอดจนทักษะในการ ใช้ภาษาต่างประเทศ คือ ภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาราชการของอาเซียน

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกเชิงบวกของครูผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษ ที่เข้ารับการฝึกอบรมและร่วมกิจกรรมแล้วมีความสุข เกิดความรู้ความเข้าใจได้ตามเป้าหมายระหว่างฝึกอบรมและระหว่างจัดการการเรียนรู้ วัดได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจ และ ความรู้สึกเชิงบวกของนักเรียนที่มีต่อครูผู้สอนและวิธีการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ที่ได้นำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในห้องเรียน

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การบูรณาการศาสตร์กับอาเซียนศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอตามลำดับหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ พุทธศักราช 2551
2. การสอนภาษาอังกฤษตามแนวสื่อสาร (CLT)
3. การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม
4. การบูรณาการ
5. อาเซียนศึกษา
6. ภาษาและภาษาต่างประเทศ
7. ภาษาอังกฤษในประเทศไทย
8. ความสามารถด้านการจัดการการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
9. การศึกษาขั้นพื้นฐาน
10. ความพึงพอใจ
11. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

พุทธศักราช 2551

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, น. 1-47) ได้จัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ พุทธศักราช 2551 สรุปลักษณะสำคัญได้ ดังนี้

ในสังคมโลกปัจจุบัน การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีทัศน์ของชุมชนโลก และตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมุมมองของสังคมโลก นำมาซึ่งมิตรไมตรีและความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่นดีขึ้น เรียนรู้และเข้าใจความแตกต่างของภาษา

และวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี การคิด สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครองมีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาต่างประเทศ และใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารได้ รวมทั้งเข้าถึงองค์ความรู้ต่างๆ ได้ง่ายและกว้างขึ้น และมีวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต

ภาษาต่างประเทศที่เป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ซึ่งกำหนดให้เรียนตลอดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานคือ ภาษาอังกฤษ ส่วนภาษาต่างประเทศอื่น เช่น ภาษาฝรั่งเศส เยอรมัน จีน ญี่ปุ่น อหรับ บาลี และภาษากลุ่มประเทศเพื่อนบ้านหรือภาษาอื่นๆ ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษาที่จะจัดทำรายวิชาและจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศ สื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลกและสามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ ประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

1. ภาษาเพื่อการสื่อสาร การใช้ภาษาต่างประเทศในการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็น ตีความ นำเสนอข้อมูล ความคิดรวบยอดและความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างเหมาะสม
2. ภาษาและวัฒนธรรม การใช้ภาษาต่างประเทศตามวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ความสัมพันธ์ ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับวัฒนธรรมไทย และนำไปใช้อย่างเหมาะสม
3. ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น การใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น เป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน
4. ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก การใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ชุมชน และสังคมโลก เป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อการประกอบอาชีพและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

2.1.1 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่างๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

มาตรฐาน ต 1.2 มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึก และความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ต 1.3 นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความคิดรวบยอด และความคิดเห็น
ในเรื่องต่างๆ โดยการพูดและการเขียน

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ต 2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของ
ภาษาและนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ

มาตรฐาน ต 2.2 เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและ
วัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

มาตรฐาน ต 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระ
การเรียนรู้อื่น และเป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน

สาระที่ 4 ภาษาความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

มาตรฐาน ต 4.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในสถานศึกษา
ชุมชน และสังคม

มาตรฐาน ต 4.2 ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อ
การประกอบอาชีพ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

2.1.2 คุณภาพผู้เรียนเมื่อเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

2.1.2.1 ปฏิบัติตามคำสั่ง คำขอร้องที่ฟัง อ่านออกเสียงตัวอักษร คำ กลุ่มคำ ประโยค
ง่ายๆ และบทพูดเข้าจังหวะง่ายๆ ถูกต้องตามหลักการอ่าน บอกความหมายของคำและกลุ่มคำที่ฟัง
ตรงตามความหมาย ตอบคำถามจากการฟังหรืออ่านประโยค บทสนทนาหรือนิทานง่ายๆ

2.1.2.2 พูดโต้ตอบด้วยคำสั้นๆ ง่ายๆ ในการสื่อสารระหว่างบุคคลตามแบบที่ฟัง ใช้
คำสั่งและคำขอร้องง่ายๆ บอกความต้องการง่ายๆ ของตนเอง พูดขอและให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและ
เพื่อน บอกความรู้สึกของตนเองเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ใกล้เคียงหรือกิจกรรมต่างๆ ตามแบบที่ฟัง

2.1.2.3 พูดให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและเรื่องใกล้ตัว จัดหมวดหมู่คำตามประเภทของบุคคล
สัตว์ และสิ่งของตามที่ฟังหรืออ่าน

2.1.2.4 พูดและทำท่าประกอบ ตามมารยาทสังคม/วัฒนธรรมของเจ้าของภาษา บอกชื่อ
และคำศัพท์ง่ายๆ เกี่ยวกับเทศกาล/วันสำคัญ/งานฉลอง และชีวิตความเป็นอยู่ของเจ้าของภาษาเข้า
ร่วมกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับวัย

2.1.2.5 บอกความแตกต่างของเสียงตัวอักษร คำ กลุ่มคำ และประโยคง่ายๆ ของ
ภาษาต่างประเทศและภาษาไทย

2.1.2.6 บอกคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

2.1.2.7 ฟัง/พูดในสถานการณ์ง่ายๆ ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน

2.1.2.8 ใช้ภาษาต่างประเทศ เพื่อรวบรวมคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องใกล้ตัว

2.1.2.9 มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ (เน้นการฟัง-พูด) สื่อสารตามหัวข้อเรื่องเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อมใกล้ตัว อาหาร เครื่องดื่ม และเวลาว่างและนันทนาการภายในวงคำศัพท์ประมาณ 300-450 คำ (คำศัพท์ที่เป็นรูปธรรม)

2.1.2.10 ใช้ประโยคคำเดียว (One Word Sentence) ประโยคเดียว (Simple Sentence) ในการสนทนาโต้ตอบตามสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

2.1.3 คุณภาพผู้เรียนเมื่อเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.1.3.1 ปฏิบัติตามคำสั่ง คำขอร้อง และคำแนะนำที่ฟังและอ่าน อ่านออกเสียงประโยคข้อความ นิทาน และบทกลอนสั้นๆ ถูกต้องตามหลักการอ่าน เลือก/ระบุประโยคและข้อความตรงตามความหมายของสัญลักษณ์หรือเครื่องหมายที่อ่าน บอกใจความสำคัญ และตอบคำถามจากการฟังและอ่านบทสนทนา นิทานง่ายๆ และเรื่องเล่า

2.1.3.2 พูด/เขียนโต้ตอบในการสื่อสารระหว่างบุคคล ใช้คำสั่ง คำขอร้อง และให้คำแนะนำ พูด/เขียนแสดงความต้องการ ขอความช่วยเหลือ ตอบรับและปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือในสถานการณ์ง่ายๆ พูดและเขียนเพื่อขอและให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง เพื่อน ครอบครัว และเรื่องใกล้ตัว พูด/เขียนแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ใกล้ตัว กิจกรรมต่างๆ พร้อมทั้งให้เหตุผลสั้นๆ ประกอบ

2.1.3.3 พูด/เขียนให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง เพื่อน และสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว เขียนภาพ แผนผัง และตารางแสดงข้อมูลต่างๆ ที่ฟังและอ่าน พูด/เขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ใกล้ตัว

2.1.3.4 ใช้ถ้อยคำ น้ำเสียง และกิริยาท่าทางอย่างสุภาพ เหมาะสม ตามมารยาทสังคม และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเทศกาล/วันสำคัญ/งานฉลอง/ชีวิตความเป็นอยู่ของเจ้าของภาษา เข้าร่วมกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมตามความสนใจ

2.1.3.5 บอกความเหมือน/ความแตกต่างระหว่างการออกเสียงประโยคชนิดต่างๆ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน และการลำดับคำ ตามโครงสร้างประโยคของภาษาต่างประเทศและภาษาไทย เปรียบเทียบความเหมือน/ความแตกต่างระหว่างเทศกาล งานฉลองและประเพณีของเจ้าของภาษา กับของไทย

2.1.3.6 ค้นคว้า รวบรวมคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น จากแหล่งการเรียนรู้ และนำเสนอด้วยการพูด/การเขียน

2.1.3.7 ใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและสถานศึกษา

2.1.3.8 ใช้ภาษาต่างประเทศในการสืบค้นและรวบรวมข้อมูลต่างๆ

2.1.3.9 มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ) เน้นการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน) สื่อสารตามหัวเรื่องเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อม อาหาร เครื่องดื่ม เวลาว่างและนันทนาการ สุขภาพและสวัสดิการ การซื้อ-ขาย และลมฟ้าอากาศ ภายในวงคำศัพท์ประมาณ 1,050-1,200 คำ (คำศัพท์ที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม)

2.1.3.10 ใช้ประโยคเดี่ยวและประโยคผสม (Compound Sentences) สื่อความหมายตามบริบทต่างๆ

2.1.4 คุณภาพผู้เรียนเมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.1.4.1 ปฏิบัติตามคำขอร้อง คำแนะนำ คำชี้แจง และคำอธิบายที่ฟังและอ่าน อ่านออกเสียงข้อความ ข่าว โฆษณา และบทร้อยกรองสั้นๆ ถูกต้องตามหลักการอ่าน ระบุ/เขียนสื่อที่ไม่ใช่ความเรียงรูปแบบต่างๆ สัมพันธ์กับประโยคและข้อความที่ฟังหรืออ่าน เลือก/ระบุหัวข้อเรื่อง ใจความสำคัญ รายละเอียดสนับสนุน และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่างๆ พร้อมทั้งให้เหตุผลและยกตัวอย่างประกอบ

2.1.4.2 สนทนาและเขียนโต้ตอบข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและเรื่องต่างๆ ใกล้ตัว สถานการณ์ ข่าว เรื่องที่อยู่ในความสนใจของสังคมและสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม ใช้คำขอร้อง คำชี้แจง และคำอธิบาย ให้คำแนะนำอย่างเหมาะสม พูดและเขียนแสดงความต้องการ เสนอและให้ความช่วยเหลือตอบรับและปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือ พูดและเขียนเพื่อขอและให้ข้อมูล บรรยาย อธิบาย เปรียบเทียบ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังหรืออ่านอย่างเหมาะสม พูดและเขียนบรรยายความรู้สึกและความคิดเห็นของตนเองเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ กิจกรรม ประสบการณ์ และข่าว/เหตุการณ์ พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบอย่างเหมาะสม

2.1.4.3 พูดและเขียนบรรยายเกี่ยวกับตนเอง ประสบการณ์ ข่าว/เหตุการณ์/เรื่อง/ประเด็นต่างๆ ที่อยู่ในความสนใจของสังคม พูดและเขียนสรุปใจความสำคัญ/แก่นสาระ หัวข้อเรื่องที่ได้จากการวิเคราะห์เรื่อง/ข่าว/เหตุการณ์/สถานการณ์ที่อยู่ในความสนใจ พูดและเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม ประสบการณ์ และเหตุการณ์ พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ

2.1.4.4 เลือกใช้ภาษา น้ำเสียง และกิริยาท่าทางเหมาะกับบุคคลและโอกาสตามมารยาทสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา อธิบายเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมและประเพณีของเจ้าของภาษา เข้าร่วม/จัดกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมตามความสนใจ

2.1.4.5 เปรียบเทียบ และอธิบายความเหมือนและความแตกต่างระหว่างการออกเสียง ประโยคชนิดต่างๆ และการลำดับคำตามโครงสร้างประโยคของภาษาต่างประเทศ และภาษาไทย และเปรียบเทียบ อธิบายความเหมือนและความแตกต่างระหว่างชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับของไทย และนำไปใช้อย่างเหมาะสม

2.1.4.6 ค้นคว้า รวบรวม และสรุปข้อมูล/ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ อื่นจากแหล่งการเรียนรู้ และนำเสนอด้วยการพูดและการเขียน

2.1.4.7 ใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์จริง/สถานการณ์จำลองที่เกิดขึ้นในห้องเรียน สถานศึกษา ชุมชน และสังคม

2.1.4.8 ใช้ภาษาต่างประเทศในการสืบค้น/ค้นคว้า รวบรวม และสรุปความรู้/ข้อมูล ต่างๆ จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ เผยแพร่/ประชาสัมพันธ์ ข้อมูล ข่าวสารของโรงเรียน ชุมชน และท้องถิ่น เป็นภาษาต่างประเทศ

2.1.4.9 มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ (เน้นการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน) สื่อสารตาม หัวเรื่องเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อม อาหาร เครื่องดื่ม เวลาว่างและนันทนาการ สุขภาพและสวัสดิการ การซื้อ-ขาย ลมฟ้าอากาศ การศึกษาและอาชีพ การเดินทางท่องเที่ยวการบริการ สถานที่ ภาษา และวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภายในวงคำศัพท์ประมาณ 2,100-2,250 คำ (คำศัพท์ ที่เป็นนามธรรมมากขึ้น)

2.1.4.10 ใช้ประโยคผสมและประโยคซับซ้อน (Complex Sentences) สื่อความหมาย ตามบริบทต่างๆ ในการสนทนาทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

2.1.5 คุณภาพผู้เรียนเมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

2.1.5.1 ปฏิบัติตามคำแนะนำในคู่มือการใช้งานต่างๆ คำชี้แจง คำอธิบาย และคำ บรรยายที่ฟังและอ่าน อ่านออกเสียงข้อความ ข่าว ประกาศ โฆษณา บทร้อยกรอง และบทละครสั้น ถูกต้องตามหลักการอ่าน อธิบายและเขียนประโยคและข้อความสัมพันธ์กับสื่อที่ไม่ใช่ความเรียงรูปแบบ ต่างๆ ที่อ่าน รวมทั้งระบุและเขียนสื่อที่ไม่ใช่ความเรียงรูปแบบต่างๆ สัมพันธ์กับประโยคและข้อความ ที่ฟังหรืออ่านจับใจความสำคัญ วิเคราะห์ความ สรุปความ ตีความ และแสดงความคิดเห็นจากการฟัง และอ่านเรื่องที่เป็นสารคดีและบันเทิงคดี พร้อมทั้งให้เหตุผลและยกตัวอย่างประกอบ

2.1.5.2 สนทนาและเขียนได้ตอบข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง และเรื่องต่างๆ ที่ใกล้ตัว ประสบการณ์ สถานการณ์ ข่าว/เหตุการณ์ ประเด็นที่อยู่ในความสนใจและสื่ออย่างต่อเนื่องและ เหมาะสม เลือกและใช้คำขอร้อง คำชี้แจง คำอธิบาย และให้คำแนะนำ พูดและเขียนแสดงความต้องการ เสนอและให้ความช่วยเหลือ ตอบรับและปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือในสถานการณ์จำลองหรือ สถานการณ์จริงอย่างเหมาะสม พูดและเขียนเพื่อขอและให้ข้อมูล บรรยาย อธิบาย เปรียบเทียบ และ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่อง/ประเด็น/ข่าว/เหตุการณ์ที่ฟังและอ่านอย่างเหมาะสม พูดและเขียน บรรยายความรู้สึกและแสดงความคิดเห็นของตนเองเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ กิจกรรม ประสบการณ์ และ ข่าว/เหตุการณ์อย่างมีเหตุผล

2.1.5.3 พุดและเขียนนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง/ประสบการณ์ ข่าว/เหตุการณ์ เรื่อง และประเด็นต่างๆ ตามความสนใจ พุดและเขียนสรุปใจความสำคัญ แก่นสาระที่ได้จากการวิเคราะห์ เรื่อง กิจกรรม ข่าว เหตุการณ์ และสถานการณ์ตามความสนใจ พุดและเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ กิจกรรม ประสบการณ์ และเหตุการณ์ ทั้งในท้องถิ่น สังคม และโลก พร้อมทั้งให้เหตุผลและยกตัวอย่าง ประกอบ

2.1.5.4 เลือกใช้ภาษา น้ำเสียง และกิริยาท่าทางเหมาะกับระดับของบุคคล เวลา โอกาส และสถานที่ตามมารยาทสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา อธิบาย/อภิปรายวิถีชีวิต ความคิด ความเชื่อ และที่มาของขนบธรรมเนียมและประเพณีของเจ้าของภาษา เข้าร่วม แนะนำ และจัดกิจกรรม ทางภาษาและวัฒนธรรมอย่างเหมาะสม

2.1.5.5 อธิบาย/เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างโครงสร้างประโยค ข้อความ ส่วนวน คำพังเพย สุภาษิต และบทกลอนของภาษาต่างประเทศและภาษาไทย วิเคราะห์/อภิปรายความเหมือน และความแตกต่างระหว่างวิถีชีวิต ความเชื่อ และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับของไทย และนำไปใช้อย่างมีเหตุผล

2.1.5.6 ค้นคว้า/สืบค้น บันทึก สรุป และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ และนำเสนอด้วยการพุดและการเขียน

2.1.5.7 ใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์จริง/สถานการณ์จำลองที่เกิดขึ้นในห้องเรียน สถานศึกษา ชุมชน และสังคม

2.1.5.8 ใช้ภาษาต่างประเทศในการสืบค้น/ค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์ และสรุปความรู้/ข้อมูลต่างๆ จากสื่อแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ เผยแพร่/ประชาสัมพันธ์ ข้อมูล ข่าวสาร ของโรงเรียน ชุมชน และท้องถิ่น/ประเทศชาติ เป็นภาษาต่างประเทศ

2.1.5.9 มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ) เน้นการฟัง-พุด-อ่าน-เขียน) สื่อสารตาม หัวเรื่องเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อม อาหาร เครื่องดื่ม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เวลาว่างและนันทนาการ สุขภาพและสวัสดิการ การซื้อ-ขาย ลมฟ้าอากาศ การศึกษา และอาชีพ การเดินทางท่องเที่ยว การบริการ สถานที่ ภาษา และวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภายในวงคำศัพท์ ประมาณ 3,600-3,750 คำ (คำศัพท์ที่มีระดับการใช้แตกต่างกัน)

2.1.5.10 ใช้ประโยคผสมและประโยคซับซ้อนสื่อความหมายตามบริบทต่างๆ ในการสนทนา ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

2.2 การสอนภาษาอังกฤษตามแนวสื่อสาร (Communicative Language Teaching: CLT)

การสอนตามแนวสื่อสารได้ถูกพัฒนาขึ้นครั้งแรก ในแถบอเมริกาเหนือและยุโรปในช่วงปี 1970 การสอนตามแนวสื่อสารเกิดขึ้นในยุโรป เพราะในช่วงเวลาดังกล่าวมีผู้อพยพเข้าไปอาศัยในยุโรปเป็นจำนวนมาก สมพันธ์ยุโรป (Council of Europe) จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรการสอนภาษาที่สองแบบเน้นหน้าที่และสื่อความหมาย (Functional National Syllabus Design) เพื่อช่วยให้ผู้อพยพสามารถใช้ภาษาที่สองในการสื่อสาร ในส่วนของอเมริกาเหนือโฮมส์ (Hymes) ได้ใช้คำว่าความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Competence) หมายถึง ความสามารถในการปฏิสัมพันธ์หรือปะทะสังสรรค์ทางด้านสังคม (Social Interaction) ซึ่งความสามารถทางด้านภาษาที่สำคัญที่สุดคือความสามารถที่จะพูดหรือเข้าใจคำพูดที่อาจไม่ถูกหลักไวยากรณ์ แต่มีความหมายเหมาะสมกับสภาพการณ์ที่คำพูดนั้นถูกนำมาใช้ (Savignon, 1991) การสอนภาษาแบบสื่อสาร (Communicative Language Teaching: CLT) คือแนวคิดซึ่งเชื่อมระหว่างความรู้ทางภาษา (Linguistic Knowledge) ทักษะทางภาษา (Language Skill) และความสามารถในการสื่อสาร (Communicative Ability) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้โครงสร้างภาษาเพื่อสื่อสาร (Canale and Swain (1980), Widdowson (1978), Savignon (1982) ได้แยกองค์ประกอบของความสามารถในการสื่อสารไว้ 4 องค์ประกอบดังนี้

1. ความสามารถทางด้านไวยากรณ์หรือโครงสร้าง (Grammatical Competence) หมายถึง ความรู้ทางด้านภาษา ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ โครงสร้างของคำ ประโยค ตลอดจนการสะกด และการออกเสียง

2. ความสามารถด้านสังคม (Sociolinguistic Competence) หมายถึง การใช้คำและโครงสร้าง ประโยคได้เหมาะสมตามบริบทของสังคม เช่น การขอโทษ การขอบคุณ การถามทิศทาง และข้อมูลต่างๆ และการใช้ประโยคคำสั่ง เป็นต้น

3. ความสามารถในการใช้โครงสร้างภาษาเพื่อสื่อความหมายด้านการพูด และเขียน (Discourse Competence) หมายถึง ความสามารถในการเชื่อมระหว่างโครงสร้างภาษา (Grammatical Form) กับความหมาย (Meaning) ในการพูดและเขียนตามรูปแบบ และสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

4. ความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อความหมาย (Strategic Competence) หมายถึง การใช้เทคนิคเพื่อให้การติดต่อสื่อสารประสบความสำเร็จโดยเฉพาะการสื่อสารด้านการพูด ถ้าผู้พูดมีกลวิธีในการที่จะไม่ทำให้การสนทนานั้นหยุดลงกลางคัน เช่นการใช้ภาษาท่าทาง (Body Language) การขยายความโดยใช้คำศัพท์อื่นแทนคำที่ผู้พูดนึกไม่ออก เป็นต้น จะเห็นได้ว่า CLT ไม่ได้ละเลยโครงสร้างทางไวยากรณ์ แต่ในการสอนโครงสร้างทางไวยากรณ์ต้องเน้นการนำหลักไวยากรณ์เหล่านี้

ไปใช้เพื่อการสื่อความหมายหรือการสื่อ Canale and Swain (1980) อธิบายไว้อย่างชัดเจนถึงความสำคัญของกฎเกณฑ์และโครงสร้างทางภาษา ถ้าปราศจากกฎเกณฑ์และโครงสร้างแล้วความสามารถทางการสื่อสารของผู้เรียนจะถูกจำกัด ดังนั้น ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา (Fluency) และความถูกต้องในการใช้ภาษา (Accuracy) จึงมีความสำคัญเท่ากัน

2.2.1 บทบาทของผู้เรียน (Learner Roles)

Richards and Rodgers (1995) อธิบายบทบาทของผู้เรียนตามแนว CLT ผู้เรียนคือ ผู้ปรึกษา (Negotiator) การเรียนรู้เกิดจากการปรึกษาหารือในกลุ่มผู้เรียน โดยผู้สอนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ จุดมุ่งหมายหลักในการทำกิจกรรมกลุ่มคือมุ่งให้ผู้เรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รู้จักการให้พ้อๆ กับการรับ

2.2.2 บทบาทของครู (Teacher Roles)

ครูมีบทบาทที่สำคัญ 3 บทบาท คือ

2.2.2.1 ผู้ดำเนินการ (Organizer, Facilitator) เตรียมและดำเนินการจัดกิจกรรม

2.2.2.2 ผู้แนะนำหรือแนะแนว (Guide) ขั้นตอนและกิจกรรมต่างๆ

2.2.2.3 เป็นผู้วิจัยและผู้เรียน (Researcher, Learner) เรียนรู้พฤติกรรมกรรมการเรียนของนักเรียนแต่ละคน

นอกจากนั้นครูอาจมีบทบาทอื่นๆ เช่น ผู้ให้คำปรึกษา (Counselor) ผู้จัดการกระบวนการกลุ่ม (Group Process Manager) ครูตามแนวการสอนแบบ CLT เป็นครูที่เป็นศูนย์กลางน้อยที่สุด (Less Teacher Centered) นั่นคือครูมีหน้าที่ดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อการสื่อสารและในช่วงที่นักเรียนทำกิจกรรมครูจะกระตุ้นให้กำลังใจช่วยเหลือให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารให้ได้ ความหมายและถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ อันเป็นการเชื่อมช่องว่างระหว่างความสามารถทางไวยากรณ์ (Grammar Competence) และความสามารถทางด้านสื่อสาร (Communicative Competence) ของผู้เรียน

2.2.3 บทบาทของสื่อการเรียนการสอน (The Role of Instructional Materials)

การสอนตามแนว CLT จำเป็นที่ต้องใช้สื่อที่หลากหลาย เพราะสื่อมีความสำคัญต่อการเรียนแบบปฏิสัมพันธ์หรือการเรียนแบบร่วมมือและการฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร สื่อที่สำคัญ 3 อย่างที่ใช้สำหรับการสอนตามแนว CLT ได้แก่ เนื้อหา (Text-Based) งาน/กิจกรรม (Task-Based) ของจริง (Realia)

2.2.3.1 เนื้อหา (Text-based Material) ในปัจจุบันมีตำราเรียนจำนวนมากมายที่สอดคล้องกับการเรียน/สอนตามแนว CLT ซึ่งการออกแบบตำราเรียนกิจกรรมและเนื้อหาแตกต่างจากตำราที่แต่งขึ้นมาเพื่อสอนไวยากรณ์ ยกตัวอย่าง แบบเรียน CLT จะไม่มีแบบฝึกหัด (Drill) หรือ

โครงสร้างประโยคส่วนมากแบบเรียนที่เน้น CLT จะประกอบไปด้วยข้อมูลในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดสถานการณ์ที่ให้ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติหรือกิจกรรมคู่ หรืออาจกำหนดเรื่อง (Theme) ที่จะเรียนแล้วมีกิจกรรมที่ออกแบบขึ้นมาเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องนั้น ๆ

2.2.3.2 งาน/กิจกรรม (Task-based Material) เกมต่างๆ บทบาทสมมติ เลียนแบบ และกิจกรรมอื่นๆ เช่น กิจกรรมการสอบถามแลกเปลี่ยนข้อมูล (Gap Conversation) กิจกรรม Jigsaw ที่เน้นให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ทำงานเป็นกลุ่มร่วมมือกัน

2.2.3.3 สื่อที่เป็นของจริง (Realia) CLT เน้นการใช้สื่อที่เป็นของจริง (Authentic Material) เช่น ป้ายประกาศโฆษณา หนังสือพิมพ์รูปภาพ แผนที่ เป็นต้น

2.2.4 แนวคิดเรื่องการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

การสอนภาษาต่างประเทศในระยะเวลาที่ผ่านมา เราจะเห็นได้ว่ามีวิธีการสอนที่แตกต่างหลากหลายตามหลักแนวคิดพื้นฐาน และวิธีการสอนภาษาที่แตกต่างกันออกไปตามแต่นักภาษาศาสตร์ประยุกต์คิดค้นขึ้นเพื่อใช้ในการสอน หรือเพื่อปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น การสอนภาษาอังกฤษตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่เกิดขึ้นประมาณปี ค.ศ. 1970 และได้รับความนิยมอย่างมากในประเทศอังกฤษ เนื่องจากเป็นแนวทางการสอนที่เน้นในเรื่องการสื่อสารตามสถานการณ์ในการใช้ภาษาจริงๆ มากกว่าการเน้นสอนเรื่องรูปแบบหรือโครงสร้างของภาษาเพียงอย่างเดียว

Widdowson (1978, อ้างถึงใน Larsen-Freeman, 2000, p. 121) ได้กล่าวไว้ว่าในช่วงเวลาของการเปลี่ยนแปลงโดยการนำแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมาใช้นั้นมีเหตุผลมาจากการที่ผู้เรียนสามารถผลิตประโยคที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ในชั้นเรียนได้เป็นอย่างดีแต่ก็ยังไม่สามารถที่จะนำความรู้ทางตัวภาษาที่ได้เรียนนั้นไปใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างเหมาะสมถูกต้องตามบริบท ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมากจากการรู้ถึงกฎในตัวภาษาของผู้เรียนนั้นยังไม่เพียงพอต่อการใช้ภาษาในสถานการณ์จริงๆ นั่นเอง

การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารจึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ทางภาษาที่มีไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ ซึ่งนอกจากที่ผู้เรียนต้องมีความรู้ในเรื่องไวยากรณ์ภาษาแล้ว ผู้เรียนยังต้องมีความรู้ในสิ่งที่อยู่นอกเหนือตัวภาษา เช่น สถานภาพหรือความสัมพันธ์ของคู่สนทนาในสังคม อายุ เพศ การศึกษา ความสุขภาพ ตลอดจนเจตนาทั้งทางตรงและทางอ้อมในการสื่อสาร เป็นต้น

Larsen-Freeman (2000, pp. 128-132) ได้กล่าวไว้ว่าเป้าหมายของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้นคือการทำให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารในภาษาที่เรียนได้ โดยการจะทำเช่นนี้ได้จะต้องมีความรู้ในเรื่องของโครงสร้างทางภาษา ความรู้ในเรื่องความหมาย และความเข้าใจในเรื่องของหน้าที่ของภาษาที่ใช้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องเลือกรูปแบบของภาษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่ใช้ในการสื่อสาร

บริบททางสังคม ตลอดจนบทบาททางสังคมของผู้ร่วมสนทนาด้วย นอกจากการสอนที่เน้นในเรื่องหน้าที่ของภาษามากกว่ารูปแบบทางภาษาแล้ว ผู้เรียนยังต้องเรียนทักษะทั้งสี่ คือพูด ฟัง อ่าน เขียน ไปพร้อมๆ กัน ตั้งแต่เริ่มต้นอีกด้วย โดยสิ่งที่มีความโดดเด่นในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร คือเนื้อหาของ การเรียนการสอนจะอยู่ภายใต้กระบวนการทางการจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการใช้ ภาษาเพื่อการสื่อสารทั้งสิ้น โดยการที่ผู้เรียนจะสามารถสื่อสารได้นั้นต้องมียุทธศาสตร์ประกอบหลักๆ อยู่ 3 ประการด้วยกันคือ 1) ช่องว่างระหว่างข้อมูล (Information Gap) คือความต้องการแลกเปลี่ยนข้อมูล ซึ่งกันและกัน โดยเมื่อคู่สนทนาไม่มีข้อมูลหรือมีข้อมูลไม่พอเพียง ทำให้ต่างฝ่ายต้องการที่จะทราบ หรือให้ข้อมูลซึ่งกันและกัน 2) การเลือก (Choice) คือผู้เรียนมีโอกาสในการเลือกที่จะพูดหรือเขียน ตลอดจนรูปแบบในการสื่อสารความหมาย และ 3) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) คือ ผู้เรียนมีโอกาสที่จะได้ทราบถึงผลของการสื่อสารที่ว่าประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวจากปฏิกิริยาของผู้ร่วมสนทนา นอกจากนี้แล้วการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารยังเน้นการเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติ กล่าวคือ ผู้สอน ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาให้มากที่สุด การให้ผู้เรียนสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลกันโดยให้เลือก ใช้ภาษาตามต้องการและให้ประเมินการสื่อสารด้วยตนเองเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในการ สื่อสารจริงๆ ส่วนเรื่องข้อผิดพลาดที่ผู้เรียนมีขณะที่มีการเรียนการสอนนั้นไม่ใช่สิ่งที่ต้องการการแก้ไข เสมอ ทั้งนี้ข้อผิดพลาดจะถูกแก้ไขเฉพาะในส่วนที่สำคัญๆที่จะไปขัดขวางหรือสร้างความสับสนของ ความเข้าใจในการสื่อสารเท่านั้น มิฉะนั้นผู้เรียนอาจเกิดความไม่มั่นใจไม่กล้าที่จะใช้ภาษาในการทำ กิจกรรมต่างๆ ได้

Wilkins (1976) ได้เสนอแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารไว้ว่าเป็นการให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตั้งแต่เริ่มต้น แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่ได้ละเลยในเรื่องความสำคัญทาง ไวยากรณ์และสถานการณ์ในการใช้ภาษา การสอนภาษาตามแนวทางการสอนเพื่อการสื่อสารจะมี ข้อดีกว่าแนวทางการสอนที่เน้นไวยากรณ์คือ มีการฝึกฝนภาษาเพื่อใช้ในการสื่อสาร และเมื่อผู้เรียนได้ มีการฝึกฝนการใช้ภาษาได้ในสถานการณ์จริงแล้ว ยังช่วยให้เกิดแรงจูงใจแก่ผู้เรียนอีกด้วย

การสร้างความสามารถในการสื่อสาร (Communicative Competence) ซึ่งเป็นเป้าหมาย ของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนี้ แบ่งได้เป็น 4 ประเภทตามแนวคิดของ Savignon (1983, pp. 36-38) ดังต่อไปนี้

1. ความสามารถด้านกฎเกณฑ์และโครงสร้างของภาษา (Linguistic or Grammatical Competence) คือ ความสามารถที่ผู้เรียนต้องมีเกี่ยวกับเรื่องการออกเสียง ศัพท์ โครงสร้างหรือรูปแบบ ของประโยคเพื่อนำไปใช้ในการสื่อสาร
2. ความสามารถด้านภาษาศาสตร์เชิงสังคม (Sociolinguistic Competence) คือ ความสามารถที่ผู้เรียนต้องมีเกี่ยวกับการใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมตามกฎเกณฑ์ทางสังคมและ

วัฒนธรรม เช่น คนรู้ว่าควรพูดอย่างไรในสถานการณ์ใด จุดประสงค์ของการสนทนา ตลอดจนคำนึงถึงบทบาททางสังคมของตนเองและผู้ร่วมสนทนา เป็นต้น

3. ความสามารถด้านความเข้าใจในระดับข้อความ (Discourse Competence) คือ ความสามารถที่ผู้เรียนต้องมีความเกี่ยวข้องกับการตีความวิเคราะห์ความสัมพันธ์กันของประโยคต่างๆ โดยสามารถเชื่อมโยงความหมายและโครงสร้างทางไวยากรณ์ เพื่อพูดหรือเขียนสิ่งต่างๆ ได้อย่างต่อเนื่อง มีความหมายสัมพันธ์กัน เช่น การมีลำดับของการเล่าเรื่อง การเขียนจดหมายที่มีข้อความเป็นเหตุเป็นผล สอดคล้องกัน

4. ความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อความหมาย (Pragmatic or Strategic Competence) คือ ความสามารถที่ผู้เรียนต้องมีความเกี่ยวข้องกับการถอดความ การพูดซ้ำ การพูดอ้อม การใช้ภาษาสุภาพ ตลอดจนการใช้น้ำเสียงแบบต่างๆ เพื่อให้การสื่อสารมีความราบรื่นขึ้นหากเมื่อเกิดความเข้าใจผิด หรือการไม่เข้าใจในการสื่อสาร

จากแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่าการสอนภาษาตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้นเน้นการใช้ภาษาของผู้เรียนมากกว่าเน้นถึงหลักเกณฑ์การใช้ภาษา อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาและความถูกต้องอีกด้วย ดังนั้นการเรียนการสอนแนวนี้จะต้องเน้นการทำกิจกรรมเพื่อการฝึกฝนการใช้ภาษาให้ใกล้เคียงสถานการณ์จริงมากที่สุด เช่น มีการสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้สนทนาโต้ตอบกันเป็นคู่ กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ มีการสวมบทบาท การเล่นเกม เป็นต้น และการที่ผู้เรียนจะสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น ผู้เรียนต้องมีทักษะความสามารถทั้ง 4 ด้าน นั่นคือ ความสามารถในด้านกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ ความสามารถด้านภาษาศาสตร์เชิงสังคม ความสามารถด้านความสัมพันธ์ของข้อความ และ ความสามารถด้านการใช้กลวิธีในการสื่อความหมาย

2.2.5 กระบวนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

2.2.5.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Warm up/Lead in) มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนเกิดความพร้อมและอยากรู้อยากเรียนในบทใหม่ เนื้อหาจะเชื่อมโยงไปสู่สาระสำคัญของบทนั้นๆ เมื่อครูผู้สอนเห็นว่านักเรียนมีความพร้อม เกิดความสนุก และสนใจอยากเรียนแล้ว ก็เริ่มเรียนเนื้อหาต่อไป กิจกรรมที่กำหนดไว้ในขั้นนี้มีหลากหลาย เช่น เล่นเกม ปริศนาคำทาย เพื่อทบทวนความรู้ที่เรียนมาแล้ว

2.2.5.2 ขั้นนำเสนอ (Presentation) ในขั้นนี้ครูจะให้ข้อมูลทางภาษาแก่นักเรียน มีการนำเสนอศัพท์ใหม่เนื้อหาใหม่ให้เข้าใจทั้งรูปแบบและความหมาย กิจกรรมที่กำหนดไว้ประกอบด้วย การให้ฟังเนื้อหาใหม่ ให้นักเรียนฝึกพูดตาม ในขั้นนี้ครูเป็นผู้ให้ความรู้ทางภาษาที่ถูกต้อง และเป็นแบบอย่างที่ต้องการในการออกเสียง คือ Informant (ผู้ให้ความรู้) รูปแบบของภาษาจึงเน้นที่ความถูกต้อง (Accuracy) เป็นหลัก

2.2.5.3 **ขั้นฝึก (Practice)** ในขั้นนี้นักเรียนจะได้ฝึกใช้ภาษาที่เรียนมาแล้วในขั้นนำเสนอ โดยมีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนใช้ภาษาได้ถูกต้อง ขณะเดียวกันก็เน้นเรื่องการใช้ภาษาให้คล่องแคล่ว (Fluency) การฝึกอาจจะฝึกทั้งชั้น เป็นกลุ่ม เป็นคู่ หรือรายบุคคล ขั้นนี้เป็นโอกาสที่ครูจะแก้ไขข้อผิดพลาดของนักเรียนในการใช้ภาษา ซึ่งการแก้ไขข้อผิดพลาดนั้นควรทำหลังการฝึกหากทำระหว่างที่นักเรียนกำลังลองผิดลองถูกอยู่ความมั่นใจที่จะใช้ภาษาให้คล่องแคล่วอาจลดลงได้ กิจกรรมที่กำหนดไว้ในคู่มือครูและแผนการจัดการเรียนรู้ มีทั้งในลักษณะที่กล่าวมานี้ และในลักษณะที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกอย่างอิสระ Learning by Doing

2.2.5.4 **ขั้นการใช้ภาษา (Production)** มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนนำคำหรือประโยคที่ฝึกมาแล้วมาใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ในรูปแบบกิจกรรมหลากหลาย เพื่อให้เกิดความคล่องแคล่ว และเกิดความสนุกสนาน ในขั้นนี้เป็นขั้นที่เน้นนักเรียนเป็นผู้ ทำกิจกรรม ครูคอยให้ความช่วยเหลือ ถ้านักเรียนผิดพลาด อย่าขัดจังหวะ ให้ปล่อยไปก่อน เพื่อให้นักเรียนรู้สึกสบายใจกิจกรรมที่กำหนดไว้มีหลากหลาย เช่น การเล่นเกม การทำชิ้นงาน การทำแบบฝึก การนำเสนอผลงาน

2.2.5.5 **ขั้นสรุป (Wrap up)** เป็นขั้นสุดท้ายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละชั่วโมง จุดประสงค์คือ เพื่อสรุปสิ่งที่ได้เรียนแล้ว กิจกรรมที่เสนอแนะไว้ อาจจะเป็นการนำเสนอรายงานของกลุ่ม ทำแบบฝึกหัดเพื่อสรุปความรู้ หรือเล่นเกมเพื่อทดสอบสิ่งที่เรียนมาแล้ว

2.3 การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม

2.3.1 การพัฒนาหลักสูตร

2.3.1.1 ความหมายของหลักสูตร

คำว่า หลักสูตร (Curriculum) เป็นคำที่มีผู้ให้ความหมายหลายอย่าง ซึ่งนักวิชาการและนักพัฒนาหลักสูตรหลายท่านได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ต่างๆ กัน ดังนี้

Marsh and Stafford (1984, pp. 2-3) ได้ให้ความหมาย ของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง เนื้อหา รายวิชาที่ได้กำหนดไว้ หรือประสบการณ์ทุกอย่างที่โรงเรียนได้จัดเตรียมไว้ให้แก่ผู้เรียน หรือแผนต่างๆ ประสบการณ์ทั้งหลายทั้งหมดที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียนหรือผลผลิตทางการเรียนรู้ทั้งหลายที่โรงเรียนได้วางแผนไว้

Wiles (2009, p. 2) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้เป็น 4 กลุ่ม โดยกลุ่มแรก ได้ให้ความหมายของหลักสูตรเป็นรายวิชาหรือเอกสารของหลักสูตร กลุ่มต่อมา ได้ให้ความหมายในเชิงประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้กับผู้เรียน กลุ่มที่สาม ได้ให้ความหมายว่าเป็นแผนที่ไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ ส่วนกลุ่มสุดท้ายจะเป็นการให้ความหมายในเชิงผลลัพธ์ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนโดยมองว่าหลักสูตรคือเครื่องมือที่ก่อให้เกิดเป้าหมายในด้านความรู้ พฤติกรรม และเจตคติของผู้เรียน

อ้าง บัวศรี (2544, น. 3) ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร หมายถึงรายวิชาต่างๆ ที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนได้เรียน

บุญชม ศรีสะอาด (2546, น. 2) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร คือข้อกำหนด แนวทาง จุดมุ่งหมาย โดยสร้างเนื้อหาสาระ และกิจกรรมที่กำหนดให้โรงเรียนต่างๆ ปฏิบัติตาม

นิรมล ศตวุฒิ (2553, น. 3) ได้สรุปความหมายของหลักสูตรไว้ 2 แนวทาง คือ 1) หลักสูตรเป็นที่รวมของเนื้อหาวิชาที่วางแผนไว้ ในแง่นี้ หลักสูตร หมายถึง รายวิชาที่ออกแบบไว้สำหรับผู้เรียน เนื้อหาจะมีทั้งเนื้อหาที่เป็นความรู้เป็นกระบวนการและเป็นทักษะ 2) หลักสูตรหมายถึงประสบการณ์ทั้งหมดที่สถานศึกษาเป็นผู้นำทางให้เกิดการเรียนรู้ ในแง่นี้หลักสูตรจะประกอบด้วยทั้งเนื้อหาความรู้และประสบการณ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา

สงบ ลักษณะ (2542, น. 29) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ในทำนองเดียวกันว่า หลักสูตร คือมวลประสบการณ์ทั้งปวง ที่จัดให้ผู้เรียนได้รับเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในแนวทางที่พึงปรารถนาทั้งพฤติกรรมความรู้ ความคิด ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และค่านิยมต่างๆ

ประสาธ เนืองเฉลิม (2554, น. 30) ได้สรุปไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง เอกสารและแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรม หรือประสบการณ์ที่จะให้แก่ผู้เรียนและกระบวนการประเมินผลการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้เรียนที่กำหนดขึ้นโดยผู้พัฒนาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรนั้น ๆ

ชวลิต ชูกำแพง (2555, น. 13) ได้สรุปไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน มีทั้งส่วนที่เป็นเอกสารหลักฐาน กระบวนการที่ใช้ในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม สื่อวัสดุต่างๆ ที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนา

จากแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของหลักสูตรของนักวิชาการด้านการศึกษาดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่าหลักสูตรหมายถึงเอกสาร รายวิชาและแนวทางในการจัดการเรียนรู้อันประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์ต่างๆ ให้แก่ ผู้เรียนและกระบวนการวัดประเมินผลการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้เรียน ที่กำหนดขึ้นโดยผู้พัฒนาหรือหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรนั้นๆ

2.3.1.2 การพัฒนาหลักสูตร

1) ความหมายการพัฒนาหลักสูตร ได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่า การพัฒนาหลักสูตรไว้หลายกรณี เช่น

Taba (1962, p. 454, อ้างถึงใน สุนีย์ ภูพันธ์, 2546, น. 158) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงหลักสูตรเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้นทั้งในด้าน

การวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาวิชาการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลอื่นๆ เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายอันใหม่ที่วางไว้

สังต์ อุทรานันท์ (2532, น. 33) ได้สรุปไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การดำเนินการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ หรือจัดทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น

นิรมล ศตวุฒิ (2553, น. 5) ได้สรุปไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยที่ยังไม่เคยมีหลักสูตรนั้นมาก่อน หรือ การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นกว่าเดิมซึ่งต้องดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการและเป็นขั้นตอน

จากแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการพัฒนาหลักสูตร มีแนวคิดอยู่ 2 ลักษณะ คือ การสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิม และการปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น

2) รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตร

สำหรับกระบวนการพัฒนาหลักสูตร มีนักวิชาการด้านหลักสูตรหลายท่านได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรไว้หลายรูปแบบแตกต่างกัน เนื่องจากจุดเน้นที่แตกต่างกันในการพัฒนา ซึ่งรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรแต่ละรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาหลักสูตรใหม่หรือการนำหลักสูตรเก่ามาพัฒนา ประกอบด้วยขั้นตอนที่คล้ายคลึงกัน สรุปเป็นขั้นตอนดังนี้

Tyler (1949, p. 1, อ้างถึงใน วิชาญ พันธุ์ประเสริฐ, 2551, น. 17-18) กำหนดกระบวนการวางแผนหลักสูตรและให้ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้บังเกิดผลดีต่อผู้เรียนโดยเสนอแนะสิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการวางแผนหลักสูตรคือ

1. อะไรคือจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ต้องการให้โรงเรียนหรือสถานศึกษาปฏิบัติ
2. ทำอย่างไรจึงจะจัดประสบการณ์การศึกษาให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ที่กำหนดไว้
3. ทำอย่างไรจึงจะจัดประสบการณ์การศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอน
4. ทำอย่างไรจึงจะจัดการประเมินผลประสบการณ์การศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Tyler (1949, p. 1, อ้างถึงใน ชวลิต ชูกำแพง, 2555, น. 32-33) ได้เสนอขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรไว้ 4 ขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เริ่มต้นจากการกำหนดจุดมุ่งหมาย ชั่วคราว โดยอาศัยข้อมูลจากการศึกษาสังคม ผู้เรียนและความคิดเห็นของนักวิชาการ จากนั้นจึงเลือกเป็นจุดมุ่งหมายถาวรโดยผ่านการกลั่นกรองเพื่อคัดเอาเฉพาะสิ่งที่สำคัญด้วยการพิจารณาจากจิตวิทยาการเรียนรู้ ปรัชญาการศึกษา และปรัชญาสังคม เพื่อเป็นจุดมุ่งหมายขั้นสุดท้ายหรือจุดมุ่งหมายถาวรที่นำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

2. การเลือกประสบการณ์ในการเรียนรู้ มีสิ่งที่จะต้องพิจารณา ได้แก่

2.1 ผู้เรียนควรได้ฝึกกิจกรรมและเรียนรู้เนื้อหาตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

2.2 กิจกรรมและประสบการณ์ควรจะทำให้ผู้เรียนพอใจที่จะปฏิบัติตามพฤติกรรมที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย

2.3 กิจกรรมและประสบการณ์อยู่ในขอบข่ายที่ปฏิบัติได้

2.4 กิจกรรมและประสบการณ์หลายๆ ด้านอาจนำไปสู่จุดมุ่งหมายเพียงข้อเดียวหรือกิจกรรมและประสบการณ์เรียนรู้เพียงหนึ่งอย่างอาจตอบสนองจุดมุ่งหมายหลายๆ ข้อได้

3. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ในการจัดประสบการณ์ให้เป็นหน่วยต้องมีการสำรวจความสัมพันธ์ทางด้านเวลาและเนื้อหา โดยมีเกณฑ์ในการจัดอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ความต่อเนื่อง (Continuity) การเรียงลำดับขั้นตอน (Sequence) และการบูรณาการ (Integration)

4. การประเมินผล เป็นขั้นตอนที่พิจารณาว่าประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้น บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลจะต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

Taba (1962, pp. 422-425; อ้างถึงใน ขวลิขิต ชูกำแพง, 2555, น. 34) ได้เสนอแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรตามรูปแบบของทาบา (Hilda Taba) ว่ากระบวนการพัฒนาหลักสูตรของทาบามีทั้งหมด 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัญหา สำรวจความต้องการและความจำเป็นต่างๆ ของสังคมศึกษา พัฒนาการของผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้ และธรรมชาติของการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแนวทางที่สำคัญในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากขั้นที่ 1 เป็นหลัก ควรเป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้จริงและเป็นแนวทางในการเลือกและจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ขั้นที่ 3 การเลือกเนื้อหาสาระ ต้องให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
เนื้อหาที่เลือกบรรจุลงในหลักสูตรจะต้องมีความสำคัญและถูกต้อง

ขั้นที่ 4 การจัดรวบรวมเนื้อหาสาระ พิจารณาถึงความเหมาะสมในการที่
จะให้ผู้เรียนได้รับความรู้ใดก่อนหลัง ซึ่งจะต้องมีความต่อเนื่องและเป็นลำดับขั้นตอน

ขั้นที่ 5 การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นการศึกษาดังถึงกระบวนการ
เรียนรู้และวิธีการสอนแบบต่างๆ จะต้องวางแผนเลือกประสบการณ์ให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระและ
ผู้เรียน

ขั้นที่ 6 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้เลือกแล้ว เป็นการจัดกิจกรรม
การเรียนการสอนให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนที่บรรลุตามจุดประสงค์ที่วางไว้

ขั้นที่ 7 การประเมินผล เป็นการพิจารณาว่าหลักสูตรประสบผลสำเร็จมาก
น้อยเพียงใด มีปัญหาหรือข้อบกพร่องในขั้นตอนใด เพื่อจะได้ทำการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ชูศรี สุวรรณโชติ (2542, น. 97-99) ได้ให้แนวคิดในกระบวนการวางแผน
การพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้

1. การศึกษาปัญหาหรือการกำหนดปัญหา เป็นขั้นแรกของการวางแผน
เพื่อพัฒนาหลักสูตรซึ่งผู้พัฒนาหลักสูตรต้องรู้ถึงสภาพปัญหาและความต้องการของสังคมในทุกๆ ด้าน
จึงจะรู้ความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพนั้น ๆ

2. การกำหนดข้อมูลเพื่อให้สอดคล้องกับปัญหา เป็นสิ่งที่ช่วยในการ
วางแผนพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปอย่างรวดเร็วถูกต้องและแน่นอน ข้อมูลที่กำหนดจะต้องเป็นข้อมูลที่
ตอบสนองปัญหาที่ได้จากการศึกษา

3. การกำหนดสมมติฐาน การวางแผนพัฒนาหลักสูตรทุกครั้งต้อง
กำหนดสมมติฐานไว้เสมอว่าหลักสูตรที่จะต้องพัฒนาจะบังเกิดผลอย่างไรต่อผู้เรียน สมมติฐานของ
การพัฒนาหลักสูตรจะเป็นทางบวกมากกว่าในทางลบ

4. การกำหนดแนวทางในการดำเนินงาน เป็นขั้นตอนซึ่งต้องกำหนด
การพัฒนาหลักสูตรโดยกำหนดกระบวนการตั้งแต่ต้นจนสำเร็จลุล่วง ขั้นตอนเหล่านี้ต้องกำหนดเวลาที่
แน่นอน

5. การเลือกบุคลากรมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร
จะสำเร็จได้นั้นจำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีคุณภาพในการทำงาน ผู้กำหนดแผนต้องกำหนดตัวบุคลากรที่
มีความรู้ความสามารถในเรื่องนั้นเป็นอย่างดี

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2544, น. 31) แบ่งขั้นตอนในการดำเนินการพัฒนา
หลักสูตร แต่เป็นหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ไว้ในทำนองเดียวกัน 6 ประการ คือ

1. จัดทำระบบข้อมูลพื้นฐาน โดยอาจใช้การวิจัย สัมภาษณ์ ประชุม และสัมมนาหรือวิธีอื่นที่เห็นว่าจะเป็นประโยชน์ทำให้ทราบข้อมูลที่แท้จริงภายในชุมชน หลังจากนั้นจึงประมวลสภาพปัญหาและข้อเท็จจริงที่แท้จริงให้เป็นหมวดหมู่และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการเหล่านั้นไว้อย่างเป็นระบบ

2. การกำหนดความต้องการจำเป็นของท้องถิ่นเป็นการนำข้อมูลพื้นฐานมาจัดลำดับความสำคัญของความต้องการและความจำเป็นของท้องถิ่น

3. การกำหนดเป้าหมายหรือจุดประสงค์การเรียนรู้ โรงเรียนสามารถกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้เพิ่มเติม โดยคำนึงถึงสภาพท้องถิ่นและตัวผู้เรียนเป็นหลัก

4. การจัดทำคำอธิบายรายวิชาหรือเนื้อหาและกิจกรรม อันเป็นการพัฒนาวิธีการสอนให้หลากหลาย

5. การจัดทำแผนการสอน คู่มือและสื่อ ที่จัดทำขึ้นโดยเฉพาะที่ตรงกับสภาพแวดล้อมและปัญหาของท้องถิ่นอย่างแท้จริง

6. การปรับปรุงและพัฒนา การนำไปทดลองใช้และปรับปรุงพัฒนาให้สมบูรณ์เหมาะสมกับท้องถิ่น และที่กำหนดไว้

จากรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของนักการศึกษาดังที่กล่าวมา จึงได้รูปแบบขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรที่จะใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์และทาบา ซึ่งมีรายละเอียดที่สังเคราะห์ได้ดังนี้

ตารางที่ 2.1 สังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์	รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของทาบา	ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรที่จะใช้ในการวิจัย
ขั้นที่ 1 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	ขั้นที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดมุ่งหมาย	ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
ขั้นที่ 2 การเลือกประสบการณ์ในการเรียนรู้	ขั้นที่ 3 การเลือกเนื้อหาสาระ ขั้นที่ 4 การจัดรวบรวมเนื้อหาสาระ ขั้นที่ 5 การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้	ขั้นที่ 2 การสร้างหลักสูตร
ขั้นที่ 3 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้	ขั้นที่ 6 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้	ขั้นที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร

ชั้นที่ 4 การประเมิน	ชั้นที่ 7 การประเมิน	ชั้นที่ 4 การปรับปรุงแก้ไข หลักสูตร
----------------------	----------------------	--

จากตารางที่ 2.1 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรในแต่ละชั้นของนักวิชาการด้านหลักสูตร มีความสอดคล้องและตรงกัน สามารถนำแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมาใช้ ประกอบการพิจารณาหลักการ ซึ่งอาศัยประสบการณ์จากการเรียนรู้ในการพัฒนาหลักสูตร สำหรับกิจกรรมในหลักสูตรฝึกอบรม ใช้ทฤษฎีจิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่ ที่เน้นการปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้ที่ใช้ความรู้ในวิชาชีพครู ความรู้ในวิชาวิทยาศาสตร์และความรู้เกี่ยวกับทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของครูมาเป็นฐานในการจัดการเรียนรู้ โดยมีกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่สรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
2. การสร้างหลักสูตร
3. การทดลองใช้หลักสูตร
4. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

2.3.2 การฝึกอบรม

2.3.2.1 ความหมายของการฝึกอบรม

ชินวัฒน์ นิเจนตร และคณะ (2536, น. 76) ได้ให้ความหมายของการฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานต่างๆ อย่างเป็นระบบ ที่มุ่งให้เกิดผลในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบุคลากร ทั้งทางด้านความรู้ ทักษะและเจตคติทำให้เกิดความสามารถสูงขึ้นและมีประสบการณ์ที่เหมาะสมกับงานของบุคลากรในหน่วยงานนั้นอันจะทำให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานบรรลุจุดมุ่งหมายและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สำหรับความหมายของการฝึกอบรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาครูสอนภาษาอังกฤษได้ให้ความหมายของการฝึกอบรมครูทำนองเดียวกับการฝึกอบรมโดยทั่วไปไว้ว่า การฝึกอบรมครูสอนภาษาอังกฤษ หมายถึง การพัฒนาบุคลากรครูสอนภาษาอังกฤษ ที่เน้นการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู และการพัฒนาระบบงานใหม่ๆ ที่ปฏิบัติอยู่ในโรงเรียนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อปลูกฝังศรัทธา เจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานในอาชีพครู

สมคิด บางโม (2554, น. 13) ได้ให้ความหมาย การฝึกอบรม (training) ว่าหมายถึง กระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานเฉพาะด้านของบุคคลโดยมุ่งเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และทัศนคติ (Attitude) อันจะนำไปสู่การยกมาตรฐานการทำงานให้สูงขึ้น ทำให้บุคคลมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานและองค์การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

จากแนวคิดการฝึกอบรมของนักการศึกษาที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานหรือองค์การให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งด้านความรู้ ทักษะและเจตคติเพื่อยกระดับมาตรฐานการทำงานให้สูงขึ้นและทำให้บุคลากรมีความเจริญก้าวหน้า ในหน้าที่การงานและองค์การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

2.3.2.2 จุดมุ่งหมายของการฝึกอบรม

การฝึกอบรมมีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาบุคลากร แต่ไม่ว่าจะกระทำด้วยวิธีใด หรือรูปแบบใดก็ตามย่อมมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานฝึกอบรมเฉพาะเจาะจงลงไป ในแต่ละโครงการ แต่จุดมุ่งหมายโดยรวมๆ ย่อมมีลักษณะคล้ายคลึงกัน เรียงลักษณะ ไรจอนพันธ์ (2539, น. 2-3) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการฝึกอบรมไว้ดังนี้

- 1) เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและความชำนาญในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมายให้มีประสิทธิภาพทั้งในปัจจุบันและอนาคต
- 2) เพื่อฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับระบบบริหารด้านปฏิบัติการซึ่งกำลัง อยู่ในระหว่างการสร้าง อันจะทำให้สามารถลงมือปฏิบัติงานได้ทันทีเมื่อมีเครื่องมือพร้อม
- 3) เพื่อสนองต่อความยากและการเปลี่ยนแปลงตามความต้องการของงาน
- 4) เพื่อให้ทราบนโยบาย หน้าที่ และความรับผิดชอบของหน่วยงานให้เข้าใจ กฎ ข้อบังคับ ระเบียบวิธีการปฏิบัติงาน สายการบังคับบัญชา สิทธิประโยชน์ที่แต่ละคนจะได้รับจาก หน่วยงานนั้น ๆ
- 5) เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการใช้ความรู้ต่างๆ ที่ได้รับจากการฝึกอบรม เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมให้กว้างขวางและทันเหตุการณ์
- 6) เพื่อให้มีเจตคติและขวัญกำลังใจที่ดี เกิดความเชื่อมั่นในตนเองที่จะปฏิบัติงานให้ ได้ผลดี มีประสิทธิภาพ มีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเอง

นอกจากนั้นยังมีนักวิชาการด้านการฝึกอบรม ได้กล่าวถึงเรื่องจุดมุ่งหมายของการฝึกอบรมไว้ ดังนี้

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2537, น. 8-9) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการฝึกอบรมไว้ 4 ประการ คือ

1. พัฒนาคคน ให้เป็นไปตามความต้องการขององค์กร ทั้งในด้านการพัฒนาคคน ด้าน ความรู้ ทักษะและเจตคติ ซึ่งจะทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานของคนสูงขึ้น
2. พัฒนางาน เนื่องจากกลไกในการทำงานขององค์กร ต้องอาศัยความ สามารถของคนเป็นพื้นฐาน การส่งเสริมความรู้และทักษะ ให้กับคนทุกระดับขององค์กรและสามารถเพิ่มพูน ความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ได้ ช่วยให้ทุกคนในองค์กรสามารถปฏิบัติหน้าที่ที่อยู่ในความ รับผิดชอบได้ดียิ่งขึ้น จึงมีผลทำให้งานที่ทำอยู่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นไปด้วย

3. พัฒนาองค์กร เป็นการปรับปรุงและพัฒนาองค์กรใหม่ทั้งระบบเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพขององค์กร ซึ่งการฝึกอบรมจะเป็นกลวิธีหนึ่งที่น่ามาใช้เพื่อการพัฒนาองค์กร โดยจะมีผลต่อการพัฒนาดังนี้

3.1 เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ซึ่งมีหลายปัจจัยที่จะส่งเสริมประสิทธิภาพในการทำงานโดยจะมีผล คือ

3.1.1 เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ หรือเจตคติ ให้แก่ผู้ปฏิบัติ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตามลักษณะที่เปลี่ยนแปลงหรือก้าวหน้าไปได้โดยคล่องตัว

3.1.2 เป็นขวัญกำลังใจแก่ผู้ทำงาน ได้เปลี่ยนบรรยากาศจากการทำงานไปเป็นการศึกษาอบรม ทำให้เกิดความกระปรี้กระเปร่าและกระตือรือร้นต่อการทำงาน

3.1.3 พัฒนาองค์กรหรือลดข้อขัดแย้งระหว่างผู้ปฏิบัติด้วยกัน เช่น การฝึกอบรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงาน เป็นต้น

3.2 เสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการในการทำงาน

3.3 ขยายหน่วยงาน การพัฒนาบุคลากรด้านความรู้ความสามารถเป็นความจำเป็นเมื่องานของหน่วยงานขยายกว้างออก ทั้งนี้นอกจากจะเป็นการปฐมนิเทศแล้ว ยังเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจต่อนโยบายและแนวทางของการขยายและพัฒนาหน่วยงานด้วย

3.4 เพิ่มวิทยฐานะแก่ผู้ปฏิบัติงาน การจัดการฝึกอบรมตามความต้องการนี้เป็นการจัดอย่างมีเงื่อนไข ผู้เข้าอบรมสามารถใช้ผลจากการฝึกอบรมเพื่อการขอผลงาน ขอตำแหน่งเลื่อนตำแหน่งหรือเปลี่ยนบทบาทของตนเองไปในทางที่มีการยอมรับกันมากขึ้น

4. พัฒนาสังคม การจัดการฝึกอบรมตามความต้องการนี้ เป็นภารกิจโดยตรงของหน่วยงานที่จะต้องจัด แต่บางครั้งก็เป็นการจัดอบรมเพื่อเป็นการเสริมนโยบายการบริการทางวิชาการแก่สังคมก็ได้ หรือเป็นการจัดกระทำขึ้นเพื่อขยายบริการสู่สังคม เป้าหมายของการจัดฝึกอบรมจะเป็นดังนี้

4.1 ขยายบริการเพื่อการพัฒนาชุมชน

4.2 เผยแพร่วิชาการแก่สังคม เป็นการจัดบริการทางวิชาการให้แก่ผู้สนใจโดยทั่วไปการฝึกอบรมเพื่อเผยแพร่วิชาการจะขึ้นอยู่กับนโยบายและขอบข่ายหน้าที่ของหน่วยงานนั้นๆ มากกว่าการจัดประจำโดยเกินความจำเป็น

สมคิด บางโม (2554, น. 14) ได้กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นการเพิ่มพูนความสามารถในการทำงานเฉพาะอย่าง โดยมีจุดประสงค์ 4 ประการ เรียกว่า KUSA ซึ่งประกอบด้วย

1. เพิ่มพูนความรู้ (Knowledge, K) เป็นการให้ความรู้ หลักการ ทฤษฎี และแนวคิดเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน

2. เพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจ (Understand, U) เป็นลักษณะที่ต่อเนื่องจากการให้ความรู้ กล่าวคือเมื่อรู้หลักการและทฤษฎีแล้ว สามารถตีความ แปลความ ขยายความ และอธิบายให้คนอื่นทราบได้ รวมทั้งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

3. เพื่อเพิ่มพูนทักษะ (Skill, S) เป็นการฝึกความชำนาญหรือความคล่องแคล่วในการปฏิบัติงานอย่างหนึ่งอย่างใด

4. เพื่อเปลี่ยนแปลงเจตคติ (Attitude, A) เป็นการสร้างความรู้สึกที่ดีต่อองค์กร ต่อผู้บังคับบัญชา ต่อเพื่อนร่วมงานและต่อหน้าที่ที่รับผิดชอบ

2.3.2.3 ประเภทของการฝึกอบรม

การจำแนกประเภทของการฝึกอบรมกระทำได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่กำหนด (Beach, 1970, pp. 78-79, อ้างถึงใน รวีวัตร์ ศิริภูบาล, 2543, น. 29)

จากแนวคิดของ Byars and Rue (1994, pp. 219-222) ได้แบ่งประเภทของการฝึกอบรมโดยใช้ระยะเวลาเป็นเกณฑ์ได้ดังนี้

1. การฝึกอบรมก่อนประจำการ (Pre-service training) เป็นการฝึกอบรมบุคลากรก่อนจะเริ่มทำงานประจำในหน่วยงาน เพื่อเตรียมตัวบุคลากรให้มีคุณสมบัติตามที่หน่วยงานต้องการเป็นการเตรียมตัวให้กับผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจากหน่วยงานแล้ว การฝึกอบรมประเภทนี้ส่วนใหญ่จะประกอบด้วย การฝึกอบรมภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้อย่างแท้จริง ซึ่งจะช่วยให้บุคคลพร้อมที่จะทำงานและสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพการฝึกอบรมประเภทนี้แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1.1 การปฐมนิเทศ (Orientation) การฝึกอบรมก่อนประจำการในลักษณะนี้มีวัตถุประสงค์หลักของการฝึกอบรมประเภทนี้ คือ (เริงลักษณ์ โรจนพันธ์, 2539, น. 2)

1.1.1 เพื่อให้พนักงานใหม่ได้ทราบถึงนโยบายและหน้าที่ของหน่วยงานโดยละเอียด

1.1.2 เพื่อให้เข้าใจกฎข้อบังคับระเบียบแบบแผน สิทธิหน้าที่ ประโยชน์ที่พึงจะได้รับและวิธีปฏิบัติงานของข้าราชการหรือพนักงาน

1.1.3 เพื่อให้มีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับงานในหน่วยงานนั้น และเข้าใจในงานในหน้าที่รับผิดชอบของตน

1.1.4 เพื่อให้พนักงานได้รู้จักคุ้นเคยซึ่งกันและกัน

1.1.5 เพื่อส่งเสริมสามัคคีธรรมระหว่างกัน

1.1.6 เพื่อให้ทราบถึงอนาคต และโอกาสก้าวหน้าของตนการปฐมนิเทศเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ จึงควรมีการฝึกอบรมในลักษณะการแนะนำงานด้วย

1.2 การแนะนำงาน เนื่องจากแต่ละหน่วยงานมีวิธีการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน การฝึกอบรมก่อนประจำการจึงเป็นสิ่งจำเป็น การแนะนำงานใหม่ที่บุคลากรต้องปฏิบัติ จะช่วยให้บุคลากรเกิดความรู้สึกที่ดีต่องานที่ทำและต่อเพื่อนร่วมงาน นอกจากนี้จะช่วยให้อุบัติการณ์ที่ถูกต้องในการทำงาน การฝึกอบรมลักษณะนี้อาจใช้เวลาไม่นานต่างกันแล้วแต่ลักษณะงานที่จะต้องทำสิ่งที่ควบคู่กับการแนะนำงานก็คือ การปฐมนิเทศ

2. การฝึกอบรมระหว่างประจำการ (In-service Training) เป็นการฝึกอบรมสำหรับผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานแล้วระยะหนึ่ง และต้องการการฝึกอบรมเพิ่มเติมเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ได้ดีขึ้นหรือเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ เพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานของหน่วยงาน ทำให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดีขึ้นและมีปริมาณมากขึ้น การฝึกอบรมระหว่างประจำการจำแนกได้ดังนี้

2.1 การฝึกอบรมขณะปฏิบัติหน้าที่ (On-the job Training) เป็นการฝึกอบรมพร้อมๆ กับ การปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมได้ทดลองปฏิบัติงานในหน้าที่โดยมีหัวหน้างานคอยดูแลให้คำปรึกษาแนะนำอย่างใกล้ชิด ถ้ามีปัญหาสามารถสอบถามจากหัวหน้างานได้ การฝึกอบรมประเภทนี้จึงช่วยให้ผู้รับการฝึกอบรมสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 การฝึกอบรมแบบหมุนเวียนการทำงาน (Job Rotation) มีลักษณะเดียวกับการฝึกอบรมขณะทำงาน แต่พนักงาน 1 คน เรียนรู้งานได้หลากหลายในหน่วยงาน เพราะจะผ่านการฝึกอบรมการทำงานแบบหมุนเวียน บางครั้งเรียกการฝึกอบรมแบบนี้อีกอย่างหนึ่งว่าการฝึกอบรมแบบไขว้ (Cross Training) ข้อดีของวิธีนี้คือสามารถยืดหยุ่นบุคลากรในองค์กรได้ เช่น พนักงานคนหนึ่งไม่มากก็สามารถนำพนักงานอีกคนหนึ่งมาทำงานแทนได้ (Byars and Rue, 1994, pp. 219-220)

2.3 การฝึกอบรมในลักษณะฝึกงาน (Apprenticeship) วิธีนี้เป็นการฝึกอบรม เพื่อเตรียมพนักงานผู้ซึ่งเข้ามาใหม่ เป็นการเตรียมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมรู้ทั้งทฤษฎีและการปฏิบัติในงานที่ต้องการทักษะสูง การฝึกอบรมแบบฝึกงานเป็นการผสมผสานระหว่างการฝึกอบรมขณะทำงานและการฝึกอบรมในห้องอบรม การฝึกอบรมในลักษณะฝึกงานส่วนใหญ่ใช้สำหรับงานเฉพาะ (Byars and Rue, 1994, pp. 219-221)

2.4 การฝึกอบรมโดยพักการปฏิบัติหน้าที่ระหว่างการฝึกอบรม (Off the Job Training) เป็นการฝึกอบรมนอกระบบการทำงานและนิยมทำกันโดยทั่วไป เป็นการฝึกอบรม ที่ผู้รับการฝึกอบรมจะพักจากการปฏิบัติหน้าที่ชั่วคราว เพื่อเข้ารับการอบรมในเรื่องที่สัมพันธ์กับงาน เพื่อช่วยให้การปฏิบัติหน้าที่ในปัจจุบันมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในบางกรณีอาจเป็นการเตรียมการเพื่องานที่จะได้รับมอบหมายในอนาคต เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพ ให้การเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วเรียนรู้ใช้กับกลุ่มใหญ่และไม่มีความรู้ในเรื่องที่จัดอบรมใช้สำหรับการฝึกอบรมเกี่ยวกับความรู้ หลักการและทฤษฎี ซึ่ง

บายอาร์และรู เรียกรูปแบบการฝึกอบรมชนิดนี้ว่า การฝึกอบรมในห้องอบรม (Classroom Training) (Byars and Rue, 1994, p. 222)

สำหรับสุเทพ สังข์เพชร (2536, น. 15) และ ธงชัย สันติวงษ์ (2539, น. 201) ได้แบ่งประเภทการฝึกอบรมไว้ตามเกณฑ์ที่แตกต่างจากท่านที่กล่าวมาแล้ว โดยแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

1. แบ่งตามลักษณะเป้าหมาย เช่น

1.1 การฝึกอบรมเพื่อเตรียมตัวการปฐมนิเทศและการเสริมทักษะงานสำหรับผู้แรกเข้าทำงานก่อนเริ่มปฏิบัติงานจริงที่เป็นงานถาวร

1.2 การฝึกอบรมเพื่อแก้ไขและให้การรักษาข้อบกพร่องของพนักงาน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติและพฤติกรรม

1.3 การฝึกอบรมเพื่อสร้างเสริมและปรับปรุง เรียกว่า Upgrading รวมทั้งขยายทักษะและความรู้เกี่ยวกับงาน

1.4 การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพื้นฐานความรู้ความเข้าใจของพนักงานให้กว้างขวางและรอบด้านขึ้น รวมทั้งการเตรียมตัวพนักงานในการรับตำแหน่งบริหารหรือตำแหน่งสูงขึ้น

2. แบ่งตามหลักสูตรของหน่วยงาน เช่น หลักสูตรปฐมนิเทศ ความปลอดภัย ในงานด้านเทคนิค มนุษย์สัมพันธ์ เตรียมเป็นหัวหน้างาน นักบริหาร โครงการพิเศษรวมทั้งอบรมขณะปฏิบัติงาน การสอนงาน การหมุนเวียนงาน การศึกษาและเรียนงาน การพัฒนาตนเอง เป็นต้นสำหรับกิจกรรมที่ใช้ประกอบในการจัดกิจกรรมในการฝึกอบรมไม่ว่าจะเป็นการฝึกอบรมแบบใด จะใช้กิจกรรมในการฝึกอบรมคล้ายกัน ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายและเทคนิคของวิทยากร ผู้ให้การฝึกอบรม กิจกรรมที่สำคัญมีดังนี้

2.1 การบรรยาย (Lecture) เป็นการถ่ายทอดเนื้อหาที่เตรียมไว้แล้วให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมโดยวิธีการพูดของวิทยากร

2.2 การอภิปรายเป็นคณะ (Panel Discussion) เป็นการสนทนาระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3-6 คน ในหัวข้อเรื่องที่กำหนดโดยมีพิธีกรเป็นผู้ดำเนินรายการ

2.3 การบรรยายเป็นชุด (Symposium) เป็นการบรรยายโดยผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้ที่มีความสนใจในหัวข้อเรื่องจำนวนหลายๆ คนในแง่มุมต่างๆ กันโดยมีลักษณะเป็นการสนทนา

2.4 การสาธิต (Demonstration) เป็นวิธีการที่วิทยากรแสดง (การกระทำ) ให้ผู้เข้าอบรมรู้ถึงกระบวนการหรือการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง

2.5 การอภิปรายกลุ่มย่อย (Group Discussion) เป็นการจัดแบ่งกลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรมออกเป็นกลุ่มย่อยจำนวนระหว่าง 5-20 คน (ขึ้นอยู่กับลักษณะสถานที่ หัวข้ออภิปราย

และคุณสมบัติของสมาชิก) เพื่ออภิปรายกันในหัวข้อและเวลาที่กำหนดให้ โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ที่สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มมีมาจนได้ผลสรุปจากกลุ่มโดยอาจมีการเลือกประธาน และเลขานุการกลุ่มหรืออาจมีวิทยากรประจำกลุ่มคอยเป็นที่ปรึกษาคด้วย

2.6 การประชุมกลุ่ม (Syndicate) เป็นการประชุมอภิปราย เช่นเดียวกับ การอภิปรายกลุ่มย่อยแต่จะเน้นให้มีการจัดกลุ่มที่ประกอบด้วยสมาชิกที่มีประสบการณ์ต่างๆ กัน และไม่เพียงแต่สมาชิกจะอภิปรายกันโดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ที่มีมาเท่านั้น ในการประชุมกลุ่ม จะทำให้กลุ่มทำการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และมีวิทยากรที่ปรึกษาประจำกลุ่ม เพื่อคอยให้ความช่วยเหลือเมื่อจำเป็นตลอดเวลา การคัดเลือกประธานและเลขานุการและผลสรุปที่ได้ ก็จะต้องจัดทำออกมาในรูปแบบของรายงานเสนอให้กลุ่มใหญ่พิจารณา อภิปรายกันอีกครั้งหนึ่ง

2.7 กรณีศึกษา (Case Study) เป็นการเสนอเหตุการณ์ซึ่งรวบรวมหรือจำลองมาจากเหตุการณ์จริงให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้พิจารณา วิเคราะห์ อภิปราย และดำเนินการแก้ปัญหาหรือตัดสินใจโดยวิทยากรอาจเสนอเหตุการณ์ในลักษณะของสิ่งพิมพ์ เทปโทรทัศน์ หรือใช้การเล่าให้ฟังก็ได้แล้วกำหนดคำถาม หรือประเด็นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้อภิปรายกันโดยใช้ข้อมูลในเหตุการณ์นั้นเป็นแนวทางของการอภิปราย ทั้งนี้วิทยากรจะต้องคอยควบคุมดูแลพยายามให้การอภิปรายอยู่ในขอบเขตที่กำหนดไว้

2.8 การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) เป็นการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมแสดงบทบาทในสถานการณ์เหมือนในชีวิตจริง โดยจะมีการสังเกต ประเมิน และอภิปรายพฤติกรรมของผู้แสดงบทบาทในภายหลัง

2.9 การระดมสมอง (Brainstorming) เป็นการกระตุ้นให้กลุ่มได้ใช้ความคิดอย่างเสรี ในหัวข้อที่กำหนดในเวลาจำกัด เช่น 5 นาทีหรือ 30 นาที เป็นต้น

2.10 การฝึกปฏิบัติ (Practical Exercise) คือ การจัดให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมลงมือปฏิบัติในสิ่งที่เรียนรู้ไปแล้วจากวิทยากร เพื่อตรวจสอบความเข้าใจหรือทักษะในเรื่องนั้นๆ

2.11 กิจกรรมการเรียนรู้ (Game) หมายถึง การจัดให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมลงมือทำ หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง

2.12 การสอนงาน (Coaching) เป็นการฝึกอบรมแบบตัวต่อตัวระหว่างผู้มีประสบการณ์ในงานกับผู้ปฏิบัติงานในขณะที่ปฏิบัติงานจริง โดยฝึกอบรมตามความต้องการ ในงานนั้น และเป็นการสอนอย่างมีระบบ คือมีการวางแผนกันล่วงหน้าระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน

2.13 ใช้บทเรียนสำเร็จรูป (Programmed Learning) คือการจัดให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเรียนรู้ในลักษณะเหมือนกับการสอนตัวเอง คือ เรียนจากบทเรียนที่ได้รับการจัดลำดับ

เอาไว้อย่างเหมาะสมและแต่ละช่วงของบทเรียนจะมีแบบทดสอบให้ผู้เรียนตรวจสอบความเข้าใจของตนเอง

2.3.2.4 การฝึกอบรมปฏิบัติการ

การฝึกอบรมปฏิบัติการเป็นกระบวนการพัฒนาบุคคลในด้านความรู้ เจตคติและทักษะอย่างเป็นระบบ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมที่มีความสนใจร่วมกันในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ฝึกปฏิบัติร่วมกันอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยมีผู้เชี่ยวชาญด้านนั้นๆ คอยเป็นผู้ให้คำปรึกษา และคำแนะนำ เพื่อช่วยกันทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างใดอย่างหนึ่งให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การประชุมปฏิบัติการจะเน้นชั่วโมงปฏิบัติมากกว่าการอภิปรายหรือ การบรรยายทำให้สามารถนำความรู้ทางทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ในปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม ทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติและแนวคิดใหม่ๆ ที่จะนำไปริเริ่มสร้างสรรค์ ช่วยในการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับตัวเองเข้าใจในความสามารถของตนเอง ช่วยในการปฏิสัมพันธ์ของบุคคล ช่วยเพิ่มพูนความสามารถและพัฒนาศักยภาพในการทำงานของตนเองให้ดีขึ้นจากความรู้เรื่องประเภทของการฝึกอบรมและการฝึกอบรมปฏิบัติการ สรุปได้ว่ากระบวนการฝึกอบรมปฏิบัติการนอก ห้องเรียน โดยพักหน้าที่ระหว่างการอบรมที่ใช้กิจกรรมต่างๆ ที่ยึดผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นศูนย์กลาง และมีวิทยากรประจำกลุ่ม เป็นรูปแบบวิธีการฝึกอบรมวิธีที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและเจตคติให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม ช่วยพัฒนาให้เกิดการนำหลักการและกระบวนการที่ต้องการพัฒนาไปสู่การปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพได้ดี ทั้งในส่วนของบุคลากรและหน่วยงาน (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2537, น. 5, สมคิด บางโม, 2554, น. 95, วิชาญ พันธุ์ประเสริฐ, 2551, น. 27 และ Pramley, 1991, p. 15)

2.3.2.5 แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

หลักสูตรฝึกอบรม เป็นขอบเขตสาระวิชาและวิธีดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สำหรับการฝึกอบรมในแต่ละโครงการ ลักษณะของหลักสูตรฝึกอบรมประกอบด้วยหัวข้อวิชาที่เกี่ยวข้องกัน อาจมีหลายสาระวิชาหรือสาระวิชาเดียวกันก็ได้ ขึ้นอยู่กับความต้องการฝึกอบรมว่าต้องการขอบเขตกว้างขวางมากน้อยเพียงใด และใช้ระยะเวลาของหลักสูตรยาวนานเท่าใด ขึ้นอยู่กับนโยบายและหลักการของหลักสูตร ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการฝึกอบรมแบบใดก็จะต้องมีขั้นตอนในการสร้างและพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยนักวิชาการแต่ละท่านมีแนวคิดในการพัฒนากระบวนการฝึกอบรมเสนอไว้เป็นรูปแบบต่างๆ ดังนี้

Beebe Mottet and Roach (2004, p. 17) ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนากระบวนการฝึกอบรมโดยใช้ความต้องการของผู้เข้าอบรมเป็นสำคัญดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์งานของผู้ที่จะต้องการเข้ารับการฝึกอบรม (Analyze the Training Task) เป็นการวิเคราะห์ว่าสิ่งใดที่เราต้องการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมกระทำ หรือเกิดทักษะอย่างไรบ้างที่ต้องการให้เกิดในการฝึกอบรม รวมถึงกำหนดลำดับขั้นในการฝึกอบรม

2. กำหนดเป้าหมายของการฝึกอบรม (Develop Training Objectives) หลังจากวิเคราะห์งานของผู้เข้ารับการอบรมแล้วจะทำให้สามารถกำหนดเป้าหมายของการฝึกอบรมได้

3. กำหนดเนื้อหาของการฝึกอบรม (Organize Training Content) เป็นขั้นตอนของการร่างเนื้อหาของการฝึกอบรมตามเป้าหมายของการฝึกอบรม

4. หาวิธีการในการฝึกอบรม (Determine Training Method) โดยการหากระบวนการในการฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เป้าหมายและความต้องการของการฝึกอบรม

5. หาแหล่งข้อมูลและแหล่งอื่นในการฝึกอบรม (Select Training Resource) เป็นการหาแหล่งของข้อมูล แหล่งสื่อ ที่จะทำให้การฝึกอบรมสมบูรณ์ที่สุด

6. เติมเต็มแผนการฝึกอบรมที่วางไว้ให้สมบูรณ์ (Complete Training Plans) ทบทวนแผนงานที่ได้กำหนดไว้และเพิ่มเติมในสิ่งที่จำเป็นเพื่อให้การฝึกอบรมมีประสิทธิภาพมากที่สุด

7. ดำเนินการฝึกอบรม (Deliver Training) จัดการฝึกอบรมตามแผนที่วางไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ

8. ประเมินผลการฝึกอบรม (Assess the Training Process) เมื่อการฝึกอบรมเสร็จสิ้นกระบวนการฝึกอบรมยังไม่ยุติตาม แต่จะต้องมีการประเมินผล ทั้งกระบวนการ ความรู้สึกของผู้เข้าอบรม การนำเอาผลการฝึกอบรมไปใช้และ ผลที่ได้ต่อหน่วยงาน

Chang (1995, p. 15) ได้เสนอแนวคิดในการดำเนินการฝึกอบรมแบบ High-IMPACT โดยมีกระบวนการดังนี้

1. กำหนดความต้องการของการฝึกอบรม (Identify Training Needs) โดยการกำหนดเป้าหมายที่ต้องการและความเป็นไปได้ของการฝึกอบรม เมื่อการฝึกอบรมสิ้นสุดลง

2. กำหนดวิธีการที่เหมาะสม (Map the Approach) โดยการเลือกวิธีการที่สามารถทำให้การฝึกอบรมบรรลุเป้าหมายตามต้องการ

3. สร้างเครื่องมือการเรียนรู้ในการฝึกอบรม (Produce Learning Tools) เป็นขั้นตอนที่ผู้วางแผนการฝึกอบรม กำหนดสิ่งประกอบต่างๆ ที่จะใช้ในการฝึกอบรมทั้งหมด เช่น วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม เครื่องมือโสตทัศนอุปกรณ์ แบบฝึก กิจกรรม ฯลฯ เพื่อให้การฝึกอบรมสมบูรณ์แบบมากที่สุด

4. กำหนดเทคนิควิธีในการฝึกอบรม (Apply Training Techniques) เป็นกระบวนการออกแบบรูปแบบการฝึกอบรม โดยการเลือกเทคนิคต่างๆ ที่จะทำให้ประสบผลสำเร็จในการดำเนินการฝึกอบรม

5. กำหนดการวัดและประเมินผล (Calculate Measurable Result) เป็นการ นำ ผลการประเมินการฝึกอบรมมาพิจารณาว่าการฝึกอบรมสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้ารับ การ ฝึกอบรมได้หรือไม่ ผลของการฝึกอบรมเป็นอย่างไร ซึ่งอาจต้องกำหนดวิธีการใหม่ ถ้ามีความจำเป็น

6. ทดลองดำเนินการฝึกอบรมตามที่กำหนด (Track Ongoing Follow-Through) เป็นขั้นตอนฝึกหัดและทบทวนดำเนินการตามที่กำหนดไว้ให้แน่ใจว่าไม่มีสิ่งใดส่งผลกระทบต่อ ให้การฝึกอบรมมีข้อบกพร่อง

ธงชัย สันติวงษ์ (2539, น. 195) ได้กล่าวว่า การฝึกอบรมมีขั้นตอนของการดำเนินงาน ดังนี้

1. การพิจารณาตามความต้องการและปัญหาที่ต้องมีการฝึกอบรม คือ การ ตรวจสอบพิจารณาความจำเป็นและความต้องการที่ต้องจัดการฝึกอบรมขึ้น

2. เป้าหมายของการฝึกอบรม คือ การเขียนระบุเป้าหมายที่ต้องการได้จากการ ฝึกอบรมให้ชัดเจน

3. การกำหนดเนื้อหาและเนื้อเรื่องที่จะอบรม คือ การพิจารณาว่าการเสริมสร้าง ความรู้ความสามารถให้ได้ผลตามที่ต้องการนั้นจะต้องมีการอบรมเรื่องอะไรบ้าง รวมทั้งการพิจารณา ส่วนประกอบของเนื้อหาและเรื่องที่จะอบรม

4. การกำหนดวิธีที่จะใช้อบรมและสื่อหรือเครื่องมือที่เหมาะสมในการฝึกอบรมคือ พิจารณาว่าเรื่องที่จะอบรมถ้าจะให้มีประสิทธิภาพและได้ผลดีนั้น ควรใช้วิธีการอบรมแบบใดจึงจะได้ ผลดีที่สุดและเหมาะสมกับบุคคลที่จะอบรมและเรื่องที่ต้องการอบรม นอกจากนี้ต้องพิจารณาสื่อหรือ เครื่องมือ (Media) ที่จะใช้ในการอบรม

5. การดำเนินการอบรม คือ การเริ่มต้นดำเนินการอบรมตามแผนและแนวทาง ต่างๆ ที่ได้พิจารณาและกำหนดไว้แล้ว

ชูชัย สมितिไกร (2540, น. 29) ได้ระบุไว้ว่า กระบวนการของการจัดการฝึกอบรม อย่างมีระบบ ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ความต้องการในการฝึกอบรม ซึ่งมีประเด็นการวิเคราะห์ที่สำคัญ 3 ประการ คือ การวิเคราะห์องค์กร การวิเคราะห์ภารกิจและคุณสมบัติ และการวิเคราะห์บุคคล

2. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

3. คัดเลือกและออกแบบโครงการ

4. จัดการฝึกอบรม

5. ประเมินผล

6. ความแม่นยำตรงของผลที่ได้รับจากการฝึกอบรม

กล่าวได้ว่า รูปแบบการฝึกอบรมในแต่ละแนวคิดนั้นมีกระบวนการฝึกอบรมที่คล้ายกันสรุปได้ 3 ขั้นตอน คือ 1) กิจกรรมก่อนการฝึกอบรม ซึ่งครอบคลุมถึงการประเมินความต้องการการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย การออกแบบหลักสูตร การเตรียมเครื่องมือ สื่อเพื่อทดลองฝึกอบรม 2) กิจกรรมระหว่างการฝึกอบรม รวมไปถึงเทคนิคการฝึกอบรม การจัดบันทึกผลการดำเนินการ 3) กิจกรรมหลังการฝึกอบรมได้แก่ การติดตามและประเมินผลหลังการอบรม การปรับปรุงแก้ไขนวัตกรรมสำหรับการฝึกอบรม

2.3.3 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครู

2.3.3.1 การฝึกอบรม

การฝึกอบรมเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการบริหารในยุคปัจจุบันเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาบุคลากรในองค์กรหรือหน่วยงานให้พัฒนางานให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร จึงต้องหาความจำเป็นในการฝึกอบรมว่าองค์กรหรือหน่วยงานมีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรอย่างหนึ่งแล้วสามารถแก้ไขได้ด้วยการฝึกอบรม

สมคิด บางโม (2554, น. 20-21) ได้เสนอรายละเอียดไว้ 5 ขั้นตอนดังนี้

1. การหาความจำเป็นในการฝึกอบรม
2. การสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม เมื่อหาความจำเป็นในการฝึกอบรมได้แล้วว่าจำเป็นต้องจัดให้มีการฝึกอบรมให้แก่ใครเรื่องใด ขั้นตอนต่อมาจะต้องสร้างหลักสูตรในการฝึกอบรมขึ้น หลักสูตรในการฝึกอบรมต้องให้เหมาะสมต่อปัญหาขององค์กรและหน่วยงาน ซึ่งส่วนประกอบหลักของหลักสูตรฝึกอบรม ควรมีส่วนประกอบต่างๆ ที่สำคัญ ดังนี้

2.1 ชื่อหลักสูตร

2.2 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2.3 ระยะเวลาฝึกอบรม

2.4 หัวข้อวิชาพร้อมกำหนดจำนวนชั่วโมง

2.5 คำอธิบายรายวิชาพอสังเขป

2.6 เทคนิคการฝึกอบรม

2.7 วิธีประเมินผล

3. การออกแบบโครงการฝึกอบรม ซึ่งจะต้องเขียนเป็นโครงการอย่างละเอียด เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

4. การดำเนินการฝึกอบรม เป็นการนำโครงการที่ได้รับการอนุมัติมาดำเนินการฝึกอบรม ซึ่งจะต้องบริหารโครงการเป็น 3 ระยะ คือ ระยะเตรียมการก่อนฝึกอบรม ระยะฝึกอบรม และระยะหลังการฝึกอบรม

5. การประเมินผลการฝึกอบรม เป็นการวัดและประเมินว่าการอบรมเป็นไป ตามที่กำหนดไว้และบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง

2.3.3.2 หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

Glatthorn and Fox (1996, pp. 7-13) ได้ให้ข้อเสนอเกี่ยวกับปัจจัยที่จะพัฒนาวิชาชีพครูที่เกี่ยวกับการฝึกอบรม โดยผู้พัฒนาจะต้องใส่ใจในการจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ (Learning Experience) แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยเฉพาะครูซึ่งมีลักษณะเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งในการฝึกอบรมผู้ใหญ่ การเข้าใจถึงลักษณะที่สำคัญของผู้ใหญ่และกระบวนการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ เป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่มีความเกี่ยวข้องในการจัดการความรู้ที่ควรคำนึงถึง (พณิชยา วิระชาติ, 2543, น. 51, พรธิดา วิเชียรปัญญา, 2547, น. 116) ซึ่ง Glatthorn and Fox (1996, p. 8) กล่าวถึงสิ่งที่มีความสำคัญในการฝึกอบรมเรียนรู้ของผู้ใหญ่ไว้ 4 ส่วนใหญ่ๆ ดังนี้

1. การจัดประสบการณ์ที่ต้องการ
2. บรรยากาศในการเรียน
3. จุดเน้นในการเรียนรู้
4. วิธีการสอนและสื่อ

องค์ประกอบดังกล่าว สรุปรวมแล้วมีนักการศึกษาและนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมได้ให้เสนอแนวคิดในหลักในการจัดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ไว้มากมาย ซึ่งกล่าวถึงการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ไปในทำนองเดียวกัน ได้แก่ Delahaye (2000, pp. 34-36), Milano and Ullius (2000, p. 24), Dolasinski (2004, pp. 54-55), วิจิตร อวระกุล (2537, น. 204-207) ซึ่งสรุปลักษณะ ที่ผู้ใหญ่ต้องการในการเรียนรู้เป็นหัวข้อใหญ่ๆ ได้ดังนี้ (Glatthorn and Fox, 1996, pp. 7-8)

1. การจัดประสบการณ์ที่ต้องการ
  - 1.1 ผู้ใหญ่ต้องการกำหนดการที่ยืดหยุ่นได้ ซึ่งทำให้มีเวลาในการเรียนรู้
  - 1.2 ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดี เมื่อมีโอกาสให้มีกิจกรรมเป็นรายบุคคล
  - 1.3 ชอบการสอนลักษณะเฉพาะตัวต่อตัวและมีการปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสบการณ์
  - 1.4 การจัดการเรียนรู้จะได้ประโยชน์ ถ้ามีการจัดห้องให้มีโอกาสในการปฏิสัมพันธ์ ในลักษณะคละอายุ และมีหลากหลายมุมมอง
  - 1.5 การเรียนรู้ตรงกับประสบการณ์ ความต้องการและความสนใจของตนเอง
2. บรรยากาศในการเรียน

2.1 ในการเรียนรู้ต้องจัดบรรยากาศให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีสิ่งอำนวยความสะดวก

2.2 ไม่ต้องการบรรยากาศการเรียนที่มีลักษณะต้องฝืนใจปฏิบัติแต่ต้องการความเชื่อถือและการยอมรับในสิ่งที่แตกต่างออกจากกิจกรรมที่กำหนด

2.3 ต้องการมีโอกาสแสดงออกและเรียนรู้จากผู้อื่น

2.4 ผู้ใหญ่จะพร้อมใจศึกษาหรือปฏิบัติเมื่อมีจุดหมายที่ชัดเจนและแน่นอนจากผู้ให้การฝึกอบรม

3. จุดเน้นในการเรียนรู้

3.1 ต้องการการเรียนรู้ที่เน้นการโต้ตอบ การวิเคราะห์ และแบบฝึกที่ใช้วิจารณ์ญาณ

3.2 มีความสนใจการเรียนที่เน้นคำถามที่ว่า “อย่างไร” ซึ่งช่วยให้สามารถไปประยุกต์ใช้กับงานที่ทำอยู่ได้ เรียนแล้วจะนำไปใช้ประโยชน์อะไรในการประกอบอาชีพ ผู้สอนจึงต้องชี้จุดหมายให้เขาเห็นอย่างชัดเจน

4. วิธีการสอนและสื่อ

4.1 ชอบการสอนแบบแก้ปัญหาและการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ

4.2 ต้องการให้เกิดการสอนให้ ผู้เรียนรู้เกิดความกระตือรือร้นในการสร้างองค์ความรู้โดยมีการย้อนกลับข้อมูล

4.3 ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีเมื่อได้รับความพอใจในการเรียน อาจเกิดจาก

4.3.1 ได้รับผลการเรียนเป็นที่พอใจ ฉะนั้น ควรให้คำชมเชยให้กำลังใจ อย่าตำหนิติเตียน หรือวางเฉย เมื่อผู้ใหญ่ได้แสดงความสามารถ อย่าให้ผู้ใหญ่เสียใจ กลุ้มใจ กังวลใจ น้อยใจ ผู้ใหญ่ไม่ชอบการวิจารณ์ การใช้ประสบการณ์ของผู้ใหญ่ ช่วยในการสอนหรือให้เป็นวิทยากรในบางเรื่องบางวิชาได้

4.3.2 การต้อนรับ การพูดจา การปฏิบัติ การเอาใจใส่ การให้เกียรติ ความเคารพนับถือจากผู้สอน วิทยากร

4.3.3 การได้รับรางวัล ซึ่งอาจจะเป็นประกาศนียบัตร คำชมเชยในผลงานที่ทำ

4.3.4 เกิดความพอใจในวิทยากร เนื้อหาวิชา เพื่อนร่วมการฝึกอบรม พอใจในผลงาน หรือประสบความสำเร็จในผลผลิตที่ปรากฏออกมา ได้ปรับปรุงกิจการงานที่ตนทำอยู่

ซึ่งในการสอนผู้ใหญ่ให้ปฏิบัติกิจกรรมตามหลักการดังกล่าว วิจิตร อวาระกุล ได้เสนอขั้นตอนไว้ดังนี้ (วิจิตร อวาระกุล, 2537, น. 201-203)

1. เรียกร้องความสนใจ (Draw Attention) ชี้ให้เห็นประโยชน์ที่จะได้รับเพื่อแก้ปัญหาชีวิตและการทำงาน
2. กระตุ้น (Stimulate) จูงใจ (Persuasion) ให้เกิดความกระตือรือร้น ซึ่งมีวิธีการดังนี้ อธิบาย ทำให้ดู ขณะสอนแสดงให้ดูอีกครั้ง ให้ผู้เรียนลองพูดขึ้นตอนต่างๆ ด้วยปากเปล่า ผู้ฝึกพูด และทำปฏิบัติประกอบการพูดด้วย ปลอบให้ทำด้วยตนเอง ชี้บอกข้อผิดพลาด ทำให้ดูซ้ำอีกครั้ง ให้ทำเองอีกครั้ง
3. กระตุ้นเตือน (Motivate) ให้กำลังใจ ช้าอีก เตือนอีก
4. หลีกเลี่ยงการกระทำให้เกิดเสียความรู้สึก (Avoid Feeling)
5. ประเมินผล (Evaluate) ด้วยการสังเกตลับๆ อย่าเปิดเผยหรือวิจารณ์ในทางลบแต่ควรวิจารณ์ในทางบวก

จากทฤษฎีและหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่รวมถึงหลักการสอนผู้ใหญ่สามารถสรุปรูปแบบการดำเนินจัดกิจกรรมของการฝึกอบรมในการวิจัยครั้งนี้ว่า จะต้องมีการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นความสนใจและให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาวิชาชีพและการเรียนการสอน แล้วจัดกิจกรรม ที่ทำให้เกิดความกระตือรือร้นในการเข้ารับการฝึกอบรม โดยเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ฝึกปฏิบัติซ้ำๆ เป็นส่วนใหญ่ ทั้งการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันจากผู้ร่วมงานที่หลากหลายและปฏิบัติ เป็นรายบุคคลตามความสนใจที่สอดคล้องกับประสบการณ์และงานที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมกำลังปฏิบัติอยู่เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถนำไปพัฒนางานของตนเองได้ มีกิจกรรมการนำเสนอผลงานและแลกเปลี่ยนความคิด นอกจากนี้จะต้องมีการให้กำลังใจ ให้ความสนใจอย่างใกล้ชิดและมีการประเมินผลตามสภาพจริงเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นการฝึกอบรมจึงเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถให้แก่ผู้ใหญ่หรือผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ย่อมแตกต่างจากเด็กนักเรียนทั่วไป ข้อเสนอแนะในการฝึกอบรมผู้ใหญ่ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ (สมคิด บางโม, 2554, น. 96-97)

1. ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีเมื่อปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะเรียน
2. ผู้ใหญ่จะเรียนเมื่อเผชิญกับปัญหาที่ตนแก้ไม่ได้ สิ่งที่เรียนเป็นประโยชน์มีสาระนำไปปฏิบัติในชีวิตจริงได้ผล จะสนใจเฉพาะในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตน
3. การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ต้องการการเรียนที่มีลักษณะลงมือปฏิบัติมากกว่านั่งฟังบรรยายนาน ๆ
4. ผู้ใหญ่จะเรียนได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิม ชอบการสอนซ้ำๆ ไม่ชอบเร็ว ไม่ชอบการจำ การสอนสิ่งใดที่สนใจจะจดจำ สิ่งที่ไม่สนใจจะไม่จดและไม่จำ
5. ประสบการณ์ พื้นฐานสติปัญญา ปัญหาด้านสุขภาพ อุบัติภัย มีผลต่อการเรียนรู้ช้าหรือเร็วของผู้ใหญ่

6. บรรยากาศการเรียนรู้การอบรมต้องมีลักษณะเป็นกันเอง อย่าให้เป็นทางการ หรือมีลักษณะบังคับข่มขู่ หรือระเบียบเกินความจำเป็น ผู้ใหญ่จะไม่ชอบการฝึกอบรมจะไม่ได้ผล

7. การสอนผู้ใหญ่ควรใช้วิธีการหลาย ๆ วิธี และใช้วิธีการที่เขาชอบเพียงสองสามวิธีก็พอ

8. ผู้ใหญ่ต้องการเรียนโดยการแนะนำ แนะนำ จูงใจ ชมเชยให้กำลังใจไม่ชอบระเบียบ ไม่ชอบการสอน เพราะกลัวเสียหน้า การประเมินผลควรทำเป็นการลับ ใช้วิธีสังเกตจัดอันดับอย่างลับๆ เฉพาะผู้สอนโดยไม่เปิดเผย

9. การสอนผู้ใหญ่ต้องอดทน ใจเย็น ผู้ใหญ่ไม่ชอบให้ใครไม่เคารพนับถือและไม่ชอบให้ใครดูถูกเหยียดหยาม ก้าวร้าว แต่ขณะเดียวกันผู้ใหญ่บางคนมักก้าวร้าว แสดงกิริยาไม่ให้เกียรติ และไม่เคารพนับถือผู้อื่น

10. พยายามกระตุ้นและให้กำลังใจแก่ผู้ใหญ่โดยการให้คำชมเชย อย่าใช้การตำหนิ

2.3.3.3 หลักการพัฒนารับรู้ของครู

โดยมีการสื่อสารโดยใช้สื่อ กิจกรรมและวิทยากร ที่ให้การฝึกอบรมที่สามารถทำให้ครูเกิดการเรียนรู้ได้ดี โดยให้ครูเข้าใจสิ่งต่อไปนี้

1. สิ่งแวดล้อมที่จะเอื้อให้ครูเกิดการพัฒนาคคุณภาพได้
2. การปฏิบัติงานอย่างมีความหมาย
3. ความศรัทธาในระบบที่ครูมีอยู่
4. จุดมุ่งหมายในงานที่จะพัฒนางานในส่วนเฉพาะของครู
5. รางวัลหรือสิ่งที่ครูจะได้รับ
6. ข้อมูลย้อนกลับหลังจากที่ได้รับการพัฒนาแล้ว
7. ศักยภาพที่จะเกิดกับตัวครู

2.3.3.4 หลักการพัฒนาวิชาชีพของครู

ครูเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่จะต้องอยู่กับผู้เรียนตลอดเวลา ต้องใช้กระบวนการเรียนการสอนกับนักเรียนทั้งด้านทฤษฎี และปฏิบัติ ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ (สุวิทย์ มูลคำ, 2549, น. 10) บุคลิกและความสามารถของครูมีความหมายต่อการนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของการศึกษา (กุลยา ตันติผลลาชีวะ, 2543, น. 22)

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ควรประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
2. การสร้างหลักสูตร
3. การทดลองใช้หลักสูตร

4. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

ดังนั้น ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูจำเป็นต้องมีการศึกษาข้อมูลพื้นฐานการสำรวจสภาพปัจจุบันและ ความต้องการของครู แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ ประมวลผล อภิปราย และสรุปผล นำผลการสรุปมาอภิปรายกลุ่ม โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างเพื่อที่จะดำเนินการสร้าง พัฒนา ประเมินตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร จากนั้นจึงนำหลักสูตรไปทดลองใช้และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรให้สมบูรณ์

ดังคำกล่าวของ สปาร์ค (Huffman and Thomas, 2003, p. 379) ที่กล่าวว่า การสอนที่มีคุณภาพจะสามารถนำไปสู่คุณภาพของการเรียนรู้ของนักเรียนได้ คุณภาพของการสอนที่ดีขึ้นอยู่กับการเรียนรู้ในการพัฒนาวิชาชีพของครูและวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนมีผลต่อการเรียนรู้ในอาชีพของครู ดังนั้นครูจึงต้องได้รับการพัฒนา และครูที่ดีจะต้องมีความตั้งใจพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มีคุณภาพ มีความสามารถเหมาะสมกับเป็นครูยุคใหม่ ที่มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์หลักสูตรเป็น สามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ มีความสามารถในการวัดผลการเรียนรู้ (สุธีรา สิริวงค์, 2550, น. 34) ลักษณะที่คาดหวังดังกล่าว สำหรับการพัฒนาครูสอนภาษาอังกฤษ มีกระบวนการพัฒนาครูสอนภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์ไว้ 4 ขั้นตอนหลัก คือ กำหนดเป้าหมาย (Set goal) วางแผน (Plan) ลงมือปฏิบัติ (Do) และศึกษาผลย้อนที่เกิดขึ้น (Reflect) นอกจากนี้ ยังต้องพิจารณาองค์ประกอบ ในส่วนของการกำหนดเป้าหมายและการวางแผน ในเรื่องของความรู้และความเชื่อของครู (Knowledge and Beliefs) และก่อนจะมีการดำเนินการ 4 ขั้นตอน จะต้องคำนึงถึงวิสัยทัศน์และมาตรฐานของการพัฒนา ตลอดจนข้อมูลอื่นๆ อันเป็นบริบท (Context) ของครูและนักเรียนที่ครูสอน บริบทที่เป็นอยู่และบริบทส่วนในเรื่องของการวางแผน ต้องพิจารณา ยุทธศาสตร์ (Strategies) ในการพัฒนาครูสอนภาษาอังกฤษ ซึ่งแบ่งได้เป็น 6 หมวด 18 วิธีการดังนี้ (Louck-Horsley and others, 2006, pp. 112-115)

1. การจัดการและนำหลักสูตรไปใช้ ประกอบด้วย
  - 1.1 การจัดการหลักสูตรและการเลือกวัสดุประกอบสำหรับการจัดการเรียนรู้
  - 1.2 การนำหลักสูตรไปใช้
  - 1.3 การนำบางสิ่งบางอย่างไปทดแทนในหลักสูตร
2. โครงสร้างกระบวนการที่มีความเกี่ยวเนื่องกัน ประกอบด้วย
  - 2.1 การทำงานร่วมกับนักวิทยาศาสตร์ในภาคธุรกิจ อุตสาหกรรม และในมหาวิทยาลัย
  - 2.2 การมีเครือข่ายวิชาชีพ
  - 2.3 การรวมกลุ่มกันเรียนรู้

3. กระบวนการศึกษาผลจากการสอนและการเรียนรู้ ได้แก่
  - 3.1 การวิจัยในชั้นเรียน
  - 3.2 การอภิปรายรายกรณี
  - 3.3 การพิจารณาผลงาน แนวความคิดของนักเรียน และการประเมินผล
  - 3.4 การศึกษาในบทเรียน

4. การนำประสบการณ์เข้ามาสอดแทรก ได้แก่
  - 4.1 การสอดแทรกการสืบสวนสอบสวนในการสอนวิทยาศาสตร์
  - 4.2 การสอดแทรกหลักการทำงานของนักวิทยาศาสตร์แก่นักเรียน

5. กระบวนการดำเนินการสอน ประกอบด้วย

- 5.1 การเสมือนมีผู้ฝึกสอนประจำตัว
- 5.2 การใช้บทเรียนสาธิต
- 5.3 การมีที่ปรึกษา

6. สิ่งที่จะเป็นส่วนนำไปสู่ความสำเร็จและกลไก ประกอบด้วย

- 6.1 การพัฒนาผู้นำนักพัฒนาวิชาชีพ
- 6.2 เทคโนโลยีที่ใช้สำหรับการพัฒนาวิชาชีพ

6.3 การประชุมปฏิบัติการ การมีสถาบัน การกำหนดให้มีวิชาที่เรียนรู้และการประชุมสัมมนาซึ่งการพัฒนาวิชาชีพครูสอนภาษาอังกฤษ จะต้องใช้วิธีการหลายวิธีร่วมกันอย่างสอดคล้องกันให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของผู้ออกแบบการพัฒนาวิชาชีพ อย่างไรก็ตามจะเน้นให้เกิดผลกับครูที่สำคัญ 4 อย่าง ดังนี้

- 6.3.1 เพิ่มพูนความรู้ด้านเนื้อหาวิชาการทางด้านวิทยาศาสตร์
- 6.3.2 เพิ่มพูนความรู้ด้านวิชาชีพครู
- 6.3.3 การก่อตั้งสังคมแห่งการศึกษาวិชาชีพ
- 6.3.4 การพัฒนาลักษณะความเป็นผู้นำ

นอกจากนั้นในกระบวนการกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาจะต้องพิจารณาวิเคราะห์สิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้น (Critical Issues) อันได้แก่ ผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นในการพัฒนา การพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ของครู การสนับสนุนของชุมชน การประเมินผลการพัฒนาครู สามารถเขียนแผนภาพแสดงความสัมพันธ์ดังกล่าวได้ จากหลักการพัฒนาวิชาชีพครูสอนภาษาอังกฤษของนักวิชาการที่กล่าวมาแล้ว Sheal (1994, pp. 19-37) มีความเห็นว่าการพัฒนาครูในรูปแบบของการใช้

หลักการจัดการฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพต้องคำนึงถึงหลักทฤษฎีการเรียนรู้และประสบการณ์ ซึ่งปัจจัยที่มีส่วนทำให้การจัดการฝึกอบรมสำเร็จมีดังนี้

1. แรงจูงใจในการเรียนรู้ (Motivation to Learn) ผู้ใหญ่จะเกิดการเรียนรู้ได้ ต้องอาศัยเหตุผลหลายอย่าง ซึ่งผู้ให้การฝึกอบรม จะต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้
  - 1.1 ให้เกิดความสนใจ
  - 1.2 เชื่อมโยงเนื้อหาที่ฝึกอบรมให้เข้ากับสิ่งที่ต้องการพัฒนา
  - 1.3 ให้ความมั่นใจว่าสิ่งที่ได้รับการฝึกอบรม สามารถนำไปใช้ได้ตามจุดมุ่งหมายของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
  - 1.4 ให้ความพึงพอใจในการเข้ารับการฝึกอบรม โดยการให้โอกาสแสดงออกในสิ่งที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมประสบความสำเร็จ นอกจากนั้นยังอาจต้องมีสิ่งอื่น เช่น วุฒิบัตร รางวัล ฯลฯ
2. บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (Comfortable Learning Environments) เนื่องจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมซึ่งผู้ใหญ่มีความรู้สึกว่าจะต้องกลับมาเข้าเรียนในชั้นเรียนอีกครั้ง ต้องสร้างสิ่งแวดล้อมที่สะดวกและทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่มีความรู้สึกวิตกกังวลในการเรียนรู้นอกจากนั้นยังต้องให้ความช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรม
3. ความต้องการและรูปแบบในการเรียนรู้ของแต่ละคน (Individual Learning-need and Styles) เนื่องจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความถนัดในการใช้สมองซีกซ้ายและซีกขวาจะไม่เหมือนกัน จึงทำให้ มีความชอบในรูปแบบของการเรียนรู้ไม่เหมือนกัน จึงต้องออกแบบกิจกรรม ในการเรียนรู้ที่หลากหลายนอกจากนั้นยังต้องสังเกตการตอบสนองของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในระหว่าง การดำเนินการฝึกอบรม
4. ความรู้และประสบการณ์ที่หลากหลายของผู้เข้ารับการฝึกอบรม (Previous Knowledge and Experience) การให้ความรู้แก่ครูซึ่งเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรู้และประสบการณ์ที่หลากหลาย ผู้ให้การฝึกอบรมต้องตระหนักในสิ่งต่อไปนี้
  - 4.1 ผู้ใหญ่พร้อมที่จะให้ความรู้แก่ผู้อื่น ดังนั้นแต่ละคนจึงนับเป็นแหล่งข้อมูลของการฝึกอบรมด้วย
  - 4.2 ประสบการณ์ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีอยู่ จะทำให้สามารถนำความรู้ที่มีอยู่เดิมมาใช้สร้างความรู้ใหม่ จากสิ่งที่เก็บไว้ในความจำของตนได้
  - 4.3 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีแนวคิดที่สะสมในตนเองมานาน จึงทำให้ยากที่จะรับสิ่งใหม่ๆ ที่มีในการจัดกิจกรรม จึงต้องมีการวางแผนการฝึกอบรมให้ดีและเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกันได้

5. การควบคุมการดำเนินการฝึกอบรมให้อยู่ในเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ (Control over Learning content and Activity) ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะมีความสุขในการเรียนรู้มากขึ้น ถ้ามีการควบคุมองค์ประกอบต่างๆ ให้อยู่ในทิศทางที่จะให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำกิจกรรมได้ดีและมากขึ้น

6. การมุ่งไปสู่ปัญหาด้วยสิ่งที่มีอยู่ในชีวิตจริงและสามารถนำไปประยุกต์ได้ (Focus on Dealing with Realistic problem and Applying learning) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องมุ่งให้มีความรู้ทักษะ ที่สามารถนำไปใช้ได้ในอนาคต จึงต้องให้มีกิจกรรมการปฏิบัติให้ใกล้เคียงกับสิ่งที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมปฏิบัติอยู่ในชีวิตจริง

สำหรับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครู ในทัศนะของ Mello (2002, pp. 273-280) และ Silberman (1998, p. 3) มีแนวทางการพัฒนากระบวนการฝึกอบรมครูที่คล้ายกับการพัฒนาหลักสูตรทั่วไป สรุปรวมได้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การประเมินความต้องการของการฝึกอบรม (Need Assessment) เป็นการวิเคราะห์วัฒนธรรมองค์กร ลักษณะโครงสร้างของงาน ผลงานที่ผ่านมาข้อมูลพื้นฐานของแต่ละ บุคคลเกี่ยวกับทักษะและความรู้ของบุคลากรในหน่วยงานความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรมและสิ่งที่สามารถใช้ในงานที่ทำอยู่เมื่อดำเนินการฝึกอบรมแล้ว ซึ่งมีวิธีการประเมินความต้องการของการฝึกอบรม 5 วิธี ได้แก่ (Byars and Rue, 1994, pp. 217-218, วิจิตร อาวะกุล, 2537, น. 193)

1.1 การสัมภาษณ์ (Interviews) เป็นการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หน่วยงาน เพื่อต้องการทราบปัญหาในการทำงาน มีสิ่งใดบ้างที่ต้องการพัฒนาและต้องการการฝึกอบรมแบบใด

1.2 การสำรวจ (Surveys) โดยใช้แบบสำรวจเป็นวิธีการหนึ่งที่น่านิยม กันมาก

1.3 การสังเกต (Observations) เป็นการสังเกตพฤติกรรมขณะพนักงานทำงานจากนั้นผู้ชำนาญการจะวิเคราะห์และนำมาใช้เป็นความต้องการของการฝึกอบรม

1.4 การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เป็นการสนทนาที่ประกอบด้วยพนักงานจากหลายหน่วยงานและหลายระดับในองค์กร ผู้ชำนาญการในหน่วยงานหรือผู้ชำนาญการภายนอก จะเป็นผู้วิเคราะห์หาความต้องการของการฝึกอบรม สิ่งที่ใช้สนทนาในกลุ่มควรจะเป็นปัญหาในการทำงานมีสิ่งใดบ้างที่ต้องการพัฒนา

1.5 การศึกษาข้อมูล (Document Examination) ประกอบด้วยการศึกษาข้อมูลจากบันทึกของหน่วยงาน การแลกเปลี่ยนข้อมูลและการศึกษาปัญหาที่ปรากฏ ถ้าพบว่ามีปัญหาที่สามารถนำมาจัดทำเป็นความต้องการของการฝึกอบรมให้แก่หน่วยงานได้ การดำเนินการเช่นนี้มีประโยชน์อีกอย่างหนึ่ง คือ การได้มาซึ่งลักษณะที่เป็นอยู่ในปัจจุบันขององค์กรนั้น จึงกล่าวได้ว่าการ หาความต้องการของการฝึกอบรม ในการกระบวนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสามารถใช้วิธีการได้หลากหลายวิธี ซึ่งการศึกษาข้อมูล จากผลการวิจัย รายงานผลการศึกษาและข้อมูลจาก

แหล่งต่างๆ มาวิเคราะห์หาความจำเป็นในการฝึกอบรม เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถพบปัญหาที่มีลักษณะเป็นปัจจุบันขององค์กรได้

2. การกำหนดจุดประสงค์ของการฝึกอบรม (Objectives) เป็นการกำหนดสิ่งที่จะต้องเกิดขึ้นหลังจากการฝึกอบรม จุดประสงค์ดังกล่าวได้มาจากการประเมินความต้องการฝึกอบรมและการศึกษาสมรรถนะของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งต้องคำนึงว่าสามารถใช้เครื่องมือใดมาวัดได้

3. การออกแบบหลักสูตรและการดำเนินการฝึกอบรม หลังจากที่ได้กำหนดจุดประสงค์ของการฝึกอบรมแล้ว สิ่งที่ต้องทำต่อไปคือการออกแบบและการดำเนินการฝึกอบรม ซึ่งจากการศึกษาวิจัยของชินวัฒน์ นิจนตร และคณะฯ กล่าวถึงหลักสูตรฝึกอบรมควรว่าเป็นหลักสูตรแบบผสมผสานระหว่างทฤษฎีและปฏิบัติ โดยเน้นการปฏิบัติ ร้อยละ 80 เป็นหลักสูตรแบบบูรณาการที่เหมาะสมกับสภาพของแต่ละท้องถิ่น เป็นหลักสูตรที่เน้นวัตถุประสงค์หรือหลักสูตรสมรรถฐาน (Competency Based) มุ่งพัฒนาทั้ง 3 ด้านคือ พุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัยเป็นหลักสูตรที่เน้นประสบการณ์ มีลักษณะมุ่งงาน (Task Oriented) และเป็นหลักสูตรแบบเร่งรัด (Intensive Course) ในการออกแบบกิจกรรมต้องแตกต่างไปจากกิจกรรมที่ทำอยู่ในปกติในสิ่งแวดล้อมที่ใกล้เคียงกับงานที่ทำอยู่ โดยการกำหนดกิจกรรมในการฝึกอบรมต้องมั่นใจว่าจะให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ สิ่งที่สำคัญที่ต้องพิจารณาในการออกแบบการฝึกอบรม 2 ประการ ดังนี้ (Mello, 2002, p. 275)

3.1 อุปสรรคต่างๆ ที่จะรบกวนกระบวนการในการจัดการฝึกอบรม

3.2 ขณะดำเนินการจัดการฝึกอบรม จะต้องกำหนดวิธีการที่ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถปฏิบัติได้ และมีความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น

4. การประเมินผลการฝึกอบรม (Evaluation) หลักในการประเมินผลการฝึกอบรม ซึ่งสมชาติ กิจยรรยง (2544, น. 28) และ Furjanic and Trotman (2000, pp. 81-84) ได้เสนอแนวคิดของการประเมินคุณลักษณะที่เกิดจากการฝึกอบรมไว้ในแนวทางเดียวกัน สรุปได้เป็น 2 ประการ ดังนี้

4.1 คุณลักษณะของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้แก่ การประเมินในสิ่งต่อไปนี้

4.1.1 การเปลี่ยนแปลงในด้านความรู้ (Knowledge) ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม เกี่ยวกับความก้าวหน้าของผลการเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาหรือข้อมูลที่ให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม การประเมินส่วนนี้ประเมินหลังจบการฝึกอบรม โดยการใช้แบบทดสอบ หรือแบบประเมินอื่นๆ การเปลี่ยนแปลง ด้านทักษะ (Skill) ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งรวมถึงทักษะใหม่ที่ได้รับจากการฝึกอบรมด้วย

4.1.2 การเปลี่ยนแปลงด้านเจตคติ (Attitude) ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมโดยพิจารณาว่ามีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด และมากน้อยเพียงใด

4.1.3 การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงาน เป็นการพิจารณาผลรวมของบุคคลจากลักษณะการปฏิบัติงาน หรือการใช้ความรู้ ทักษะ และการมีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน เช่น การพิจารณาว่ามีผลงานเพิ่มมากขึ้น เป็นต้น

4.2 ผลงานของหน่วยงานหรือองค์กร ได้แก่การพิจารณาว่าการฝึกอบรมก่อให้เกิดผลต่อการบรรลุเป้าหมายของหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ เป็นการประเมินผลกระทบของการฝึกอบรมที่มีต่อจุดประสงค์ของงาน การประเมินผลการฝึกอบรมบางครั้งอาจต้องประเมินทุกองค์ประกอบ แต่บางครั้งอาจทำการประเมินเฉพาะบางจุดหรือบางองค์ประกอบ ซึ่งขึ้นอยู่กับจุดประสงค์หรือจุดเน้นของการฝึกอบรมในครั้งนั้น และช่วงเวลาของการประเมินผลการฝึกอบรม ในทางปฏิบัติจริงควรมีการประเมินผล 4 ช่วง คือ (สมชาติ กิจยรรยง, 2537, น. 175)

4.2.1 ก่อนการเริ่มฝึกอบรม การประเมินช่วงนี้เป็นการดูสภาพหรือหาข้อมูลเพื่อใช้ประเมินในช่วงต่อไป ซึ่งมักทำการประเมินสภาพของผู้เข้ารับการฝึกอบรม และสภาพหน่วยงาน

4.2.2 ระหว่างที่กำลังดำเนินการฝึกอบรม เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบสถานการณ์ในการฝึกอบรมเพื่อการแก้ไขปรับปรุงหรือการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะทำการฝึกอบรม ได้แก่ การประเมินปฏิกิริยาของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อสภาพแวดล้อมในการฝึกอบรม

4.2.3 สิ้นสุดการฝึกอบรม เป็นการประเมินเพื่อดูผลจากการฝึกอบรมในระยะแรก ตรงจุดนี้จะได้ข้อมูลที่ใกล้เคียงกับความจริงมาก เพราะเหตุการณ์ต่างๆ เพิ่งสิ้นสุดลงเหมาะสำหรับการประเมินเกี่ยวกับตัววิทยากร สภาพการจัดการฝึกอบรม และคุณลักษณะที่เกิดกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม

4.2.4 หลังจากการฝึกอบรมสิ้นสุดแล้วระยะหนึ่ง การประเมินช่วงนี้เป็นการติดตามผลของการฝึกอบรม เพื่อดูว่าการฝึกอบรมสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระยะยาวหรือไม่ อย่างไรก็ตามส่วนใหญ่จะเน้นที่พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงาน ผลการปฏิบัติงาน และสภาพของหน่วยงานสำหรับอุทุมพร ทองอุไร (พนิจดา วีระชาติ, 2543, น. 99-100, อ้างถึงใน อุทุมพรทองอุไร, 2525, น. 67) ได้เสนอรูปแบบการประเมินโครงการฝึกอบรมครู เรียกว่า IPOO Model ซึ่งหมายถึง Input Process Output Outcome โดยมีรายละเอียดดังนี้ (วิชาญ พันธุ์ประเสริฐ, 2551, น. 47)

1) สิ่งนำเข้า (Input) เพื่อประเมินผู้เข้ารับการฝึกอบรมและสภาพแวดล้อมในสภาวะแรกเช่น ความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติและสภาพแวดล้อม

2) กระบวนการ (Process) เป็นการประเมินในระยะที่ดำเนินการฝึกอบรมว่าดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่

3) สิ่งออก (Output) เป็นการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการฝึกอบรม ว่าบรรลุตามความมุ่งหมายมากน้อยเพียงใด

4) ผลที่ตามมา (Outcome) เป็นการประเมินติดตามผลของโครงการโดยทิ้งช่วงระยะหนึ่งเพื่อตรวจสอบว่าเป้าหมายของโครงการได้รับการตอบสนองมากน้อยเพียงใด

นอกจากแนวคิดการประเมินผลโครงการฝึกอบรมดังกล่าวข้างต้น วิชาญ พันธุ์ประเสริฐ (2551, น. 47-48), Sheal (1994, p. 18), Silberman (1998, p. 3), Mello (2002, p. 280) และ Milano and Allius (2002, p. 20) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การประเมินผลการฝึกอบรมที่เหมาะสมคือ การประเมินผลการฝึกอบรมของ Kirkpatrick ซึ่งได้เสนอสิ่งที่ต้องประเมินการฝึกอบรมไว้ 4 อย่าง ได้แก่

1. การประเมินปฏิกิริยา (Reaction)
2. การประเมินการเรียนรู้ (Learning)
3. การประเมินพฤติกรรม (Behavior)
4. การประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่อองค์กร (Results)

รายละเอียดของการประเมินมีดังนี้ (วิชาญ พันธุ์ประเสริฐ, 2551, น. 47-50)

1. การประเมินปฏิกิริยา (Reaction) มีวัตถุประสงค์ที่จะให้รู้ว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้สึกอย่างไรต่อการฝึกอบรม เช่น ผู้เข้ารับการฝึกอบรมพอใจหรือไม่พอใจต่อสิ่งที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับจากการฝึกอบรมและมากน้อยเพียงใด หลักสูตรหรือเนื้อหาสาระถูกต้องตรงกับความต้องการและเป็นที่น่าสนใจหรือไม่ ขอวิธีการสอนในการอบรมแบบไหน สัดส่วนของการบรรยายและอภิปรายเป็นอย่างไร ฉะนั้นผู้ประเมินจะต้องกำหนดว่าต้องการถามอะไร แล้วจึงตั้งคำถามในสิ่งนั้น และในตอนท้ายควรมีคำถามแบบปลายเปิด (Opened End) เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้แสดงความคิดเห็นให้ตรงกับความต้องการ การประเมินปฏิกิริยาต้องการให้ได้รับข้อมูลที่เป็นปฏิกิริยาตอบสนองของผู้เข้ารับการฝึกอบรมจริงๆ เพราะข้อมูลเหล่านั้น จะเป็นตัวบ่งชี้ประสิทธิผลของการฝึกอบรมอันดับแรก แนวทางในการประเมินปฏิกิริยาจะประเมินในเรื่องต่อไปนี้

- 1.1 ความคิดเห็นต่อความรู้ที่ได้รับจากโครงการหรือหลักสูตรฝึกอบรม
  - 1.1.1 ได้รับความรู้ ความเข้าใจในระดับใด (มาก ปานกลาง น้อย)
  - 1.1.2 มีความรู้สึกต่อหลักสูตรอย่างไร
  - 1.1.3 มีทักษะในการฝึกปฏิบัติเพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใด
- 1.2 ความคาดหวังที่จะนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปใช้ในงาน
- 1.3 ความคิดเห็นต่อเนื้อหา วิทยากรบรรยาย มีความเหมาะสมมากน้อย

เพียงใด

1.4 ความคิดเห็นต่อสถานที่ โสตทัศนูปกรณ์ ระยะเวลาในการฝึกอบรม ว่าเหมาะสมมากน้อยเพียงใด

2. การประเมินการเรียนรู้ (Learning) มีวัตถุประสงค์เพื่อจะให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้และทักษะอะไรบ้าง มีเจตคติอะไรบ้างที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ล้วนแต่เป็นองค์ประกอบพื้นฐานอันสำคัญที่จะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรม เคิร์คแพททริก ได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับการประเมินการเรียนรู้ไว้ดังนี้

2.1 ต้องวัดความรู้ ทักษะและเจตคติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ทั้งก่อนและหลังการฝึกอบรม

2.2 การวิเคราะห์ผลการทดสอบ ควรวิเคราะห์ทั้งคะแนนรายข้อ และคะแนนรวมโดยเปรียบเทียบกันระหว่างก่อนและหลังการฝึกอบรม

2.3 ถ้าเป็นไปได้ควรมีการเปรียบเทียบคะแนนความรู้ ทักษะและเจตคติของกลุ่มผู้ไม่ได้รับการฝึกอบรมกับกลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรมว่าแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

แนวทางการประเมินผลการเรียนรู้ สามารถแยกเทคนิคและวิธีการในการประเมินให้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้ดังนี้

1. ความรู้ ความคิด (Cognitive) ซึ่งเป็นการวัดความสามารถทางสมอง เทคนิค และวิธีการที่ใช้ เป็นแบบทดสอบข้อเขียนทั้งก่อนและหลังการฝึกอบรม แบ่งพฤติกรรมย่อยได้ 6 ระดับ ดังนี้

1.1 ความรู้ความจำ เป็นความสามารถในการระลึกได้จากประสบการณ์ ตำรา ฯลฯ จำแนกเป็นรายละเอียด ข้อสรุป ตัวทฤษฎี วิธีการ และแนวคิด

1.2 ความเข้าใจ เป็นความสามารถในการนำความรู้จากตำรามาคิดต่อใน ลักษณะแปลความ ตีความ ขยายความ จำแนกเป็นถามความหมายโดยนัยที่ซ่อนเร้น การยกตัวอย่าง เปรียบเทียบความหมาย และการคาดคะเนสถานการณ์

1.3 การนำไปใช้ เป็นความสามารถในการนำสิ่งที่เรียนแล้วไปใช้แก้ปัญหา ในสถานการณ์ใหม่ จำแนกเป็นการอธิบายเรื่องราวปรากฏการณ์ที่แปลกใหม่และการหาผลลัพธ์

1.4 การวิเคราะห์ เป็นความสามารถในการแยกส่วนประกอบย่อย ๆ จำแนก เป็นการวิเคราะห์ความสำคัญ (หาเหตุผล) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ (ความสัมพันธ์ของเหตุและผล) การวิเคราะห์หลักการ แยกหลักการและโครงสร้าง

1.5 การสังเคราะห์ เป็นความสามารถในการผสมผสานหน่วยย่อยให้เป็น หน่วยใหญ่ (เป็นของใหม่) เช่น ประมวล เขียน แต่ง ประดิษฐ์สิ่งที่ต่างไปจากเดิม ตั้งสมมติฐานหาข้อยุติ จำแนกเป็น การสังเคราะห์ข้อความ การสังเคราะห์แผนงาน การสังเคราะห์ความสัมพันธ์

1.6 การประเมินค่า เป็นความสามารถในการตัดสินคุณค่าโดยใช้เกณฑ์ภายในและภายนอก

2. เจตคติ (Attitude) เป็นการวัดความรู้สึก เช่น ความสนใจ ค่านิยมศรัทธา ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ในทางบวกหรือทางลบ จนเกิดความพร้อมที่จะแสดงการกระทำออกมาซึ่งอาจจะเป็นทางดีหรือไม่ดีก็ได้ เจตคติไม่เป็นพฤติกรรมแต่เป็นตัวการที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมเป็นคุณลักษณะของความรู้สึกที่ซ่อนเร้นอยู่ในใจซึ่งในการวัดเจตคติ วัดจากการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลโดยตรง หรืออาจใช้วิธีการวัดจากเครื่องมือที่สร้างขึ้นเรียกว่า มาตรฐานเจตคติ (Attitude scale) ประกอบด้วยข้อความที่เป็นทางบวกและทางลบ วิธีที่นิยมใช้ ได้แก่ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543, น. 105-109)

2.1 วิธีของเธอร์สโตน (Thurstone's Method of Equal Appearing-intervals) เป็นการกำหนดช่วงความรู้สึกของคนที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดไว้เป็น 11 จากน้อยที่สุดจนถึงมากที่สุด แต่ช่วงมีระยะห่างเท่ากัน ข้อความที่บรรจุลงในมาตราวัด จะต้องนำไปให้ผู้ตัดสิน (Judge) พิจารณาว่าควรจะอยู่ในตำแหน่งใดของมาตรา

2.2 วิธีของลิเคิร์ท (Likert's Method of Summated Rating) เป็นมาตราวัดความรู้สึกของคน 5 ระดับคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉยๆ ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ข้อความที่บรรจุในมาตราวัด ประกอบด้วยข้อความที่แสดงความรู้สึกต่อสิ่งใดทั้งในทางที่ดี (ทางบวก) และในทางที่ไม่ดี (ทางลบ) และมีจำนวนพอๆ กัน

2.3 วิธีของกัทท์แมน (Guttman's Salogram) เป็นแนวคิดในการวัดที่มีการจัดมาตราที่มีความเข้มต่างกันตามลำดับ เพื่อวัดองค์ประกอบที่มีมิติเดียว ใช้ในการวัดโครงสร้างทางสมองและการวัดความรู้สึก

2.4 วิธีของออสกู๊ด (Osgood's Semantic Differential) เป็นแบบวัดเจตคติทางภาษาโดยใช้คำคุณศัพท์มาอธิบายความหมายของสิ่งเร้า เรียกว่า มโนคติ (Concept) และมีคำคุณศัพท์ตรงข้ามกันเป็นขั้วของมาตราวัด คุณศัพท์ที่ใช้อธิบายสิ่งเร้ามี 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านการประเมินค่า เช่น ดี-ชั่ว จริง-เท็จ ฯลฯ องค์ประกอบด้านศักยภาพ เช่น หนัก-เบา หนา-บาง ฯลฯ และองค์ประกอบด้านกิจกรรม เช่น ช้า-เร็ว เฉื่อยชา-กระตือรือร้น เป็นต้น

3. ทักษะ (Skill) เป็นการวัดความสามารถในการปฏิบัติ สามารถใช้การทดสอบการปฏิบัติงานแต่ละบุคคล เช่น หลังการฝึกอบรมการผลิตสื่อการสอนแล้วให้ผู้เข้ารับฝึกอบรมมาปฏิบัติให้ดู เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินนอกจากแบบทดสอบวัดทักษะแล้ว เครื่องมืออีกอย่างหนึ่งที่สามารถประเมินทักษะการปฏิบัติได้ดีคือการประเมินตามสภาพจริง ซึ่งประเมินโดยการสร้างเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะ (Rubric Score) เป็นเครื่องมือที่มีการกำหนดเกณฑ์แนวทางให้คะแนนโดยพิจารณาจากผลของงานที่ประจักษ์ เช่น ผลงานที่ดูจากการให้ผู้เรียนเขียน การนำเสนอผลงานด้วยปากเปล่า การ

สร้างสรรค์งาน เป็นต้น (ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช, 2544, น. 86) แบ่งเป็น 2 แบบ คือ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2546, น. 240-244)

3.1 การประเมินโดยให้คะแนนในภาพรวม (Holistic Score) เป็นการให้คะแนนในการประเมิน โดยมองหลายๆ ด้านโดยทั่วไป เป็นการพิจารณาผลงานโดยรวม

3.2 การประเมินโดยให้คะแนนในลักษณะแยกองค์ประกอบ (Analytic Rubric) เป็นการให้คะแนนโดยมีการวิเคราะห์ผลงานอย่างละเอียด ซึ่งจะต้องทำคะแนนที่ได้นั้นมา ทำให้มีความหมายของคุณภาพงานในภาพรวมอีกครั้ง

3. การประเมินพฤติกรรม (Behavior) มีวัตถุประสงค์เพื่อจะให้ผู้รู้ ว่า เมื่อได้รับการฝึกอบรมไปแล้ว ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานไปในทิศทางที่พึงประสงค์หรือไม่ การประเมินผลในขั้นนี้นับว่ายากและใช้เวลามากกว่าการประเมินในสองขั้นแรก เพราะต้องออกไปติดตามประเมินผลในสถานที่ทำงานจริง ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งจะมีคำถามอยู่หลายข้อที่ผู้ประเมินจะต้องตอบให้ได้ เช่น ควรออกไปประเมินผลเมื่อไร ควรเก็บข้อมูลจากใคร จึงจะเชื่อถือได้มากที่สุด

ข้อควรคำนึงในการประเมินพฤติกรรม มีดังนี้

1. ควรมีการวัดพฤติกรรมการทำงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งก่อนและหลังการฝึกอบรม

2. ระยะเวลาระหว่าง การฝึกอบรมกับการประเมินผลหลังการฝึกอบรมนั้น ควรให้ห่างกันพอควร เพื่อให้แน่ใจว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานได้เกิดขึ้นจริง และควรมีการประเมินหลายๆ ครั้ง เป็นระยะ เช่น ประเมินทุกๆ 3 เดือน

3. ควรเก็บข้อมูลจากหลายแหล่ง เช่น ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

4. การประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่อองค์กร (Results) มีวัตถุประสงค์เพื่อจะให้ผู้รู้ ในที่สุดแล้วการฝึกอบรมได้ก่อให้เกิดผลต่อหน่วยงานอย่างไร ซึ่งนับว่าเป็นการประเมินผลที่ยากที่สุด แนวทางในการประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่อองค์กร มีดังนี้

4.1 ควรมีการวัดสภาวะการณ์หรือเงื่อนไขต่างๆ ก่อนการฝึกอบรมเอาไว้ แล้วนำไปเปรียบเทียบกับสภาวะการณ์หรือเงื่อนไขภายหลังการฝึกอบรม โดยใช้ข้อมูลที่สังเกตได้หรือวัดได้

4.2 พยายามหาทางควบคุมตัวแปรอื่นๆ ซึ่งคาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในผลที่ต้องการ ให้เกิดขึ้นกับองค์กร วิธีการหนึ่งที่ทำได้ก็คือการใช้กลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง (วิชาญ พันธุ์ประเสริฐ, 2551, น. 50)

สรุปได้ว่า การประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครู จะต้องมีการประเมินทั้งก่อนการฝึกอบรม ระหว่างการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม โดยประเมินตามรูปแบบการฝึกอบรมของเคิร์กแพทริก คือประเมินการเรียนรู้ ประเมินปฏิภริยาต่อกระบวนการฝึกอบรม ประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมและประเมินผลที่เกิดกับองค์กรหลังการฝึกอบรม

2.4 การบูรณาการ

เมื่อกล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ถือเป็นจัดการศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 ในมาตรา 22 ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้พัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติเต็มศักยภาพและถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด และมาตรา 23 กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้คู่คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของการศึกษาแต่ระดับมีความแตกต่างกัน การจัดการศึกษาได้มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมดุลโดยยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด (Child-Centered) ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

การจัดกระบวนการเรียนรู้มุ่งเน้นการฝึกทักษะการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ซึ่งหมายถึงการหลอมรวมทุกสิ่งทุกอย่างเข้าเป็นสิ่งเดียวกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติและมีความหมายต่อชีวิตของผู้เรียน การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นการเรียนรู้ในลักษณะองค์รวมจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบหรือวิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากธรรมชาติ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และมีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประเมินจากการปฏิบัติ (Performance Assessment) และประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment)

2.4.1 ความสำคัญของการบูรณาการ

เนื่องจากพบว่าลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมาเป็นวิธีการเรียนที่มุ่งเน้นการถ่ายทอดเนื้อหาวิชามากกว่าการเรียนรู้จากสภาพที่เป็นจริง และไม่เน้นกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิดวิเคราะห์ การแสดงความคิดเห็น การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังขาดการเชื่อมโยงให้เหมาะสมกับบริบทและสภาพแวดล้อมในสังคมผลการนำหลักสูตรการเรียนการสอนต่างๆ มาใช้ยังมีข้อจำกัดหลายประการ การสอนแยกออกเป็นวิชา ทำให้การเรียนรู้แยกกันเป็นส่วนๆ ไม่สัมพันธ์หรือไม่สอดคล้องกับชีวิตจริงของผู้เรียน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมน้อย ส่วนใหญ่มักจะเรียนในห้อง ไม่มีโอกาสได้สัมผัสกับความเป็นจริงนอกห้องเรียน ทำให้ผู้เรียนไม่เห็นความหมายของสิ่งที่เรียนในชีวิต

ของคนเราจะพบสิ่งต่างๆ มากมายหลายชนิด หลายประเภทในเวลาเดียวกันประสบการณ์ต่างๆ หรือปัญหาทั้งหลายจะเกี่ยวข้งกันหรือเกิดขึ้นตามธรรมชาติ ทุกคนจะใช้ทักษะหลาย ๆ อย่างในการเรียนรู้ ประสบการณ์และการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เป็นวิธีที่ดีที่สุดวิธีหนึ่ง ที่จะช่วยขจัดปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวให้หมดหรือลดน้อยลงไป ผู้เรียนจะสามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้ทุกสาขาวิชา ความคิดต่างๆ ทักษะ เจตคติหรือความเชื่อได้ดี เมื่อได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนนำเสนอแก่ผู้เรียนในลักษณะบูรณาการ จะทำให้ผู้เรียนมองเห็นรูปแบบและความสัมพันธ์ ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ ช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ความเข้าใจในลักษณะองค์รวมมีความหมายลึกซึ้งบรรยากาศการเรียนรู้อาจผ่อนคลาย ไม่รู้สึกกดดัน และเอื้อต่อการเรียนรู้ได้ดีช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ทั้งในด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย สามารถนำความรู้ต่างๆ และประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง การสอนแบบบูรณาการจะช่วยส่งเสริมและพัฒนาความสามารถทางสติปัญญาที่หลากหลาย (Multiple Intelligences) และตอบสนองต่อรูปแบบการเรียนรู้ (Learning Styles) ที่แตกต่างกันของผู้เรียนแต่ละคนได้เป็น อย่างดี นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาในด้านสุนทรียะและความดีงาม ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อความรู้สึกและความคิดที่ดีอีกทั้งผู้เรียนจะเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างวิชา และสามารถนำความรู้จากการเรียนรู้ในส่วนหนึ่งไปช่วยทำให้การเรียนรู้ในส่วนอื่นๆ ดีขึ้นด้วย

ความสำคัญของการบูรณาการอีกประการหนึ่ง คือการที่ผู้เรียนจะเข้าใจสิ่งต่างๆ อย่างแจ่มแจ้ง เกิดความหมายและนำไปใช้ได้ก็ต่อเมื่อความรู้และค้อยๆ ประสานสัมพันธ์และเชื่อมโยงกันจน สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งนั้นกับสิ่งอื่นรอบตัว ซึ่งมีผลให้เกิดการนำความรู้และประสบการณ์ ที่ได้มาจัดระบบระเบียบใหม่ให้เหมาะสมกับตนเป็นองค์รวมของความรู้ของตนเอง และในการสอนต้องให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเชื่อมโยงความคิดขึ้นในเนื้อหาด้วยการใช้วิธีการหลากหลายซึ่งจะเป็นการบูรณาการทั้งด้านเนื้อหาสาระ วิธีการ ศาสตร์ทุกศาสตร์ไม่อาจแยกกันได้โดยเด็ดขาด เช่นเดียวกับ วิธีชีวิตของคนที่ต้องดำรงอยู่อย่างกลมกลืนเป็นองค์รวม การจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาต่างๆ และฝึกทักษะหลายๆ ทักษะอย่างเชื่อมโยงกัน จะทำให้การเรียนรู้สอดคล้องกับชีวิตจริงและมีความหมายต่อผู้เรียนมากยิ่งขึ้นความหมายของการบูรณาการ

กรมอาชีวศึกษา (2541) ได้ให้ความหมายของการสอนแบบบูรณาการไว้ว่า การสอนแบบบูรณาการ หมายถึง วิธีการสอนโดยนำสิ่งหรือเรื่องที่เกี่ยวข้องมาผสมผสานกัน เพื่อให้กระบวนการถ่ายทอดความรู้มีความชัดเจน และสอดคล้องกับสภาพชีวิตจริง โดยทั่วไปจะเน้นที่การบูรณาการเทคนิควิธีการสอนโดยใช้หลายๆ วิธีผสมผสานกัน และการบูรณาการเนื้อหาสาระวิชาการที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกันนอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายไว้อีกมากมาย สามารถสรุปได้ว่า การสอนแบบบูรณาการหมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้วิธีการสอนหลายวิธีจัดกิจกรรมต่างๆ ในการสอนเนื้อหา

สาระที่เชื่อมโยงกัน ตลอดจนมีการฝึกทักษะต่าง ๆ ที่หลากหลาย จุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ มีดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักว่า การเรียนรู้ทุกสิ่งมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ในชีวิตคนเราทุกสิ่งทุกอย่างจะเกี่ยวข้องกันอยู่เสมอการเรียนการสอนแบบบูรณาการจะมีความสัมพันธ์กับชีวิตของผู้เรียน และผู้เรียนจะเกิดแรงจูงใจในการเรียนมากกว่าแบบเดิม
2. เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง ซึ่งในการแก้ปัญหา ผู้เรียนจะต้องอาศัยความรู้จากหลายสาขาวิชาในเวลาเดียวกัน
3. เพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้โดยตรงอย่างมีจุดหมายและมีความหมาย ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การแสดงความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน และช่วยสร้างความเข้าใจให้ผู้เรียนอย่างลึกซึ้ง
4. เพื่อตอบสนองความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน โดยการเรียนรู้ตามเอกภาพ ออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามที่ต้องการจะรู้ บรรยากาศในชั้นเรียนจะไม่เครียดสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเรียนอย่างสนุกสนานและบรรลุผลในการเรียนมากขึ้น
5. มีการถ่ายโอนและค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาสาระ ความคิด ทักษะ และ เจตคติช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความคิดรวบยอดที่เรียนได้อย่างลึกซึ้ง เป็นระบบ และถ่ายโอนความเข้าใจจากเรื่องหนึ่งไปสู่อีกเรื่องหนึ่งได้ดี
6. ส่งเสริมการเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกัน ให้ผู้เรียนรู้สึกมั่นใจ มีความพึงพอใจ มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะและยอมรับผู้อื่น เต็มใจทำงานร่วมกับกลุ่มและเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม
7. ช่วยพัฒนาค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม มาตรฐานการทำงาน วินัยในตนเอง ส่งเสริมความสามารถในการทำงาน และการควบคุมอารมณ์ของผู้เรียน
8. ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และพัฒนาการแสดงออกทางด้านศิลปะ ดนตรีไปพร้อมๆ กับทางด้านความรู้เนื้อหาสาระ อีกทั้งให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ร่วมกิจกรรมในสังคมการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เป็นสิ่งที่ทำให้เห็นกระบวนการเรียนรู้ตามธรรมชาติของผู้เรียน ความรู้ ปัญหา และประสบการณ์ต่างๆ เป็นสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้ได้ในชีวิตประจำวันอย่างสัมพันธ์กัน การบูรณาการจึงเป็นสิ่งที่ช่วยตอบสนองธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอย่างยิ่ง

2.4.2 ลักษณะของการบูรณาการ

การบูรณาการมีหลายลักษณะ หลายแนวความคิด แต่ละลักษณะเอื้อต่อการจัดการเรียน การสอนแบบบูรณาการได้เป็นอย่างดี ในบางครั้งผู้สอนอาจบูรณาการหลายลักษณะเข้าด้วยกัน แล้วแต่ความคิดของผู้สอนแต่ละคนและความเหมาะสมเป็นเรื่องราวๆ ไป สำหรับการบูรณาการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนทางด้านวิชาชีพ มีดังนี้

2.4.2.1 การบูรณาการเชิงเนื้อหาสาระ เป็นการบูรณาการเชิงเนื้อหาสาระ เป็นการผสมผสานเชื่อมโยงเนื้อหาสาระหรือองค์ความรู้ในลักษณะของการหลอมรวมกัน เนื้อหาสาระที่นำมา รวมกันจะมีลักษณะคล้ายกัน สัมพันธ์กันหรือต่อเนื่องกัน แล้วเชื่อมโยงเป็นเรื่องเดียวกัน ซึ่งในที่นี้จะ หมายถึงการบูรณาการเนื้อหาสาระรายวิชาสามัญเข้ากับเนื้อหาสาระทางด้านวิชาชีพที่เกี่ยวข้องหรือ ที่ศึกษา

2.4.2.2 การบูรณาการเชิงวิธีการ เป็นการผสมผสานวิธีการสอนแบบต่างๆ เข้าในการ สอน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้วิธีสอนหลายๆ วิธี ใช้สื่อการเรียนการสอนแบบสื่อ ประสมใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติอย่าง สัมพันธ์กันให้มากที่สุด เช่น ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องภูมิปัญญาไทย ผู้สอนสามารถบูรณาการ เชิงวิธีการด้วยการใช้เทคนิคหรือวิธีการต่างๆ ได้หลายวิธี ได้แก่ การสนทนา การอภิปราย การใช้คำถาม การบรรยาย การค้นคว้า และการทำงานกลุ่ม การไปศึกษานอกห้องเรียน และการนำเสนอข้อมูล เป็นต้น

2.4.2.3 การบูรณาการความรู้กับกระบวนการเรียนรู้ ในอดีตผู้สอนมักเป็นผู้บอกหรือ ให้ความรู้แก่ผู้เรียนโดยตรง ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับสิ่งที่ผู้สอนหยิบยื่นให้ แล้วแต่ความสามารถของผู้เรียน ว่าใครจะตักตวงได้เท่าไรและจะเหลือเก็บไว้ได้เท่าไรแต่ในปัจจุบันมีแนวความคิดเปลี่ยนไปจากการเน้น ที่องค์ความรู้มาเป็นเน้นที่กระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาวิธีการแสวงหาความรู้และการได้มา ซึ่งองค์ความรู้ที่ต้องการและกระบวนการเรียนรู้จะเป็นสิ่งที่ตกตะกอนติดตัวผู้เรียนไว้ใช้ได้ตลอดไป เพราะสังคมสมัยใหม่ มีสิ่งที่คุณเรียนต้องเรียนรู้มากมาย มีปัญหาที่สลับซับซ้อนมากขึ้น ผู้สอนไม่สามารถ ตามไปสอนได้ทุกที่ หรือผู้เรียนไม่สามารถมาถามผู้สอนได้ทุกเรื่องผู้เรียนจึงจำเป็นต้องแสวงหาความรู้ ด้วยตนเอง โดยมีกระบวนการการเรียนรู้ที่มีขั้นตอนอยู่ในใจ แต่สามารถยืดหยุ่นได้

2.4.2.4 การบูรณาการความรู้ความคิด กับคุณธรรม ในสภาพการจัดการเรียนการสอน ตามความเป็นจริงส่วนใหญ่ จุดประสงค์มักเน้นไปที่ด้านพุทธิพิสัยมากกว่าด้านจิตพิสัย บุคคลใดที่จะ ได้รับคำชมว่าเก่งต้องเด่นในด้านความรู้ซึ่งเป็นค่านิยมมาแต่เดิม โดยหลักการแล้วควรให้ความสำคัญ แก่ความรู้และคุณธรรมเท่าเทียมกัน ดังนั้นจึงเป็นโอกาสที่ผู้สอนจะจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน โดยบูรณาการความรู้ความคิด และคุณธรรมเขาด้วยกัน อาจเป็นการสอนเนื้อหาสาระโดยใช้วิธีการ ต่างๆ และใช้เทคนิคการสอดแทรกคุณธรรมเขาไปโดยที่ผู้เรียนไม่รู้ตัว จนกระทั่งเกิดความซึมซาบเป็น ธรรมชาติเช่น การสอนเรื่องสิทธิหน้าที่และเสรีภาพ ทั้งของตนเองและผู้อื่นเท่านั้น เพราะจะทำให้ ผู้เรียนคิดแต่สิ่งที่ตนพึงจะได้รับ หรือพึงมีตามกฎหมาย แต่ผู้เรียนจะขาดคุณลักษณะในด้านคุณธรรม ดังนั้น ผู้สอนจึงควรสอดแทรกคุณธรรมด้านต่างๆ เช่น ความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความเอื้อ ออาทร การช่วยเหลือกัน ความเมตตากรุณา หรือการตรงต่อเวลา ตามความเหมาะสมเพื่อผู้เรียนจะได้ เป็นผู้มีความรู้คู่คุณธรรม

2.4.2.5 การบูรณาการความรู้กับการปฏิบัติ ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับการปฏิบัติ เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่มีความสำคัญมากเช่นกันเพราะเมื่อเวลาผ่านไป อาจลืมความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ นั้นได้ แต่ถ้าความรู้นั้นเชื่อมโยงไปกับการปฏิบัติจะทำให้ความรู้นั้นติดตัวไปได้ยาวนานไม่ลืมง่าย เช่น การเรียนรู้เรื่องพวงมาลัยและวิธีการร้อยพวงมาลัยแบบต่างๆ โอกาสในการใช้พวงมาลัย วัสดุอุปกรณ์ ในการร้อยพวงมาลัย ซึ่งหากเป็นการสอนแค่ความรู้ขณะเรียน ผู้เรียนจะมีความรู้ ความเข้าใจได้แต่จะไม่คงทน เพราะอาจลืมในเวลาต่อมา แต่ถ้าผู้สอน สอนให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติการร้อยพวงมาลัย แต่ละแบบประกอบไปด้วย จะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจลึกซึ้งมากขึ้นไม่ลืมง่าย และขณะฝึกปฏิบัติ ผู้เรียนอาจพบปัญหาต่างๆ ผู้เรียนก็จะสามารถคิดและใช้ประสบการณ์ในการแก้ปัญหาได้ด้วย

2.4.2.6 การบูรณาการความรู้ในโรงเรียนกับชีวิตจริงของผู้เรียน ในการจัดการเรียน การสอน ความรู้เป็นสิ่งที่ผู้สอนทุกคนปรารถนาให้เกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียน แต่ความรู้นั้น ไม่ควรเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความแปลกแยกกับชีวิตจริง เพราะจะทำให้ผู้เรียนไม่เห็นคุณค่า ไม่มีความหมาย และไม่เกิดประโยชน์ใดๆ แก่ตัวผู้เรียน ดังนั้น สิ่งที่ผู้สอนสอนหรือให้ผู้เรียนเรียนรู้ในโรงเรียนหรือสถานศึกษา ควรเชื่อมโยงให้สัมพันธ์กับชีวิตของผู้เรียน และเป็นสิ่งที่ช่วยเหลือผู้เรียน ในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพ ชีวิต และคุณลักษณะของผู้เรียน จะทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความหมายของสิ่งที่เรียน อีกทั้งเป็น แรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความต้องการในการเรียนรู้สิ่งอื่นๆ เพิ่มมากขึ้น เช่น การสอนเรื่องอาหาร การ ป้องกันโรคติดต่อการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี สิ่งเหล่านี้เมื่อเรียนรู้ในห้องเรียนแล้ว ผู้สอนควรเชื่อมโยง ให้ผู้เรียนนำไปใช้ในชีวิตของเขา

2.4.3 รูปแบบการบูรณาการ

การสอนแบบบูรณาการมีลักษณะและวิธีการที่แตกต่างกันไป และมีความเหมาะสมกับการ สอนในรายวิชาและระดับชั้นที่ต่างกันไป แต่สำหรับการบูรณาการวิชาสามัญกับวิชาชีพ มีวิธีการ บูรณาการหลักๆ ที่สำคัญอยู่ 2 รูปแบบด้วยกัน คือ

2.4.3.1 แบบเชื่อมโยง (Connected Model) เป็นการบูรณาการเนื้อหาสาระของ 2 กลุ่มวิชา โดยในการสอนมีการเชื่อมโยงหัวข้อหรือความคิดรวบยอดถึงกัน เชื่อมโยงความคิดต่างๆ ให้ สัมพันธ์กัน เชื่อมโยงจากหัวข้อหนึ่งไปยังอีกหัวข้อหนึ่ง ทำให้เห็นความต่อเนื่องหรือเกี่ยวข้องกันของ เนื้อหาที่เรียนในหัวข้อต่าง ๆ

2.4.3.2 แบบคาบเกี่ยว (Shared Model) เป็นการบูรณาการระหว่างเนื้อหาสาระการ เรียนรู้ 2 กลุ่มวิชา เนื้อหาสาระที่สอนทั้ง 2 กลุ่มนั้น มีสาระความรู้ทักษะ เจตคติหรือความคิดรวบยอด ที่คาบเกี่ยวหรือเหลื่อมล้ำกันอยู่ส่วนหนึ่ง ในการบูรณาการรูปแบบนี้ควรต้องมีการวางแผนร่วมกัน ระหว่างผู้สอน โดยเนื้อหาที่คล้ายกันก็นำมาบูรณาการรวมกัน ในส่วนที่คาบเกี่ยวกัน อาจจัดสอนเป็น หัวข้อรวมกัน หรือทำโครงการรวมกัน และอีกส่วนหนึ่งที่ไม่คาบเกี่ยวกันนั้น ผู้สอนแยกกันสอนตามปกติ

สำหรับงานที่ทำร่วมกันนั้น ให้ผู้สอนประเมินรวมกันการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หลังจากที่มีผู้สอนผู้สอน ได้จัดลำดับเนื้อหาสาระภายในหัวข้อเรื่องและวางแผนจัดกิจกรรมบูรณาการ ทุกหัวข้อเรื่องแล้ว จึงวางแผนเขียนแผนการจัดการเรียนรู้/แผนการสอนแบบบูรณาการซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้นี้เป็นที่รวมขององค์ประกอบต่างๆ ที่สำคัญ ในการออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนปฏิบัติร่วมกัน เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบว่าสอนหัวข้อใดระดับชั้นใด มีจุดประสงค์การเรียนรู้อย่างไร มีวิธีการจัดกิจกรรมอย่างไรบ้าง รวมทั้งใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน

2.4.4 วิธีการวัดและประเมินผล

การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการมีรูปแบบหรือองค์ประกอบต่างๆ เหมือนกับแผนการจัดการเรียนรู้ทั่วไป แต่ต่างกันตรงที่การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตามเนื้อหาสาระของรายวิชาสามัญและวิชาชีพจะมีการเชื่อมโยงเข้าด้วยกันหรือเป็นเรื่องเดียวกัน

2.4.5 ลักษณะของการวัดและประเมินผล

การประเมินผลที่สอดคล้องกับวิธีการสอนแบบบูรณาการควรมีสภาพใกล้เคียงกับธรรมชาติมากที่สุด โดยอยู่บนพื้นฐานของสิ่งที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้จริง ดังนั้นการวัดและประเมินผล จึงควรมีลักษณะสำคัญต่างๆ ดังนี้

2.4.5.1 สะท้อนภาพพฤติกรรมและทักษะที่จำเป็นของผู้เรียนในสถานการณ์จริง เป็นการแสดงออกในภาคปฏิบัติทักษะกระบวนการเรียนรู้ผลผลิตและเพิ่มสะสมงาน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล และการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.4.5.2 ใช้เทคนิคการประเมินผลที่หลากหลาย เนื่องจากการประเมินจากการปฏิบัติที่ผู้เรียนจะต้องลงมือทำจริง แสดงออกให้เห็นเป็นรูปธรรมว่าทำอะไรได้บ้าง ไม่ว่าจะเป็นการประดิษฐ์ชิ้นงาน การทดลอง การเขียนรายงาน หรือการทำกิจกรรมอื่นๆ ทุกอย่างควรเป็นสิ่งที่มีความหมายสำหรับผู้เรียน

2.4.5.3 เน้นให้ผู้เรียนแสดงออกด้วยการสร้างสรรค์ผลงาน ดึงความคิดขั้นสูง ความคิดที่ซับซ้อนและการใช้ทักษะต่างๆ ออกมาได้เช่น ทักษะการแก้ปัญหา

2.4.5.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นผลมาจากการเรียนการสอน ที่สอดคล้องกับความเป็นจริงและสามารถประยุกต์สิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

2.4.5.5 ใช้ข้อมูลอย่างหลากหลายเพื่อการประเมิน โดยผู้สอน ผู้สอนควรรู้จักผู้เรียนทุกแง่ ทุกมุมคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล รับข้อมูลมาจากหลายๆ ทาง การกำหนดปัญหาหรืองาน ควรเป็นแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้เรียนได้สร้างคำตอบที่หลากหลาย

2.4.5.6 เน้นการมีส่วนร่วมในการประเมินระหว่างผู้เรียน ผู้สอนและผู้ปกครอง การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล จะทำให้ผู้เรียนรู้จักการวางแผน การเรียนรู้ตามความต้องการของ

ตนเองว่าเขาอยากทำอะไร (โดยมีผู้สอนเป็นผู้ช่วยให้คำแนะนำ) ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้และการประเมินผลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การวัดและการประเมินผลนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดคุณภาพการสอนและการเรียนรู้ การใช้เทคนิควิธีการวัด และการประเมินผลที่หลากหลายจะส่งเสริมให้การเรียนรู้มีความหมายมากยิ่งขึ้น

2.4.6 เทคนิควิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบบูรณาการ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ จะมีเทคนิควิธีการจัดการและประเมินผลหลากหลายวิธี ผู้สอนสามารถเลือกวิธีใช้ได้ตามความเหมาะสมกับเนื้อหาหรือรูปแบบการบูรณาการ และเนื่องจากการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเป็นแบบผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ เน้นการฝึกปฏิบัติตามกระบวนการ รวมทั้งการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลผู้สอนจึงต้องเลือกใช้ให้หลากหลาย และดำเนินการควบคู่กันไปในกระบวนการจัดการเรียนการสอนทั้งนี้ เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลที่ต้องการวัดและประเมินผลผู้เรียน ให้ได้ครบถ้วนทุกด้าน ให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบบูรณาการ ได้แก่ การสังเกต การบันทึกประจำวัน การตอบปากเปล่า การเขียนคำตอบ/ความเรียง การประเมินตนเองหรือกลุ่ม การสัมภาษณ์ การใช้แฟ้มสะสมงาน การทำโครงการ การใช้คะแนนแบบรูบิค (Scoring Rubrics) หรือเกณฑ์คุณภาพ การใช้แบบทดสอบ เป็นต้น

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสาขาการพยาบาลได้มีการนำหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการมาใช้ในการเรียนรู้เพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถคิดวิเคราะห์และเรียนรู้ตามสภาพการณ์จริงได้

2.5 อาเซียนศึกษา

ความสำคัญของการศึกษาในการขับเคลื่อน ประชาคมอาเซียนปรากฏรูปธรรมอย่างชัดเจนในปฏิญญาว่าด้วยแผนงานสำหรับประชาคมอาเซียน ที่ได้เน้นย้ำความสำคัญของการศึกษา ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการนำอาเซียนบรรลุวิสัยทัศน์อาเซียน 2015 โดยกำหนดให้อาเซียนมีวิสัยทัศน์สู่ภายนอก มีสันติสุขและมีการเชื่อมโยงเข้าด้วยกันในการเป็นหุ้นส่วนในสิ่งแวดล้อมของประชาชาติไทย และอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืน การพัฒนาที่มีพลวัต และการรวมตัวทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิด และในสังคมที่เอื้ออาทร ที่ระลึกถึงสายสัมพันธ์แน่นแฟ้นทางประวัติศาสตร์ ตระหนักถึงความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมที่มีร่วมกัน และเชื่อมโยงในอัตลักษณ์ของภูมิภาค นอกจากนี้วิสัยทัศน์อาเซียน 2015 ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนามนุษย์โดยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงโอกาสในการพัฒนาด้าน

ต่างๆ อาทิ การศึกษา การเรียนรู้ตลอดชีวิต การฝึกอบรม นวัตกรรม การส่งเสริมการป้องกันคุณภาพการทำงานและการประกอบการ รวมถึงการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ การวิจัย การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภายใต้ประเด็นสำคัญ ได้แก่ ความร่วมมือทางด้านวิชาการและการพัฒนาซึ่งจะช่วยสนับสนุนกระบวนการรวมตัวของอาเซียน การเสริมสร้างขีดความสามารถและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อลดช่องว่างการพัฒนา ดังนั้นความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในอาเซียนจึงได้ทวีบทบาทมากขึ้นต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอาเซียนให้มีความเจริญก้าวหน้าและแข่งขันได้ในระดับสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงซึ่งเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องในหลากหลายด้าน ที่ส่งผลให้โลกเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์อันเป็นยุคของสังคมฐานความรู้ กลไกความร่วมมือด้านการศึกษาก็เป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานในการสร้างอาเซียนสู่การเป็นประชาคมที่มีความมั่นคงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม โดยเฉพาะการพัฒนาศักยภาพมนุษย์เพื่อสร้างอนาคตที่รุ่งเรืองของอาเซียน (ขนิษฐา ห่านิรัตติศัย และคณะ, 2552, น. 4-6)

ความร่วมมืออาเซียนด้านการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของความร่วมมือเฉพาะด้านของอาเซียน โดยเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ทศวรรษแรกของการก่อตั้งอาเซียน เมื่อมีการจัดการประชุมด้านการศึกษา ASEAN Permanent Committee on Socio-Cultural Activities ครั้งแรกในช่วงเดือนตุลาคม 2518 อย่างไรก็ตามความร่วมมือดังกล่าวมีพัฒนาการเป็นลำดับอย่างช้าๆ ทั้งในเชิงกลไกการบริหารจัดการและในเชิงสาระความร่วมมือ โดยในเชิงกลไกการบริหารจัดการนั้นมีความพยายามในการผลักดันให้ความร่วมมือด้านการศึกษาของอาเซียนมีลักษณะทางการและมีผลในเชิงนโยบายและในเชิงปฏิบัติมากขึ้น ต่อมาเมื่ออาเซียนมีการปรับตัวในเชิงโครงสร้างเพื่อให้ความร่วมมือในด้านต่างๆ ของอาเซียนเข้มแข็งขึ้น มีการจัดตั้ง ASEAN Committee on Education (ASCOE) เป็นกลไกการบริหาร

ความร่วมมืออาเซียนด้านการศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 ต่อมาในปี 2549 ได้มีการจัดการประชุมรัฐมนตรีศึกษาอาเซียนครั้งแรกคู่ขนานกับการประชุมสภาซีเมค ระหว่างวันที่ 21-23 มีนาคม 2549 ที่ประเทศสิงคโปร์ และมีการจัดอย่างต่อเนื่องทุกปี การจัดการศึกษาในอาเซียนเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความเข้มแข็ง และความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจของอาเซียนและเศรษฐกิจโลก นอกจากนี้สถาบันการอุดมศึกษาในอาเซียนได้กลายเป็นภาคธุรกิจขนาดใหญ่และไร้พรมแดนเพื่อตอบสนองการเปิดเสรีการศึกษาทั้งในกรอบอาเซียนและการค้าโลก เป็นผลให้เกิดกระแส การแข่งขันในการให้บริการ ด้านการศึกษา การเสริมสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการพัฒนามาตรฐานการศึกษา ของสถาบันการอุดมศึกษาไปสู่ความเป็นนานาชาติ และ World Class University ตามระบบและรูปแบบการจัดการศึกษาของยุโรปและอเมริกาทั้งในประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก ภาษาหนึ่งในการเรียนการสอน เช่น ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ มาเลเซีย และ ในประเทศที่ใช้ภาษาท้องถิ่นเป็นหลัก เช่นราชอาณาจักรไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชน ลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของตลาดแรงงานในระดับชาติและภูมิภาค

แนวทางดังกล่าวก่อให้เกิดความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในอาเซียนและประชาคมยุโรปในลักษณะข้อตกลงที่ทำร่วมกันในระดับสถาบันต่อสถาบันทั้งในส่วนของมหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยของภาคเอกชนในด้านการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาสถาบันและสถาบันการศึกษาร่วมกัน ในขณะที่เดียวกันการจัดตั้งเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนได้ช่วยส่งเสริมความร่วมมือในการพัฒนาคณาจารย์ นักวิชาการ และนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา รวมทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทั้งระหว่างประเทศสมาชิกด้วยตนเอง และความร่วมมือกับประเทศคู่เจรจาในอาเซียนบางประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งญี่ปุ่น เกาหลี จีน อินเดีย รัสเซีย และสหภาพยุโรป

อาเซียนได้ตั้งเป้าหมายที่จะพัฒนาแนวคิดกิจกรรมและการจัดการศึกษาร่วมกันในภูมิภาคบนรากฐานภูมิปัญญาในระดับชาติและภูมิภาค เพื่อป้องกันสภาพไม่สมดุลจากการไหลบ่าเพียงด้านเดียวของกระแสโลกาภิวัตน์จากตะวันตก ปฏิญญาอาเซียนด้านการศึกษาที่ผู้นำให้การรับรองในระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 15 ซึ่งเน้นการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนทั้ง 3 เสาหลัก สะท้อนการจัดการศึกษาแบบเชื่อมโยง การหลอมรวมความหลากหลายบนพื้นฐานของเอกลักษณ์และความแตกต่าง การพัฒนาและประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนวิชาการระหว่างชาติในภูมิภาคบนพื้นฐานของประโยชน์ร่วมกัน ทั้งในกรอบซีมีโออาเซียน และยูเนสโก นอกจากนี้ ความร่วมมือในการเปิดเสรีด้านการศึกษายังเป็นมาตรการรองรับสำคัญต่อเป้าหมายการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งครอบคลุมการจัดทำความตกลงยอมรับร่วมกัน ด้านการศึกษา ความสามารถ ประสบการณ์ ในสาขาวิชาชีพสำคัญต่าง ๆ ควบคู่กับการเปิดเสรีด้านการเคลื่อนย้ายแรงงาน ที่ได้กำหนดให้มีการยกเว้นข้อกำหนดเกี่ยวกับการขอวีซ่าสำหรับคนชาติอาเซียนสำหรับ short term visits การอำนวยความสะดวกการออกวีซ่าและใบอนุญาตทำงานสำหรับแรงงานมีฝีมือและผู้เชี่ยวชาญสัญญาชาติอาเซียนอีกด้วย (ไพศาล วิชาลาภรณ์ และคณะ, 2552, น. 8-9)

2.5.1 กรอบการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน

ในปี 2558 ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างเป็นทางการทุกฝ่ายต่างก็เตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในอนาคต โดยเฉพาะภาคการศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมของเด็กและเยาวชน ที่ถือเป็นอนาคตสำคัญของประเทศ โดยในการบรรยายพิเศษหัวข้อ “การเพิ่มโอกาสทางการเรียนรู้ของเด็กไทยเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน” จาก งานประชุมวิชาการ “TK Conference on Reading 2012” ซึ่งจัดโดยสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (สอ.ร.) หรือ TK park ดร.เบญจลักษณ์ น้ำฟ้า รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กล่าวว่าขณะนี้ทางสำนักเลขาธิการอาเซียนได้จัดทำ “Asean Curriculum Sourcebook หรือ หลักสูตรแกนกลางอาเซียน” โดยจะกำหนดให้เป็นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของเด็กไทยตั้งแต่ประถมศึกษา

มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา รวมถึงการศึกษานอกโรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เด็กและพลเมืองอาเซียนได้เรียนรู้สิ่งที่คล้ายคลึงกัน ทั้งนี้ หลักสูตรแกนกลางอาเซียน หรือ Asean Curriculum Sourcebook มีกรอบการเรียนรู้ร่วมกัน 5 เรื่องหลักคือ

2.5.1.1 Knowing ASEAN ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน

2.5.1.2 Valuing and Diversity การเห็นคุณค่าความเป็นหนึ่งและความหลากหลาย

2.5.1.3 Connecting Global and Local การเชื่อมโยงโลกและท้องถิ่น

2.5.1.4 Promoting Equity and Justice การส่งเสริมความเสมอภาคและความ

ยุติธรรม

2.5.1.5 Work Together a sustainable Future การทำงานร่วมกันเพื่ออนาคตที่

ยั่งยืน

ซึ่งขณะนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานกำลังให้ผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการวางหลักสูตรสำหรับเด็กไทย หลังจากนั้นจะมีการนำหลักสูตรของแต่ละประเทศทั้ง 10 ชาติสมาชิกอาเซียนมาดูในภาพรวมอีกครั้งเพื่อให้เด็กไทย และพลเมืองอาเซียนได้เรียนรู้สิ่งที่คล้ายกันและมีคุณลักษณะเฉพาะในความเป็นอาเซียน (สยามธุรกิจ, เว็บไซต์)

นอกจากนี้สิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในการเตรียมความพร้อมของเด็กไทย คือ ภาษาอังกฤษ ซึ่งจะถือเป็นภาษาทางการของอาเซียน และมีความสำคัญมาก เพราะในอนาคตจะมีอาชีพที่สามารถเดินทางหรือมีการเคลื่อนย้ายแรงงานได้อย่างเสรีในประชาคมอาเซียน 8 วิชาชีพ ได้แก่ แพทย์ พยาบาล ทันตแพทย์ สถาปนิก วิศวกร ช่างสำรวจ นักการบัญชีและอาชีพด้านการท่องเที่ยว ขณะเดียวกันสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือ สพฐ. ได้เตรียมโรงเรียนที่เรียกว่า Education Hub เพื่อเตรียมรองรับเด็ก เยาวชนชาวอาเซียนที่ย้ายตามพ่อแม่เข้ามาทำงานในประเทศไทยให้สามารถเข้าเรียนในโรงเรียนของรัฐบาลได้ ด้าน ดร.ทัศนัย วงศ์พิเศษกุล ผู้อำนวยการสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ หรือ TK Park กล่าวสนับสนุนว่าประชาคมอาเซียน เป็นสิ่งที่ใกล้ตัวเรามากขึ้น จำเป็นต้องเรียนรู้และเตรียมความพร้อมเด็กและเยาวชนไทย เข้าสู่การเป็นพลเมืองอาเซียนในอีก 3 ปีข้างหน้า โดยเฉพาะการเพิ่มทักษะด้านภาษา เพราะการที่จะร่วมเป็นหนึ่งเดียวกันได้ สิ่งที่สำคัญที่สุดคือการสื่อสาร จึงเห็นด้วยที่เราควรจะเน้นเรื่องของภาษามากขึ้น โดย TK Park ในฐานะหน่วยงานที่มีบทบาทในการส่งเสริมและปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน

ปัจจุบัน TK Park ได้จัดโครงการที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านอาเซียน นอกจากงานประชุมวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ส่งเสริมการอ่านในกลุ่มประเทศอาเซียนแล้ว ยังมีการจัดมุมความรู้อาเซียน หรือ ASEAN Knowledge Corner, การผลิตสื่อดิจิทัลเกี่ยวกับอาเซียน และการจัดชุดนิทรรศการพิพิธภัณฑ์อาเซียน สัณจรไปยังเครือข่ายต่างๆ ทั่วภูมิภาคเพื่อสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนรักการอ่านและเรียนรู้เกี่ยวกับสมาชิกอาเซียนเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน (สยามธุรกิจ, เว็บไซต์)

2.5.2 การเตรียมพร้อมด้านการศึกษาของไทย เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เคยบรรยายพิเศษ เรื่อง การเตรียมพร้อมด้านการศึกษาของไทย เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ. 2558 ไว้ว่าประเทศไทย เป็นผู้ผู้นำในการก่อตั้งสมาคมอาเซียน มีศักยภาพในการเป็นแกนนำในการสร้างประชาคมอาเซียนให้ เข้มแข็ง ภายใต้ยุทธศาสตร์วิสัยทัศน์เดียว เอกลักษณะเดียวและประชาคมเดียว เพื่อความเจริญมั่นคง ของประชากร ทรัพยากร และเศรษฐกิจ

ภายใต้การก่อตั้งนี้จะต้องยึดหลักสำคัญ คือ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงของอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมของอาเซียน การศึกษานั้นจัดอยู่ใน ประชาคมสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งจะมีบทบาทสำคัญที่จะส่งเสริมให้ประชาคมด้านอื่น ๆ มีความ เข้มแข็ง เนื่องจากการศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาในทุกๆ ด้าน (สยามธุรกิจ, เว็บไซต์)

2.5.3 การเตรียมความพร้อมของการศึกษาไทย มีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

2.5.3.1 การสร้างประชาคมอาเซียนด้วยการศึกษา ให้ประเทศไทยเป็น Education Hub มีการเตรียมความพร้อมในด้านกรอบความคิด คือ แผนการศึกษาแห่งชาติ ที่จะมุ่งสร้างความ ตระหนักของผู้คนไทยในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างคนไทยให้ เป็นคนของประชาคมอาเซียน พัฒนา สมรรถนะให้พร้อมจะอยู่ร่วมกันและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้าน การศึกษา โดยให้มีการ ร่วมมือกันใน 3 ด้านคือ ด้านพัฒนาคุณภาพการศึกษา การขยายโอกาสทางการศึกษา ส่งเสริมการมี ส่วนร่วมในการบริการและจัดการศึกษา

2.5.3.2 ขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนด้วยการศึกษาดูการสร้าง ความเข้าใจในเรื่อง เกี่ยวกับเพื่อนบ้านในกลุ่มประเทศอาเซียน ความแตกต่างทางด้านชาติพันธุ์ หลัทธิมนุษยชน การ ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศเพื่อพัฒนาการติดต่อสื่อสารระหว่าง กันในประชาคม อาเซียน มีการเพิ่มครูที่จบการศึกษาด้านภาษาอังกฤษเข้าไปในทุกๆระดับชั้นการศึกษา เพื่อให้ นักเรียน ไทยสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้อย่างสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังมีการร่วมมือกับภาคเอกชนในการ รับอาสาสมัครเข้ามาสอนภาษาต่าง ประเทศ รวมถึงวัฒนธรรมของประเทศต่าง ๆ เพื่อการอยู่ร่วมกัน ด้วยความเข้าใจกันของ ประเทศในประชาคม

ส่วนด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา นั้นจะพัฒนาตามหลัก 3N ได้แก่ Ned Net โครงข่าย เทคโนโลยีสารสนเทศ NEIS ศูนย์กลางรวบรวม จัดเก็บ และเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา NLC ศูนย์เรียนรู้แห่งชาติ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดเวลา มีการพัฒนาผู้เรียนสู่การ เป็นพลเมืองอาเซียน การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ความเอื้ออาทร โดยใช้การศึกษาเป็นกลไกในการสร้าง

วัฒนธรรมใหม่ นักศึกษาที่จบจากอาชีวศึกษาจะต้องเป็นแรงงานที่มีคุณภาพ มีทักษะการทำงานร่วมกัน ในประชาคมอาเซียน

นอกจากนี้ยังต้องส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านอาเซียนศึกษาเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ด้านศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาไปสู่ประชาคมอาเซียนและสากลต่อไป (สยามธุรกิจ, เว็บไซต์)

2.5.4 ความร่วมมือด้านการศึกษาในอาเซียน

ASEAN Committee on Education (ASCOE) ก่อตั้ง เมื่อปี ค.ศ. 1991 เป็นกลไกการบริหารความร่วมมืออาเซียนด้านการศึกษา ความร่วมมือมีลักษณะทั้งเชิงนโยบายและในเชิงปฏิบัติมากขึ้น การจัดการศึกษาในอาเซียนเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความเข้มแข็ง และความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจของอาเซียนและเศรษฐกิจโลก การศึกษามุ่งเน้นพัฒนาหลักสูตรและพัฒนาศักยภาพผู้เรียน การศึกษาแบบเชื่อมโยง การหลอมรวมความหลากหลายบนพื้นฐานของเอกลักษณ์และความแตกต่างการพัฒนาและประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนวิชาการระหว่างชาติ มีการจัดทำเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน เพื่อเชื่อมโยงกับมหาวิทยาลัยของภูมิภาค และจัดตั้งมหาวิทยาลัยอาเซียนเพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่มมหาวิทยาลัยและสถาบัน วิจัย โดยใช้อินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล อื่นๆ การศึกษาแบบเชื่อมโยง การหลอมรวมความหลากหลายบนพื้นฐานของเอกลักษณ์และความแตกต่างการพัฒนาและประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนวิชาการระหว่างชาติ (สยามธุรกิจ, เว็บไซต์)

2.5.5 ทิศทางการศึกษาของไทยในบริบทประชาคมอาเซียน

การเกิดขึ้นของประชาคมอาเซียน หรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations, น. ASEAN) เป็นองค์กรระหว่างประเทศระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้นประกอบด้วย 3 เสาหลัก คือ

2.5.5.1 ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community หรือ APSC) ความมั่นคงและเสถียรภาพทางการเมืองเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาด้านอื่นๆ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนจึงเป็นเสาหลักความร่วมมือ 1 ใน 3 เสาหลัก ที่เน้นการรวมตัวของอาเซียนเพื่อสร้างความมั่นใจเสถียรภาพและสันติภาพในภูมิภาค เพื่อให้ประชาชนในอาเซียนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และปราศจากภัยคุกคามด้านการทหาร และภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ เช่น ภัยพิบัติ และปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ

2.5.5.2 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community หรือ AEC) ท่ามกลางบริบททางเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุนระหว่างประเทศที่มีการแข่งขันสูง อันส่งผลให้ประเทศต่างๆ ต้องปรับตัวเองเพื่อให้ได้รับประโยชน์จากระบบเศรษฐกิจโลก รวมถึงการรวมกลุ่มการค้ากันของประเทศต่างๆ อาทิ สหภาพยุโรป และเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ

2.5.5.3 ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community หรือ ASCC) มีเป้าหมายให้อาเซียนเป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง สังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและมีการพัฒนาในทุกด้านเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมอัตลักษณ์ของอาเซียน โดยมีแผนปฏิบัติการด้านสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ระบุอยู่ในแผนปฏิบัติการเวียงจันทน์ ซึ่งประกอบด้วยความร่วมมือใน 6 ด้าน ได้แก่

- 1) การพัฒนามนุษย์ (Human Development)
- 2) การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม (Social Welfare and Protection)
- 3) สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม (Social Justice and Rights)
- 4) ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability)
- 5) การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน (Building and ASEAN Identity)
- 6) การลดช่องว่างทางการพัฒนา (Narrowing the Development Gap)

ในบริบทดังกล่าวมาย่อมส่งผลกระทบต่อทางการศึกษาของไทยในระดับอุดมศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และการแข่งขันทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษาและวัฒนธรรมในภูมิภาคอาเซียน ส่วนในด้านการศึกษาระดับอุดมศึกษา ผู้เขียนมีมุมมองว่า ควรมีการปรับตัวและการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้ คือ การปรับตัวและการเตรียมความพร้อมของรัฐบาล คือ กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถาบันอุดมศึกษาควรมีนโยบาย และแผนยุทธศาสตร์ในการรองรับการเตรียมความพร้อมของอุดมศึกษาไทยในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งที่ผ่านมา นโยบายที่รองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของรัฐบาลยังไม่มีชัดเจนมากนักในการนำไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งควรมีนโยบายในการปรับตัวและการเตรียมความพร้อม ในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแก่มหาวิทยาลัยในประเทศไทยอย่างเป็นรูปธรรม

การปรับตัวด้านการเตรียมความพร้อมของอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา คือ อาจารย์ในมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่ต้องพัฒนาศักยภาพของตนเองทางการเรียนการสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษากลางในการสื่อสารในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งที่ผ่านมาการปรับเปลี่ยนทางการจัดระบบอุดมศึกษาของไทย ตั้งแต่การเปลี่ยนสถานะของอาจารย์จากที่เป็นข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา มาเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย หรือพนักงานในสถาบันอุดมศึกษานั้น ทำให้ความมั่นคงทางด้านอาชีพ ตลอดจนความเหลื่อมล้ำทางด้านฐานเงินเดือน ซึ่งจากเดิมการปรับเปลี่ยนมาเป็นระบบพนักงานมหาวิทยาลัยนั้น รัฐบาลได้มีเจตนารมณ์ให้มีการจัดสรรงบประมาณและฐานเงินเดือนแก่พนักงานมหาวิทยาลัยมากกว่าฐานเงินเดือนของข้าราชการ 1.5 เท่า แก่พนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุน และ 1.7 เท่าแก่พนักงาน

มหาวิทยาลัยสายวิชาการ หรืออาจารย์ แต่ในปัจจุบันหาได้เป็นไปตามเจตนารมณ์เดิมที่ได้ตั้งไว้ไม่ บางมหาวิทยาลัยนั้นพนักงานมหาวิทยาลัยทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุนยังมีสถานภาพที่มีความไม่มั่นคง และเสี่ยงต่อการให้ออกจากงาน เนื่องจากยังยึดโยงอยู่กับระบบสัญญาที่ไม่มี ความมั่นคง และขึ้นอยู่กับระบบการประเมินเพื่อต่อสัญญาซึ่งบ่งบอกถึงความไม่มั่นคงในอาชีพ ตลอดจนปัญหา การบริหารจัดการที่ดีหรือธรรมาภิบาลของผู้บริหารในมหาวิทยาลัย ที่ส่งผลกระทบต่อสถานะของอาจารย์ที่ ถูกเปลี่ยนไป ทำให้ศักยภาพและประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน และการเพิ่มคุณภาพการ ศึกษาของไทยมีความอ่อนด้อยลงไปมาก ตลอดจนยังไม่มียุทธศาสตร์และการเสริมสร้างและสนับสนุนให้พนักงาน มหาวิทยาลัยได้มีการพัฒนาศักยภาพของตนเองทั้งทางด้านภาษา และการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป อย่างเพียงพอต่อการรองรับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จากผู้ที่เกี่ยวข้อง และจากมหาวิทยาลัยใน สังเกตเอง ถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญส่งผลต่อการศึกษาไทยในระดับอุดมศึกษาและการเตรียมความพร้อม เพื่อรองรับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้านการศึกษา รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมี มาตรการในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยเร็ว และมีนโยบายที่ชัดเจนต่อบุคลากรทาง ด้านการศึกษา ดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม

การปรับตัวด้านการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา คือ นักศึกษานั้นหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้อง เรียนรู้ปรับตัว และเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์ในอนาคต เช่น นักศึกษาต้องมีความสนใจ และ ตระหนักถึงผลที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการรวมตัวของประเทศต่างๆ สู่ประชาคมอาเซียนในส่วนของ ข้อดีและข้อเสียอย่างเข้าใจ การเกิดขึ้นของประชาคมอาเซียนซึ่งสังคมยุคใหม่จะสะท้อนความเป็น สังคมพหุวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้น การเรียนรู้ของนักศึกษายุคใหม่จึงจำเป็นต้องปรับทั้งกระบวนการ เรียนรู้ ปรับทัศนคติที่จะต้องตระหนักถึงความเป็นชาติ การปรับกระบวนการเรียนรู้ยุคใหม่ควร เป็นไปอย่างมีเป้าหมาย อย่างคนรู้เท่าทันสถานการณ์ การสร้างความสามารถในการทำงานร่วมกับ ผู้อื่นที่ต่างวัฒนธรรมได้และเรียนรู้ประเทศเพื่อนบ้านทั้งในด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเพื่อให้ เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกัน พร้อมกับสร้างโอกาสเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ต้องเพิ่มทักษะทางด้าน ภาษาอังกฤษให้มากขึ้นให้สามารถสื่อสารได้เป็นอย่างดี

ที่สำคัญที่สุดคือ การปรับตัวและการเตรียมความพร้อมของชุมชนท้องถิ่น ในการก้าวเข้าสู่ ประชาคมอาเซียน เพราะว่าถ้าหากชุมชนท้องถิ่นไม่มีมาตรการหรือแผนรองรับการก้าวเข้าสู่ประชาคม อาเซียน ก็จะทำให้เกิดความเสียเปรียบทางด้านการแข่งขันการตลาด ตลอดจนทางด้านภูมิปัญญา ท้องถิ่น วัฒนธรรมท้องถิ่นที่ถือว่าเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาอย่างยาวนาน และการสร้างชุมชนเศรษฐกิจ อาเซียนที่จำเป็นต้องมีผู้นำชุมชนท้องถิ่นที่มีวิสัยทัศน์ให้มีความสามารถในการบูรณาการเชื่อมโยง เศรษฐกิจของประชาคมอาเซียนให้เข้ากับเศรษฐกิจโลกได้ ซึ่งต้องมีกลไกและสถาบันการศึกษา ต่างๆ ในท้องถิ่นเอง ต้องมีการสนับสนุนในการประสานงานและการดำเนินการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้

เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นแก่ชุมชนท้องถิ่นในอนาคต แก่ผู้นำชุมชน และประชาชนในท้องถิ่นเพื่อเรียนรู้และปรับตัวในการวางแผนชุมชนท้องถิ่นเพื่อรองรับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนต่อไป (สยามธุรกิจ, เว็บไซต์)

2.5.6 การปฏิรูปการศึกษาไทยเข้าสู่อาเซียน

ประเทศไทยได้เปิดประตูเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เราจะเตรียมตัวอย่างไรให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญนี้ ไม่ใช่แค่ให้ภาคอุตสาหกรรมที่ต้องปรับตัวตั้งรับเท่านั้น ภาคการศึกษาเองก็ต้องปรับระบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทที่จะต้องเปลี่ยนแปลงในอนาคตทั้งในด้านทักษะวิชาชีพและภาษา เพราะเมื่อมีการเปิดตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแล้วทุกอย่างจะอยู่บนพื้นฐานของการแข่งขัน ดังนั้น การเรียนการสอนควรมีการ ปฏิรูป ไม่ใช่ปฏิรูปแต่องค์กรเพราะการสอนให้เด็กคิดเป็นไม่ใช่เรื่องง่าย ก่อนอื่นอาจารย์ต้องคิดเป็นก่อน ต้องปรับเปลี่ยน กลยุทธ์ในการเรียนการสอนไม่ควรแยกแยะระหว่างอุดมศึกษากับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ถ้าหากว่าครูหรืออาจารย์มีความรู้หรือข้อมูลน้อยกว่าเด็กแล้วจะสอนเด็กได้อย่างไร เพราะในปัจจุบันเด็กมีการใช้เทคโนโลยีและศึกษาข้อมูลได้ดีกว่าผู้ใหญ่มีความคล่องตัวมากกว่า ขณะที่อาจารย์ยังใช้เอกสารตำราเล่มเก่า แต่เด็กมีการค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ตมาก่อนเรียบร้อยแล้ว (สยามธุรกิจ, เว็บไซต์)

นายสมเกียรติ อ่อนวิมล นักวิชาการด้านสื่อมวลชน ได้ให้ความเห็น ในเรื่องนี้ว่า การที่ประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community) ในปี 2558 ในภาคส่วนของประชาชน ทั้งประชาชนทั่วไป นักเรียน นักศึกษา และคนในท้องถิ่น ต้อง ปรับตัวเพื่อตั้งรับกับการแข่งขันในระดับประเทศ ประชาชนทั่วไปต้องถามตัวเองว่า ประกอบอาชีพอะไร อยากก้าวหน้าในอาชีพในระดับอาเซียนหรือไม่ ถ้าอยากก้าวหน้าต้องแข่งขันกับชาติอื่นให้ได้คือ

1. หาความรู้ว่าอาเซียนคืออะไร
2. กระทบกับตัวเองในส่วนไหนบ้าง
3. ปรับปรุงตัวเอง หาความรู้ว่าควรจะทำอะไร

หากจะทำอาชีพนี้ ต้องมีการประชุม อบรม สัมมนาหาความรู้จากผู้มีความรู้โดยเฉพาะ ซึ่งเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ตำบล จังหวัดจนถึงกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จะจัดระบบเผยแพร่ความรู้ให้ตรงไปสู่ หมู่บ้านหรือองค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อชาวบ้านจะได้ฟังและตั้งคำถามว่าตนต้องการอะไรบ้าง ในขณะที่กรมการปกครองส่วนท้องถิ่นกำลังทดลองอยู่ ถ้าทุกตำบลมีกระบวนการให้ความรู้ก็จะสามารถพัฒนาไปได้ ในขณะที่ยังไม่รู้ก็ต้องหาความรู้จากสิ่งต่างๆ รอบตัว และปรับปรุงการสื่อสารของตัวเอง คือต้องรู้ภาษา อังกฤษและถ้าเป็นไปได้ให้รู้ภาษาที่ 3 ด้วยคือภาษาในอาเซียนอีก ภาษาหนึ่ง “เราอยู่ในประชาคมอาเซียนตามความตกลง 10 ประเทศว่าจะทำอะไรรวม กันแข่งกับประเทศอื่นๆ นอกอาเซียน

บ้าง แข่งกันเองภายในบ้าง เป็นเรื่องที่ต้องดูแลตัวเองให้ทัดเทียมกับประเทศอื่นๆ อีก 9 ประเทศที่อาจ จะจริงจังและขยันกว่าเรา ประเทศไทยต้องตั้งตัวเองให้ทัดเทียมกับสิงคโปร์ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย สิ่งที่เราควรจะเร่งทำอย่างต่อเนื่องคือรัฐบาลต้องทำตามประเทศอาเซียนตกลงกันในแผนปฏิบัติการ ไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือที่เรียกว่า Blueprint และแผนอื่นๆ อีกหลายแผน รัฐบาลต้อง ทำในเชิงโครงสร้าง นโยบาย และงานส่วนกลาง ต้องทำแผนไปสู่ประชาคมการศึกษาอาเซียนให้เป็นไป ตามแผนประชาคมสังคม และวัฒนธรรมอาเซียน คือต้องมีแผนแม่บทของประเทศไทยว่าควรทำอะไร จัดงบประมาณผลักดันและทำงานที่รัฐบาลไม่ได้ปูพื้นฐานไว้ นายสมเกียรติ กล่าวประชาคมอาเซียน จะเกิดขึ้นได้ การศึกษา คือกระบวนการหนึ่งของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง ในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มั่นคงและยั่งยืนอย่างเท่าเทียมกัน (สยามธุรกิจ, เว็บไซต์)

2.6 ภาษาและภาษาต่างประเทศ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า ภาษา คือถ้อยคำที่ ใช้พูดหรือเขียนเพื่อสื่อความของชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เช่น ภาษาไทย ภาษาจีน หรือเพื่อสื่อความเฉพาะ วงการ เช่น ภาษาราชการ ภาษากฎหมาย ภาษาธรรม เสียง ตัวหนังสือหรือกิริยาอาการที่สื่อความได้ เช่น ภาษาพูด ภาษาเขียน ภาษาท่าทาง ภาษามือ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 822)

การุณันท์ รัตน์แสนวงษ์ (2549, น. 1-4) ได้ให้ความหมายของภาษาว่า หมายถึง เครื่องมือ ในการสื่อความหมายซึ่งใช้ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก ความต้องการของตนให้ผู้อื่นทราบไม่ว่าจะเป็น เสียงพูด ถ้อยคำ กิริยาอาการ หรือสัญลักษณ์ต่างๆ ภาษาคือหัวใจของการสื่อสารผู้ที่ใช้ภาษาควร ตระหนักถึงบทบาทและความสำคัญของภาษาที่มีต่อการสื่อสารของมนุษย์ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญยิ่งที่จะช่วย ให้คนในสังคมสามารถรับรู้เข้าใจและสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุขภาษาช่วยให้คนสามารถรวมกัน เป็นกลุ่มและสังคมที่มีแบบแผน มีการร่วมมือกันในกิจกรรมต่างๆ และภาษาทำให้สังคมสามารถควบคุม การกระทำและความคิดของตนได้ นอกจากนี้การสื่อความหมายโดยใช้ภาษายังเป็นกลไกสำคัญในการ ถ่ายทอดทางสังคมและวัฒนธรรมแก่ชนรุ่นหลังอีกด้วย

2.6.1 ความสำคัญของภาษา

2.6.1.1 ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร มนุษย์ต้องใช้ภาษาพูดสื่อสารกับคนที่อยู่ รอบข้าง เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจความคิดความต้องการ เพื่อบอกเล่าโต้ถามความรู้และอื่น ๆ

2.6.1.2 ภาษาเป็นพลังในการรวมตัวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในสังคม ภาษา มีบทบาทสำคัญที่ทำให้คนในชาติที่พูดภาษาเดียวกันมีความผูกพันต่อกัน มีความสามัคคีในเชื้อชาติ

เผ่าพันธุ์ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

2.6.1.3 ภาษาเป็นภาพสะท้อนความเจริญทางสังคม ภาษาประจำชาติที่ใช้สืบทอดถ่ายทอดกันมานั้นจะผูกพันกับสังคมของผู้ใช้ภาษาอย่างใกล้ชิด คำศัพท์ที่มีในภาษาจะแสดงให้เห็นลักษณะความเป็นอยู่ อาหารการกิน ความเชื่อ ทรัพยากรธรรมชาติของสังคมนั้น ความเจริญก้าวหน้าของสังคมย่อมมีผลต่อภาษาด้วย ดังนั้น ภาษาจึงเป็นหลักฐานแสดงอารยธรรมต่างๆ ของสังคม เช่น ศิลปะ ศาสนา และวิทยาศาสตร์ ฯลฯ

2.6.1.4 ภาษาเป็นเครื่องมือในการบันทึกและถ่ายทอดทางวัฒนธรรม โดยที่ภาษาเป็นสัญลักษณ์ที่กำหนดเพื่อแสดงความรู้สึกนึกคิดและความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ ก็เป็นผลผลิตของวัฒนธรรมหรือแบบแผนชีวิตของสังคมมนุษย์ ดังนั้น ภาษาย่อมจะแสดงความรู้สึกนึกคิด ทศนะและค่านิยมทางสังคมไว้มากน้อย ด้วยเหตุนี้ หากต้องการเข้าใจวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษาใดก็อาจใช้ภาษานั้นเป็นข้อมูลเพื่อสืบกันได้ และในทางตรงข้ามหากเราไม่เข้าใจความหมายของถ้อยคำในภาษาใดอย่างชัดเจนก็อาจศึกษาวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษานั้น เพื่อหาความรู้ว่าทำไมเขาจึงพูดหรือใช้คำนั้นได้เช่นเดียวกัน

2.6.2 ลักษณะทั่วไปของภาษา

2.6.2.1 ภาษาเกิดจากการเรียนรู้โดยมีสิ่งแวดล้อมเป็นตัวกำหนด สิ่งแวดล้อมในที่นี้หมายถึง สภาพสังคมหรือบริบททางสังคม อันได้แก่ กลุ่มผู้ใช้ภาษา เช่น กรณีเด็กไทยที่เกิดในประเทศไทยแต่ไปเติบโตที่ประเทศอังกฤษตั้งแต่แรกเกิด และที่ประเทศอังกฤษไม่มีคนไทยอยู่เลย เด็กคนนั้นย่อมพูดภาษาไทยไม่ได้ แต่จะพูดภาษาอังกฤษได้ดีเหมือนชาวอังกฤษ นั่นย่อมแสดงให้เห็นว่าโดยธรรมชาติของภาษาแล้วไม่ได้เกี่ยวข้องกับเชื้อชาติหรือเผ่าพันธุ์ แต่ขึ้นอยู่กับการเรียนรู้ที่มีสิ่งแวดล้อมเป็นองค์ประกอบสำคัญ

2.6.2.2 ภาษามีการรอกงามไม่รู้จบ แม้ว่าภาษาจะมีระบบหรือขอบเขตที่จำกัด เช่น จำนวนเสียงที่สามารถนับได้หรือการเรียงคำที่มีลักษณะเฉพาะของแต่ละภาษา แต่การนำคำมาเรียงกันเพื่อสร้างประโยคใหม่นั้นมีจำนวนประโยคใหม่ๆ มากมายไม่สามารถนับได้และเป็นประโยคที่เราแต่งขึ้นเอง ถึงแม้ว่าจะไม่เคยได้ยิน ไม่เคยเรียน แต่เมื่อมีผู้ได้ยินก็สามารถเข้าใจได้ทันที สิ่งนี้คือธรรมชาติของภาษาที่มีการรอกงามไม่รู้จบสิ้น

2.6.2.3 ภาษาเป็นเรื่องของการกำหนดใช้สัญลักษณ์ร่วมกัน การกำหนดสัญลักษณ์เป็นเรื่องของหมู่ชนหรือสังคมนั้นๆ โดยมีการตกลงร่วมกันในสังคมว่าจะให้สัญลักษณ์ใดแทนความหมายอะไรหรือในการนำคำมาเรียงกันเข้าประโยคก็ต้องตกลงกันเสียก่อนว่าคำชนิดใดหรือคำที่ทำหน้าที่อย่างไรจะต้องนำมาก่อน และคำที่ทำหน้าที่อื่นจะต้องตามมาทีหลัง เจ้าของภาษาหรือผู้ใช้ภาษาจะต้องเรียนรู้ว่าสัญลักษณ์อะไร ใช้แทนความหมายอะไรและมีวิธีการใช้อย่างไร

2.6.2.4 ภาษามีการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงของภาษาจะค่อยเป็นค่อยไปทั้งในเรื่องเสียงและความหมาย โดยทั่วไปแล้วการเปลี่ยนแปลงของภาษาจะใช้เวลาานมากในชีวิตของคนเรายากที่จะสังเกตเห็นการเปลี่ยนแปลงของภาษาที่สมบูรณ์ได้ แต่เราก็อาจสังเกตเห็นการเปลี่ยนแปลงของภาษาบางลักษณะได้ เช่น การเปลี่ยนแปลงของคำพูดที่ใช้กันในชีวิตประจำวันโดยเฉพาะคำแสลงต่างๆ

2.6.2.5 ภาษาประกอบขึ้นด้วยเสียงและความหมายซึ่งมีการใช้อย่างมีระบบ มีกฎเกณฑ์ระบบที่ว่านี้คือ ขอบเขตในการใช้ภาษา เช่น เรื่องของเสียงก็มีระบบการเกิดของเสียงหรือเรื่องของประโยคก็มีระบบการเรียงคำเข้าประโยค หากไม่เข้าใจระบบการเรียงคำในประโยคก็จะไม่สามารถเข้าใจหรือแปลความหมายได้ แม้จะรู้ความหมายของแต่ละคำก็ตาม

2.6.3 ประเภทของภาษาที่ใช้สื่อสาร

ภาษาที่มนุษย์ใช้สื่อสารจำแนกออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ วาจภาษา (ภาษาถ้อยคำ) กับวจนภาษา (ภาษาไม่ใช้ถ้อยคำ) ภาษาทั้ง 2 ประเภทนี้ในการสื่อสารบางครั้งอาจใช้เฉพาะวจนภาษาเพียงอย่างเดียวก็ได้ แต่ในการใช้วจนภาษาเป็นไปไม่ได้ที่จะใช้วจนภาษาเพียงอย่างเดียว จะต้องใช้วจนภาษาประกอบด้วยเสมอ ไพบูลย์ ดวงจันทร์ (2543, น. 3-11) ได้อธิบายลักษณะภาษาเพื่อการสื่อสารไว้ ดังนี้

2.6.3.1 วจนภาษา

วจนภาษาหรือภาษาถ้อยคำ (Verbal Language) หมายถึง เสียงพูดที่มนุษย์ใช้สื่อความหมายกันได้ มนุษย์ที่เจริญแล้วก็สามารถประดิษฐ์ตัวอักษรเป็นสัญลักษณ์แทนคำพูดขึ้นได้ลายลักษณ์อักษรจึงถือเป็นวจนภาษาด้วย วจนภาษามีหลายลักษณะ ได้แก่

1) ภาษาถิ่น (Regional Dialect) เป็นภาษาที่ใช้พูดกันอยู่ตามท้องถิ่นต่างๆ และเป็นภาษาตระกูลเดียวกันกับภาษาของคนส่วนใหญ่ที่เป็นเจ้าของประเทศ เช่น ภาษาถิ่นเหนือ ถิ่นอีสาน และถิ่นใต้ของไทย

2) ภาษากลุ่ม (Social Dialect) เป็นภาษาที่คนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งใช้พูดกันเฉพาะในกลุ่มของตน เช่น กลุ่มวัยรุ่น กลุ่มอาชีพต่างๆ เป็นต้น

3) ภาษามาตรฐาน (Standard Language) เป็นภาษาของถิ่นใดถิ่นหนึ่งหรือของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่ได้รับเลือกให้เป็นภาษามาตรฐาน เช่น ภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ ได้รับเลือกให้เป็นภาษาไทยมาตรฐาน เป็นต้น เหตุที่ต้องมีภาษามาตรฐานเพราะในแต่ละประเทศมีภาษาถิ่นและภาษากลุ่มต่างๆ หลายภาษา แต่ภาษาเหล่านั้นไม่สามารถใช้สื่อสารให้เป็นที่เข้าใจกับคนทั้งประเทศได้ จึง

จำเป็นต้องเลือกภาษาถิ่นใดถิ่นหนึ่งหรือของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งขึ้นมาเป็นภาษามาตรฐานซึ่งความจริงแล้วภาษามาตรฐานก็คือภาษาถิ่นธรรมดาภาษาหนึ่งนั่นเอง

4) ภาษาของชนกลุ่มน้อย (Minority Language) เป็นภาษาต่างตระกูลกับภาษาของคนส่วนใหญ่ที่เป็นเจ้าของประเทศ เช่น ภาษาของชาวไทยภูเขาในภาคเหนือ เป็นต้น

5) ภาษากลาง (Lingua Franca) คือ ภาษาที่เมื่อคนต่างภาษามาพบกันแล้วได้เลือกเอาภาษาใดภาษาหนึ่งขึ้นมาใช้ในการติดต่อสื่อสาร เพื่อจุดประสงค์ใดจุดประสงค์หนึ่ง เช่น เพื่อธุรกิจการศึกษา การปกครอง ฯลฯ ภาษากลางนี้อาจจะเป็นภาษาของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก็ได้หรือไม่ใช่ภาษาของทั้ง 2 ฝ่ายก็ได้ ตัวอย่างเช่น คนในประเทศอินเดียที่อยู่รัฐต่างๆ พูดภาษาต่างกัน ถ้าพบกันก็จำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลาง ในปัจจุบันภาษาอังกฤษได้กลายเป็นภาษากลางของคนในหลายประเทศ

6) ภาษาแก๊ซด (Pidgin Language) เป็นภาษาชั่วคราวของบุคคลต่างภาษาที่ต้องการติดต่อกัน ซึ่งต่างฝ่ายต่างก็รู้ภาษาของอีกฝ่ายหนึ่งน้อยมาก แต่จำเป็นต้องใช้ภาษาของอีกฝ่ายหนึ่งและเมื่อหมดธุระแล้วก็ไม่มีฝ่ายใดใช้ภาษาในลักษณะแก๊ซดอีก ภาษาแก๊ซดมักปรากฏในรูปของการใช้คำศัพท์ของภาษาหนึ่งแต่ใช้ไวยากรณ์ของอีกภาษาหนึ่ง เช่น ภาษาอังกฤษแก๊ซดที่ใช้ในเมืองไทยเป็นการใช้ศัพท์ภาษาอังกฤษในรูปประโยคภาษาไทย เช่น

(1) I no have friend. หมายถึง ฉันไม่มีเพื่อน

(2) He no good, I not like her. หมายถึง เขาไม่ดี ฉันไม่ชอบเขา

(3) I will play water. หมายถึง ฉันจะว่ายน้ำ เป็นต้น

ภาษาอังกฤษแก๊ซดแพร่หลายไปตามประเทศต่างๆ และมีลักษณะต่างกันออกไป เมื่อใช้ในท้องถิ่นใดก็ใช้ศัพท์ของภาษาอังกฤษและใช้ไวยากรณ์ของท้องถิ่นนั้น นอกจากภาษาอังกฤษแก๊ซดแล้วยังมีภาษาแก๊ซดในภาษาอื่นๆ เช่น ภาษาฝรั่งเศสแก๊ซดภาษาสเปนแก๊ซด เป็นต้น

7) ภาษาลูกผสม (Creole Language) เป็นภาษาที่วิวัฒนาการมาจากภาษาแก๊ซดที่เป็นภาษาชั่วคราว กล่าวคือ เมื่อมีผู้มาภาษาแก๊ซดมาใช้ในชีวิตประจำวัน และเมื่อคนรุ่นใหม่ๆ เกิดมาก็ต้องเรียนรู้ภาษานั้นและใช้เป็นภาษาแม่สืบทอดกันต่อไป ภาษาแก๊ซดจึงกลายสภาพมาเป็นภาษาลูกผสม กลุ่มคนที่ใช้ภาษาลูกผสมส่วนใหญ่จะอยู่ตามบริเวณหมู่เกาะที่เคยตกเป็นอาณานิคมของประเทศมหาอำนาจมาก่อน เช่น หมู่เกาะในแปซิฟิกตอนใต้ เป็นต้น

8) ภาษาเขียน (Written Language) เป็นภาษาที่มนุษย์แต่งสร้างขึ้น เพื่อให้ทำหน้าที่เป็นสัญลักษณ์แทนคำพูดภาษาประเภทต่างๆ ยกเว้นภาษาลูกผสมเราพบเห็นได้เสมอในสังคมไทยและภาษาทุกประเภทเหล่านั้นล้วนมีศักดิ์ศรีในความเป็นภาษาเท่าเทียมกัน และล้วนมีประโยชน์สามารถใช้สื่อสารกันได้ทั้งสิ้น แต่ต้องเลือกใช้ให้ถูกบุคคล ถูกกาลเทศะ และถูกวัฒนธรรมของการใช้

ภาษาถ้าเลือกใช้ผิดบุคคล ผิดกาลเทศะ ผิดวัฒนธรรม การสื่อสารครั้งนั้นก็ไม่เกิดผลดีหรือไม่เกิดสัมฤทธิ์ผล

2.6.3.2 อวัจนภาษา

อวัจนภาษาหรือภาษาไม่ใช่ถ้อยคำ (Non-Verbal Language) หรือนักภาษาศาสตร์บางคนเรียกว่า กายภาษา (Body Language) หมายถึง กิริยาอาการต่างๆ ที่ปรากฏออกมาทางร่างกาย ของมนุษย์เป็นส่วนใหญ่และสามารถสื่อความหมายได้ โดยบ่งถึงความรู้สึกและบุคลิกลักษณะของผู้ใช้ อวัจนภาษามีหลายลักษณะ ได้แก่

1) เทศภาษา ((Proxemics) หมายถึง ภาษาที่ปรากฏขึ้นจากลักษณะของสถานที่บุคคลสื่อสารอยู่รวมทั้งช่วงระยะที่บุคคลอยู่ห่างจากกัน ทั้งสถานที่และช่วงระยะห่างของผู้สื่อสารกันนั้นจะแสดงให้เห็นความหมายบางประการที่อยู่ในจิตสำนึกของผู้ที่กำลังสื่อสารนั้นได้ชัดเจนพอสมควร

2) กาลภาษา (Chonemic) เป็นการสื่อสารเชิงอวัจนภาษาโดยการใช้เวลาเป็นเครื่องแสดงเจตนาของผู้ส่งสารที่จะก่อให้เกิดความหมายพิเศษอย่างใดอย่างหนึ่งแก่ผู้รับสาร เช่น การตรงเวลา ก่อนเวลา หลังเวลา ผิดเวลา รู้จักเวลา ไม่รู้จักเวลา หรือสม่ำเสมอ

3) เนตรภาษา (Oculusics) หมายถึง อวัจนภาษาที่เกิดจากการใช้ดวงตาหรือสายตาเป็นเครื่องสื่ออารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด ความต้องการ และทัศนคติของผู้ส่งสารที่มีต่อผู้รับสาร เช่น การสบตา จ้อง ซาเลื่อง ทอดสายตาลงต่ำ หรีดตา หรือลืมตาโพล่ง ฯลฯ สิ่งเหล่านี้จะบอกถึงอารมณ์เจตนาของผู้ส่งสารได้

4) สัมผัสภาษา (Haptics) หมายถึง อวัจนภาษาที่เกิดจากการใช้อาการสัมผัสทางร่างกายเพื่อสื่อความรู้สึกและอารมณ์ของผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร การใช้สัมผัสภาษาจะผิดแผกแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมของแต่ละชนชาติและมีขอบเขตกว้างขวางมาก นับตั้งแต่การจับมือในลักษณะเป็นมิตร การโอบไหล่ หรือกอดรัดด้วยความสนิทสนมหา จนถึงการผลักออกในลักษณะศัตรู

5) อากาษา (Kinesics) หมายถึง อวัจนภาษาที่เกิดจากการใช้การเคลื่อนไหวอวัยวะต่างๆ เพื่อการสื่อสาร เช่น การเคลื่อนไหวศีรษะ แขน ขา และลำตัว เป็นต้น อากาษาการเอางานที่แสดงความเคารพด้วยมือก่อนรับของพระราชทานจากพระเจ้าแผ่นดิน รวมถึงพระบรมวงศานุวงศ์ การโค้งคำนับ การถอนสายบัว การกราบ การไหว้คลาน ค้อมตัว เป็นต้น อากาษาเหล่านี้จะสื่อความหมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่กำลังสื่อสารกันและสื่อถึงความต่างกันในคุณวุฒิ วิทยุฒิ และชาติวุฒิระหว่างผู้สื่อสารทั้ง 2 ฝ่ายอีกด้วย

6) วัตถุภาษา (Objectives) หมายถึง อวัจนภาษาที่เกิดจากการใช้และการเลือกวัตถุทุกขนาด ทุกลักษณะมาใช้เพื่อแสดงความหมายบางประการให้ปรากฏ เช่นการแต่งกาย

การใช้เสื้อผ้า เครื่องประดับ ของใช้ติดตัว ของใช้ภายในบ้าน ฯลฯ วัตถุสิ่งของเหล่านี้ จะสื่อถึงฐานะ ความเป็นอยู่ ธรรมเนียม และบุคลิกของผู้ส่งสารได้ ซึ่งอาจจะบอกความเป็นจริงหรืออาจปิดบังความเป็นจริงก็ได้

7) ปริภาษา (Vocalics หรือ Paralanguage) หมายถึง อวัจนภาษาที่เกิดจากการใช้น้ำเสียงประกอบถ้อยคำที่พูดออกไป น้ำเสียงที่เปล่งออกไปนั้นไม่ใช่ถ้อยคำ แต่แนบสนิทยู่โดยรอบจนยากที่จะแยกออกจากถ้อยคำได้ ได้แก่ ความดัง ความค่อยของเสียง ระดับความทุ้ม แหลม ความเร็ว จังหวะ ความชัดเจน อ่อนหวาน นุ่มนวล หนักแน่น เน้นกรรโชก กระแทกกระทั้น ออกอ้วน โอัดครวญ อ้อยสร้อย ซึ่งผู้ส่งสารอาจทำให้เกิดขึ้นได้หลายลักษณะ น้ำเสียงมีความสำคัญมากในการสื่อความหมาย เพราะเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงอารมณ์ ความเต็มใจ ความพอใจ รวมไปถึงพื้นเพเดิม เพศ วัย และภูมิหลังบางประการของผู้ส่งสารในขณะนั้นได้ด้วยในการสื่อสารบางครั้งสามารถใช้อวัจนภาษาสื่อความหมายได้ดีกว่าอวัจนภาษา บางครั้งอวัจนภาษาช่วยเสริมอวัจนภาษาให้สื่อความหมายได้ดีขึ้น และบางครั้งอวัจนภาษาสามารถสื่อความหมายที่ซ่อนเร้นของผู้ส่งสารได้ ดังนั้น ในการสื่อสารด้วยการพูดและการฟัง ทั้งผู้พูดและผู้ฟังต้องเข้าใจและตีความอวัจนภาษาให้ตรงกัน การสื่อสารจึงจะได้ผลและในการฟังนั้น ผู้ฟังนอกจากจะฟังคำพูดหรืออวัจนภาษาจากผู้พูดแล้วยังต้องสังเกตอวัจนภาษาจากผู้พูดอีกด้วย การฟังจึงจะสัมฤทธิ์ผลแบบเบ็ดเสร็จได้ นอกจากนี้ภาษาสามารถจำแนกเป็นชนิดใหญ่ได้ 3 ชนิด คือ

(1) ภาษาแรก หมายถึง ภาษาที่เด็กพูดได้เป็นภาษาแรก เพราะเป็นภาษาที่บิดามารดาหรือผู้ที่เลี้ยงดูใช้พูดกันในครอบครัว เช่น ภาษาแรกของคนไทยโดยส่วนใหญ่ในประเทศไทยคือภาษาไทยภาษาแรกของคนไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดทางภาคใต้ของประเทศ คือ ภาษายาวีหรือเด็กไทยที่ชาวอเมริกันรับไปเป็นบุตรบุญธรรม และหากนำไปเลี้ยงดูในประเทศของเขา ภาษาแรกของเด็กไทยก็คือภาษาอังกฤษ

(2) ภาษาที่สอง หมายถึง ภาษาอื่นที่ผู้เรียนเรียนเพื่อใช้รองไปจากภาษาแรก ภาษาที่สองนี้อาจเป็นภาษาราชการหรือเป็นภาษาที่ใช้ในการสื่อสารการเรียนการสอนในโรงเรียนในประเทศที่เคยเป็นอาณานิคม เช่น ประเทศฟิลิปปินส์ ประเทศมาเลเซีย ประเทศอินเดียใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง นอกจากนี้หากเด็กที่เกิดในประเทศหนึ่งจนเรียนรู้ภาษาแรกแล้วย้ายไปอยู่ประเทศที่สองเป็นการถาวรก็จะเรียนภาษาของประเทศที่ย้ายไปอยู่นั้นเป็นภาษาที่สอง

(3) ภาษาต่างประเทศ หมายถึง ภาษาอื่นที่ผู้เรียนเรียนเพื่อใช้ติดต่อสื่อสารกับผู้ใช้น้ำเสียงนั้น อาจเพื่อจุดมุ่งหมายในการแสวงหาความรู้ เพื่อการท่องเที่ยว เพื่อเหตุผลทางการเมืองหรือธุรกิจ เช่น คนไทยเรียนภาษาญี่ปุ่น จีน เกาหลี อังกฤษ เป็นภาษาต่างประเทศ ซึ่งอาจจะเรียนตั้งแต่วัยเยาว์ หรือมาเรียนเมื่อเติบโตเพราะการทำงาน

ดังนั้น กล่าวได้ว่าภาษามีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ พัฒนาการทางด้านภาษาของมนุษย์เริ่มจากภาษาพูดไปสู่ภาษาเขียน การเรียนรู้ด้านภาษาในวัยเด็กจึงเริ่มขึ้นที่ภาษาพูด พัฒนาการทางภาษานั้นประกอบด้วย การเรียนรู้ความหมายของคำใหม่ๆ ความเข้าใจประโยคต่างๆ ที่ซับซ้อน ความสามารถในการสร้างประโยคซับซ้อน การขยายความสิ่งที่พูดเพื่อสื่อสารให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจ และเหมาะสมกับสถานการณ์ที่กำลังพูด และการใช้ภาษาเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

นอกจากนี้ภาษายังเป็นวัฒนธรรมที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ในการติดต่อสื่อสารทำความเข้าใจ แสดงความรู้และความคิด ภาษาทำให้มนุษย์สามารถรวมกันเป็นกลุ่มและพัฒนา จนเป็นสิ่งที่มีระเบียบมีแบบแผนในการดำเนินชีวิต นอกจากนี้ภาษายังเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดวัฒนธรรมอารยธรรม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความแตกต่าง หากไม่มีภาษามนุษย์ก็ไม่ต่างจากสัตว์และไม่สามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมใดๆ ได้ ภาษาจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการดำรงชีวิตในสังคมมนุษย์ ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมและมีความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก การสอนภาษาจึงต้องใช้วิธีส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสรับและซึมซับวัฒนธรรมเป้าหมายหรือวัฒนธรรมของภาษาเพื่อให้ได้มาซึ่งทักษะในการเข้าใจถึงความหมายของวัฒนธรรม สรุปได้ว่า ภาษากับวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ได้

ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมและมีโครงสร้างอยู่บนขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคม รวมถึงเป็นเครื่องสะท้อนถึงชีวิตความเป็นอยู่และวิถีปฏิบัติและความเชื่อของเจ้าของภาษา เพราะการเรียนรู้ภาษามีใช่เป็นการเรียนเกี่ยวกับสัญลักษณ์ทางภาษาเท่านั้น แต่ต้องเรียนรู้วัฒนธรรมของชนชาติที่ใช้ภาษา ตลอดจนวัฒนธรรมของภาษาด้วยและไม่ควรแยกสอนหรือเพิ่มเติมความรู้ของวัฒนธรรมต่างหาก ดังนั้น การใช้ภาษานอกจากต้องมีความรู้เกี่ยวกับภาษาแล้วต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับบริบททางสังคมวัฒนธรรมของภาษานั้นๆ ด้วย ผู้สอนภาษาจึงต้องคำนึงถึงความสำคัญของการสอนวัฒนธรรม ในการเรียนการสอนภาษาควรเน้นให้ผู้เรียนได้รับความรู้ทั้งทางด้านภาษาและความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาควบคู่กันไป ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาสูงขึ้นและยังสามารถนำทักษะทางภาษาที่ได้ไปใช้ในบริบทของการใช้ภาษาในการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม

จากความเจริญก้าวหน้าในโลกปัจจุบัน ตลอดจนถึงความสะดวกรวดเร็วในการติดต่อสื่อสารของประเทศต่างๆ ทำให้ประเทศมีความใกล้ชิดกันมากขึ้นและมีความจำเป็นพึ่งพาอาศัยกัน ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจ จึงจำเป็นต้องใช้ภาษาของแต่ละประเทศ คือ ภาษาต่างประเทศเป็นสื่อในการเรียนรู้ การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศแตกต่างจากการเรียนรู้ด้านอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาหนึ่งที่ใช้ในปัจจุบันประเทศต่างๆ ให้ความสำคัญและมีการเรียนการสอนในสถานศึกษาและใช้เป็นภาษากลางสำหรับการติดต่อสื่อสารกันแทบจะทั่วทุกประเทศในโลก นอกจากนี้ผู้เรียนจะได้เรียนภาษาอังกฤษเพื่อเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้ตาม

ความต้องการในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในชีวิตประจำวันและการทำงานอาชีพแล้ว ภาษาอังกฤษยังเข้ามาเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีต่างๆ ในปัจจุบันอีกด้วย อีกประการหนึ่ง การที่ผู้เรียนจะใช้ภาษาได้ถูกต้อง คล่องแคล่วเหมาะสมนั้นย่อมขึ้นอยู่กับทักษะใช้ภาษาให้มากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษมาเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานจึงจำเป็นต้องมีการอบรมเพื่อให้การปฏิบัติงานได้มีประสิทธิภาพตรงกับจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้

2.6.4 พัฒนาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ (สมิตรา อังวัฒนากุล, 2537, น. 2-8) เริ่มมาตั้งแต่สมัยอาณาจักรโรมัน โดยชาวโรมันจะเรียนภาษากรีกเป็นภาษาที่สองและเมื่ออาณาจักรโรมันขยายอาณาเขตกว้างขวางออกไปภาษาลาตินก็กลายเป็นภาษาสากลในโลกตะวันตก เป็นภาษาที่ใช้กันทั่วไปทั้งในโบสถ์และในการสอนวิชาอื่นๆ จนต้องมีการเรียนการสอนภาษาลาตินขึ้น นับได้ว่าภาษาลาตินเป็นภาษาต่างประเทศภาษาแรกที่มีการเรียนการสอนในโรงเรียน จนถึงปลายศตวรรษที่ 18 ส่วนใหญ่จะเน้นการสอนไวยากรณ์ สำหรับการเรียนการสอนต่างประเทศอื่นๆ ในช่วงก่อนศตวรรษที่ 19 ก็ได้นำวิธีการสอนภาษาลาตินนี้มาใช้โดยการเน้นให้ท่องจากกฎเกณฑ์ ไวยากรณ์และการแปลประโยคต่างๆ ในภาษาต่างประเทศมาเป็นภาษาของตนเอง

ในศตวรรษที่ 19 ได้มีผู้คิดหาวิธีสอนภาษาต่างประเทศขึ้นใหม่ Stern (1983, pp. 97-111) ได้สรุปการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศออกเป็น 4 ช่วงด้วยกัน คือ

ช่วงที่ 1 ค.ศ. 1880 ถึงระยะเริ่มต้นของสงครามโลกครั้งที่หนึ่งในช่วงนี้ถือเป็นช่วงที่มีการนำภาษาต่างประเทศเข้ามาไว้ในหลักสูตรของโรงเรียนและมหาวิทยาลัยในประเทศต่างๆ มากขึ้น และมีการปฏิรูประบบวิธีสอนภาษา โดยได้เน้นการใช้ภาษาเป้าหมายเป็นสื่อในการสอนและหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาแม่ในห้องเรียน รวมทั้งดการแปลตามแบบวิธีสอนดั้งเดิม ซึ่งวิธีสอนที่ได้รับการปฏิรูปครั้งนี้มีชื่อหลายอย่าง เช่น วิธีสอนแบบปฏิรูป (Reform Method) วิธีสอนแบบธรรมชาติ (Natural Method) วิธีสอนแบบสัทศาสตร์ (Phonetic Method) แต่ชื่อที่นิยมใช้มากที่สุดคือ วิธีสอนแบบตรง (Direct Method) ซึ่งมุ่งให้ผู้เรียนใช้ภาษาเพื่อการติดต่อสื่อสาร บทเรียนส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยกิจกรรมที่เป็นบทสนทนา เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ ผู้เรียนจะถูกกระตุ้นให้ใช้ภาษาต่างประเทศที่กำลังเรียนอยู่ตลอดเวลาโดยไม่มีการใช้ภาษาของผู้เรียนเลย เวลาสอนผู้สอนจะพยายามสร้างสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้เหมือนสภาพแวดล้อมที่ต้องใช้ภาษา ต่างประเทศ ผู้สอนจะใช้ภาษาต่างประเทศตลอดเวลา ไม่มีการเน้นสอนไวยากรณ์จะไม่มีการบอกกฎไวยากรณ์อย่างชัดเจน แต่การเรียนรู้ไวยากรณ์จะเรียนรู้จากตัวอย่างและการใช้ภาษาแล้วสรุปกฎเกณฑ์ ถึงแม้จะมีการฝึกทักษะทั้ง 4 คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน แต่การฝึกทักษะพูดเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดทักษะอ่านและเขียน

จะมีพื้นฐานมาจากการพูดก่อน วิธีสอนแบบนี้เน้นการรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษา รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของผู้พูดภาษานั้นๆ ด้วย ในช่วงนี้นักภาษาศาสตร์มีบทบาทที่สำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการสอนทั้งทฤษฎีและการปฏิบัติในห้องเรียน เพราะแต่ละประเทศต้องเร่งสร้างศักยภาพให้กับตนเอง

ช่วงที่ 2 สงครามโลกครั้งที่ 1 ถึง ค.ศ. 1940 ผลของสงครามโลกครั้งที่ 1 ทำให้เกิดความพยายามที่จะสร้างความเข้าใจระหว่างประเทศมากขึ้น จึงมีผลทำให้เกิดการส่งเสริมการเรียนภาษาต่างประเทศ ขึ้น การเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้อย่างชัดเจนในช่วงนี้คือ ความพยายามในการหาแนวทางการแก้ไขวิธีสอนภาษาในช่วงที่ผ่านมา โดยการเน้นการปฏิบัติให้มากขึ้น เช่น วิธีสอนแบบเน้นการอ่าน (Reading Approach) นำเสนอโดย Michael (1947, p. 249-293) ชาวอังกฤษ ซึ่งเน้นการสอนอ่าน เพราะเห็นว่าเป็นทักษะที่มีประโยชน์ที่สุดในการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ และยังเป็นทักษะที่ง่ายที่สุด และมีคุณค่าที่สุดต่อผู้เรียน ในการเรียนภาษาอังกฤษในระยะเริ่มแรก นอกจากนี้สมาคมนักวิชาการในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในประเทศอังกฤษได้เสนอวิธีสอนแบบผสมผสาน (Compromise Method) ซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่างวิธีสอนแบบตรงกับวิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปล และถือว่าเป็นแนวทางการแก้ไขวิธีการสอนภาษาแนวทางหนึ่ง ในช่วงนี้ยังได้มีความพยายามที่จะแก้ปัญหการสอนภาษา โดยใช้วิธีการทางวิจัยเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

ช่วงที่ 3 สงครามโลกครั้งที่สองถึง ค.ศ. 1970 จุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง คือ การก่อตั้งโปรแกรมการสอนภาษาต่างประเทศให้แก่ทหารที่ออกไปรบในสงคราม (The Armed Forces' Foreign Language Training Programs) จึงก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวคิดการสอนภาษาในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยได้ระดมความคิดผู้รู้ทางด้านภาษาศาสตร์ ในการหาวิธีการสอนภาษาที่มีประสิทธิภาพให้เหล่าทหารที่จะออกไปสู่สนามสงคราม วิธีสอนภาษาที่ถูกนำเสนอในช่วงนี้ก็คือ วิธีสอนเหล่าทหาร (Army Method) ซึ่งเน้นการฝึกแบบเข้ม (Intensive Training) และการพูดเป็นสำคัญ วิธีสอนแบบนี้มีอิทธิพลอย่างมากต่อแนวคิดทางการเรียนการสอนภาษาในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง

หลังสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลง หลากๆ ประเทศเริ่มเผชิญกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาในประเทศของตน สืบเนื่องมาจากภาษาบางภาษาได้รับเลือกให้เป็นภาษาของโลก (World Languages) และเป็นภาษาทางราชการที่ใช้สื่อสารในองค์การระหว่างประเทศ เช่น UN และ UNESCO

ดังนั้น ภาษาเหล่านี้จึงได้รับการบรรจุเข้าไว้ในหลักสูตรและมีการจัดให้เรียนเป็นภาษาที่สอง ในโรงเรียนต่างๆ ปรัชญาการณ์ของการเปลี่ยนแปลงที่ตามมาคือการนำแนวคิดทางภาษาศาสตร์ สังคมวิทยา และจิตวิทยา มาใช้แก้ปัญหาในการสอนภาษา ได้มีการคิดหาวิธีการปรับปรุงการเรียนรู้

ภาษาที่สอง โดยการนำเอาเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาช่วยสอน ได้แก่ เครื่องบันทึกเสียง ห้องปฏิบัติการ ภาษา วิทยุ โทรทัศน์ และเครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังได้คิดค้นวิธีสอนใหม่ คือ วิธีสอนแบบฟัง-พูด (The Audio Lingual Method) ขึ้นในช่วงปี ค.ศ. 1950-1960 วิธีสอนแบบฟัง-พูดนี้ได้รับแนวคิดมาจากทฤษฎีไวยากรณ์เชิงโครงสร้างที่เน้นโครงสร้างทางภาษา (เสียงศัพท์และไวยากรณ์) เป็นสำคัญและมีความคิดเห็นสอดคล้องกับนักจิตวิทยา เช่น Skinner ที่เห็นว่าภาษาเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่ง ซึ่งเกิดจากความสัมพันธ์ของสิ่งเร้าและปฏิกิริยาตอบสนอง ทำให้มีการฝึกแบบ Skills, Pattern และ Practice วิธีสอนดังกล่าวได้รับความนิยมในการนำไปปฏิบัติอย่างแพร่หลายในประเทศต่างๆ

ต่อมาช่วงปี ค.ศ. 1957 ถึง ค.ศ. 1965 ได้มีการเปลี่ยนแปลงแนวการสอนขึ้นใหม่อันเนื่องมาจากความเคลื่อนไหวทางทฤษฎีภาษาศาสตร์ เมื่อ Noam Chomsky ได้เสนอทฤษฎีไวยากรณ์ปริวรรตขึ้น ทฤษฎีนี้มีแนวคิดแตกต่างจากทฤษฎีไวยากรณ์เชิงโครงสร้างกล่าวคือ ภาษาเป็นระบบที่มีกฎเกณฑ์ต่างๆ ควบคุมอยู่ ความรู้เรื่องกฎเกณฑ์เหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจภาษาและใช้ภาษาได้ ดังนั้นจึงมีการผสมผสานแนวคิดจากทฤษฎีไวยากรณ์ปริวรรตและทฤษฎีทางด้านจิตวิทยาความคิด ความเข้าใจเข้าด้วยกัน

ช่วงที่ 4 ทศวรรษที่ 70 และตอนต้นทศวรรษที่ 80 ช่วงปี ค.ศ. 1970 เป็นต้นมา ได้มีนักทฤษฎีการสอนภาษาหลายท่านเริ่มมีความเห็นไม่สอดคล้องกับแนวความคิดของ Noam Chomsky ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้นักการศึกษาด้านภาษาหลายๆ ท่านได้พยายามคิดหาแนวทางสอนภาษาใหม่ขึ้นมา ซึ่งสามารถสรุปการเปลี่ยนแปลงในช่วงนี้ได้ 5 ประการ

1. วิธีสอนแบบใหม่ (New Method) พัฒนาการในด้านต่างๆ ของช่วงปี ค.ศ. 1970-1980 นั้นสามารถมองได้จากปฏิกิริยาต่อแนวคิดเกี่ยวกับวิธีสอนในการเรียนรู้ภาษาที่สองถึงแม้ว่าจะมีปฏิกิริยาต่อต้านวิธีสอนต่างๆ แต่ก็มีวิธีสอนบางวิธีที่เร้าความสนใจของครูผู้สอน ดังตัวอย่าง 3 วิธี ได้แก่

- 1.1 วิธีสอนแบบเงียบ (The Silent Way) ซึ่งพัฒนาขึ้นโดย Caleb Gattegno ซึ่งมิได้เกิดจากวิธีสอนแบบความรู้ความเข้าใจ แต่มีบางอย่างที่คล้ายคลึงกัน เช่นหลักการพื้นฐานที่ว่า การสอนเป็นรองการเรียนรู้ เป็นหลักการที่เน้นความรู้ความเข้าใจ เน้นให้ผู้เรียนคิดเอง ใช้ความสามารถของตนเอง ครูเป็นเพียงผู้ช่วยเหลือในสิ่งที่จำเป็นเท่านั้น ผู้เรียนจะต้องพยายามหาสิ่งที่ตนรู้ใช้ให้เกิดประโยชน์ และต้องจดจ่ออยู่กับบทเรียนตลอดเวลา ในระยะเริ่มเรียนผู้สอนจะสอนเสียงซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของภาษาทุกภาษา ผู้สอนจะใช้แผนภูมิเสียงและสีมาช่วยในการเรียนการสอนและอาศัยความรู้เกี่ยวกับเสียงในภาษาแม่มาเชื่อมโยงกับเสียงในภาษาใหม่ที่เรียนและยังใช้ความรู้เกี่ยวกับสีมาช่วยในการเรียนคำศัพท์ ตลอดจนการอ่านออกเสียงคำเหล่านั้น จากนั้นผู้สอนจะสร้างสถานการณ์ที่ดึงความสนใจของผู้เรียนไปยังโครงสร้างของภาษา สถานการณ์จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายด้วย ส่วนใหญ่แล้วสถานการณ์หนึ่งจะเน้นการสอนโครงสร้างเดียวเท่านั้น ผู้สอนจะเป็นฝ่ายเงียบ แต่ขณะเดียวกัน

เป็นผู้สร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้คิด ผู้สอนจะพูดเมื่อจำเป็นต้องชี้ทางในการแก้ปัญหาให้แก่ผู้เรียน ส่วนผู้เรียนนั้นต้องมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน เรียนรู้จากกันและกัน

1.2 วิธีสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ (Community Language Learning) ซึ่งพัฒนาขึ้นโดย Charles Curran ตัวอย่างกิจกรรมวิธีสอนแบบนี้ ได้แก่

1.2.1 การแปล (Translation) ผู้เรียนนั่งเป็นวงกลม ผู้เรียนพูดข้อความที่ต้องการจะแสดงความคิดหรือความรู้สึก ผู้สอนแปลข้อความนั้นผู้เรียนพูดตามผู้สอน

1.2.2 การทำงานกลุ่ม (Group Work) บางครั้งผู้สอนจะให้ผู้เรียนทำงานร่วมกัน เป็นกลุ่มมีการกำหนดหัวข้อ แล้วร่วมกันอภิปรายช่วยกันเตรียมบทสนทนา เตรียมเรื่องที่จะพูดหน้าชั้น เป็นต้น

1.2.3 การบันทึกเสียง (Recording) นักเรียนจะบันทึกเสียงของคนในขณะที่พูดภาษาเป้าหมาย

1.2.4 การถอดความ (Transcription) นักเรียนถอดคำพูดหรือบทสนทนาที่บันทึกไว้สำหรับฝึกและวิเคราะห์โครงสร้างภาษา

1.2.5 วิเคราะห์ (Analysis) นักเรียนศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างภาษาความหมายของคำ วลี และประโยคที่ถอดจากเทป

1.2.6 สะท้อนกลับ/ตั้งข้อสังเกต (Reflection/Observation) ผู้เรียนรายงานความรู้สึกและประสบการณ์และอื่น ๆ

1.2.7 การฟัง (Listening) นักเรียนฟังครูอ่านบทสนทนา

1.2.8 สนทนาอย่างอิสระ (Free Conversation) นักเรียนสนทนากับครูกับเพื่อน อาจเป็นการแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และอื่นๆ

1.3 วิธีสอนแบบชักชวน (Suggestopedia) ซึ่งพัฒนาขึ้นโดย Georgi Lozanov ตัวอย่างกิจกรรมวิธีสอนแบบชักชวน คือ การเน้นกิจกรรมการฟัง ผู้สอนจะใช้ภาษาสนทนาที่มีคำแปลเป็นภาษาของผู้เรียน รวมทั้งไวยากรณ์และคำศัพท์จากบทสนทนาไว้ด้านหนึ่งด้วยผู้สอนจะอ่านบทสนทนาให้ผู้เรียนฟัง 3 ครั้ง ในครั้งแรกผู้เรียนฟังบทสนทนาที่ครูอ่านให้ฟัง โดยอ่านคำแปลไปด้วย ในการอ่านครั้งที่สองผู้เรียนอาจดูบทเรียนไปด้วยและจดรายละเอียดเพิ่มเติมได้ ในการอ่านครั้งที่สามนั้นผู้อ่านจะเปิดเพลงคลาสสิกไปพร้อมๆ กัน ผู้เรียนได้รับอนุญาตให้วางหนังสือและเอนหลังพิงพนักเก้าอี้ตามสบาย จะหลับตาฟังหรือจะหยิบบทเรียนขึ้นมาอ่านตามก็ได้ ในขั้นต่อไป อาจให้ผู้เรียนเล่นเกมทางภาษา การเล่นละครสั้น การร้องเพลง การถามตอบ เพื่อให้ภาษาในการสื่อสาร การจัดกิจกรรม จะทำเป็นกลุ่มผู้เรียนจะไม่ถูกบังคับให้ทำงานเป็นรายบุคคล กิจกรรมทุกกิจกรรมต้องเสริมให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจและรู้สึกว่าไม่ถูกบังคับให้ทำ ในระยะเริ่มแรก สอนจะไม่แก้ไขข้อผิดพลาดทันที แต่จะ

นำสิ่งที่ถูกต้องมาสอนในวันต่อไป วิธีสอนทั้งสามแบบเกิดขึ้นในช่วงทศวรรษที่ 60 แต่ได้รับความนิยมในทศวรรษที่ 70

2. แนวคิดใหม่ต่อการจัดหลักสูตรทางด้านภาษา การเปลี่ยนแปลงในช่วงนี้จะเห็นได้จากการหันความสนใจจากระเบียบวิธีสอนมาสู่จุดประสงค์ของการสอนภาษา เนื้อหาของภาษาและการออกแบบหลักสูตรในประเทศอังกฤษได้มีกลุ่มนักภาษาศาสตร์ประยุกต์ ได้แก่ Allen, Cadlin, Corder, Henry, David และบุคคลอื่นๆ ได้ศึกษาแนวคิดใหม่ๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อความในภาษาพูด ทฤษฎีการแสดงออกทางด้านคำพูด (A Speech Act Theory) และสิ่งแปลกใหม่ที่ค้นพบทางด้านภาษาศาสตร์และภาษาศาสตร์สังคม ได้มีการรวมกลุ่มระหว่างผู้รอบรู้ในระดับชาติในแถบทวีปยุโรป เพื่อจัดสร้างหลักสูตรระดับพื้นฐาน (Threshold Level) ซึ่งเป็นหลักสูตรที่เน้นสิ่งที่ผู้เรียนจะสามารถทำได้มากกว่าเน้นรูปแบบของภาษา โดยถือว่าภาษาคือ ทักษะและมืองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการใหม่ๆ ในการจัดโปรแกรมหลักสูตรในรูปแบบต่างๆ อาทิ เช่น หลักสูตรภาษาเฉพาะกิจสำหรับผู้เรียนที่ประกอบอาชีพในด้านต่างๆ และนักศึกษาที่เรียนอยู่ในมหาวิทยาลัย เป็นต้น

3. การเน้นความสัมพันธ์และความแตกต่างระหว่างบุคคล ในห้องเรียนภาษาได้มีการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน มีการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้เป็นแบบกันเอง โดยเน้นความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับครู

4. การวิจัยทางการเรียนการสอนภาษา สืบเนื่องมาจากการโต้แย้งกันอย่างมากมายเกี่ยวกับวิธีสอนแบบต่างๆ ดังนั้น นักทฤษฎีทางการเรียนการสอนจึงมีความต้องการที่จะศึกษาเพื่อความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ภาษาที่สองให้มากยิ่งขึ้น จึงได้หันมาสนใจทำการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนภาษาที่สองอย่างกว้างขวาง

5. การสอนภาษาตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร ตั้งแต่ช่วงกลางทศวรรษที่ 70 เป็นต้นมา การเรียนการสอนภาษาได้เน้นสมรรถภาพในการสื่อสาร Del Hymes เป็นคนแรกที่นำเอาคำว่า “สมรรถภาพทางการสื่อสาร” มาใช้เพื่อเปรียบเทียบ “สมรรถภาพทางด้านภาษา” ของ Noam Chomsky ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดเกี่ยวกับการใช้ภาษาในสังคมมากยิ่งขึ้น และนำไปสู่แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในช่วงต้นทศวรรษที่ 80 เป็นต้นมา เพราะ Noam Chomsky ให้คำจำกัดความภาษาว่า เป็นการสร้างกฎในสมองไม่ใช่การสื่อสาร แต่ Del Hymes คิดว่า ภาษาคือการสื่อสารพัฒนาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศนั้นมีการเปลี่ยนแปลงการสอนทั้งทางด้านทฤษฎี การวิจัย และการปฏิบัติมาเรื่อยๆ จนถึงปัจจุบัน ซึ่งพัฒนาการดังกล่าวจะช่วยให้เห็นภาพของแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสอนภาษาในปัจจุบันได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

นอกจากพัฒนาของการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ สิ่งที่จะควรคำนึงอีกประการ คือ บริบทของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เอลเลียต เอล จูตต์ (สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2537; อ้างอิงมาจาก Elliott, 1989) ซึ่งจูตต์ ได้จัดแบ่งบริบทของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามการใช้ภาษา โดยพิจารณาจากผู้ใช้และวัตถุประสงค์ในการใช้ออกเป็น 4 ประเภท ดังต่อไปนี้

1. การสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาที่สอง (Teaching of English as a Second Language = TESL) การใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง หมายถึง การใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาพูดในการสื่อสารของผู้พูดที่ไม่ได้เป็นเจ้าของภาษา แต่ต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาพื้นฐานในการแสดงความรู้สึกนึกคิดของตน เช่น การใช้ภาษาอังกฤษของพวกอพยพ ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนประเภทนี้จะเน้นทั้ง 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียนไปพร้อมกัน และมีการใช้ทำเนียบภาษาทุกรูปแบบตั้งแต่แบบที่ไม่เป็นทางการไปจนถึงแบบที่เป็นทางการ การจัดการสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาที่สองจะพบได้ในประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ จาไมก้า บาร์บาโดส ตรินิแดด เป็นต้น

2. การสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาเสริม (Teaching of English as an Additional Language = TEAL) การใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาเสริม หมายถึง การใช้ภาษาอังกฤษระหว่างผู้พูดที่ได้เรียนภาษาใดภาษาหนึ่งเป็นภาษาแรก (Another Primary Language) มาแล้ว กับคู่สนทนาที่มีภาษาแรกที่แตกต่างกันออกไป สถานการณ์ดังกล่าวอาจพบในประเทศที่ใช้ภาษามากกว่า 2 ภาษา (Multilingual) และใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาในการสื่อสารภายในประเทศ (Intra Country Communication)

จะเห็นได้ว่าสถานการณ์แบบ EAL จะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับสถานการณ์แบบ ESL อย่างไรก็ตามจะมีบางส่วนที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการใช้ภาษาสังคมภาษาอังกฤษในสถานการณ์แบบ EAL จะใช้ได้จำกัด กล่าวคือจะใช้ในทำเนียบภาษาที่เป็นทางการ (Formal Registers) เท่านั้น ดังเช่น ในกิจกรรมงานต่างๆ ของรัฐบาล การพาณิชย์ภายในประเทศและการสื่อสารมวลชน นอกจากนี้จำนวนประชาชนที่ใช้ภาษาอังกฤษในสถานการณ์แบบ EAL จะมีปริมาณน้อยกว่าแบบ ESL และบุคคลเหล่านั้นจะมีสถานภาพทางสังคมที่สูงด้วย ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนภาษาแบบ EAL จะต้องเน้นทักษะทั้ง 4 ฟัง พูด อ่าน และเขียนเช่นเดียวกับ ESL และการจัดการเรียนการสอนในลักษณะดังกล่าวจะพบในประเทศต่างๆ ที่เคยเป็นเมืองขึ้นของประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกา เช่น ประเทศไนจีเรีย ฟิลิปปินส์ บอสเนีย และกานา เป็นต้น

3. การสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาเพื่อการสื่อสารในวงกว้าง (Teaching of English as a Language of Wider Communication = TELWC) การใช้ภาษาอังกฤษในสถานการณ์แบบ ELWC หมายถึง (Lingua Franca) ELWC การใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อระหว่างประเทศ แต่ไม่ใช่เพื่อติดต่อภายในประเทศ เนื่องจากภาษาอังกฤษได้กลายเป็นภาษากลางสำหรับการ

ติดต่อต่างประเทศ (Lingua Franca) ประชาชนจึงมีความต้องการจะใช้ภาษาอังกฤษเพื่อเป็นสื่อกลางในการหาความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการติดต่อในด้านการพาณิชย์ การใช้ภาษาอังกฤษในสถานการณ์แบบ ELWC นี้ จึงอยู่ในวงจำกัด เน้นการใช้ทักษะทางภาษาเฉพาะอย่างเท่านั้น

ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแบบ ELWC จึงเน้นทักษะการอ่านมากกว่า ทักษะการฟัง พูด และเขียน และจะพบในประเทศญี่ปุ่น ไต้หวัน อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เยอรมัน เป็นต้น

4. การสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาต่างประเทศ (Teaching of English as a Foreign Language = TEFL) สถานการณ์ที่ใช้ภาษาอังกฤษแบบ EFL นั้น ได้แก่ การที่ภาษาอังกฤษจัดเป็นภาษาต่างประเทศภาษาหนึ่งที่เรียนในโรงเรียนและมีการใช้ค่อนข้างน้อย หลังจากผู้เรียนได้จบการศึกษาไปแล้วโอกาสที่จะใช้ภาษาอังกฤษจะเป็นแบบไม่ถาวร กล่าวคือ จะได้ใช้ภาษาอังกฤษก็ต่อเมื่อได้พบชาวต่างประเทศที่เป็นนักท่องเที่ยว ดังนั้น การเรียนการสอนมักจะเน้นวรรณคดีและวัฒนธรรมชั้นสูง ทั้งนี้เพราะผู้เรียนไม่ค่อยมีโอกาสได้ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร การเรียนการสอนจึงอยู่ในกลุ่มเฉพาะ เช่น บุคคลที่มีอาชีพเป็นครูภาษาอังกฤษจึงมีฐานะเป็นเพียงภาษาต่างประเทศภาษาหนึ่งเท่านั้นเอง เช่น การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย เป็นต้น นอกจากการแบ่งบริบทการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามลักษณะของการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ แล้ว ยังได้มีการแบ่งบริบททางการเรียนการสอนโดยพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากแนวความคิดที่มุ่งสอนภาษาอังกฤษตามความต้องการในการใช้ภาษาและความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก

Stevens (1977, pp. 145-163) ได้แบ่งบริบทของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามวัตถุประสงค์ของการสอนภาษาออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ภาษาอังกฤษทั่วไป (General English) ซึ่งถือว่าภาษาเป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์ทางวัฒนธรรมและการพัฒนาทางอารมณ์และสมองของผู้เรียน การเรียนการสอนภาษาอังกฤษจึงเน้นภาษาอังกฤษพื้นฐาน คือ เน้นไวยากรณ์ของรูปประโยคต่างๆ รวมทั้งทักษะทั้ง 4 คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน

2. ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (English for Specific Purposes:ESP) หรือภาษาอังกฤษเฉพาะกิจ เป็นการเรียนภาษาอังกฤษ เพื่อสนองความต้องการโดยเฉพาะของผู้เรียน ซึ่งมีจุดประสงค์ที่จะใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการหนึ่งการใดโดยเฉพาะของผู้เรียน ภาษาอังกฤษเพื่อจุดประสงค์เฉพาะนี้ยังแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.1 การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการเรียนในสาขาวิชาต่างๆ (English for Academic Purposes) ซึ่งถือว่าภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการแสวงหาวิทยาการใหม่ๆ ในการเขียนและงานวิจัย วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เกษตรศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ เป็นต้น

2.2 การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการทำงานและอาชีพ (English for Occupational Purposes) ซึ่งถือว่าภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพ เช่น มัคคุเทศก์ ช่างเทคนิค และเลขานุการ เป็นต้น

การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้มีประสิทธิภาพ ผู้สอนจึงควรจะมีความรู้ความเข้าใจของภาษาที่เรียน ตลอดจนจุดประสงค์หลักของการเรียนการสอน

2.7 ภาษาอังกฤษในประเทศไทย

ภาษาอังกฤษ เป็นภาษาที่มีมาในเมืองไทยตั้งแต่สมัยอยุธยา ดังจะเห็นได้จากมีชาวต่างชาติเข้ามารับราชการและติดต่อค้าขาย แต่ประชาชนผู้ที่สามารถอ่านเขียนภาษาอังกฤษนับจำนวนได้หรือแทบไม่มี จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2391 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 บรรดามิชชันนารีชาวอเมริกันได้จัดให้มีการสอนภาษาอังกฤษให้แก่เด็กในหมู่บ้านมอญใต้ คลองบางหลวง และได้มีเจ้านายและข้าราชการจำนวนมากสมัครเรียนภาษาอังกฤษกับคณะมิชชันนารีชาวอเมริกัน ต่อมาในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 4 พระองค์ทรงเล็งเห็นความสำคัญและประโยชน์ของภาษาอังกฤษ ทรงพระราชดำริเห็นว่าการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเป็นทางนำไปสู่ความรู้วิชาการของประเทศตะวันตก ความเข้าใจในสภาพการเมืองในยุโรปและเพื่อให้ประเทศไทยสามารถรักษาเอกราชไว้ได้ จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้จ้างครูฝรั่งมาถวายการสอนภาษาอังกฤษแก่ราชโอรสและราชธิดาในราชสำนักภาษาอังกฤษเริ่มมีบทบาทและความสำคัญในวงการศึกษามากยิ่งขึ้นในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้มีพระบรมราชโองการตั้งโรงเรียนสอนภาษาอังกฤษขึ้นในพระราชวัง โดยจ้างชาวต่างประเทศมาทำการสอนพระเจ้าน้องยาเธอ และนักเรียนโรงเรียนมหาดเล็กหลวง จนกระทั่งปี พ.ศ. 2424 ได้โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้มีการสอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ นับเป็นครั้งแรกที่มีการสอนวิชาภาษาอังกฤษเป็นทางการในประวัติศาสตร์การศึกษาของไทย และนับตั้งแต่นั้นมาก็มีการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ไม่เพียงแต่ระบบการศึกษาของไทยเท่านั้นที่ให้ความสำคัญต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ประชาชนทั่วไป นักการศึกษา ครูอาจารย์ และนักเรียน ภาษาอังกฤษจึงได้ถูกนำมาใช้ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน

หากพิจารณาถึงความมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยในระยะแรกนั้น ก็เพื่อเตรียมผู้เรียนไปศึกษาต่อในต่างประเทศ ครั้นต่อมามีความจำเป็นต้องติดต่อกับชาวต่างประเทศมากขึ้น และการศึกษาจากตำราวิชาการส่วนใหญ่จะอาศัยตำราภาษาอังกฤษ ดังนั้นภาษาอังกฤษจึงมีความสำคัญเพิ่มขึ้น รัฐบาลไทยจึงได้มีการกำหนดให้วิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาบังคับ

เรียนในหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการมาโดยตลอด นับตั้งแต่หลักสูตรฉบับ พ.ศ. 2438 จนถึงหลักสูตร ฉบับ พ.ศ. 2503 และได้เปลี่ยนแปลงให้วิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาเลือกตั้งแต่หลักสูตรฉบับ พ.ศ. 2518 จนถึงหลักสูตรปัจจุบัน

สำหรับความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรในสมัยแรกๆ นั้นกำหนดไว้กว้างๆ คือ “ให้เรียนภาษาอังกฤษพอใช้เป็นประโยชน์ได้บ้าง และให้เป็นหนทางสำหรับเรียนในขั้นต่อไป การพูดถือเอาเป็นสำคัญข้อใหญ่” และได้ใช้ความมุ่งหมายที่ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงพอสรุปได้ว่า การเรียนภาษาอังกฤษเพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษว่าเป็นภาษาสำหรับการติดต่อระหว่างชาติ เป็นสื่อกลางในการเรียนรู้วิชาการทั้งหลายเป็นพื้นฐานในการศึกษาขั้นต่อไป และเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม วรรณคดีของชนชาติที่เป็นเจ้าของภาษา ตลอดจนมีความรู้ในทักษะทั้ง สี่ คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน ตามควรแก่ระดับชั้น โดยเน้นการเรียนไวยากรณ์ว่า เป็นวิชาที่พูดเกี่ยวข้องกับทักษะ ให้ใกล้ชิดมีความสัมพันธ์กับทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน เท่าๆ กันจะแยกจากกันไม่ได้

จากความมุ่งหมายและรายการสอนภาษาอังกฤษที่กำหนดไว้ในหลักสูตรฉบับ พ.ศ. 2503 ระดับต่างๆ ประเทศไทยได้จัดให้มีการเรียนการสอนค่อนข้างไปในทางการเน้นการพัฒนาทักษะทั้งสี่ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ควบคู่ไปกับองค์ประกอบ 3 ประการของภาษา คือ ระบบเสียง คำศัพท์ และโครงสร้างไวยากรณ์ แต่จากการประเมินผลของการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรฉบับ พ.ศ. 2503 ผลปรากฏว่า การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระยะนั้นผลที่ได้รับไม่ได้ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะในระยะนั้นผู้เรียนยังไม่เห็นความจำเป็นในการเรียนภาษาอังกฤษ ผิดกับสภาวะการณ์ของประเทศในปัจจุบันซึ่งในระยะเวลาเมื่อเกือบประมาณ 30 ปี ซึ่งปัญหาในการสอนภาษาอังกฤษมีหลายประการดังที่ สุโร พงษ์ทองเจริญ (2546, น. 49-53) ได้กล่าวถึงปัญหาในการสอนไว้ ดังนี้

1. การจัดครูและจัดชั่วโมงสอน มีหลายโรงเรียนที่จัดการสอนภาษาอังกฤษ โดยการแบ่งเนื้อหาวิชาเป็นรายชั่วโมง ทั้งๆ ที่วัตถุประสงค์เป็นไปเพื่อการสอนทักษะ 4 ประการ คือ ทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยบรรจุครูแต่ละคนให้สอนตามรายวิชานั้น โดยไม่มีการผสมผสานกันคือ ครูรับผิดชอบสอนทุกชั้น โดยเลือกเฉพาะส่วนของภาษาอังกฤษ เช่น ไวยากรณ์ การเขียน ฯลฯ ซึ่งไม่ถูกต้อง ควรจะให้ครูผู้ใดผู้หนึ่งวางแผนการสอนแบบบูรณาการการสอน รวมไปถึงเป็นวิชาภาษาอังกฤษ ภาษาเดียวรวมทุกอย่าง

2. การขาดครูที่มีความรู้ทางภาษาอังกฤษดี เนื่องจากในขณะนั้นประเทศไทยยังมีครูผู้สอนที่ไม่มีความรู้ทางภาษาอังกฤษมากเพียงพอ มีความรู้ความชำนาญน้อย

3. การขาดตำราและอุปกรณ์สื่อการสอน ซึ่งจะเป็นเครื่องมือช่วยในการประกอบการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เข้าใจภาษาอังกฤษได้ง่ายขึ้น เพราะระยะนั้นยังขาดตำราภาษาอังกฤษ มี

ผู้เขียนให้มาศึกษาน้อย ไม่มีโอกาสได้เลือก ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่ต้องพยายามหาอุปกรณ์สื่อต่างๆ มาช่วยสอนเสริม แต่ก็มีเป็นจำนวนน้อยเช่นกัน

4. จำนวนนักเรียน จำนวนนักเรียนในแต่ละห้องมีมากเกินไป การเรียนภาษาอังกฤษจำเป็น ต้องใช้ทักษะทั้งด้านการอ่าน เขียน ฟัง พูด หากมีผู้เรียนมากเกินไปผู้สอนก็ไม่สามารถดูแลได้ทั่วถึง

จากปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับการกำหนดวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาบังคับในระดับชั้นประถมศึกษา มีมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ในขณะนั้นนโยบายการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับชั้นต่างๆ ดังกล่าวจึงได้มีการเปลี่ยนแปลงในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายฉบับ พ.ศ. 2518 ไม่ได้ระบุวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาบังคับ แต่ให้เป็นวิชาเลือก ซึ่งประกอบด้วยวิชาพื้นฐานที่เป็นการฝึกทักษะทั้งสี่และวิชาที่เน้นฝึกแต่ละทักษะ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้นักเรียนที่เลือกเรียนภาษาอังกฤษเป็นผู้ที่มีความถนัด มีความสนใจ และเห็นคุณค่าของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อลดปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นเมื่อวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาบังคับ วิชาภาษาอังกฤษจึงได้เปลี่ยนเป็นวิชาเลือกในหลักสูตรทุกระดับชั้น ทั้งในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ซึ่งเป็นหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

สำหรับความมุ่งหมายในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 หรือที่เรียกว่าจุดประสงค์วิชาภาษาอังกฤษนั้น สรุปได้ว่า มุ่งเพื่อให้ผู้เรียนสำรวจและพัฒนาความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนในด้านภาษาอังกฤษ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเบื้องต้นในการใช้ภาษา เพื่อเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพและดำรงชีพและเป็นพื้นฐานในการศึกษาในระดับสูงขึ้นไป นอกจากนี้ยังเป็นการเน้นให้รู้วิธีการเรียนรู้ มีความรักในการใฝ่หาความรู้และทักษะ และส่งเสริมความเข้าใจในวัฒนธรรมของประเทศอื่น อันนำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างกัน ส่วนหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 นั้น กำหนดจุดประสงค์วิชาภาษาอังกฤษคล้ายกับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 กล่าวคือ ให้มีพัฒนาการในด้านความรู้และความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับกาลเทศะ เพื่อฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน ให้ใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวันในงานอาชีพและการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นตามวัยและศักยภาพของผู้เรียน ให้มีการพัฒนาการในการอ่านและการฟัง เพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบันนับได้ว่ามีเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาอย่างมากมาย เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ทำให้การติดต่อสื่อสารกันระหว่างประชากรของโลกเร็วขึ้น ดังนั้นในการติดต่อสื่อสารกันปัจจัยสำคัญก็คือภาษาที่จะต้องมีการสัมพันธ์กันให้เข้าใจในกระบวนการต่างๆ ภาษาจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งภาษาอังกฤษนับว่ามีบทบาทสำคัญที่สุด ถึงแม้จะมีภาษาจีน ภาษาฝรั่งเศสหรือภาษาสเปน

ที่บางประเทศใช้ในภาษาสากลในการสื่อสาร แต่ยังไม่แน่ใจว่าภาษาอังกฤษยังเป็นหัวใจสำคัญที่สุดในการสื่อสาร เพื่อที่จะให้เกิดความเข้าใจกันในทุกๆ ด้าน กล่าวได้ว่าทุกประเทศที่พัฒนาแล้วประชาชนประมาณ 80% สามารถพูดภาษาอังกฤษได้ โดยไม่นับประเทศซึ่งเป็นเจ้าของภาษาคือ ภาษาอังกฤษประเทศไทยก็เช่นกัน ในปัจจุบันนับว่าคนไทยมีความรู้พื้นฐานภาษาอังกฤษทุกคนเพียงแต่ไม่มีทักษะในการใช้เท่านั้น นอกจากนี้แล้วผู้ปกครองในยุคปัจจุบันนิยมที่จะส่งบุตรหลานของตนเข้าเริ่มศึกษาภาษาอังกฤษตั้งแต่วัยอนุบาล โดยเห็นได้จากโรงเรียนนานาชาติที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษา ประกอบกับอุปกรณ์การสอนและสื่อทั้งหลายที่มีศักยภาพในการสอนภาษาอังกฤษอย่างสมบูรณ์ รวมถึงปัจจุบันประเทศไทยเรามีบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษมากมาย และพร้อมที่จะถ่ายทอดความรู้ด้านภาษาอังกฤษให้กับคนรุ่นหลัง แต่อย่างไรก็ตามการจัดการเรียนการสอนก็ไม่ควรมุ่งเน้นเฉพาะกับเยาวชนในเขตเมืองหลวง ปริมาณพลหรือเมืองใหญ่ๆ เท่านั้น เยาวชนรุ่นใหม่ที่ต้องมีโอกาสก็ควรที่จะมีการพัฒนาภาษาอังกฤษเช่นกัน เพราะความรู้ด้านภาษาอังกฤษจะเป็นพื้นฐานในการต่อยอดให้เขาเหล่านั้นสามารถศึกษาหาความรู้ที่ดี เพื่อนำมาประกอบอาชีพเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวในภายภาคหน้า อีกทั้งยังนำพาให้ประเทศชาติได้มีความเจริญรุ่งเรืองต่อไปจากความรู้ที่ได้รับมา

2.8 ความสามารถด้านการจัดการการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

แนวคิดการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเป็นที่ยอมรับว่า เป็นวิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนใช้ภาษาในการสื่อสารได้จริง และเป้าหมายของการสอนภาษา คือ พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งความสามารถในการสื่อสารเป็นความสามารถในการใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสม เมื่อมีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ในสังคม โดยเป็นความสามารถที่จะรู้ได้ว่าเมื่อไรควรจะทำและควรจะทำอะไร กับใคร ที่ไหน และในลักษณะอย่างไร จึงเป็นการมองภาษาในแง่ของสังคมมากขึ้น

2.8.1 ความหมายของการสื่อสาร

นักภาษาศาสตร์และนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการสื่อสารพอสรุปได้ดังนี้

Hymes (1972, p. 6) ได้ให้ความหมายของการสื่อสารไว้ว่า คือ ความสามารถในการใช้ภาษาได้ถูกต้อง เหมาะสม และเมื่อเกิดการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ในสังคม สามารถรู้ได้ว่าควรจะทำอะไร กับใคร เวลาไหน สถานที่ใด และจะพูดในลักษณะใด

Brown (1980, p. 88) และ Verderber (1996, pp. 6-24) มีแนวความคิดที่ตรงกันว่าการสื่อสารเป็นกระบวนการรับและสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับบุคคลอย่างน้อย 2 คน โดย Verderber ชี้ให้เห็นว่า การสื่อสารจะต้องประกอบด้วย บริบท ผู้รับและส่งสาร สาร เครื่องมือในการสื่อความหมาย เสียง และปฏิกริยาตอบสนอง ส่วนแนวความคิดของ Brown คือ การสื่อสารจะเกี่ยวข้องด้านการฟัง

การพูด การอ่าน และการเขียน การพูดจะมีความหมายและก่อให้เกิดการสื่อสารก็ต่อเมื่อผู้รับมีความเข้าใจและมีการตอบสนองต่อการสื่อสารนั้นๆ แสดงให้เห็นว่าการสื่อสารมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การสื่อสารจะต้องมีความหมายทั้งต่อผู้ส่งสารและผู้รับสาร

Hybel (1995, p. 6) กล่าวว่า การสื่อสารคือ กระบวนการที่มนุษย์ใช้แลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดและความรู้สึกซึ่งกันและกัน โดยการพูด การเขียนหรือด้วยภาษาท่าทางการสื่อสารจึงเป็น กระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อถ่ายทอดข่าวสาร ข้อมูล แนวความคิด ความรู้สึกหรือเรื่องราวต่างๆ ระหว่างบุคคล โดยใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

สุวัฒน์ นิยมไทย และคณะ (2556, น. 10) ได้ให้ความหมายของการสื่อสารไว้ว่าการสื่อสาร หมายถึง การถ่ายทอดข่าวสาร ความคิด ทักษะคติ หรืออารมณ์จากบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่ง ไปยังผู้อื่นหรือกลุ่มอื่น โดยใช้สัญลักษณ์เป็นสำคัญ

กรมวิชาการ (2544, น. 6) ได้ให้ความหมายของภาษาเพื่อการสื่อสารว่า ภาษาเพื่อการสื่อสาร หมายถึง การใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อให้เข้าใจแลกเปลี่ยน นำเสนอข้อมูลข่าวสาร แสดงความคิดเห็น เจตคติ อารมณ์ และความรู้สึกในเรื่องต่างๆ ทั้งที่เป็นภาษาพูดและภาษาเขียน

ดังนั้น ความหมายของภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร หมายถึง การใช้ภาษาอังกฤษ เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร ความคิด ทักษะคติ หรืออารมณ์ จากผู้ส่งสารถึงผู้รับสาร ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน

2.8.2 แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

กรมวิชาการ (2544, น. 15-17) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารที่ได้รับ ความนิยมในปัจจุบันตามหลักสูตรสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) พุทธศักราช 2544 ไว้ว่า แนวคิดในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) เป็นแนวคิดที่เน้น ความรู้ความสามารถในการติดต่อสื่อสารของบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ โดยเชื่อว่าการเรียนรู้ภาษาเป็น ลักษณะเฉพาะที่ติดตัวมา เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในสมองและเชื่อว่าภาษาเป็นเรื่องของกฎเกณฑ์ มนุษย์จึงต้องมีความรู้ความสามารถทางภาษาก่อนที่จะแสดงพฤติกรรมทางภาษา มีรายละเอียดที่สำคัญดังนี้

1. ความรู้ความสามารถทางภาษา (Linguistic Competence) เป็นศักยภาพทางภาษา ของบุคคลก่อนจะใช้ภาษาลักษณะที่ต้องการ เช่น ฟัง พูด อ่าน หรือเขียน แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ความรู้ เกี่ยวกับภาษาและความสามารถที่จำนำความรู้เกี่ยวกับภาษาไปใช้สื่อความหมายได้อย่างเหมาะสมกับ สถานการณ์

2. การแสดงพฤติกรรมทางภาษา (Linguistic Performance) เป็นการนำความรู้ ความ สามารถทางภาษาที่บุคคลมีอยู่มาใช้ให้เหมาะสมกับบุคคล กาลเทศะ หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น การ

แสดงพฤติกรรมทางภาษานี้จะสะท้อนถึงระดับความรู้ความสามารถด้านภาษาของบุคคล ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ผู้สอนจึงควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้รับความรู้ทางภาษา พร้อมกับการฝึกใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ แล้วนำภาษาไปใช้ได้ อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ได้

Finocchiaro (1982, p. 78) ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ของการเรียนการสอนในปัจจุบันว่า เน้นที่การพัฒนาความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งหมายถึง ความเหมาะสมและการยอมรับการใช้ภาษาในสถานการณ์ทางสังคมที่ใช้ภาษานั้นอยู่ แนวการสอนเพื่อการสื่อสารเป็นแนวการสอนเพื่อการสื่อสารที่รวมทั้งทฤษฎีการสื่อสาร ไวยากรณ์ สถานการณ์และจิตวิทยามนุษย์ไว้ด้วยกัน นอกจากนี้ยังได้เสนอแนะแนวทางในการจัดการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารไว้ ดังนี้

1. ควรวางแผนในการจัดประสบการณ์เรียนให้แก่ผู้เรียนอย่างรอบคอบ
2. ควรวางแผนในการจัดสถานการณ์รวมทั้งอุปกรณ์ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของเรื่องที่น่าเสนอใหม่อย่างแจ่มแจ้ง
3. ควรจัดบทเรียนแต่ละบทให้มีทั้งการฝึกให้เป็นนิสัยและการฝึกใช้ภาษาอย่างมีความหมาย โดยใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสาร
4. ควรใช้ภาษาของผู้เรียนให้น้อยที่สุด แต่ในบางครั้งก็ควรตัดสินใจใช้ภาษาของผู้เรียนทันที เมื่อเห็นว่าจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจข้อมูลที่สำคัญบางประการได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น
5. ควรรู้วิธีการจัดให้ผู้เรียนฝึกพร้อมทั้งชั้น ฝึกเป็นกลุ่ม หรือฝึกเป็นรายบุคคล
6. ควรมีความชำนาญในการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกเป็นคู่
7. ควรจัดเตรียมการฝึกบทสนทนาตลอดจนบทความต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีหลายลักษณะอันจะช่วยเสริมเนื้อหาในบทเรียนและช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการสื่อสาร
8. ควรมีความคล่องในการเตรียมต้นฉบับ สามารถนำเอาการฝึกในห้องปฏิบัติการมาประสานกับการจัดกิจกรรมในห้องเรียนได้อย่างเหมาะสม
9. ควรมีความสามารถตัดสินใจได้ว่า ผู้เรียนในระดับต้นควรจะใช้กิจกรรมอ่านและกิจกรรมการเขียนอย่างไร
10. ควรจัดเตรียมบทเรียนสำหรับอ่านที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เพิ่มพูนทั้งในด้านความรู้และประสบการณ์
11. ควรจัดกิจกรรมการเขียนที่จะช่วยเพิ่มพูนความสามารถในการเขียนอย่างอิสระแก่ผู้เรียน
12. ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ทั้งจากบทสนทนาและการจัดกิจกรรมอย่างเป็นทางการ

13. ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในชาติ และภาคภูมิใจในตนเองขณะที่เรียนรู้

14. ควรเลือกใช้สื่ออุปกรณ์ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับภาษา และข้อเท็จจริงด้านวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

15. ควรจัดการประเมินผลที่จะทำให้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน ความต้องการในการจัดสอนซ่อมเสริมในรายบุคคล รวมทั้งประสิทธิภาพในการสอนของตนเองจากแนวการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารดังกล่าว สรุปได้ว่า การสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นการสอนที่เน้นการฝึกให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาโดยผู้สอนจะเป็นผู้จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ทั้งในสถานการณ์จำลองและสถานการณ์จริงให้ผู้เรียนสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ การสอนจะไม่เน้นหลักไวยากรณ์แต่จะสอดแทรกรูปแบบของไวยากรณ์ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ดียิ่งๆ ขึ้น ดังนั้นจึงมุ่งเน้นที่ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารกับผู้อื่นให้เข้าใจได้อย่างเหมาะสม

2.8.3 หลักการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารได้เข้ามามีบทบาทในสังคมยุคปัจจุบัน โดยเน้นการใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์จริง ผู้เรียนจะต้องสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจว่าผู้พูดมีจุดประสงค์ที่จะพูด เรื่องอะไร กับใคร ที่ไหน เมื่อไร และอย่างไร ผู้สอนทำหน้าที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางภาษาโดยใช้สถานการณ์เข้าช่วย จึงจะต้องคำนึงถึงความสามารถในการสื่อความหมายให้เข้าใจมีความถูกต้องเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของสังคม การเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเน้นการใช้กิจกรรมทางภาษาเป็นสื่อในการสอนโดยมีหลักการ ดังนี้

1. สอนให้เกิดการเรียนรู้และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ
2. เนื้อหาที่ใช้สอนมีพอสมควรเท่าที่ใช้ในชีวิตประจำวัน
3. การใช้กิจกรรมทางภาษาเป็นเครื่องมือในการฝึกและถือเป็นหัวใจของการดำเนินการสอน
4. การสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะส่งเสริมความสามารถในการแสดงออกและการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน
5. การสอนเน้นทักษะรวมมากกว่าทักษะเดี่ยว (ทักษะสัมพันธ์) และเน้นพัฒนาการทางภาษา

นอกจากนี้ สุมิตรา อังวัฒนกุล (2531, น. 45-46) ได้เสนอหลักสำคัญของการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารไว้ ดังนี้

1. ต้องให้ผู้เรียนรู้ว่ากำลังทำอะไร เพื่ออะไร ผู้สอนจะต้องบอกให้ผู้เรียนทราบถึงความมุ่งหมายของการเรียน การฝึกใช้ภาษา เพื่อให้การเรียนภาษาเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อผู้เรียนให้ผู้เรียนรู้สึกว่าการเรียนแล้วสามารถทำบางสิ่งบางอย่างเพิ่มขึ้นได้ นั่นคือสามารถสื่อสารได้ตามที่ตนต้องการ เช่น ทักษะการอ่าน เมื่อได้เรียนแล้วฝึกไปแล้วผู้เรียนสามารถอ่านคำแนะนำวิธีใช้อุปกรณ์บางอย่างได้ หรือในทักษะการพูดผู้เรียนสามารถพูดตามทางไปสถานที่ที่ต้องการจะไปได้ เป็นต้น

2. การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารต้องใช้หลายๆ ทักษะรวมกัน ผู้เรียนภาษาควรจะได้ทำพฤติกรรมเช่นเดียวกับในชีวิตจริง การสอนในลักษณะบูรณาการจะทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ดี

3. ต้องให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการใช้ภาษา กิจกรรมควรมีลักษณะที่เหมือนในชีวิตประจำวันให้มากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ได้จริง ควรให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกใช้ให้เหมาะสมกับบทบาทและสถานการณ์ ผู้เรียนต้องรู้ความหมายของสำนวนภาษาในรูปแบบต่างๆ ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

4. ต้องให้ผู้เรียนฝึกการใช้ภาษามากๆ นอกจากผู้เรียนต้องทำกิจกรรมการใช้ภาษาดังกล่าวแล้วยังต้องมีโอกาสได้ทำกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เช่น กิจกรรมที่เป็นงานหมู่ งานเดี่ยว เกมการแก้ปัญหา การแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น

5. ผู้เรียนไม่ต้องกลัวว่าจะใช้ภาษาผิด แนวการจัดการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารให้ความสำคัญกับการใช้ภาษามากกว่าวิธีใช้ภาษา ผู้สอนจึงไม่ควรแก้ไขข้อผิดพลาดของผู้เรียนทุกครั้ง ควรแก้ไขเฉพาะที่จำเป็น ควรให้ความสำคัญในเรื่องความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาเป็นอันดับแรก ภาษาที่ใช้อาจไม่ถูกต้องนัก แต่สื่อความหมายได้

จากหลักการสอนดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารนั้น ผู้สอนมีหน้าที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนแสดงออกทางภาษา โดยใช้สถานการณ์จริงในชีวิตประจำวันให้มากที่สุด ให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยการฝึกใช้ภาษาในสถานการณ์จริงที่ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยมีกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ ที่ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกใช้ให้เหมาะสมกับบทบาทและสถานการณ์

2.8.4 บทบาทผู้สอนภาษาอังกฤษ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสอดคล้องกับแนวการจัดการศึกษาหมวด 4 (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) มาตรา 22 ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักที่ว่าผู้เรียนทุกคนต้องมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา ธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ผู้สอนจึงมีบทบาทและหน้าที่สำคัญเพิ่มมากขึ้นให้สามารถจัดกิจกรรม

การเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันให้ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพที่จะเรียนรู้ได้ บทบาทของผู้สอนควรได้ทบทวนและคำนึงถึงในข้อต่อไปนี้

1. การเตรียมตนเองให้มีความพร้อมในการบริการด้านความรู้ ต้องศึกษาค้นคว้าหาความรู้ (Resource Person) ในวิชาหรือสาขาวิชาที่รับผิดชอบ เป็นความรู้ที่มีความถูกต้องสมบูรณ์พร้อมที่จะให้คำอธิบาย คำแนะนำ คำปรึกษา ให้ข้อมูลความรู้ที่ชัดเจนแก่ผู้เรียน

2. การเตรียมแหล่งข้อมูลที่เป็นเนื้อหาสาระสำหรับผู้เรียน ได้แก่ สื่อการเรียนรู้ใบความรู้ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่จะใช้ประกอบการเรียนรู้นี้ในห้องเรียน โดยมีข้อมูลความรู้ที่ผู้เรียนสามารถเลือกศึกษาค้นคว้าได้ตามความต้องการ

3. การจัดทำแผนการเรียนรู้ เป็นการวางแผนจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ได้สาระสำคัญและเนื้อหาความรู้ให้สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา เหมาะกับวัยของผู้เรียน จัดเตรียมรูปแบบกิจกรรมที่ต้องใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์อย่างเหมาะสม รวมทั้งเตรียมวิธีการและเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนตรงตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้

4. บทบาทของผู้สอนในการสอน ผู้เรียนจะต้องปรับเปลี่ยนไปตามแผนการสอนที่ได้จัดทำขึ้น นั่นคือ ผู้สอนควรให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำกิจกรรมต่างๆ ตามความสนใจและความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนให้เหมาะสม เป็นการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มหรือจับคู่การศึกษา ค้นคว้าหาคำตอบร่วมกัน โดยครูจะคอยให้คำแนะนำ นาข้อเสนอแนะเพิ่มเติมตามช่วงเวลาของการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นให้ทำกิจกรรม รวมทั้งการให้คำชมเชย สร้างขวัญกำลังใจให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

5. ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักสูตรที่กำหนดและตามความต้องการของผู้เรียนนั้น

สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542, น. 25) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรายละเอียดขั้นตอนการสอนไว้ ดังนี้

1. ขั้นเตรียมความพร้อมหรือขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Warm Up) เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียนเนื้อหาใหม่ อาจจะเป็นการทบทวนเนื้อหาที่เรียนผ่านมาแล้วหรืออาจจะเป็นการนำเข้าสู่เนื้อหาใหม่ที่กำลังจะเรียนต่อไป กิจกรรมที่ใช้ในขั้นตอนนี้อาจจะเป็นเพลง เกม นิทาน การสนทนาหรือการแสดงต่างๆ เป็นต้น

2. ขั้นการนำเสนอ (Presentation) เป็นการให้ตัวป้อนภาษาแก่ผู้เรียนที่เป็นตัวอย่างภาษาที่ใช้ในชีวิตจริง และตัวอย่างภาษาที่ผู้สอนเลือกใช้ในห้องเรียน ผู้สอนแสดงบทบาทเป็นผู้ให้ข้อมูลและผู้เรียนมีหน้าที่ในการฟังและสังเกต

3. ขั้นฝึก (Practice) เป็นการฝึกภาษาในสถานการณ์เดียวกันกับผู้สอนนำเสนอในชั้นการนำเสนอ (Presentation) ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้ภาษาในสถานการณ์ที่เหมือนจริง ผู้สอนแสดงบทบาทเป็นผู้ควบคุม (Conductor) ในการฝึกภาษาของผู้เรียนและผู้เรียนมีหน้าที่ในการฝึกและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน

4. ขั้นนำไปใช้ (Production) ต้องออกแบบกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในการสื่อสารในสถานการณ์เหมือนชีวิตจริง และเป็นสถานการณ์ใหม่ (New Situation) อาจจำลองคล้ายคลึงกับสถานการณ์ที่ผู้สอนได้นำเสนอไปแล้ว ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาที่เขาได้เรียนรู้มาแล้วทั้งในส่วนที่ได้เรียนรู้ในชั่วโมงก่อนๆ และในชั่วโมงที่กำลังเรียนอยู่ ผู้สอนแสดงบทบาทเป็นผู้ให้คำแนะนำ (Advisor) คอยแนะนำและช่วยเหลือผู้เรียนในการนำภาษาไปใช้ ผู้เรียนมีหน้าที่ในการผลิตภาษา (Productive Language Use)

5. ขั้นสรุป (Wrap Up) เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้สรุปสาระสำคัญของบทเรียนกิจกรรมที่จัดขึ้น ในขั้นตอนตอนนี้อาจจะเป็นเพลง เกมการทำแบบฝึกหัดต่าง ๆ หรือการมอบหมายงาน เป็นต้น เพื่อให้ประสบผลสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามกระบวนการดังกล่าว ผู้สอนต้องเข้าใจและตระหนักในบทบาทของตนเอง บทบาทของผู้เรียนในแต่ละขั้นตอน ซึ่งจะช่วยให้สามารถออกแบบและสร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนการสอนได้ดียิ่งขึ้น

6. การวัดและประเมินผล กรมวิชาการ (2542, น. 35) ได้กล่าวไว้ว่า การวัดและประเมินผลวัดได้จากการที่ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร คือ การใช้ทักษะภาษาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียนได้ สามารถเข้าใจในสิ่งที่ตนได้อ่านหรือได้ฟัง ตลอดจนสามารถพูดหรือเขียนให้ผู้อื่นเข้าใจในสถานการณ์ต่างๆ ได้ การประเมินผลตามวิธีการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารจะเน้นการประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนมากกว่าการตัดสินผล การเรียนของผู้เรียน เพราะการวัดผลประเมินผลถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน

ส่วนลักษณะภาษาที่นำมาประเมินผลนั้น กรมวิชาการ (2546, น. 245) ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ควรเป็นภาษาที่ใช้ในสถานการณ์การสื่อสารตามสภาพจริง คือ เป็นข้อความที่สมบูรณ์ในตนเองเป็นภาษาที่เจ้าของภาษาใช้ มีความเป็นธรรมชาติอยู่ในบริบท ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความสามารถและประสบการณ์ของผู้เรียนด้วย การประเมินความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของผู้เรียนควรประเมินความสามารถในการสื่อความหมายจริงๆ นั่นคือ ต้องประเมินทั้งความรู้ซึ่งหมายถึงเนื้อหาทางภาษา ประกอบด้วย เสียง คำศัพท์ โครงสร้าง ไวยากรณ์ ประเมินทั้งความสามารถหรือประสิทธิภาพซึ่งหมายถึง ทักษะในการนำความรู้ไปใช้ การเลือกใช้ภาษาได้เหมาะสมสอดคล้องกับความคิดและสถานการณ์ และประเมินขอบเขตของการใช้ภาษา นั่นคือ สมรรถภาพในการสื่อสารซึ่งหมายถึงทักษะการรู้จักปรับตนของผู้เรียน ในสถานการณ์สื่อสารสามารถแยกได้เป็น 4 สมรรถภาพย่อย ดังนี้

1. สมรรถภาพทางการศึกษา (Linguistic Competence) เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความสามารถในการใช้เนื้อหาทางภาษา ได้แก่ การเปล่งเสียง การสร้างคำ การใช้คำศัพท์และโครงสร้างประโยค

2. สมรรถภาพทางภาษาศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรม (Socio-Linguistic and Socio-Cultural Competence) เป็นความสามารถในการรู้จักใช้ภาษาตามวัฒนธรรมสังคม รู้จักปรับภาษาให้เหมาะสมกับบุคคลและกฎเกณฑ์ทางสังคมตามบทบาทและสถานภาพในสถานการณ์การสื่อสาร

3. สมรรถภาพทางการเรียบเรียงถ้อยคำ (Discursive Competence) เป็นความสามารถในการเรียบเรียงลำดับความคิด เชื่อมโยง ประโยคข้อความหลัก ความรองรายละเอียดตามบริบท ไม่ว่าจะป็นข้อความที่สื่อสารด้วยวาจาหรือเป็นลายลักษณ์อักษร

4. สมรรถภาพทางยุทธศาสตร์การสื่อสาร (Strategic Competence) เป็นความสามารถในการใช้วิธีการทดแทนต่างๆ เพื่อดำเนินการสื่อสารให้ต่อเนื่อง เช่น การอธิบายคำด้วยท่าทางหรือด้วยการใช้ประโยคเทียบเคียง

สำหรับแนวการทดสอบความสามารถในการสื่อสารนั้น กรมวิชาการ (2542, น. 35) ได้แบ่งแนวการทดสอบความสามารถในการสื่อสารออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การทดสอบความสามารถทางภาษาแบบรวม (Integrative or Global Tests) ซึ่งการทดสอบนี้ เป็นแบบทดสอบมากกว่า 1 ทักษะ และผู้เรียนต้องใช้ความสามารถทางภาษาในเวลาอันจำกัด แบบทดสอบชนิดนี้ที่นิยมใช้กันแพร่หลาย คือ การเขียนตามคำบอก (Dictation) การทดสอบแบบโคลซ (Cloze Test) และการสอบสัมภาษณ์ (Oral Interview Test)

2. การทดสอบความสามารถทางภาษาจุดย่อยๆ (Discrete Point Test) การทดสอบชนิดนี้จะวัดองค์ประกอบย่อยของภาษา เช่น เสียง ศัพท์ โครงสร้างหรือทักษะต่างๆ ซึ่งแยกออกเป็นทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยแยกทดสอบออกเป็นส่วนๆ ตามองค์ประกอบของภาษาหรือตามทักษะที่ต้องการวัด

ซึ่งการทดสอบความสามารถในการสื่อสารดังกล่าวข้างต้น กรมวิชาการ (2542, น. 35) ได้แบ่งการวัดและการประเมินผลการเรียนภาษาอังกฤษออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. การวัดผลภาคปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบพฤติกรรมด้านการปฏิบัติ กระทำโดยการสังเกต การตรวจผลงาน การทดสอบ ซึ่งทำได้หลายรูปแบบ ดังนี้

1.1 การอ่านออกเสียง แบ่งเป็นการอ่านออกเสียงคำศัพท์และการอ่านออกเสียงข้อความหรือประโยค

1.2 การพูดสนทนา แบ่งเป็นผู้สอนสนทนากับผู้เรียนหรือผู้เรียนกับผู้เรียนสนทนากันเอง

2. การวัดผลภาคความรู้ เป็นการวัดผลทางด้านเนื้อหาวิชา เป็นการวัดทั้งในด้านความเข้าใจและความสามารถในการใช้ภาษาของผู้เรียน แบ่งออกเป็น 2 ตอน

2.1 ความรู้ทางภาษา หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของภาษาและสามารถใช้ภาษาได้ถูกต้อง เช่น การวิเคราะห์เสียง รู้ความสัมพันธ์ระหว่างตัวอักษรและเสียงของคำ รู้ความหมายและการใช้คำศัพท์ ใช้ประโยคได้ถูกต้องในเรื่องของกฎเกณฑ์ไวยากรณ์

2.2 ทักษะสัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายโดยใช้ทักษะต่างๆ เช่น การฟังประโยคและเขียนได้ การอ่านเนื้อเรื่องแล้วอธิบายได้ การดูภาพและบรรยายภาพได้ เป็นต้น และสามารถใช้ประโยคที่มีความหมายตรงตามความต้องการในสถานการณ์ต่างๆ เช่น สามารถใช้ประโยคต่างๆ เพื่อซื้อของ ถามราคาสินค้าได้ โต้ตอบเกี่ยวกับสถานที่ น่านัก ใครทำอะไร ได้หรือไม่ได้ เป็นต้น

ดังนั้น ในการประเมินผลทางภาษาจึงไม่ได้มีลักษณะเป็นเส้นตรงแต่เป็นแบบวงจรโดยแต่ละส่วนมีหน้าที่ให้ข้อมูลแก่กันและกัน และควรนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนช่วยให้ผู้เรียนได้ทบทวนสิ่งที่เขาได้เรียนมา และเพื่อให้เกิดความรู้สึกรู้อย่างใจในผลที่เกิดกับตนเอง

สรุปได้ว่า การวัดผลและการประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เป็นสิ่งที่สำคัญทั้งผู้สอนและผู้เรียนในการประเมินความรู้ความสามารถของผู้เรียน เพราะจะทำให้ทราบถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการเรียนการสอน ดังนั้นสิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญในการปรับปรุงการเรียนการสอนอันดับแรกคือ ต้องปรับปรุงวิธีสอนของผู้สอน ต่อมาคือสื่อการเรียนการสอน และอันดับสุดท้ายคือตัวผู้สอนเอง โดยการปรับปรุงดังกล่าวต้องให้สอดคล้องกับปัญหาหรือผลของการวัดผลและประเมินผลที่ได้รับด้วย ดังนั้น ผู้สอนภาษาอังกฤษจึงควรพิจารณาและประเมินผลการเรียนการสอนของตัวเองอยู่อย่างสม่ำเสมอ เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความสำเร็จของผู้สอนและความสำเร็จของผู้เรียนด้วยเช่นกัน ซึ่งความคิดเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ Gagne, Briggs และ Wager (1992, p. 185) ที่ว่ากระบวนการเรียนการสอนส่งผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลว รวมถึงเป็นตัวกำหนดประสิทธิภาพของการเรียนการสอนด้วย

2.8.5 ลักษณะมุ่งอนาคต

2.8.5.1 ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคต

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม (2520, น. 35) ให้ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคตว่า หมายถึง ความสามารถในการควบคุมตนเองของบุคคลซึ่งแสดงออก เป็นพฤติกรรมของการรอดได้ รอดได้ในสถานการณ์ต่างๆ เช่น การรอรับรางวัลที่ใหญ่กว่าในอนาคตแทนรางวัลเล็กน้อย ซึ่งจะได้รับในทันทีหรือการงดบำบัดความต้องการในปัจจุบันเพื่อจุดมุ่งหมายที่ยิ่งใหญ่

ในอนาคต ลักษณะการมุ่งอนาคตนี้ตรงข้ามกับลักษณะการมุ่งปัจจุบันและอาจถือว่าเป็นลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลได้

อุบลรัตน์ เต็งไตรรัตน์ (2537, น. 37) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นสิ่งจำเป็น สำหรับการเด็กในการเตรียมตัวเพื่อช่วยชีวิตในอนาคต โรงเรียนจึงเป็นสถาบันการศึกษาที่สำคัญที่จะเริ่มกำหนดจุดประสงค์และวิธีการศึกษาโดยพิจารณาจากอนาคตไม่ใช่อดีต

รัตนา ประเสริฐสม (2526) กล่าวว่า การมุ่งอนาคตเป็นความสามารถที่จะมองการณ์ไกลและวาดภาพอนาคตของตน การมุ่งอนาคตเป็นการคำนึงถึงอนาคตและควบคุมพฤติกรรมเพื่อไปสู่แนวทางนั้น

นัตยา ปิลันธนานนท์ (2526, น. 21-23) กล่าวถึงความหมายของลักษณะมุ่งอนาคตโดยสรุปว่า เป็นพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกโดยมีการคำนึงถึงผลของการกระทำนั้นๆ ว่าจะส่งผลร้ายหรือผลดีแก่ตนเองและสังคมอย่างไร ควรประพฤติหรือปฏิบัติอย่างไรจึงจะทำไมให้เกิดผลร้ายทั้งในปัจจุบันและอนาคต ลักษณะมุ่งอนาคต (Future Orientation) หมายถึง อนาคตที่ยาวไกลออกไป เล็งผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล อันจะเกิดกับตนและสังคมในอนาคต ฉะนั้นบุคคลนั้นจะต้องสามารถควบคุมตนเองได้ ซึ่งการควบคุมตนเองได้ หมายรวมถึงความสามารถของบุคคลที่จะกระทำหรืองดเว้นการกระทำบางชนิดที่ต้องใช้ความอดทนหรือเสียสละและสามารถกระทำพฤติกรรมนั้นได้อย่างมีปริมาณ และคุณภาพที่เหมาะสมเป็นเวลานานพอที่จะนำไปสู่ผลที่ต้องการในอนาคตได้ นอกจากนี้มีมิสเชล (Mischel, 1974; อ้างถึงใน อุบล เลี้ยววาริณ, 2534) ได้กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มุ่งอนาคตสูงไว้ ดังนี้

1. สามารถวางแผนล่วงหน้าได้และสามารถคาดการณ์ถึงผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้
2. สามารถอดรอได้ตามสุภาชิตที่ว่า “สามารถอดเปรี้ยวไว้กินหวาน”
3. มีความเชื่อมั่นในผลของการกระทำว่า ทำดีย่อมได้ดีตอบแทน
4. เป็นบุคคลที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ อย่างสมเหตุสมผล
5. สามารถงดเว้นจากการกระทำบางชนิดที่สังคมไม่ยอมรับหรือเป็นผลเสียต่อสุขภาพได้

พรทิพย์ เจนจริยานนท์ (2542, น. 38) ให้ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคตว่าเป็นลักษณะการมองอนาคตของบุคคล ซึ่งผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตนั้นสามารถคาดการณ์ไกล วางแผน เพื่อเป้าหมายที่ต้องการในอนาคต มีแนวทางในการแก้ปัญหาและสามารถตัดสินใจเลือกกระทำได้อย่างเหมาะสม มีความเพียรพยายามและอดได้รอได้เพื่อความสำเร็จในอนาคต ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนเองนี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในปรากฏการณ์เดียวกัน คือ บุคคลจะต้องมีความต้องการ

ผลในอนาคตมากกว่าผลในปัจจุบัน แล้วดำเนินการปฏิบัติเพื่อไปสู่เป้าหมายในอนาคตนั้น เช่น การอดได้ รอดได้ มีกระบวนการสองขั้นตอน ตอนแรกคือ สาเหตุที่ทำให้บุคคลเลือกที่จะรับผลที่ดีกว่ามากที่จะมีในอนาคต แทนการรับผลเล็กน้อยในปัจจุบัน ลักษณะนี้คือลักษณะมุ่งอนาคต ตอนที่สองของการ อดได้ รอดได้ คือการกระทำที่เป็นขั้นตอนเพื่อนำไปสู่ที่ปรารถนาที่จะมีมาในอนาคต ซึ่งอาจจะต้องปฏิบัติเป็น ระยะเวลาานหรือต้องรอคอยผลนาน ความสามารถส่วนนี้คือ การควบคุมตนเอง ดังนั้น ผู้ที่เน้นใน ประเด็นต่างสวนกันของปรากฏการณ์เช่นนี้จะเรียกชื่อปรากฏการณ์เดียวกันนี้แตกต่างกันไป กล่าวคือ ผู้ที่เน้นสาเหตุของการตัดสินใจเลือกกระทำและเล็งเห็นผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำในอนาคต จะเรียก ปรากฏการณ์นี้ว่า การควบคุมตนเอง แต่เนื่องจากการมุ่งอนาคตและการควบคุมตนเอง เป็นเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในปรากฏการณ์เดียวกัน บางครั้งทำให้เกิดการแยกแยะไม่ออก

สรุปได้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคตนั้นเป็นลักษณะที่สำคัญคือผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคต จะ สามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ และสามารถตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล ก่อให้เกิด ความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของบุคคลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูง

เพ็ญแข ประจันปัจจนิก (2527, น. 15-37) ได้เสนอบทบาทในการปลูกฝังนิสัย ลักษณะมุ่งอนาคตสำหรับครอบครัวและโรงเรียน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. บทบาทของครอบครัว บิดามารดาต้องทำตนเป็นตัวอย่างที่ดี เช่น การรู้ คุณค่าของเวลา มีการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีการวางแผนการกำหนดการใช้เวลา เช่น กำหนด ว่าควรทำอะไรในวันหยุดและอาจใช้วิธีปลูกฝังวัยรุ่นให้เป็นมุ่งอนาคต โดยใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ เหมาะสม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน แบบใช้เหตุผล และใช้วิธีควบคุมแบบปานกลาง อย่างสม่ำเสมอ คงเส้นคงวา นอกจากนั้นการฝึกหัดการใช้เหตุผลและคาดการณ์ควรเริ่มจากสิ่งที่เป็น เรื่องง่ายๆ จนถึงเรื่องยาก เช่น การกระตุ้นให้วัยรุ่นวางแผนเกี่ยวกับการเรียนต่อหรือการวางแผน เกี่ยวกับอาชีพของตนเอง เป็นต้น

2. บทบาทของโรงเรียน ครูสามารถปลูกฝังลักษณะมุ่งอนาคตให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ได้โดยใช้วิธีสนับสนุนให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มในการทำงานและมีความเพียรพยายามที่จะทำงานให้ ลุล่วงไปได้ ยกย่องนักเรียนที่ทำตนเป็นผู้มุ่งอนาคต วิธีการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนคิดค้นหาคำตอบ เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ด้วยตนเอง นักเรียนจะได้เรียนรู้วิธีทำงานเป็นขั้นตอนและสามารถวางแผนได้ ได้ เรียนรู้เรื่องเหตุและผล สามารถคาดคะเนผลของเหตุการณ์ได้ นอกจากนี้ครูก็ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีใน การเป็นผู้มุ่งอนาคตด้วย นั่นคือต้องเป็นผู้มีความเพียรพยายามและมีการวางแผนการกระทำเพื่อบรรลุ เป้าหมายที่วางไว้ มีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาหาความจริงในเรื่องต่างๆ เป็นต้น

2.8.5.2 การพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคต

Nurmi (1991, pp. 1-5) ได้กล่าวถึงหลักพัฒนาการของลักษณะมุ่งอนาคตไว้ 3 ข้อ ดังนี้

1. ลักษณะมุ่งอนาคต อยู่ในสิ่งแวดล้อมด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี เช่น ความคาดหวังต่างๆ ที่เป็นบรรทัดฐานและความรู้ที่เกี่ยวกับอนาคต ซึ่งเป็นพื้นฐานของความสนใจต่อการมุ่งอนาคตและการวางแผน
2. ความสนใจการวางแผนและความเชื่อเกี่ยวกับอนาคต เกิดจากการเรียนรู้ การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นไม่เฉพาะพ่อแม่ แต่กลุ่มเพื่อนก็มีอิทธิพลต่อความคิดของเด็กในเรื่องการวางแผนสำหรับอนาคต
3. ลักษณะมุ่งอนาคตจะดีโดยมีอิทธิพลจิตวิทยาอื่นๆ ประกอบ เช่น พัฒนาการด้านสติปัญญาและสังคม

นอกจากนี้ Nurmi (1991, pp. 1-5) ยังได้กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตประกอบด้วย กระบวนการทางจิตวิทยา 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นแรงจูงใจ บุคคลจะตั้งเป้าหมายขั้นต้นโดยเปรียบเทียบจากแรงจูงใจ ค่านิยม และความคาดหวังในอนาคตของตนเอง เป็นพื้นฐานสำหรับเป้าหมายในอนาคต
2. ขั้นวางแผน บุคคลจะกระทำเพื่อให้เป้าหมายเป็นจริง โดยการวางแผนการทำงานและวิธีการแก้ปัญหาจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อความสำเร็จในอนาคตของตน
3. ขั้นประเมินผล บุคคลจะประเมินผลถึงความเป็นไปได้ของความสำเร็จของเป้าหมายและความสมบูรณ์ของแผนงานที่บุคคลวางไว้และตัดสินใจเลือกแนวทาง เพื่อความสำเร็จในอนาคตของตน

ดังนั้นการพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตจะต้องมีปัจจัยเกี่ยวข้องหลายด้าน ได้แก่ สิ่งแวดล้อม การวางแผน การเรียนรู้ รวมถึงด้านจิตวิทยา โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงจูงใจที่จะทำให้การพัฒนาของลักษณะมุ่งอนาคตมุ่งไปสู่ความสำเร็จในอนาคต

2.8.5.3 ปัจจัยที่ส่งเสริมลักษณะการมุ่งอนาคต

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉิม (2520, น. 36) เชื่อว่า บ่อเกิดของลักษณะมุ่งอนาคตนั้นอยู่ที่ลักษณะความมั่นคงทางสังคมของบุคคล การที่เด็กจะเรียนรู้ว่าควรอดใจรอ นั้นส่วนมากจะเกิดในฐานปานกลางและฐานะสูงเท่านั้น เพราะครอบครัวฐานะยากจนย่อมไม่สามารถจะหาสิ่งของให้เด็กตามสัญญาได้มากนัก ทำให้เด็กขาดความเชื่อถือเกี่ยวกับอนาคตนอกจากนั้นการประสบความสำเร็จด้านต่างๆ ในชีวิตก็เป็นสิ่งที่เคยเชื่อว่าจะช่วยให้บุคคลนั้นมีลักษณะ มุ่งอนาคตสูง ทำให้บุคคลเกิดความมานะพยายามในการที่จะกระทำสิ่งต่างๆ เพราะมีความหวังว่าจะทำให้สำเร็จ ดังที่เคยประสบมาแล้ว ฉะนั้นลักษณะมุ่งอนาคตจึงเกิดจากการเรียนรู้ทางสังคมนั่นเอง

Mischel (1974, pp. 249-293) กล่าวว่า การเลือกที่จะชะลอการบำบัดความต้องการของบุคคลนั้นเกิดจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ในอดีตและการเลียนแบบจากผู้อื่นด้วย นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์กับลักษณะอื่นๆ ของบุคคลอีกมาก เช่น ความรับผิดชอบทางสังคม วัฒนธรรมและครอบครัว ลักษณะมุ่งอนาคตนี้จะเพิ่มมากขึ้นตามอายุ ความสามารถที่จะคิดถึงเหตุการณ์ในระยะยาวไปในอนาคตนั้นเป็นคุณสมบัติของผู้ที่มีคุณสมบัติด้านสุขภาพจิตและสติปัญญาสูงด้วย และ ถึงแม้จะมีความสัมพันธ์กับสติปัญญา แต่ไม่สัมพันธ์กับความสามารถทางวาจา ลักษณะมุ่งอนาคตนี้นักจิตวิทยาพบหลักฐานว่าเป็นด้านหนึ่งของพลังอีโก้ (Ego Strength) ของบุคคล ซึ่งจะเป็แนวทางให้ผู้นี้มีลักษณะมุ่งอนาคต สามารถระงับหรือชะลอการบำบัดความต้องการต่างๆ ของตนได้ (ดวงเดือน พันธุนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนิก, 2520, น. 35) และเป็นด้านหนึ่งของบุคลิกภาพที่พัฒนามาจากการเรียนรู้ การศึกษา และกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม ซึ่งจะพัฒนาอย่างช้าๆ ในวัยเด็ก บุคคลบางคนจะอาศัยความสามารถของตนและเวลาในปัจจุบันเป็นรากฐานที่จะคาดการณ์เกี่ยวกับตนเองในอนาคตได้ โครงสร้างของอนาคตขึ้นอยู่กับความคิด มีวิธีการหลายวิธีที่ก่อให้เกิดแผนและโครงการระยะยาว การมุ่งอนาคตจะสัมพันธ์กับความจำเป็นที่จะต้องมีความคิดในการวางแผน การตั้งใจที่จะกระทำ และรายละเอียดบางอย่างที่ต้องทำซึ่งเปลี่ยนไปตามเวลา

จากความหมายของลักษณะมุ่งอนาคตสรุปได้ว่า เป็นความสามารถในการคาดการณ์ การเห็นผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและสามารถควบคุมตนเองให้กระทำหรือละเว้นการกระทำบางอย่างตามความต้องการของตนเอง เพราะเล็งเห็นผลเสียที่จะเกิดตามมาทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น โดยพิจารณาจากแบบวัดลักษณะการมุ่งอนาคต นอกจากนี้ปัจจัยที่ส่งเสริมดังกล่าวแล้วลักษณะมุ่งอนาคตยังสามารถพัฒนาได้โดยให้รู้จักความสำคัญของอนาคตให้เป็นแบบอย่างและฝึกวางแผนในด้านต่างๆ เกี่ยวกับอนาคต รวมถึงการฝึกการตัดสินใจเลือกทางเดินอย่างเหมาะสมโดยพิจารณาถึงข้อดีและข้อเสียตลอดจนฝึกให้คาดการณ์ไกลในอนาคต บุคคลที่มีความสามารถด้านการรู้คิดสูงย่อมจะง่ายต่อการพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตให้สูงขึ้นด้วย

2.9 การศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.9.1 ความหมายของการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 มาตรา 4 ได้กำหนดความหมายของคำว่าการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา และถ้ายึดเอาความหมายของสาระสำคัญที่ใช้ในปฏิญญาโลกว่าด้วยการศึกษาเพื่อปวงชนแล้ว ความหมายของการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการ จำเป็นต่อการเรียนรู้ เนื้อหาสาระ

ของการดำเนินชีวิตขั้นพื้นฐาน อันเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ทุกคนในการดำรงชีวิตเพื่ออยู่รอดเพื่อพัฒนาตนเองอย่างเต็มความสามารถ เพื่อดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพอย่างมีศักดิ์ศรี มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมได้อย่างเต็มที่ ปรับปรุงคุณภาพชีวิตของตนและตัดสินใจอย่างมีเหตุผลตลอดจนมีความสามารถเรียนรู้อย่างต่อเนื่องไปได้ ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้นำมาปรับข้อความใหม่ให้ความหมายของคำว่า การศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ การศึกษาเพื่อชีวิตที่มีคุณภาพของประชาชนไทย ช่วยให้ประชาชนมีคุณธรรมในการดำรงอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการแสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิตและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคต มีความสามารถในการประกอบอาชีพ พึ่งพาตนเองได้และดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี มีความสามารถในการพัฒนาตนเอง มีความรับผิดชอบและมีบทบาทร่วมในการพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, น. 5)

กล่าวได้ว่า การศึกษาขั้นพื้นฐาน หากพิจารณาจากระดับชั้นของการจัดการศึกษา หมายถึง การศึกษาในระดับก่อนอุดมศึกษา (ตั้งแต่ประถมวัยถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย) กล่าวได้ว่า การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคคลให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตและปัจจัยเกื้อหนุนให้การพัฒนาสังคมมีสันติและเข้มแข็ง

2.9.2 การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การศึกษาเป็นทั้งโครงสร้างและกระบวนการหล่อหลอมชีวิตทางสังคมให้สามารถดำรงสังคมนั้นได้อย่างมีคุณภาพ สมาชิกของสังคมจำเป็นต้องมีประสบการณ์และความรู้ ซึ่งมากพอที่จะใช้สำหรับการพึ่งตนเองในการเลี้ยงชีพและตอบสนองความต้องการของสังคม ในแต่ละสังคมจะมีผู้ที่ส่งทอดประสบการณ์และความรู้จากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง เพื่อให้สมาชิกรุ่นใหม่สามารถเรียนรู้วิธีที่จะปฏิบัติตน หรือสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระบวนการให้ความรู้และประสบการณ์ตลอดจนการฝึกฝนอบรมให้สมาชิกของสังคมมีคุณธรรมจริยธรรม ก็คือ การศึกษา ซึ่งมีลักษณะเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่อง ซึ่งเป็นเรื่องที่สถาบันทางสังคมมักจะเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยเสมอ ความสำคัญของการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน (วัลลภ ลา พายและพันธ์เทพ วิฑิตอนันต์, 2549, น. 33) เป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่มีหน้าที่รับใช้และให้บริการแก่สังคม โดยเฉพาะเด็ก เยาวชน ผู้ปกครอง และสถานประกอบการ โรงเรียน ภารกิจหลักของโรงเรียนโดยทั่วไป จะต้องเกี่ยวกับการพัฒนาคน การถ่ายทอดและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม ตลอดจนการให้บริการ แก่ชุมชน นอกจากนี้นักวิชาการในสาขาต่างๆ ได้ให้ความหมายของคำว่า การศึกษาไว้หลายทัศนะ คือ นักมานุษยวิทยามองการศึกษาว่าเป็นกระบวนการกำหนดวัฒนธรรมเพื่อ

ให้บุคคลเป็นตัวเองในด้านความคิด บุคลิกลักษณะ เจตคติ อารมณ์และสังคม ในขณะที่นักเศรษฐศาสตร์มองการศึกษาว่า เป็นการลงทุนเพื่อประโยชน์ของบุคคล การศึกษาช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้มีทักษะด้านอาชีพ ขณะเดียวกัน นักสังคมวิทยา มองการศึกษาว่า คืออิทธิพลที่ผู้ใหญ่ในช่วงอายุคนหนึ่งใช้ฝึกฝนให้เด็กพัฒนาร่างกาย พุทธิปัญญาและศีลธรรม เพื่อให้เป็นไปตามความคาดหวังของสังคม ดังเช่น Erwin (1976, p.30) ได้กล่าวว่า การศึกษาเป็นกระบวนการที่มรดกทางสังคมได้ส่งผ่านจาก ชั่วอายุคนหนึ่งไปยังอีกชั่วอายุคนหนึ่ง โดยสถาบันทางสังคมและการศึกษาจะทำการขัดเกลา สั่งสอน ถึงเป้าหมายและบรรทัดฐานของสังคม ดังนั้น องค์ประกอบหลักของการศึกษาคือ เป็นตัวช่วยทำให้เกิดความอยากเรียนและให้สามารถที่จะเรียนต่อไปได้เรื่อยๆ ด้วยตนเองไปจนตลอดชีวิต

แนวทางการจัดการศึกษาไทย โดยภาพรวมจะเห็นได้ว่า มีลักษณะที่สอดคล้อง ต้องกันอยู่ในตัวเอง โดยมีภาพรวมใหญ่อยู่ที่แนวคิดพื้นฐานกลางที่การศึกษาจะอยู่ในโรงเรียนและโรงเรียนนั้นเป็นเครื่องมือของอำนาจในส่วนกลาง ที่กำหนดทิศทาง และดูแลให้เป็นไปตามอุดมการณ์เป้าหมายแนวทางที่ผู้มีความรู้และนักวิชาการของเมืองหลวงดูแล แนวทางหลักในกฎหมายและเอกสารที่สะท้อนความพยายามที่จะปรับเปลี่ยนนโยบายการศึกษาของไทย

พงษ์ศักดิ์ อันทรินทร์ (2546, น. 25) ได้กล่าวถึง การกระจายอำนาจทางการศึกษาของไทยว่า ได้มีการคิดค้นและดำเนินการมามากในอดีตแต่ยังไม่มียผลในทางปฏิบัติมากนัก ซึ่งก่อให้เกิด ปัญหาสำคัญของการศึกษาไทยที่ส่งผลให้คุณภาพประสิทธิภาพของคนไทย ไม่สามารถเติบโตได้เต็มที่เพราะ การศึกษากระจุกอยู่ในส่วนกลางไม่ได้กระจายไปสู่ต่างจังหวัด โดยเฉพาะการบริหารงานที่รวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลางทำให้ความคิดริเริ่มไม่เกิดขึ้นอย่างจริงจัง อย่างกว้างขวางและอย่างหลากหลายพอ ในสังคมของการศึกษาความพยายามในการกระจายอำนาจทางการศึกษาของไทยได้มีมาเสมอ ดังนั้น เพื่อให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติการกิจการให้บริการแก่ประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนสอดคล้องกับความต้องการของสังคมทั้งในปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต ทั้งนี้ในส่วนราชการและหน่วยงานทุกระดับในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่อำนาจการ ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนในทุกๆ ด้าน เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างคล่องตัว และมีอำนาจในการตัดสินใจทั้งที่เป็นของผู้บริหารสถานศึกษา และองค์คณะบุคคลซึ่งประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม โดยกระทรวงศึกษาธิการต้องกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาและองค์กรบริหารสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่ภูมิภาคให้มากที่สุด

กล่าวได้ว่า ความคิดและความพยายามที่ผลักดันความคิดการจัดการศึกษาในสังคมการศึกษาไทย นั้นได้มีความพยายาม และได้ดำเนินการในหลายประการมาแล้วทั้งในการผลักดันในรูปของกฎหมายและในรูปของโครงการ จะพบว่า การดำเนินงานในเชิงของการเสนอเป็นกฎหมายนั้น มีปัญหาและขั้นตอนหลายประการที่นำไปสู่ผลปฏิบัติได้ล่าช้าขึ้นอยู่กับเงื่อนไขและสิ่งแวดล้อมทางสังคมและ

การเมืองอย่างมาก ในขณะที่การนำเสนอและแนวปฏิบัติในเชิงของกิจกรรมโครงการที่ไม่สัมพันธ์โดยตรงกับกฎหมายเป็นสิ่งที่ดำเนินการได้ในระดับหนึ่ง ในสภาพปัจจุบัน เราจะพบว่าเงื่อนไขทางสังคมและการเมืองได้เอื้อต่อการดำเนินงานทางกฎหมายอย่างมากมีการสร้าง หรือปฏิรูปรัฐธรรมนูญ ไปก่อนแล้ว ในรัฐธรรมนูญก็กำหนดให้ชัดเจนที่จะให้มีการตราเป็นกฎหมายการศึกษาขึ้น และสภาพแวดล้อมก็เอื้อให้มีการปฏิรูปในแนวทางของกฎหมายในขณะเดียวกัน การดำเนินการในรูปแบบของโครงการก็ควรดำเนินการต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการที่มีส่วนสัมพันธ์กับแนวคิดที่กำหนดไว้ในกฎหมายหลักๆ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 การศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 ให้ความหมายว่า กระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกการอบรมการสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดแนวการจัดการศึกษา ไว้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553, น. 13)

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

มาตรา 23 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

1. ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองและสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชนชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทย และระบบการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องจัดการ
3. การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน
4. ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง
5. ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและการแก้ไขปัญหา

3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอน สามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับ บิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกัน พัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียง และมีประสิทธิภาพ

มาตรา 27 ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำ สารของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชน มีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา 57 ให้หน่วยงานทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยนำประสบการณ์ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

สรุปได้ว่ารูปแบบการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบใหญ่ๆ ได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย ส่วนเนื้อหาสาระที่สถานศึกษาจัดให้นั้น ไม่ควรทุ่มเน้นด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ แต่สถานศึกษาต้องจัดให้มีสัดส่วนผสมผสานอย่างเหมาะสมทั้งในเรื่องเนื้อหาสาระและวิธีการเรียนรู้ทั้งในเรื่องความรู้ ความเข้าใจการประพฤติปฏิบัติ การมีคุณธรรม ค่านิยมที่ดี การมีสัมพันธที่ดีกับผู้อื่น นอกจากนี้สถานศึกษายังมีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และส่งเสริมการเรียนรู้ในลักษณะต่างๆ และขณะเดียวกัน สถานศึกษาก็ควรส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ในทุกเวลาทุกสถานที่โดยร่วมมือกับทุกฝ่าย คือ บิดามารดา ผู้ปกครอง และคนในชุมชน เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ในทุกโอกาส

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, น. 33-38) ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

1. ด้านการบริหารวิชาการ เป็นภารกิจหลักพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว และสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษาชุมชนและท้องถิ่น 2) เพื่อให้บริการและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐานและมีคุณภาพ สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาและการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในเพื่อพัฒนาตนเอง และการประเมินจากหน่วยงานภายนอก 3) เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาการเรียนรู้ที่สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ 4) เพื่อให้สถานศึกษาได้ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นๆ อย่างกว้างขวางงานวิชาการจึงมีขอบข่ายภารกิจในส่วนของการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547, น. 50) มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งสู่ความเป็นอิสระในการบริหารจัดการให้มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์และการบริหารงบประมาณแบบมุ่งผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษารวมที่จัดหารายได้จากการบริการมาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน คือ 1) เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านงบประมาณมีความเป็นอิสระ คล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ 2) เพื่อให้ได้ผลผลิต ผลลัพธ์เป็นไปตามข้อตกลงการให้บริการ 3) เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นงานงบประมาณจึงมีขอบข่ายและภารกิจในส่วนของการจัดทำและเสนอของบประมาณการจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตามประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี การบริหารพัสดุ และสินทรัพย์

3. ด้านการบริหารงานบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547, น. 51-63) เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินงานด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระ ภายใต้กฎหมาย ระเบียบ และเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งจะได้รับการพัฒนา มีความรู้ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อให้การดำเนินงานด้านการบริหารงานบุคคลถูกต้อง รวดเร็วเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล 2) เพื่อส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและมีจิตสำนึกในการปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับผิดชอบให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ 3) เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานเต็มศักยภาพ โดยยึดมั่นในระเบียบวินัย จรรยาบรรณ อย่างมีมาตรฐานแก่วิชาชีพ 4) เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.10 ความพึงพอใจ

2.10.1 ความหมายของความพึงพอใจ

สุภาลักษณ์ ชัยอนันต์ (2540, น. 54) ได้ให้ความหมายความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกส่วนตัวที่รู้สึกเป็นสุขหรือยินดีที่ได้รับการตอบสนองความต้องการในสิ่งที่ขาดหายไปหรือสิ่งที่ทำให้เกิดความไม่สมดุล ความพึงพอใจเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมที่จะแสดงออกของบุคคลซึ่งมีผลต่อการเลือกที่จะปฏิบัติในกิจกรรมใดๆ นั้น

อุทัยพรรณ สูดใจ (2545, น. 61) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยอาจจะเป็นไปเชิงประเมินค่าว่าความรู้สึกหรือทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้นเป็นไปในทางบวกหรือทางลบ

ฉัตรลดา ปุณณพันธ์ (2548, น. 35) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงานหรือการปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก ดังนั้น ความพึงพอใจในการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้สึกพอใจ ชอบใจในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนและต้องดำเนินกิจกรรมนั้นๆ จนบรรลุผลสำเร็จ

นฤมล ธรรมประชา (2549, น. 73) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกพึงพอใจและมีความสุขเมื่อได้ปฏิบัติงานนั้นหรือที่ได้ทำงานร่วมกับคนอื่น มีทัศนคติที่ดีต่องานสามารถดำเนินกิจกรรมจนบรรลุผลสำเร็จ

กมลทิพย์ นันทจันทร์ (2549, น. 42) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ชอบ สมหวัง หรือพอใจ ซึ่งเกิดจากการได้รับการตอบสนองตามความต้องการของตนทั้งด้านวัตถุและด้านจิตใจ

พอสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกเฉพาะบุคคล ที่ชื่นชอบหรือพอใจและมีมีความสุขเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือในการปฏิบัติกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง มีทัศนคติที่ดี มีความเต็มใจ สบายใจ ไม่วิตกกังวลที่จะรับรู้หรือมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม ส่งผลดีต่อการปฏิบัติงานทำให้สามารถดำเนินงานจนประสบผลสำเร็จ

2.10.2 ทฤษฎีความพึงพอใจ

การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพได้รับประโยชน์สูงสุดนั้น ผู้เกี่ยวข้องต้องมีความรู้สึกหรือทัศนคติที่ดีต่องานนั้นๆ จากแนวคิดที่ว่าความรู้สึกหรือทัศนคติเป็นส่วนหนึ่ง que เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้จำเป็นต้องสร้างความพึงพอใจแก่ผู้เรียน มีความรู้ในทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความพึงพอใจหลายทฤษฎีที่สำคัญ ดังนี้

2.10.2.1 ทฤษฎีแรงจูงใจของ Herzberg's Theory

กิติมา ปรีดีติลล (2539, น. 65-70) ได้สรุปความพึงพอใจตามแนวคิดของ Herzberg ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้ ปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจและความไม่พึงพอใจของคนว่า ระบบการทำงานมีปัจจัยอยู่สองจำพวก ปัจจัยแรกเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจเรียกว่า “ปัจจัยจูงใจ” และปัจจัยชนิดที่สองเป็นปัจจัยที่ไม่ก่อให้เกิดความพึงพอใจเรียกว่า “ปัจจัยค้ำจุน” พอสรุปได้ดังนี้

ปัจจัยจูงใจ หมายถึง ปัจจัยที่หากพนักงานได้รับการตอบสนองแล้วจะสร้างความพึงพอใจให้กับพนักงานและเป็นผลให้เกิดแรงจูงใจในการทำงาน ประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ เช่น ความสำเร็จในการทำงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติความรับผิดชอบความก้าวหน้า

ในตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจัยค่าจูน หมายถึง ปัจจัยที่คนทำงานจะเกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน หากไม่ได้รับการตอบสนอง แต่เมื่อได้รับการตอบสนองแล้วก็จะก่อให้เกิดความ พึงพอใจ เช่น นโยบาย และการบริหารงาน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสภาพแวดล้อม เป็นต้น

2.10.2.2 ทฤษฎีแรงจูงใจของ Maslow's Theory

ทฤษฎีแรงจูงใจมนุษย์ที่มีชื่อเสียงมากทฤษฎีหนึ่ง มีข้อสมมติฐานดังต่อไปนี้

1) ความต้องการของบุคคล สามารถเรียงลำดับความสำคัญได้จากความต้องการระดับต่ำสุดไปหาสูงสุด คือ ความต้องการทางร่างกาย ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการทางสังคม ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง ความต้องการความสมหวังของชีวิต ตามลำดับ

2) ความต้องการได้รับการตอบสนองแล้ว ไม่เป็นสิ่งจูงใจพฤติกรรมของบุคคลต่อไปอีกบุคคลจะถูกจูงใจด้วยความต้องการที่อยู่สูงขึ้นไปที่ยังไม่ได้รับการตอบสนอง

3) ความต้องการของบุคคลจะซ้ำซ้อนกัน ความต้องการอย่างหนึ่งอาจจะยังไม่ทันหมดไป ความต้องการอย่างอื่นจะเกิดขึ้นมา มาสโลว์ แบ่งความต้องการของคนออกเป็น 5 ชั้น เรียงลำดับตามความสำคัญของความต้องการเหล่านี้ คือ

(1) ความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการเบื้องต้นเพื่อความอยู่รอด เช่น ความต้องการอาหาร น้ำ และความต้องการทางเพศ จะมีผลต่อพฤติกรรมของบุคคลต่อเมื่อความต้องการทุกอย่างของบุคคลยังไม่ได้รับการตอบสนอง มาสโลว์ ชี้ให้เห็นว่าบุคคลใดก็ตามที่ยังอยู่ในสภาวะที่ร่างกายและจิตใจ ขาดอาหาร ความปลอดภัย การเข้าสังคม และควมมีชื่อเสียงแล้ว บุคคลจะมีความต้องการอาหารมากกว่าสิ่งใด ๆ

(2) ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) ความต้องการที่อยู่ระดับสูงขึ้นไปจะมีความสำคัญต่อเมื่อความต้องการทางร่างกายได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการความปลอดภัยเป็นการป้องกันเพื่อให้เกิดความปลอดภัยจากอันตรายต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับร่างกาย ความเจ็บป่วยและความสูญเสียทางเศรษฐกิจ เมื่อพิจารณาจากทัศนะของฝ่ายบริหารความต้องการความปลอดภัย หมายถึง การให้ความแน่นอนหรือการรับประกันต่อความมั่นคงมากขึ้น

(3) ความต้องการทางสังคม (Social Needs) เมื่อความต้องการทางร่างกายและความปลอดภัยได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการทางสังคมจะเริ่มเป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญต่อพฤติกรรมการอยู่ร่วมกัน การได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น และการมีความรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มทางสังคมอยู่เสมอ บุคคลต้องการเพิ่มไม่ว่าจะเป็นเพื่อนบ้านหรือเพื่อนร่วมงาน บุคคลอาจจะมีสามัคคีใจเป็นสมาชิกขององค์กรหนึ่งได้

(4) ความต้องการที่จะได้รับเกียรติยศ ชื่อเสียง หรือศักดิ์ศรี (Esteem Needs) ให้เป็นที่ยอมรับของคนอื่น การมีอำนาจหรืออิทธิพลเหนือคนอื่น เช่น ต้องการตำแหน่งสูง

การมีอำนาจเหนือคนอื่นนั้นก็เป็นเครื่องแสดงอย่างหนึ่งว่าสามารถทำอะไรได้ตามที่ใจต้องการ ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งทางบวกหรือลบ

(5) ความต้องการความสมหวังของชีวิต (Self-Actualization Needs) เป็นความต้องการระดับสูงสุด ความต้องการความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างตามความนึกคิดของเขาเอง บุคคลจะผลักดันชีวิตของเขาเองให้เป็นไปในทางที่ดีที่สุดที่เขาคาดหวังเอาไว้ และสิ่งเหล่านี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของเขาเอง เมื่อเขาต้องการที่จะเป็นอะไรเขาจะพยายามเป็นไปให้ได้ เช่น ความฝันที่จะเป็นนักธุรกิจ

2.10.2.3 ทฤษฎีการจูงใจของ Porter and Lawler's Theory

จุมพล หนิมพานิช (2525, น. 71-81) ได้สรุปการตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ตามแนวคิดของ Porter and Lawler ซึ่งสรุปได้ดังนี้ การปฏิบัติงานย่อมก่อให้เกิดรางวัลหรือผลตอบแทน ในขณะที่เดียวกันรางวัลหรือผลตอบแทนก่อให้เกิดความพึงพอใจ จึงได้ตั้ง สมมติฐานขึ้นว่าความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานและความพึงพอใจจะเชื่อมโยงกันด้วยรางวัลหรือผลตอบแทน ซึ่งเกิดจากแนวคิดต่างๆ ดังนี้

- 1) คุณค่าของรางวัลหรือคุณค่าของผลตอบแทน (Value of Reward) เพราะคุณค่าของรางวัลสะท้อนถึงความพึงพอใจของบุคคลแต่ละคน
- 2) การรับรู้ว่าคุณค่าความพยายามนำมาซึ่งรางวัลหรือผลตอบแทน (Perceived Effect Reward) คือปริมาณของผลตอบแทนย่อมขึ้นอยู่กับปริมาณของความพยายาม
- 3) ความพยายามทำงานของบุคลากร (Effort) หมายถึง พลังที่บุคคลใช้ในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง
- 4) คุณลักษณะและความสามารถเฉพาะของแต่ละบุคคล (Traits and Abilities) เช่น สติปัญญา ทักษะ ความชำนาญต่างๆ เป็นต้น
- 5) การรับรู้ในบทบาท (Role Perception) หมายถึง ชนิดหรือประเภทของกิจกรรมที่บุคคลเชื่อว่าพวกเขาควรปฏิบัติถ้าต้องการให้ประสบความสำเร็จ
- 6) การปฏิบัติงาน (Performance) ซึ่งขึ้นอยู่กับความพยายามที่แต่ละบุคคลให้ความสามารถและวิธีการที่ใช้ในการทำกิจกรรมที่เขาต้องการกระทำ
- 7) รางวัลและผลตอบแทน (Reward) เช่น เงินเดือน สภาพการทำงาน ความมั่นคงปลอดภัย ความรับผิดชอบ และการยอมรับตนเอง เป็นต้น
- 8) การรับรู้ว่าคุณค่ารางวัลหรือผลตอบแทนมีความยุติธรรม (Perceived Equitable Rewards) โดยมักจะดูว่าเท่าเทียมผู้อื่นหรือไม่ ถ้าเห็นว่าตนไม่ได้รับความยุติธรรมไม่เท่าเทียมผู้อื่นจะเป็นตัวอุปสรรคของความพึงพอใจได้

9) ความพึงพอใจ (Satisfaction) คือ เจตคติ ภาวะภายในของแต่ละบุคคล ความพึงพอใจไม่ใช่สิ่งเดียวกับแรงจูงใจ

จากแนวความคิดทั้ง 9 ประการที่กล่าวมานั้นจะพบว่าการปฏิบัติงานย่อมให้ผลตอบแทนหรือรางวัลที่มีความรู้สึกว่าเป็นธรรม ซึ่งก่อให้เกิดความพึงพอใจ

สรุปได้ว่า การที่บุคคลจะมีความรู้สึกพึงพอใจได้นั้นจะต้องมีความเข้าใจ รับรู้บทบาท เห็นถึงประโยชน์หรือโทษของสิ่งที่จะเข้ามามีผลกระทบกับตนเองและต้องมีแรงจูงใจ หรือปัจจัยที่มาก่อเหตุให้เกิดความต้องการ เกิดความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ จากนั้นจึงจะพยายามแสดงพฤติกรรมเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการหรือรางวัล เมื่อบรรลุวัตถุประสงค์แล้วและเห็นว่าสิ่งที่ได้รับตอบแทน มีความเหมาะสมกับพฤติกรรมที่แสดงออกไป จึงจะมีความพึงพอใจ โดยครูสามารถ นำหลักการตามทฤษฎีนี้ไปปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเรียนรู้ สร้างแรงจูงใจ ให้ผู้เรียนได้ศึกษาเรียนรู้อย่างมีความสุข มีผู้คอยช่วยเหลือสนับสนุนและจะได้รับผลที่ดีกว่าสิ้นสุดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

2.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.11.1 งานวิจัยในประเทศ

เนตรชนก จันทร์สว่าง (2554, น. 59-72) ได้วิจัยการพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้ เพิ่มเติม เรื่อง สารเคมีในชีวิตประจำวัน ซึ่งมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้ การเตรียมหลักสูตร การออกแบบหลักสูตร การทดลองใช้หลักสูตร การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ วัฏจักรการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ แบบ One course one cycle โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมา สอดแทรกความรู้วิทยาศาสตร์เกี่ยวกับสารทำความสะอาด สารปรุงแต่งอาหารและการถนอมอาหาร สืบย้อนธรรมชาติ สารธรรมชาติในการกำจัดแมลงและศัตรูพืช และสมุนไพรรักษาโรค ทดลองจัดการ เรียนรู้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 68 คน โดยมีเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ หลักสูตร สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง สารเคมีในชีวิตประจำวันรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ แบบสืบเสาะหาความรู้ แบบ One course one cycle แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบ วัดเจตคติต่อกิจกรรมการเรียนวิทยาศาสตร์และแบบสอบถามความคิดเห็นต่อหลักสูตรฯ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่า t-test ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตร ที่ได้จัดทำขึ้น สามารถจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เพิ่มเติมสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นได้ และจากการทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างพบว่า คะแนนหลังเรียนของนักเรียนมีค่าสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คะแนนหลังเรียนของนักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษามีค่าไม่แตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ คะแนนการปฏิบัติต่ำกว่าเกณฑ์ระดับมากที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คะแนนเจตคติต่อกิจกรรมการเรียนวิทยาศาสตร์ มีค่าสูงกว่าเกณฑ์ระดับมากที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนมีความตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นและประโยชน์ของทรัพยากรท้องถิ่น และครูผู้ร่วมวิจัยมีความคิดเห็นต่อหลักสูตรอยู่ในระดับสูงและยินดีที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้ศึกษาสำรวจ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

วารุณี อัสวโภคิน (2554, น. 144-145) ได้วิจัยการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 5 ประการ คือ เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรนั้น เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรม เพื่อศึกษาลักษณะมุ่งอนาคตของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตร และเพื่อศึกษาแรงจูงใจภายในของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจความต้องการในการฝึกอบรมของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 285 คน และสอง กลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อศึกษาการทดลองใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หลักสูตรฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร แบบประเมินความสอดคล้อง และแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร แบบทดสอบความรู้และทักษะก่อนและหลังการฝึกอบรม แบบทดสอบความพึงพอใจ แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต และแบบสอบถามแรงจูงใจภายในของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการที่มีต่อการฝึกอบรมใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและ t-test ผลการวิจัยพบว่า ประการที่ 1 หลักสูตรฝึกอบรมผ่านเกณฑ์ค่าเฉลี่ยที่กำหนดไว้สามารถนำไปใช้ได้ประกันที่ 2 ผลการทดสอบความรู้และทักษะก่อนและหลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมสรุปได้ว่า คะแนนหลังการฝึกอบรมสูงกว่าคะแนนก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านความพึงพอใจผู้เข้ารับการฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ในด้านลักษณะมุ่งอนาคตผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีลักษณะมุ่งอนาคตด้านทั่วไปและด้านการฝึกอบรมอยู่ในระดับสูง และผู้เข้าฝึกอบรมมีแรงจูงใจภายในด้านลักษณะงานและพลังจูงใจในการทำงานอยู่ในระดับสูง และแรงจูงใจภายในด้านสภาพแวดล้อมการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง

ศักรินทร์ ชนประชา (2554, น. 163-164) ได้วิจัยการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการศึกษานอกระบบสำหรับครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนและประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน สำหรับครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้น

พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูผู้สอนที่ทำหน้าที่งานวิชาการในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจความต้องการฝึกอบรม การศึกษานอกระบบโรงเรียน จำนวน 225 คน 2) กลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อหาประสิทธิภาพ หลักสูตรฝึกอบรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน จำนวน 27 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หลักสูตรฝึกอบรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนประกอบด้วย 5 หน่วยการเรียนรู้ และใบบันทึกผลการเรียนรู้ โดยใช้แผนการทดลองแบบ One Group Pretest Posttest Design การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานใช้ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินความสอดคล้องของหลักสูตรใช้การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง การสร้างแบบทดสอบใช้การหาค่าอำนาจจำแนกและหาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบ รายข้อ การหาประสิทธิภาพของหลักสูตรการศึกษานอกระบบโรงเรียน ใช้การตรวจสอบหาประสิทธิภาพ แบบรายบุคคลและแบบกลุ่ม ทดสอบความแตกต่างใช้ t-test ผลการวิจัยพบว่า ผลการตรวจสอบหา ประสิทธิภาพชุดการฝึกอบรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนแบบรายบุคคลและผลการตรวจสอบหา ประสิทธิภาพของชุดการฝึกอบรมการศึกษานอกโรงเรียนแบบกลุ่ม พบว่า ประสิทธิภาพชุดฝึกอบรม แต่ละหน่วยการเรียนรู้ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ผลการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าเฉลี่ยก่อนและหลัง การใช้ชุดฝึกการศึกษานอกระบบโรงเรียน ผลการทดลองสรุปได้ว่า คะแนนหลังการฝึกอบรมสูงกว่า คะแนนก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุริยา สัมจันทร์ (2554, น. 164-165) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์ในพื้นที่ตามกรอบมาตรฐานมัคคุเทศก์ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการสำรวจความต้องการของกลุ่มตัวอย่างพบว่า มีความต้องการหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์ในพื้นที่เฉพาะอยู่ในระดับมากที่สุด 2) หลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์ ในพื้นที่เมืองค์ประกอบ 14 เรื่อง ดังนี้ ชื่อหลักสูตร ผู้รับผิดชอบ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรม กำหนดการฝึกอบรม คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม การคัดเลือกผู้เข้ารับการฝึกอบรม ระบบการฝึกอบรม การประกันคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรม โครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรม กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อประกอบการฝึกอบรม ได้ผ่านการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการนำหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์ในพื้นที่ไปใช้ พบว่า แผนการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ในพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพเท่ากับ 90.63/89.75 ดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.8136 ผู้เข้าฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจเรื่องมัคคุเทศก์ในพื้นที่เฉพาะหลัง การฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจรรยาบรรณของมัคคุเทศก์ ทักษะการปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์ โดยรวมเป็นรายด้านทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพและมารยาท และด้านความสามารถในการบรรยายอยู่ในระดับมาก และผู้เข้าอบรมที่มีเพศและอายุต่างกัน มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะการปฏิบัติงาน และจรรยาบรรณหลังการฝึกอบรมไม่แตกต่างกัน 4) ผู้ประกอบธุรกิจ

ห้องเที่ยวและนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการให้บริการของมัคคุเทศก์ที่ผ่านการอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์ในพื้นที่เฉพาะโดยรวมเป็นรายด้านคือ ทักษะการปฏิบัติงาน ความรู้ความสามารถ และจรรยาบรรณอยู่ในระดับมากและไม่แตกต่างกัน ($p > .05$)

สันต์ ศูนย์กลาง (2554, น. 162-163) การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติวิชาชีพเพื่อพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระบวนการพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ผลการวิจัยเป็นดังนี้ 1) การกำหนดข้อมูลพื้นฐานมาจาก 2 แหล่ง คือ ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน ส่วนใหญ่ต้องการพัฒนาตนในด้านนี้ โดยการพัฒนาด้านนี้ต้องการลงมือปฏิบัติเพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์จริง มีกระบวนการพัฒนาที่ต่อเนื่อง ไม่ทิ้งห้องเรียน 2) การออกแบบหลักสูตร แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนคือ การเขียนโครงสร้างหลักสูตรและการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับดี และมีค่าดัชนีสอดคล้องสูงกว่าเกณฑ์ 3) การทดลองใช้และการหาประสิทธิภาพ ดำเนินการ 2 ระยะ คือ การศึกษานำร่องและนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 9 คน นำหลักสูตรไปใช้ 13 สัปดาห์ ด้วยวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) จำนวน 2 วงรอบ ผลการทดลองใช้พบว่า ครูผู้สอนมีความรู้เกี่ยวกับทักษะการปฏิบัติวิชาชีพหลังการฝึกอบรมในวงรอบที่ 2 สูงกว่าก่อนการฝึกอบรม ครูผู้สอนมีความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยรวมสูงกว่าร้อยละ 80 มีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมอยู่ในระดับสูง และมีความคิดเห็นต่อหลักสูตรฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก 4) การประเมินและปรับปรุงหลักสูตร พบว่าหลักสูตรมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์

อัคพงษ์ สุขมาตย์ (2554, น. 148-157) ได้วิจัยการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาประกอบด้วย ความตระหนักรู้ในตนเอง ความเมตตากรุณา และจิตสาธารณะ โดยมีขั้นตอนการพัฒนา 4 ขั้นตอน คือ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การพัฒนาหลักสูตร การทดลองใช้หลักสูตร และการปรับปรุงและแก้ไขหลักสูตร โดยนำหลักสูตรไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี จำนวน 2 ห้องเรียนๆละ 35 คน เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแบบแผนการวิจัยแบบ Pretest-Posttest Control Group Design มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมตามหลักสูตร โดยใช้สถิติในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังเรียนด้วยหลักสูตรเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผลการวิจัยพบว่า ครูบุคลากรทางการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษามีความต้องการให้ผู้เรียนได้รับการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวคิด จิตตปัญญาอยู่ในระดับมาก ผลการพัฒนาหลักสูตรจากการสังเคราะห์ พบว่าขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน คือ การสร้างความพร้อมการเสริมสร้างคุณลักษณะและการคิด และการสร้างความเชื่อมโยง พบว่า โครงร่างหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ทุกรายการประเมินและสอดคล้องกับทุกองค์ประกอบของโครงร่างหลักสูตร โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ระหว่าง 4.67-5.00 ผลการทดลองใช้หลักสูตรนักเรียนกลุ่มทดลองมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมหลังการทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่า แนวคิดจิตตปัญญาศึกษาสามารถพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับนักเรียนได้จริง นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ค่าเฉลี่ย 4.50

กัมปนาท บริบูรณ์ (2555, น. 154-155) ได้วิจัยการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองและวิธีคิดตามแนวคิดเป็น โดยวิธีกระบวนการกลุ่มของนักเรียนโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อสร้างหลักสูตรฝึกอบรมการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองและวิธีคิดตามแนวทางการคิดเป็นโดยวิธีกระบวนการกลุ่มของนักเรียนโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง เพื่อประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองและวิธีคิดตามแนวทางการคิดเป็นโดยวิธีกระบวนการกลุ่มของนักเรียนโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง และเพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองและวิธีคิดตามแนวทางการคิดเป็นโดยวิธีกระบวนการกลุ่มของนักเรียนโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง ขั้นตอนในการวิจัยมี 4 ขั้นตอน 1) การศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเองการคิดเป็นและข้อมูลของโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม 3) การทดสอบประสิทธิผลของหลักสูตร 4) การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง กองทัพเรือ 1 ป 2549 รุ่น 2 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง แบบวัดการคิดเป็นแบบสอบถามความพึงพอใจในหลักสูตรฝึกอบรม คู่มือฝึกอบรม สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองและวิธีคิดตามแนวคิดเป็นโดยวิธีกระบวนการกลุ่มของนักเรียนโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองประกอบด้วย เนื้อหาสาระในการฝึกอบรมประกอบด้วย แผนกิจกรรมฝึกอบรม 6 ด้าน คือ 1) รู้จักตนเองและคุณค่าของตนเอง 2) การสื่อสาร 3) การจัดการกับปัญหา 4) การทำงานร่วมกัน 5) การสร้างเป้าหมายในชีวิต 6) คุณธรรมจริยธรรม ผลการประเมินคุณภาพหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า หลักสูตรฝึกอบรมมีคุณภาพดีและมีความเหมาะสมเพียงพอต่อการนำไปใช้ ส่วนการหาประสิทธิผลของหลักสูตร สรุปได้ว่า ผลการเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองหลังการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมสูงกว่าก่อนทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการเปรียบเทียบการคิดเป็นของนักเรียนโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองหลังการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมสูงกว่าก่อนทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมจากนักเรียนโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองที่เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้การอภิปรายกลุ่มย่อยเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองและการ

จัดกิจกรรมต่างๆ พบปัญหาในเรื่องของงบประมาณ บุคลากร การประสานงาน ซึ่งจะต้องได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากยิ่งขึ้นในกลุ่มมีการเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรฝึกอบรมเกี่ยวกับคู่มือวิทยากร จำนวนกิจกรรมและจำนวนครั้งในการฝึกอบรม ตลอดจนรูปแบบของสื่อการฝึกอบรม

วิชาญ พันธุ์ประเสริฐ (2555, น. 139-149) ได้วิจัยการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูวิทยาศาสตร์เพื่อออกแบบบทปฏิบัติการที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมครูวิทยาศาสตร์เพื่อออกแบบบทปฏิบัติการที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีวิธีดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การออกแบบและสร้างหลักสูตร การทดลองใช้หลักสูตร และการประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร นำไปทดลองนำร่องกับครู จำนวน 5 คน และปรับปรุงหลักสูตร แล้วทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ครู 13 คน โดยให้ครูที่ผ่านการอบรม ในขั้นนำร่องมาเป็นพี่เลี้ยง ใช้รูปแบบการทดลองแบบหนึ่งกลุ่ม ทดสอบก่อนและหลังการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น แบบประเมินความสามารถด้านการออกแบบบทปฏิบัติการที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น แบบวัดเจตคติของครูต่อการฝึกอบรม แบบสอบถามความคิดเห็นของครูต่อการฝึกอบรม แบบทดสอบความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และแบบวัดเจตคติของนักเรียนต่อการเรียนโดยใช้บทปฏิบัติการที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังการฝึกอบรม ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรฝึกอบรมครูวิทยาศาสตร์เพื่อออกแบบบทปฏิบัติการที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ร้อยละ 75 ครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความคิดเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและการออกแบบบทปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ มีความสามารถด้านการออกแบบและจัดทำบทปฏิบัติการที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความสามารถด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และประเมินผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทปฏิบัติการที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 และสูงกว่าก่อนการเข้าอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ครูมีเจตคติต่อการออกแบบบทปฏิบัติการที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นอยู่ในระดับดีมาก ครูมีความคิดเห็นต่อหลักสูตรฝึกอบรมครูวิทยาศาสตร์เพื่อออกแบบบทปฏิบัติการที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความเหมาะสมมากที่สุด นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์อธิบายภูมิปัญญาท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีเจตคติต่อการเรียนโดยใช้บทปฏิบัติการที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นอยู่ในระดับดี

ศรัณยา แสงหิรัญ (2555, น. 179-190) ได้วิจัยการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนเพื่อให้มีคุณลักษณะสู่การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ โดยมีการพัฒนา 4 ขั้นตอน คือ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม การทดลองใช้หลักสูตร เพื่อหา

ประสิทธิภาพและการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรฝึกอบรม โดยการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเป็นครูโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ที่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป จำนวน 30 คน โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One-Group Pretest-posttest และใช้เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ หลักสูตรฝึกอบรมครูแบบประเมินโครงสร้างหลักสูตร แบบทดสอบความรู้ แบบสอบถามและแบบประเมินความพึงพอใจในการอบรม โดยใช้สถิติในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่า t-test ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับ มาก โดยเฉพาะคุณลักษณะด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน จำเป็นต้องมีการพัฒนามากกว่าองค์ประกอบด้านอื่นๆ เช่น การมีแบบแผนความคิด การเรียนรู้เป็นทีม และการมีความรอบรู้เฉพาะตัว การประเมินความเหมาะสมโครงสร้างหลักสูตร พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 3.79 อยู่ในระดับมาก มีความสอดคล้องแต่ละองค์ประกอบอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ไม่ต้องทำการปรับปรุง ผลการพัฒนาการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานของครูหลังฝึกอบรมไปแล้วพบว่า ครูยังคงมีคุณลักษณะสู่การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ โดยรวมค่าเฉลี่ย 3.61 อยู่ในระดับมาก ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจในด้านเนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ย 4.19 แสดงว่ามีความพึงพอใจในหลักสูตรฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก และ ครูที่เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความสามารถทักษะและเจตคติในการอบรมมีค่าเฉลี่ยหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมชาย สังข์สี (2555, น. 142-143) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการพัฒนามาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างหลักสูตรฝึกอบรมพัฒนามาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมและเพื่อติดตามผลการนำความสามารถไปสู่การปฏิบัติ การพัฒนามาตรฐานการศึกษา ด้านผู้เรียนที่สถานศึกษา การวิจัยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) เป็นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหลักสูตรฝึกอบรม โดยใช้วิธีสำรวจเนื้อหาสาระความต้องการในการฝึกอบรมจากกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน 2) นำข้อมูลจากการศึกษามาวิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมมี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ กิจกรรม สื่อ และเครื่องมือวัดและประเมินผล ประเมินโครงสร้างหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน ประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของโครงสร้างหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 คน ประเมินเครื่องมือวัดผลตามหลักสูตร 3) นำหลักสูตรฝึกอบรมที่ได้รับการพัฒนาแล้วไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 36 คน 4) การประเมินประสิทธิผลและปรับปรุงหลักสูตร พบว่า หลักสูตรมีประสิทธิผล สามารถเพิ่มหรือพัฒนาความเข้าใจเจตคติ และความสามารถในการพัฒนามาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียนของผู้เข้ารับการฝึกอบรม พบว่ามีความเหมาะสมในระดับดีทุกรายการประเมิน

มนตรี วงษ์สะพาน (2556, น. 154-158) ได้วิจัยดำเนินการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครู ในการสร้างนวัตกรรมบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียที่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและศึกษาประสิทธิผลหลักสูตรฝึกอบรมครูในการสร้างนวัตกรรมบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียที่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ กระบวนการพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การศึกษาข้อมูลขั้นพื้นฐาน การจัดทำร่างหลักสูตร การตรวจสอบประสิทธิผลของหลักสูตร และการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร โดยการศึกษาสำรวจ ครูผู้สอนจากโรงเรียน จำนวน 1 โรงเรียน แล้วนำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรให้สมบูรณ์ แล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 9 คน จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 1 โรงเรียน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง โดยการอบรม 9 สัปดาห์หรือ 45 ชั่วโมงในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หลักสูตรฝึกอบรมครูในการสร้างนวัตกรรมบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียที่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ แบบทดสอบความรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ แบบประเมินความสามารถด้านการออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย แบบประเมินความสามารถด้านการสร้างนวัตกรรมแบบประเมินคุณภาพของนวัตกรรม และแบบประเมินความพึงพอใจของครูต่อหลักสูตรฝึกอบรมวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ The Wilcoxon match-pairs signed-rank test การหาค่าดัชนีประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรม ค่าเฉลี่ย และร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรม มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ผลการศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมครูในการสร้างนวัตกรรมบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียที่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ พบว่า ครูผู้เข้ารับการอบรม มีคะแนนการทดสอบหลังได้รับการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ร้อยละ 52 มีความสามารถในการออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียและการสร้างนวัตกรรมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ผลงานนวัตกรรมที่ครูผู้เข้าอบรมสร้างขึ้นผ่านเกณฑ์ประเมินคุณภาพทุกคน และความพึงพอใจของครูต่อหลักสูตรฝึกอบรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก

อนุวัต ชัยเกียรติธรรม (2556, น. 152-153) ได้วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมครูสอนภาษาอังกฤษแบบค่ายกิจกรรม ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการฝึกอบรมครูสอนภาษาอังกฤษแบบค่ายกิจกรรม โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ ครูผู้สอนกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ช่วงชั้นที่ 1-2 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาอื่นที่ไม่ใช่วิชาเอกภาษาอังกฤษหรือสำเร็จการศึกษาวิชาโทภาษาอังกฤษ จำนวน 21 คน ใช้วิธีการดำเนินการวิจัยในลักษณะการวิจัยและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยคือรูปแบบการฝึกอบรมครูสอนภาษาอังกฤษแบบค่ายกิจกรรมที่สร้างขึ้น โดยดำเนินการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของผู้สอนกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ (ภาษาต่างประเทศ) ช่วงชั้นที่ 1-2 ประชุมกลุ่มย่อยกับกลุ่มครูผู้สอน

ช่วงชั้นดังกล่าวแล้วกลุ่มผู้เชี่ยวชาญสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงทำการสังเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้สร้างเป็นรูปแบบการฝึกอบรมและนำไปทำการวิจัยเชิงทดลองแบบ Posttest-Only Control Group Design ซึ่งการประเมินผลและอีกรูปแบบการประเมินตามแบบ CIPP Model ของแดลเนียล แอล

กนกกร ปราชญ์นคร (2557, น. 154-155) ได้วิจัยการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด และเพื่อประเมินหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำ ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ขั้นตอนการวิจัยมี 5 ขั้นตอน คือ ศึกษาข้อมูลพื้นฐานพัฒนาหลักสูตร ประเมินผลหลักสูตร ทดลองใช้ การติดตามผล สรุปและประชุมกลุ่มย่อย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดจังหวัด โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากข้าราชการที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดจังหวัดภาคกลาง จำนวน 10 จังหวัด จังหวัดละ 2 คน ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สุพรรณบุรี สมุทรสาคร อ่างทอง นครสวรรค์ นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม ลพบุรี รวมเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ หลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด 10 รายวิชา ได้แก่ 1) กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด 2) แนวคิดทางยุทธศาสตร์การเอาชนะยาเสพติด 3) การบริหารการมีส่วนร่วมและการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในระดับพื้นที่ 4) ระเบียบ กฎหมาย และคำสั่งที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด 5) การจัดทำแผนปฏิบัติการการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด และงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเพื่อการเอาชนะยาเสพติด 6) ยุทธวิธีการพัฒนาสัมพันธ์เข้าถึงใจประชาชนเพื่อการเอาชนะยาเสพติดและเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ 7) การประสานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดเชิงธรรมาภิบาลและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 8) การใช้คอมพิวเตอร์ในงานฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อการป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติด 9) แนวทางการป้องกันและบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดอย่างครบวงจร 10) ปฏิบัติการจิตวิทยามวลชน การประชาสัมพันธ์ และการสืบสวนหาข่าวเบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติดและมีการทดสอบวัดความรู้ความ เข้าใจก่อนและหลังการฝึกอบรม สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรมีความเหมาะสมในการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพของหลักสูตรตามเกณฑ์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการฝึกอบรมและผลการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ 80/80 (E1/E2) พบว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นทุกหัวข้อวิชามีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 3) ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในและทักษะของผู้เข้ารับการทดลองภายหลังทดลองใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนทดลองใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.5 4) ผลการประเมินความเหมาะสมของการใช้หลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญพบว่า

ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก การติดตามประเมินผลได้ดำเนินการเป็น 2 ลักษณะ คือ

- 1) การติดตามประเมินผลหลังการฝึกอบรมไปแล้ว 1 เดือน ว่าผู้รับการฝึกอบรมมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับใด โดยใช้รูปแบบการประเมินผล 360 องศา กล่าวคือ ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมประเมินตนเอง ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และประชาชน ผลการประเมินในภาพรวมทุกมิติมีสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่อยู่ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ย 3.22-4.67) มีสมรรถนะด้านยุทธวิธีการเข้าถึงประชาชนอยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 3.55-4.67) รองลงมาสมรรถนะด้านคุณธรรมและจริยธรรม (คะแนนเฉลี่ย 4.12-4.47) ทั้งนี้บุคคลทั้ง 4 กลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ข้าราชการที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดมีความสามารถเชิงสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ได้ดีอยู่ในระดับมาก
- 2) นาผลการประเมิน 360 องศา มาสัมมนากลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อระดมความคิดเห็นในการปรับปรุงหลักสูตรในรายวิชาต่างๆ ให้ทันสมัย กระชับ เพื่อการนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับ นโยบาย สถานการณ์สภาพพื้นที่ รวมทั้งด้านการคัดสรรวิทยากรจากภูมิปัญญาและผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยในภูมิภาคต่างๆ

ประดิษฐ์ แสงสุกาว (2559, น. 134-135) ได้วิจัยการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริม ทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว สำหรับผู้ทำงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ 1) ศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และความต้องการจำเป็นของการใช้ทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 5 คน 2) สร้างหลักสูตร โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ กับกลุ่มเป้าหมายจำนวน 5 คน 3) ใช้และประเมินผลการใช้หลักสูตร กับกลุ่มเป้าหมายจำนวน 10 คน โดยใช้วิธีการแบบ One Group Pretest-Posttest Design ผลการวิจัยแสดงว่า หลักสูตรฝึกอบรมเสริมทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว สำหรับผู้ทำงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว มีโครงสร้างเป็นภาคทฤษฎีและปฏิบัติในด้านความรู้ทั่วไป 3 ชั่วโมง และการใช้ภาษาอังกฤษในธุรกิจท่องเที่ยว 24 ชั่วโมง และการฝึกปฏิบัติภาคสนาม 3 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 30 ชั่วโมง และหลักสูตรมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด การนำหลักสูตรไปใช้ต้องมีการฝึกปฏิบัติที่เน้นให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมตลอดหลักสูตร โดยฝึกทักษะภาษาทั้ง 4 ด้าน ในสาระของเรื่องที่เกี่ยวข้อง มีการนิเทศอย่างใกล้ชิด มีวิทยากรเป็นเจ้าของภาษาร่วมกับวิทยากรหลักในการฝึกทักษะการพูด ใช้เทคนิคการอบรมตามแบบจำลองของสถานการณ์แต่ละเรื่องให้ผู้เข้าอบรมมีส่วนร่วมในการคิดแก้ปัญหาเพื่อให้สามารถสื่อสารได้ตามเป้าหมายที่กำหนด

2.11.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Benson, Frut และ Blackburn (2012, p. 229) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทีมงาน อันแท้จริงสรุปผลการวิจัยพบว่า การฝึกอบรมในปัจจุบันและความต้องการในอนาคต องค์กรต่างก็มุ่งสร้างทีมงานที่แท้จริงขึ้นมาอย่างรวดเร็วเพื่อพัฒนางานในองค์กรอย่างไม่เคยมีมาก่อน ซึ่งผู้นำ

ทีมและสมาชิกของทีมงานมาจากที่ต่างๆ กัน ทำงานด้วยกันและสื่อสารกันด้วยการใช้เทคโนโลยี และ ข้อมูลข่าวสารที่หลากหลาย และองค์การในปัจจุบันต่างก็มีเป้าหมายในการฝึกอบรมเพื่อการเตรียม ผู้นำและสมาชิกของทีมงานที่แท้จริง โดยมีการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารงานกับองค์การ อื่น การคัดเลือกผลงานที่ดีเยี่ยม มีข้อเสนอให้มีการฝึกฝนและฝึกอบรมเพื่อการสร้างผลงานที่มีคุณภาพ สูงขึ้นในองค์การ

Cepeda (2012, pp. 310-317) ได้วิจัยผลของการมีส่วนร่วมในการฝึกอบรมปฏิบัติ การ สืบเสาะหาความรู้วิทยาศาสตร์และการติดตามการจัดกิจกรรมของครูวิทยาศาสตร์โรงเรียน มัธยมศึกษา ความรู้ในเนื้อหา ความเข้าใจคลาดเคลื่อนของครูและการปฏิบัติการในห้องเรียน ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูวิทยาศาสตร์สามารถเพิ่มความรู้อื่นๆในเนื้อหาของพวกเขาโดยการเข้าร่วม วิทยาศาสตร์ หลักสูตรการพัฒนาที่มีคุณภาพสูงระดับมืออาชีพที่ออกแบบมาเพื่อช่วยเพิ่มความรู้พื้นฐาน ด้านวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับเนื้อหาวิทยาศาสตร์ 2) ครูที่มีความเข้าใจคลาดเคลื่อนหลายครั้งที่แสดงให้เห็น โดยการประเมินและการสังเกตในชั้นเรียนบางคนได้รับการแก้ไขในการทดสอบติดตามและบางส่วน ไม่ได้รับการแก้ไข 3) การสังเกตพบว่าครูใช้อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ที่ได้รับการสอนหลักสูตรและเนื้อหา จากหลักสูตรชีววิทยาเหมาะสมมากกว่า ครูสอนชีววิทยาชั้นเรียนอื่นๆ แสดงให้เห็นถึงความสามารถ ในการสอนวิทยาศาสตร์โดยการสอบถามกิจกรรมการเรียนการสอนและการสืบเสาะหาความรู้ด้วย วิธีการทางวิทยาศาสตร์

Judith (2013, pp. 27-54) ได้ศึกษาเกี่ยวกับโปรแกรมการฝึกอบรมภาวะผู้นำที่มี ประสิทธิภาพโดยการสังเคราะห์จากงานวิจัยที่ใช้โปรแกรมการฝึกอบรมที่จัดให้ผู้บริหาร 7 โปรแกรม เช่น ของสถาบันการพัฒนาผู้นำแห่งชาติ โปรแกรมการพัฒนาผู้นำทางวิชาการของเคนตักกี และของ ซอลท์แลค ผลการสังเคราะห์พบว่า มีการกำหนดเป้าหมายและกรอบการดำเนินงานที่เน้นการพัฒนา บุคลากรและการพัฒนาเชิงวิชาชีพ ซึ่งการใช้โปรแกรมการฝึกอบรมอย่างเดียวไม่สามารถพัฒนาความ เป็นผู้นำของผู้บริหารได้ และควรใช้พี่เลี้ยงที่มีคุณภาพและการเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติ

Wilson (2013, p. 2052) ได้ศึกษาผลกระทบของการจัดการฝึกอบรมเฉพาะกิจให้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการสังเกตพฤติกรรมและการนิเทศการสอน วัตถุประสงค์ของการศึกษาใน ครั้งนี้ เพื่อหาทางพัฒนาความสามารถและทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ ใช้รูปแบบการฝึกอบรมเฉพาะกิจที่ชื่อว่า Saphier Training Model ซึ่งมีลักษณะของการนิเทศการสอน โดยใช้การสอบถามหรือการซักถามตอบ (Collegial Inquiry) แทนการบรรยายล้วนๆ รวมทั้งการใช้ การสังเกตการณ์และการอภิปราย กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน อย่างละ 11 คน ซึ่งถูกสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์จากผู้วิจัยจากระยะแรกของการวิจัยต่อจากนั้นมีการขยายกลุ่มตัวอย่างออกไปเป็นกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มครูในโรงเรียนเขตเมืองและปริมณฑลของ เมืองบอสตัน สหรัฐอเมริกา สรุปผลการวิจัยได้ว่า รูปแบบการฝึกอบรมเฉพาะกิจที่เลือก ใช้มีความ

เหมาะสมที่จะนำมาใช้เพื่อพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า การฝึกอบรมควรมีการเปลี่ยนรูปแบบใหม่ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นจริงให้มากขึ้น

Mendoza (2014, p. 5793-B) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรเชิงปฏิบัติการเพื่อช่วยเหลือครูประถมศึกษาในการดูแลเด็กและป้องกันความก้าวร้าวและความรุนแรงในชั้นเรียนการศึกษา ในส่วนนี้มี 2 ส่วน ส่วนแรกนักวิจัยศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ส่วนที่ 2 ได้พัฒนาการสอนเชิงปฏิบัติการ และทดลองหลักสูตรในเบื้องต้นในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตเบย์แอเรียในรัฐซานฟรานซิสโกในการวิจัยครั้งนี้มีครู 8 คน จากโรงเรียนประถมศึกษา 3 แห่งที่แตกต่างกันเข้าร่วมวิจัยการมีส่วนร่วมของโครงการประกอบด้วยการร่วมปฏิบัติการ 5 ชั่วโมง ในการทดลองหลักสูตรการควบคุมตามแพม (IRP-15) ส่วนที่ 2 เพื่อหาข้อสรุปของการสอน แพม (IRP-15) มีคำตอบ 15 ข้อ เป็นคำถามแบบมาตราส่วนของลิเคิร์ต 5 ระดับ หมายถึง ระดับความพึงพอใจมากที่สุด มีคะแนนรวม 90 คะแนน ผู้เข้าร่วมวิจัยตอบแบบประเมินมีคะแนนเฉลี่ย 70.55 แสดงว่า หลักสูตรได้รับการยอมรับอย่างดีจากครูผู้เข้าร่วมวิจัย ครูผู้เข้าร่วมวิจัยมีความพอใจในหลักสูตรและเสนอให้นำหลักสูตรไปใช้กับนักเรียนที่สร้างปัญหา อีกทั้งหลักสูตรที่สร้างสังคมในทางบวกแก่ผู้เรียนต่อไป

Nicholson (2014, p. Web Site) ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบของการฝึกอบรม ครูประจำการ โดยได้เสนอรูปแบบของการฝึกอบรมครูประจำการที่ประกอบด้วยโปรแกรมย่อยๆ คือ การประเมินความต้องการ การตระหนักในความจำเป็นและการให้ความสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนำไปใช้ การประเมินผล การเผยแพร่ สำหรับเกี่ยวกับการประเมินความต้องการนิโคลสันได้พัฒนาขึ้นมาจากความคิดเห็นของครูประจำการระดับประถมศึกษาในเมืองดีคัลป์ (De Kalb County) รัฐจอร์เจีย จำนวน 438 คน โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าที่สร้างขึ้นตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Scale) ซึ่งสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของครูผู้ตอบแบบสอบถาม เจตคติต่อการฝึกอบรมครูประจำการ วิธีการที่ใช้ในการฝึกอบรมครูประจำการและเรื่องที่ใช้ในการฝึกอบรมครูประจำการ นอกจากนั้นนิโคลสันยังได้เปรียบเทียบความต้องการของครูประถมศึกษาในตัวแปรเกี่ยวกับ อายุ เพศ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานพบว่า เพศ และประสบการณ์ในการทำงานมีผลต่อความต้องการน้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อย

Shao (2014, p. 2461) ได้วิจัยการศึกษาการปฏิรูปหลักสูตรการเรียนการสอนและการฝึกอบรมครูของโรงเรียนเกษตรกรรมของจีน เป้าหมายของการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพการจัดฝึกอบรม และความต้องการพัฒนาตนทางด้านความรู้ทางวิชาการของครู ตลอดจนปัจจัยที่จะส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรใหม่ ประชากรในการศึกษาได้แก่ ครูในโรงเรียนเกษตรกรรม 12 แห่งในจีนซึ่งอยู่ในโครงการทดลองการปฏิรูปการศึกษาด้านเกษตรกรรมขององค์การสหประชาชาติการเก็บข้อมูลที่เป็นแบบสอบถามสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความต้องการความรู้และทักษะใหม่ๆ จากหลักสูตรและการสอน

ในด้านการวางแผนและการจัดการ ด้านหลักสูตรและการสอนด้านการสอนแบบฝึกสมรรถนะของผู้เรียนเป็นหลัก ด้านกิจกรรมการสอน ด้านการประเมินผลและเทคโนโลยีทางการศึกษา แบบสอบถามยังมีประเด็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูป หลักสูตรใหม่และทัศนคติและความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับนโยบายและยุทธศาสตร์ของการฝึกอบรม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้มาจากข้อมูล 350 ชุด พบว่า ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนและการทำงานเฉลี่ย 13-14 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่าต้องการฝึกอบรมทางวิชาการอย่างน้อยปีละครั้งมีความเห็นด้วยและสนับสนุนการปฏิรูปหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ และเห็นว่าการฝึกอบรมจะมีประโยชน์ต่อการช่วยพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ ทางการเรียนการสอน อย่างไรก็ตามครูมีความเห็นว่าการปฏิรูปการเรียนการสอนมีความเป็นไปได้ยาก เนื่องจากครูมีภาระงานสอนมากได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหารน้อยและยังมีปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณและการสอนและการสอนแบบยึดสมรรถนะของผู้เรียนเป็นหลัก กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะว่า มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดการพัฒนาครูเชิงวิชาการด้วยการฝึกอบรมให้แก่ครู เพื่อให้ครูได้มีโอกาสพัฒนาตนเอง มีความรู้และทักษะพอที่จะดำเนินการปฏิรูปการเรียนการสอนได้ และเนื้อหาที่จำเป็นต้องมีอยู่ในการฝึกอบรม ได้แก่ เทคโนโลยีทางการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรและนวัตกรรมใหม่ๆ ซึ่งเป็นเนื้อหาความรู้ที่ครูอยากได้มากที่สุด

Russell (2015, p. Web Site) ได้วิจัยการนำข้อมูลและนโยบายการศึกษารายกรณีของหลักสูตรโรงเรียนรัฐออนตาริโอ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการสำรวจเกี่ยวกับข้อมูลการเรียนรู้และนโยบายเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสำหรับนักเรียนโรงเรียนอนุบาลจนถึงเกรด 12 ประเด็นหลักที่ศึกษาคือการพัฒนา นโยบายข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ตามที่อธิบายโดยคณะบริหารให้นำรายละเอียดที่จะนำไปใช้ได้กับนโยบายนี้ ระเบียบวิธีการวิจัยใช้การวิเคราะห์พรรณนาวิเคราะห์ของเอกสารที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและการสัมภาษณ์ผู้ดำเนินการจัดทำนโยบาย 12 คนงานวิจัยนี้พบว่าครูบรรณารักษ์มีส่วนร่วมสำคัญและการจัดหาทุนภาครัฐนั้นก็สำคัญมาก และนั่นเรื่องของการสร้างทดสอบความรู้มาตรฐานซึ่งมีนัยสำคัญต่อการพัฒนา นโยบาย ข้อมูลการเรียนรู้หนังสือของนักเรียนเช่นเดียวกับบรรณารักษ์ที่ได้รับการสนับสนุนจากชุมชน จะมีวิธีการฝึกฝนครูบรรณารักษ์อย่างไรจะวิธีการใดที่ครูบรรณารักษ์จะสามารถไปให้ถึงเป้าหมายของตนเองไปพร้อมๆ กับแนวนโยบายของบริหารงานวิธีนี้เผยให้เห็นว่านโยบายเกี่ยวกับข้อมูลการเรียนรู้ในรัฐออนตาริโอนั้น เป็นตัวสนับสนุนว่า สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้กับความไม่เสมอภาคของการประเมินทักษะการให้ความรู้

Westbury (2015, p. 661-A) ได้วิจัยรูปแบบของการฝึกอบรมครูประจำการซึ่งมีเป้าหมายเพื่อปรับปรุงสมรรถภาพด้านการพัฒนาหลักสูตรของครู กระบวนการวิจัยเริ่มด้วยการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร เวสต์บิวรีสรุปว่าครูจะสามารถพัฒนาหลักสูตรได้อย่างมีความหมาย ถ้ามี

ความรู้และทักษะในห้าด้านคือ ด้านการศึกษา ค้นคว้าถึงความต้องการของนักเรียนด้านการเขียน จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน ด้านการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล กระบวนการ และด้านการประเมินผลความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโครงการหลังจากพัฒนารูปแบบ ของการฝึกอบรมขึ้นมาแล้ว เวสต์บิวรีได้เลือกผู้นำครู 16 คน จาก 15 โรงเรียนในเมืองเอ็ดมอนตันและ เมืองอัลเบอร์ตา (Edmonton and Alberta) ให้มาพิจารณาประเมินโครงการนี้ โดยใช้การประชุม พิจารณา 6 ครั้ง หลังจากที่ได้พิจารณาปรับปรุงโครงการจนเป็นที่พอใจแล้ว ผู้นำทั้งหมดได้นำโครงการ นี้ไปทดลองใช้กับครูในโรงเรียนของตนโดยมีครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 320 คน ผลจากการทดลอง พบว่า โครงการนี้สามารถปรับปรุงสมรรถภาพด้านการพัฒนาหลักสูตรของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสามารถนำไปใช้กับโรงเรียนอื่นๆ ที่ไม่ได้อยู่ในการทดลองครั้งนี้ด้วย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับครู ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การบูรณาการศาสตร์กับอาชีวศึกษา เป็นการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้อง กับความต้องการของครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งผู้ให้การอบรมต้องการที่จะ ถ่ายทอดความรู้เฉพาะเรื่องให้แก่ผู้เข้ารับการอบรมได้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะและความสามารถในการ สอนภาษาอังกฤษช่วยส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมกล้าคิดกล้าแสดงออกจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ที่หลากหลาย กระตุ้นความสนใจให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีเจตคติที่ดีรักและภูมิใจต่อการ สอนภาษาอังกฤษ ซึ่งเมื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เรียนรู้ตามความต้องการของตนเองจะทำให้พัฒนา ตนเองได้อย่างมีคุณภาพ

2.12 กรอบแนวคิดการวิจัย

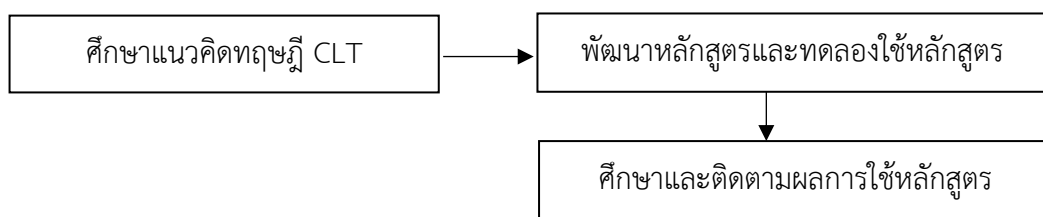
การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อ การสื่อสารโดยบูรณาการอาชีวศึกษาสำหรับครูประถมศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยใช้ กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการ จัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาชีวศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา

ระยะที่ 2 พัฒนาหลักสูตรและจัดการฝึกอบรมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษา ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาชีวศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา

ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้และติดตามผลการการใช้หลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาชีวศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา

จะเห็นได้ว่า การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนได้แก่ ศึกษาแนวคิดทฤษฎีการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร หลังจากนั้น พัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม และทดลองใช้หลักสูตร แล้วศึกษาติดตามผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมที่ได้พัฒนาขึ้น ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching: CLT) ซึ่งมีขั้นตอนดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา

ระยะที่ 2 พัฒนาหลักสูตรและจัดการฝึกอบรมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา

ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้และติดตามผลการใช้หลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา

การพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา มีดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหา วิเคราะห์ความต้องการฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 337 คน จาก 197 โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ได้มาจากการใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ ในการแจกแบบสอบถามความต้องการฝึกอบรมที่มีครูที่สมัครใจฝึกอบรม

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์สรุปปัญหา และความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์ความเหมาะสมของหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

ขั้นที่ 4 วิเคราะห์องค์ประกอบหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษาฉบับร่าง ซึ่งมีองค์ประกอบในการสร้าง ดังนี้

- องค์ประกอบที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญ
- องค์ประกอบที่ 2 หลักการ
- องค์ประกอบที่ 3 จุดมุ่งหมาย
- องค์ประกอบที่ 4 คำอธิบายรายวิชา
- องค์ประกอบที่ 5 ผลการเรียนรู้
- องค์ประกอบที่ 6 กระบวนการเรียนรู้
- องค์ประกอบที่ 7 กิจกรรมการเรียนรู้
- องค์ประกอบที่ 8 การวัดและประเมินผล

ขั้นที่ 5 วิเคราะห์ประเมินความเหมาะสมของแผนการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน

ระยะที่ 2 พัฒนาหลักสูตรและฝึกอบรมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา ดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรที่สร้างขึ้น โดยผ่านผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ความสามารถด้านการจัดการการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ สำหรับครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 35 คน

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์สรุปความพึงพอใจของครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 35 คน

ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้และติดตามผลการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา

ตารางที่ 3.1 ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครู
ระดับประถมศึกษา

ขั้นตอนการวิจัย	วัตถุประสงค์	วิธีการดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	ผลที่จะได้รับ
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูระดับประถมศึกษา				
ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการฝึกอบรมหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารฯ สำหรับครูระดับประถมศึกษา	เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับครูระดับประถมศึกษา	แจกแบบสอบถาม/แบบสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการในการฝึกอบรม (Survey Form)	ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ศึกษานิเทศก์ และผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 337 คน	ข้อมูลสภาพปัญหาและความต้องการฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารฯ สำหรับครูระดับประถมศึกษา
ขั้นที่ 2 วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง	เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง	วิเคราะห์และแยกแยะปัญหาเป็นด้านๆ คิดค่าเฉลี่ยแต่ละด้าน	ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ศึกษานิเทศก์ และผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 337 คน	ผลการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ
ขั้นที่ 3 สรุปผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง	เพื่อสรุปผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง	สรุปผลการวิเคราะห์และแยกแยะปัญหาเป็นด้านๆ คิดค่าเฉลี่ยแต่ละด้าน	ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ศึกษานิเทศก์ และผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 337 คน	สรุปผลการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ

(ต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ขั้นตอนการวิจัย	วัตถุประสงค์	วิธีการดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	ผลที่จะได้รับ
ระยะที่ 2 พัฒนาหลักสูตร และนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้ฝึกอบรม				
ขั้นที่ 1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม	เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร	ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และหลักสูตรแกนกลาง	หลักสูตรแกนกลาง/ผลการสำรวจความต้องการฝึกอบรม /ความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	หลักสูตรฉบับร่าง
ขั้นที่ 2 พัฒนาหลักสูตร	เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมฉบับร่าง	พัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง	หลักสูตรแกนกลาง/ผลการสำรวจความต้องการฝึกอบรม /ความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	หลักสูตรฉบับร่าง
ขั้นที่ 3 วิพากษ์หลักสูตรฯ ฉบับร่าง	เพื่อวิพากษ์หลักสูตรฯ ฉบับร่าง	วิพากษ์และแก้ไขหลักสูตรฯ ฉบับร่างให้สมบูรณ์	ผลจากการวิพากษ์หลักสูตรฯ	หลักสูตรฯ ฉบับแก้ไข

(ต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ขั้นตอนการวิจัย	วัตถุประสงค์	วิธีการดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	ผลที่จะได้รับ
ขั้นที่ 4 จัดการฝึกอบรม (ทดลองใช้หลักสูตร)	เพื่อฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารฯ ให้กับครูระดับประถมศึกษา	จัดการฝึกอบรมเชิง ปฏิบัติการ	ครูที่เข้าอบรม จำนวน 35 คน	ผลการวิเคราะห์ความสามารถของครู ในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อ การสื่อสารโดยบูรณาการอาเซียน ศึกษา
ขั้นที่ 5 วิเคราะห์สรุปความ พึงพอใจของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ระดับประถมศึกษาต่อหลักสูตร ฝึกอบรมฯ	เพื่อดำเนินการวิเคราะห์สรุป ความพึงพอใจของครูผู้สอน ภาษาอังกฤษระดับ ประถมศึกษาต่อหลักสูตร การฝึกอบรมฯ	วิเคราะห์สรุป ความพึงพอใจของ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ระดับประถมศึกษาต่อ หลักสูตรฝึกอบรมฯ	ครูที่เข้าอบรม จำนวน 35 คน	ความพึงพอใจของครูผู้สอน ภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ต่อหลักสูตรฝึกอบรมฯ

ระยะที่ 3 ติดตามผลการใช้หลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูระดับ
ประถมศึกษา

ขั้นที่ 1 ประเมินความสามารถของครู ที่นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการ เรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยการบูรณาการอาเซียนศึกษาใน สภาพจริง	เพื่อประเมินความสามารถ ของครูในการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยการบูรณาการอาเซียน ศึกษาในสภาพจริง	ประเมินความสามารถ ของครูในการจัดการ เรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารโดยการ บูรณาการอาเซียนศึกษา	ผู้บริหารโรงเรียนเป้าหมาย จำนวน 5 คนและผู้ ประเมินติดตามผลจำนวน 1 คน	ผลการประเมินความสามารถของครูที่ นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยการ บูรณาการอาเซียนศึกษาจากโรงเรียน เป้าหมายและสภาพจริง
---	--	---	---	--

(ต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ขั้นตอนการวิจัย	วัตถุประสงค์	วิธีการดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	ผลที่จะได้รับ
		ในโรงเรียนเป้าหมาย โดยใช้แบบประเมิน		
ขั้นที่ 2 สัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนที่ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้	เพื่อดำเนินการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนที่ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้	สัมภาษณ์ความคิดเห็นนักเรียนที่ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้	นักเรียนในโรงเรียนเป้าหมายโรงเรียนละ 5 คน รวมทั้งสิ้น 15 คน	ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนที่ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้
ขั้นที่ 3 วิเคราะห์สรุปความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยการบูรณาการอาเซียนศึกษาที่ครูนำไปใช้	เพื่อวิเคราะห์สรุปความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยการบูรณาการอาเซียนศึกษาที่ครูนำไปใช้	วิเคราะห์และสรุปข้อมูลความคิดเห็นที่ได้จากการสัมภาษณ์นักเรียน	นักเรียนจำนวน 15 คน	ทัศนคติของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยการบูรณาการอาเซียนศึกษาของครูผู้สอน

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาชีวศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา

การดำเนินการระยะที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาชีวศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา โดยศึกษาเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ดังนี้

1. สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็น

1.1 เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาชีวศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา

1.2 เพื่อสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการฝึกอบรมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาชีวศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา

1.3 เพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมของหลักสูตรฯ โดยให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย ครูสอนภาษาอังกฤษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2561 รวมทั้งสิ้น 2,075 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ศึกษานิเทศก์ และผู้เกี่ยวข้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 337 คน

3. เครื่องมือการวิจัย

การวิจัยระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาความต้องการความจำเป็นจากผู้สอนภาษาอังกฤษและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาชีวศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา

3.1 เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการจำเป็นในการเข้ารับการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาชีวศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสภาพปัญหาความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาชีวศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา จำนวน 337 ฉบับ

3.2 เพื่อสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับครูระดับประถมศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาชีวศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาชีวศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา จำนวน 7 ฉบับ

3.3 เพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมของหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร จำนวน 7 ฉบับ

3.4 เพื่อวิพากษ์ร่างหลักสูตร โดยใช้ข้อมูลจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีต่างๆ ออกเป็นรูปแบบหลักสูตรฝึกอบรม LDLE MODEL จำนวน 4 ชั้น ได้แก่

3.4.1 ชั้นมีความรู้ทางภาษา (Language: L) อบรมการใช้ภาษาอังกฤษของครูผู้สอนภาษาอังกฤษเพื่อการบูรณาการอาเซียนศึกษา

3.4.2 ชั้นมาออกแบบการจัดการเรียนรู้ (Design: D) อบรมการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

3.4.3 ชั้นสู่การผลิตสื่อคุณภาพดี (Learning Media: L) อบรมการผลิตสื่อประกอบแผนการจัดการเรียนรู้

3.4.4 ชั้นมีเทคนิคการประเมินผล (Evaluation: E) อบรมการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการบูรณาการอาเซียนศึกษา

ตารางที่ 3.2 ขั้นตอนการดำเนินการออกเป็นรูปแบบหลักสูตรฝึกอบรม LDLE MODEL จำนวน 4 ชั้น

ชั้น	หลักการ	แนวคิด/ทฤษฎี	ผู้ให้แนวคิด/ทฤษฎี	ความมุ่งหมาย
ชั้นมีความรู้ทางภาษา (Language: L)	การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน คือพัฒนาการทางการพูดให้เกิดขึ้นหลายทาง โดยอาศัยการเลียนแบบ ซึ่งอาจเกิดได้จากการมองเห็นหรือการได้ยินเสียง	- ทฤษฎีการเลียนแบบ (The Imitation Theory)	เลวิส (Lewis)	1. เพื่อให้มีความรู้ด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

(ต่อ)

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ขั้น	หลักการ	แนวคิด/ทฤษฎี	ผู้ให้แนวคิด/ทฤษฎี	ความมุ่งหมาย
ขั้นมาออกแบบ การจัดการเรียนรู้ (Design: D)	การเขียนแผนการจัด การเรียนรู้ให้สอดคล้อง กับพัฒนาการของผู้เรียน โดยยึดหลักว่าพัฒนาการ จะเกิดขึ้นตามลำดับขั้น จะไม่สามารถพัฒนาข้าม ขั้นได้ ผู้เรียนจะสามารถ พัฒนาสติปัญญาได้จาก ความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลกับโลกภายนอก	- ทฤษฎี พัฒนาการทาง สติปัญญา - ทฤษฎี การสร้างความรู้ ด้วยตนเอง	- เพียเจต์ (Piaget) - บรูเนอร์ (Bruner) - ไวทก๊อตกี้ (Vygotsky)	2. เพื่อให้สามารถ ออกแบบการจัดการ การเรียนรู้โดยการ เขียนแผนการจัด การเรียนรู้
ขั้นสู่การผลิตสื่อ คุณภาพดี (Learning Media: L)	การผลิตสื่อประกอบ แผนการจัดการเรียนรู้ให้ สอดคล้องกับพัฒนาการ ของผู้เรียน	- ทฤษฎี พัฒนาการทาง สติปัญญา	- เพียเจต์ (Piaget) - บรูเนอร์ (Bruner)	3. เพื่อให้สามารถ ผลิตสื่อประกอบ แผนการจัดการ เรียนรู้ได้อย่างมี คุณภาพ
ขั้นมีเทคนิค การประเมินผล (Evaluation: E)	การสร้างแบบทดสอบวัด ความสามารถด้านการ จัดการการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษให้ สอดคล้องกับพฤติกรรม ของผู้เรียน ที่ถูกสร้างขึ้นโดยอาศัย การวางเงื่อนไข ผู้เรียน จะพูดมากขึ้นเมื่อให้ รางวัลหรือเสริมกำลังใจ	- ทฤษฎี พัฒนาการทาง สติปัญญา - ทฤษฎีเสริม กำลังใจ (Reinforce- ment Theory)	- เพียเจต์ (Piaget) - บรูเนอร์ (Bruner) - ไรน์โกลด์ (Rheingold)	4. เพื่อให้มีเทคนิค การประเมินผล ในการสร้าง แบบทดสอบวัด ความสามารถด้าน การจัดการการ เรียนรู้ภาษาอังกฤษ

จากตารางที่ 3.2 สรุปได้ดังนี้

1. **ขั้นมีความรู้ทางภาษา (Language: L)** อบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยมีหลักการ คือการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียนคือพัฒนาการทางการพูดนั้นเกิดขึ้นหลายทาง โดยอาศัยการเลียนแบบ ซึ่งอาจเกิดได้จากการมองเห็นหรือการได้ยินเสียง
2. **ขั้นมาออกแบบการจัดการเรียนรู้ (Design: D)** อบรมการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยมีหลักการ คือ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน โดยยึดหลักว่าพัฒนาการจะเกิดขึ้นตามลำดับขั้น จะไม่สามารถพัฒนาข้ามขั้นได้ ผู้เรียนจะสามารถพัฒนาสติปัญญาได้จากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับโลกภายนอก
3. **ขั้นสู่การผลิตสื่อคุณภาพดี (Learning Media: L)** อบรมการผลิตสื่อประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ โดยมีหลักการ คือ การผลิตสื่อประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน
4. **ขั้นมีเทคนิคการประเมินผล (Evaluation: E)** อบรมการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการจัดการการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ โดยมีหลักการ คือ การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการจัดการการเรียนรู้ภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้เรียนที่ถูกสร้างขึ้น โดยอาศัยการวางเงื่อนไข เด็กจะพูดมากขึ้นเมื่อให้รางวัลหรือเสริมกำลังใจ

4. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา

4.1 แบบสอบถามสภาพปัญหาความต้องการจำเป็นในการเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา โดยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

4.1.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรและจัดการการเรียนรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ (2551, น. 2), Joyce and Weil (2001, p. 96), Eggen and Kauchak (2001, p. 25), ทิศนา ขัมมณี (2545, น. 25-28) และวิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545, น. 25 -28) และวิเคราะห์เป็นตัวชี้วัดของแบบสอบถามความต้องการและแนวทางของการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา คือ ด้านความรู้ทางภาษา ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ด้านการผลิตสื่อที่มีคุณภาพ และด้านเทคนิคการประเมินผล

4.1.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามของสมนึก ภัททิยธนี (2549, น. 137-139) และบุญชม ศรีสะอาด (2545, น. 56-98)

4.1.3 สร้างแบบสอบถามความต้องการฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา ทั้ง 8 ด้าน ดังนี้

4.1.3.1 ด้านการนำเข้าสู่บทเรียน

4.1.3.2 ด้านการใช้สื่อในชั้นเรียน

4.1.3.3 ด้านการออกแบบการเรียนรู้

4.1.3.4 ด้านการให้แรงเสริม

4.1.3.5 ด้านการสอนการออกเสียง

4.1.3.6 ด้านการสอนคำศัพท์

4.1.3.7 ด้านการใช้ภาษาในห้องเรียน

4.1.3.8 ด้านการประเมินผล

4.1.4 นำแบบสอบถามสภาพปัญหาความต้องการจำเป็นในการเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษาที่ออกแบบเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสม

4.1.5 แกะไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ ดังนี้

4.1.5.1 รองศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์ฤทธิ์ โสภา สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญด้านความรู้ทางภาษาอังกฤษ

4.1.5.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษิต บุญทองเถิง สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้

4.1.5.3 อาจารย์อลงกต ภูมิสายตร สาขาวิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรม การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตสื่อที่มีคุณภาพ

4.1.5.4 อาจารย์ ดร.กรรณาพงศ์ ฤณาพรรณ ครูเชี่ยวชาญพิเศษ โรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิคการประเมินผล

4.1.5.5 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพาพร สุจารี สาขาหลักสูตรและการเรียน การสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการฝึกอบรม

4.1.6 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

4.2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา ได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

4.2.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแบบสัมภาษณ์ของกระทรวงศึกษาธิการ (2551, น. 2), ทิศนา แคมมณี (2545, น. 25-28) และวิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545, น. 25-28) และวิเคราะห์เป็นตัวชี้วัดของแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยบูรณาการอาเซียนศึกษา ด้านความรู้ทางภาษา ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ด้านการผลิตสื่อที่มีคุณภาพ และด้านเทคนิคการประเมินผล

4.2.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ของสมนึก ภัททิยธนี (2549, น. 137-139) และบุญชม ศรีสะอาด (2545, น. 56-98)

4.2.3 สร้างแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรการฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก

4.2.4 นำแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรการฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของข้อคำถาม

4.2.5 นำแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ

4.2.6 จัดทำแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา

4.3 แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น ได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

4.3.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรการฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ (2551, น. 2), ทิศนา แคมมณี (2545, น. 25-28) และวิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545, น. 25-28) และวิเคราะห์เป็นตัวชี้วัดของแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรการฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับครูระดับประถมศึกษา คือ ด้านความรู้ทางภาษา ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ด้านการผลิตสื่อที่มีคุณภาพ และด้านเทคนิคการประเมินผล

4.3.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของสมนึก ภัททิยธนี (2549, น. 137-139) และบุญชม ศรีสะอาด (2545, น. 56-98)

4.3.3 สร้างแบบประเมินความเหมาะสมระหว่างของข้อคำถามกับตัวชี้วัดความต้องการและแนวทางของการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับครูระดับประถมศึกษาและการบูรณาการอาชีวศึกษา (IOC) ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านความรู้ทางภาษา ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ด้านการผลิตสื่อที่มีคุณภาพและด้านเทคนิคการประเมินผล โดยมีข้อคำถามย่อยตัวชี้วัดละ 2 ข้อ ซึ่งมีเกณฑ์ ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดตรงตัวชี้วัดที่ระบุไว้

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดตรงตรงตัวชี้วัดที่ระบุไว้

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่ได้วัดผลตรงตรงตัวชี้วัดที่ระบุไว้

4.3.4 นำแบบประเมินความเหมาะสมระหว่างของข้อคำถามกับความต้องการและแนวทางของการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมภาษาอังกฤษ (IOC) แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความบกพร่องของข้อคำถาม พบว่าข้อบกพร่องคือข้อคำถามไม่กระชับ ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ และข้อความพิมพ์ผิด จึงได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง พบว่าไม่มีข้อบกพร่อง

4.3.5 นำแบบประเมินความเหมาะสมระหว่างของข้อคำถามกับตัวชี้วัดความต้องการและแนวทางของการพัฒนาหลักสูตร (IOC) ที่ปรับปรุงจากข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

4.3.6 นำแบบประเมินความเหมาะสมระหว่างของข้อคำถามกับตัวชี้วัดความต้องการและแนวทางของการพัฒนาหลักสูตร (IOC) จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่า IOC ที่มีค่าเท่ากับ 0.50-1.00

4.3.7 ปรับปรุงข้อคำถามแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งพิจารณาความเหมาะสม จึงได้จัดทำแบบสอบถามความต้องการและแนวทางของการพัฒนาหลักสูตรฉบับสมบูรณ์

4.4 แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับครูระดับประถมศึกษา ได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

4.4.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของแผนการฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับครูระดับประถมศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ (2551, น. 2), ทิศนา แคมมณี (2545, น. 25-28) และวิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545, น. 25-28) และวิเคราะห์เป็นตัวชี้วัดของแบบประเมินความเหมาะสมของแผนการฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับครูระดับประถมศึกษา คือ ด้านความรู้ทางภาษา ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ด้านการผลิตสื่อที่มีคุณภาพ และด้านเทคนิคการประเมินผล

4.4.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของแผนการฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับครูระดับประถมศึกษา การบูรณาการอาเซียนศึกษา ของสมนึก ภัททิยธนี (2549, น. 137-139) และบุญชม ศรีสะอาด (2545, น. 56-98)

4.4.3 สร้างแบบประเมินความเหมาะสมของแผนการฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับครูระดับประถมศึกษา ระหว่างข้อคำถามกับตัวชี้วัดความต้องการและแนวทางของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับครูระดับประถมศึกษา การบูรณาการอาเซียนศึกษา (IOC) ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านความรู้ทางภาษา ด้านการออกแบบการจัดการการเรียนรู้ ด้านการผลิตสื่อที่มีคุณภาพ และด้านเทคนิคการประเมินผล โดยมีข้อคำถามย่อยตัวชี้วัดละ 2 ข้อ

4.4.4 นำแบบประเมินความสอดคล้องระหว่างของข้อคำถามกับความต้องการและแนวทางของการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับครูระดับประถมศึกษาการบูรณาการอาเซียนศึกษา (IOC) แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความบกพร่องของข้อคำถามพบว่า ไม่มีข้อบกพร่อง

4.4.5 นำแบบประเมินความสอดคล้องระหว่างของข้อคำถามกับตัวชี้วัดความต้องการและแนวทางของการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับครูระดับประถมศึกษาโดยการบูรณาการอาเซียนศึกษา (IOC) ที่ปรับปรุงจากข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมในด้านต่าง ๆ

4.4.6 นำแบบประเมินความสอดคล้องระหว่างของข้อคำถามกับตัวชี้วัดความต้องการและแนวทางของการพัฒนาหลักสูตรข้างต้น (IOC) จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่า IOC ที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.50-1.00 ด้านละ 1 ข้อ จำนวน 5 ข้อ

4.4.7 ปรับปรุงข้อคำถามแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสมอีกครั้งแล้วจัดทำแบบสอบถามสภาพปัญหาความต้องการจำเป็นและแนวทางของการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับครูระดับประถมศึกษาโดยการบูรณาการอาเซียนศึกษาฉบับสมบูรณ์

ระยะที่ 2 การนำหลักสูตรไปใช้ฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบประเมินหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรและจัดการการเรียนรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ (2551, น. 2), Joyce and Weil (2001, p. 96), Eggen and Kauchak (2001, p. 25), ทิศนา แคมมณี (2545, น. 25-28) และวิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545, น. 25-28) และวิเคราะห์เป็นตัวชี้วัดของแบบสอบถามความต้องการและแนวทางของการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับครูระดับประถมศึกษา คือ ด้านความรู้ทางภาษา ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ด้านการผลิตสื่อที่มีคุณภาพ และด้านเทคนิคการประเมินผล

1.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามของสมนึก ภัททิยธนี (2549, น. 137-139) และบุญชม ศรีสะอาด (2545, น. 56-98)

1.3 สร้างแบบสอบถามความต้องการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการจัดการการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ สำหรับครูผู้สอนภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษา ทั้ง 8 ด้าน ดังนี้

1.3.1 ด้านการนำเข้าสู่บทเรียน

1.3.2 ด้านการใช้สื่อในชั้นเรียน

1.3.3 ด้านการออกแบบการเรียนรู้

1.3.4 ด้านการให้แรงเสริม

1.3.5 ด้านการสอนการออกเสียง

1.3.6 ด้านการสอนคำศัพท์

1.3.7 ด้านการใช้ภาษาในห้องเรียน

1.3.8 ด้านการประเมินผล

1.4 นำแบบสอบถามความต้องการฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การบูรณาการอาเซียนศึกษา เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความบกพร่อง

1.5 นำแบบสอบถามความต้องการฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การบูรณาการอาเซียนศึกษา ที่ปรับปรุงจากข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.6 จัดทำแบบสอบถามความต้องการฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การบูรณาการอาเซียนศึกษา ฉบับสมบูรณ์

2. แบบสอบถามความพึงพอใจของครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาต่อหลักสูตรการฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับครูระดับประถมศึกษา การบูรณาการอาเซียนศึกษา ได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแบบสอบถามความพึงพอใจ

2.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ต่อหลักสูตรการฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับครูระดับประถมศึกษา การบูรณาการ
อาเซียนศึกษา ทั้ง 8 ด้าน ดังนี้

- 2.2.1 ด้านการนำเข้าสู่บทเรียน
- 2.2.2 ด้านการใช้สื่อในชั้นเรียน
- 2.2.3 ด้านการออกแบบการเรียนรู้
- 2.2.4 ด้านการให้แรงเสริม
- 2.2.5 ด้านการสอนการออกเสียง
- 2.2.6 ด้านการสอนคำศัพท์
- 2.2.7 ด้านการใช้ภาษาในห้องเรียน
- 2.2.8 ด้านการประเมินผล

2.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา
ต่อหลักสูตรการฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับครูระดับประถมศึกษา การบูรณาการอาเซียนศึกษา
เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความบกพร่องพบว่า ไม่มีข้อบกพร่อง

2.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา
ต่อการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการ
อาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา ที่ปรับปรุงจากข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอ
ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมในด้านต่างๆ

2.5 จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจของครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา
ต่อหลักสูตร ฉบับสมบูรณ์

**ระยะที่ 3 ศึกษาและติดตามผลการใช้หลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
เพื่อการสื่อสารโดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา**

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามความพึงพอใจของครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาต่อหลักสูตรเพื่อ
ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครู
ประถมศึกษา ได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ
2. ศึกษาวิธีสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ
3. สร้างแบบประเมินความพึงพอใจเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

กำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ทั้งหมด 20 ข้อ ต้องการใช้จริง 10 ข้อ

4. นำแบบประเมินความพึงพอใจที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของข้อความและตรวจความเที่ยงตรงเพื่อตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ของแบบประเมิน แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) โดยใช้เกณฑ์การประเมินผล ดังนี้
  - +1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบประเมินตรงตามประเด็นการถามข้อนั้น
  - 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบประเมินตรงตามประเด็นการถามข้อนั้นหรือไม่
  - 1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบประเมินไม่ตรงตามประเด็นการถามข้อนั้น
5. ปรับปรุงแบบประเมินตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกโดยวิธี Item Total Correlation
6. หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach)
7. จัดทำแบบสอบถามความต้องการฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับครูระดับประถมศึกษา การบูรณาการอาชีวศึกษาขั้นสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.1 การดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาชีวศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา มีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. สอบถามความต้องการฝึกอบรมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยบูรณาการอาชีวศึกษาสำหรับครูระดับประถมศึกษา จำนวน 337 คน
2. สัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยบูรณาการอาชีวศึกษาสำหรับครูระดับประถมศึกษา จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน
3. ประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยบูรณาการอาชีวศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน
4. ประเมินความเหมาะสมของแผนการฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับครูระดับประถมศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

ระยะที่ 2 การนำหลักสูตรไปใช้ฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ประเมินความสามารถด้านการใช้หลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับครูระดับประถมศึกษา การบูรณาการอาเซียนศึกษา จำนวน 35 คน
2. สอบถามความพึงพอใจของครูผู้สอนภาษาอังกฤษที่เข้ารับการอบรมหลักสูตรระดับประถมศึกษาต่อหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา จำนวน 35 คน

ระยะที่ 3 ศึกษาและติดตามผลการใช้หลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา มีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ประเมินความสามารถด้านการการใช้ศึกษาผลการใช้และติดตามผลการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา จำนวน 35 คน
2. สัมภาษณ์ความคิดเห็นครูระหว่างจัดกิจกรรมการใช้หลักสูตรการฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับครูระดับประถมศึกษา การบูรณาการอาเซียนศึกษา จำนวน 35 คน
3. สอบถามความพึงพอใจของครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาที่ใช้หลักสูตรฝึกอบรม ในการจัดการการเรียนรู้ภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 35 คน
4. ประเมินการใช้หลักสูตรหลังการอบรม ติดตามผลการใช้หลักสูตรโดยการนิเทศการสอนที่โรงเรียน โดยมีแบบประเมินสำหรับผู้บริหารและกรรมการติดตามประเมินครูผู้ผ่านการอบรม และแบบสัมภาษณ์สำหรับสอบถามนักเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา มีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ความต้องการหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษาด้วยแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ คือ

สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. วิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาชีวศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา จากผู้ทรงคุณวุฒิด้วยแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ

3. วิเคราะห์ความเหมาะสมของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นด้วยการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง (IOC) สูตรของสมนึก ภัททิยธนี (2549, น. 87)

4. วิเคราะห์ความเหมาะสมของแผนการฝึกอบรมของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นด้วยการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง (IOC) สูตรของสมนึก ภัททิยธนี (2549, น. 87)

ระยะที่ 2 การนำหลักสูตรไปใช้ฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาชีวศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา มีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาชีวศึกษาสำหรับครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาด้วยการเปรียบเทียบก่อนอบรม-หลังอบรม สถิติที่ใช้คือ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. วิเคราะห์ความพึงพอใจของครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาต่อหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาชีวศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา ด้วยแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ คือ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้ชุดโปรแกรมช่วยการวิเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษา พัฒนาโดยปรกรณ์ ประจันบาน (2541, น. 46)

ระยะที่ 3 ศึกษาและติดตามผลการใช้หลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาชีวศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา มีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ความสามารถในการจัดการเรียนรู้อาชีวศึกษาเพื่อการบูรณาการอาชีวศึกษา สำหรับครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ด้วยแบบประเมิน สถิติที่ใช้ คือ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. วิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นครูระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ด้วยแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ

3. วิเคราะห์ผลความพึงพอใจของครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนระดับประถมศึกษา ด้วยแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ คือ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้ชุดโปรแกรมช่วยการวิเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษา พัฒนาโดย ปกรณ์ ประจันบาน (2541, น. 42)

4. วิเคราะห์ผลการประเมินผู้ใช้หลักสูตร และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เรียนโดยใช้ข้อมูลจากแบบประเมินและแบบสัมภาษณ์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้ชุดโปรแกรมช่วยการวิเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษา พัฒนาโดย ปกรณ์ ประจันบาน (2541, น. 42)

3.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตรของบุญชม ศรีสะอาด (2545, น. 103)

3.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ

3.2.1 การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของสมนึก ภัททิยธนี (2549, น. 87)

$$IOC = \frac{\sum X}{n} \quad (3-1)$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหาหรือระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์

$\sum X$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

n แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

3.2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความสามารถด้านการจัดการการเรียนรู้
ภาษาอังกฤษทั้งฉบับ ใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (บุญชม ศรีสะอาด.
2545, น. 46)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{\sum S_i^2} \right) \quad (3-2)$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
 k แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบ
 $\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
 $\sum S_i^2$ แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

3.2.3 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามและข้อสอบสูตรของบุญชม ศรีสะอาด
(2545, น. 96) ดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2 + S_L^2}{n}}} \quad (3-3)$$

เมื่อ t แทน ค่าอำนาจจำแนก
 $\bar{X}_H$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มสูง
 $\bar{X}_L$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
 S_H^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มสูง
 S_L^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
 n แทน จำนวนคนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำที่จำนวนเท่ากัน

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การนำเสนอข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ถูกต้องอีกทั้ง เพื่อสะดวกในการเสนอข้อมูลผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

n แทน จำนวนประชากร

$\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (Mean)

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง (Standard Deviation)

4.2 การนำเสนอข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา

ระยะที่ 2 ผลการพัฒนาหลักสูตรและฝึกอบรมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา

ระยะที่ 3 ผลการศึกษาผลการใช้และติดตามผลการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการฝึกอบรมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาชีวศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา

การวิจัยระยะที่ 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการในแต่ละขั้นตอนมีผลการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามความต้องการฝึกอบรมของครูผู้สอนวิชา

ภาษาอังกฤษ (n=337) ในโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม

เขต 1 (ข้อมูลจากแบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมฯ)

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	135	40.06
	หญิง	202	59.94
ช่วงอายุ	20-29 ปี	37	10.98
	30-39 ปี	256	75.96
	40-49 ปี	31	9.20
	50 ปีขึ้นไป	13	3.86
วุฒิการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	0	0.00
	ปริญญาตรี	247	73.29
	ปริญญาโท	80	23.74
	ปริญญาเอก	10	2.97
สาขาที่สำเร็จการศึกษา	ภาษาอังกฤษหรือการสอนภาษาอังกฤษ	220	65.28
	อื่นๆ	117	34.72
ประสบการณ์สอนภาษาอังกฤษ	ต่ำกว่า 5 ปี	5	1.48
	6 - 10 ปี	157	46.59
	11 - 15 ปี	135	40.06
	มากกว่า 15 ปี	40	11.87
ประสบการณ์เข้าฝึกอบรม	เคย	232	68.84
	ไม่เคย	105	31.16

จากตารางที่ 4.1 ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 337 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 59.94 ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในช่วงอายุ 30- 39 ปี จำนวน 256 คิดเป็นร้อยละ 75.96 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 247 คน คิดเป็นร้อยละ 73.29 สำเร็จการศึกษาภาษาอังกฤษ หรือการสอนจำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 65.28 มีประสบการณ์สอนภาษาอังกฤษ 6 -10 ปี จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 46.59 และส่วนใหญ่เคยเข้ารับการฝึกอบรมภาษาอังกฤษจำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 68.84 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 สภาพปัญหาและความต้องการฝึกอบรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1

ประเด็นปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษ	จำนวน	ร้อยละ
1. ปัญหาด้านทักษะการฟัง		
1.1 แยกแยะเสียงที่ใกล้เคียงกันของคำศัพท์ที่ไม่ออก	95	28.19
1.2 จับความรู้สึก ใจความของประโยคไม่ได้	60	17.80
1.3 สับสนกับเสียงคำศัพท์ภาษาไทย	65	19.29
1.4 ขาดความมั่นใจเมื่อต้องฟังภาษาอังกฤษ	55	16.32
1.5 ขาดประสบการณ์	62	18.40
2. ปัญหาด้านทักษะการพูด		
2.1 ขาดความมั่นใจ	95	28.19
2.2 ขาดความรู้ทักษะการพูดเพื่อการสื่อสาร	75	22.26
2.3 ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน	75	22.26
2.4 การไม่รู้คำศัพท์ หรือ รู้คำศัพท์อย่างจำกัด	92	27.30
3. ปัญหาด้านทักษะการอ่าน		
3.1 อ่านไม่ออก	25	7.42
3.2 แปลความหมายของคำศัพท์ไม่ได้	98	29.08
3.3 ขาดความเข้าใจในบริบทเนื้อหา	94	27.89
3.4 ขาดประสบการณ์ในด้านการอ่าน	120	35.61

(ต่อ)

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ประเด็นปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษ	จำนวน	ร้อยละ
4. ปัญหาด้านทักษะการเขียน		
4.1 เขียนไม่ได้ ไม่รู้คำศัพท์ หรือ รู้คำศัพท์อย่างจำกัด	30	8.90
4.2 ขาดความรู้ด้านโครงสร้างไวยากรณ์ โครงสร้างทางภาษา การใช้คำ กลไกการเขียน	55	16.32
4.3 ไม่สามารถรวบรวมความคิดเป็นข้อความที่สื่อความหมายได้	95	28.19
4.4 ขาดความมั่นใจเมื่อต้องสื่อสารด้วยการเขียนภาษาอังกฤษ	157	46.59
5. ปัญหาทักษะการสื่อสารโดยรวม		
5.1 รู้และเข้าใจความหมายแบบกว้าง ๆ ในสถานการณ์/บริบท ที่คุ้นเคยเท่านั้น	90	26.71
5.2 สามารถสื่อสารขั้นพื้นฐานได้ เช่น ฟัง และพูดได้เป็นคำๆ อ่าน และเขียนข้อความง่ายๆ ไม่ซับซ้อนได้ สื่อสารในสถานการณ์หรือ บริบทที่คุ้นเคยเท่านั้น	164	48.66
5.3 สามารถสื่อสารได้อย่างคล่องแคล่ว เข้าใจภาษาที่ซับซ้อนสำนวน แต่อาจมีข้อผิดพลาดหรือใช้ภาษาไม่เหมาะสมบ้าง	83	24.63
6. ปัญหาด้านความสามารถในการทดสอบมาตรฐานภาษาอังกฤษ		
6.1 ข้าพเจ้ามีประสบการณ์ในการทดสอบมาตรฐานภาษาอังกฤษ อาทิ TOEIC, TOEFL, IELTS, CU TEP หรือ อื่นๆ	200	59.35
6.2 ข้าพเจ้ายังไม่มีประสบการณ์ในการทดสอบมาตรฐานภาษาอังกฤษ อาทิ TOEIC, TOEFL, IELTS, CU TEP หรือ อื่นๆ	137	40.65
6.3 ผลการทดสอบมาตรฐานของข้าพเจ้าอยู่ในระดับ 550 คะแนน ขึ้นไป	230	68.25
6.4 ผลการทดสอบมาตรฐานของข้าพเจ้าอยู่ในระดับต่ำกว่า 550 คะแนน	107	31.75
7. ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร		
7.1 ปัญหาการสอนทักษะการฟัง	50	14.84
7.2 ปัญหาการสอนทักษะการพูด	40	11.87

(ต่อ)

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ประเด็นปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษ	จำนวน	ร้อยละ
7.3 ปัญหาการสอนทักษะการอ่าน	35	10.39
7.4 ปัญหาการสอนทักษะการเขียน	30	8.90
7.5 ปัญหาการสอน คำศัพท์ ไวยากรณ์ โครงสร้างทางภาษา	25	7.40
7.6 ปัญหาการสอนแบบบูรณาการ	87	25.82
7.7 ปัญหาการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	70	20.77

จากตารางที่ 4.2 ผลการศึกษาสภาพปัญหาด้านภาษาอังกฤษและการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ปัญหาด้านทักษะการฟัง ปัญหาด้านการพูด ปัญหาด้านการอ่าน ปัญหาด้านการเขียน ปัญหาด้านการสื่อสารโดยรวม ความสามารถในการทดสอบมาตรฐานภาษาอังกฤษ การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ตลอดจนการสำรวจความต้องการด้านการจัดการศึกษา/ฝึกอบรม และด้านวิทยากร จากการตอบแบบสอบถามโดยรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีปัญหา ด้านทักษะการสื่อสารทุกด้าน โดยมีปัญหาทักษะต่างๆ ได้แก่ ปัญหาด้านการฟังอยู่ในระดับมาก

โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ปัญหาการฟังไม่รู้เรื่อง รองลงมาคือ จับความรู้สึกหรือบริบทของบทสนทนาไม่ได้ จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 52.82 แยกแยะเสียงที่ได้ยินประโยคเป็นเสียงเดียวกันหมด จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 46.29 ไกล่เคียงของคำศัพท์ไม่ออก จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ สับสนกับเสียงในภาษาไทย จำนวน 125 คน เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 37.09 กลุ่มตัวอย่างมีปัญหา ด้านทักษะการพูดเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ขาดความมั่นใจ จำนวน 299 คน คิดเป็นร้อยละ 88.72 รองลงมาคือ การไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 70.03 การไม่รู้คำศัพท์ รู้คำศัพท์อย่างจำกัด จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 63.80 และขาดความรู้และทักษะการพูดเพื่อการสื่อสาร จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 59.35 ผู้ที่มีปัญหาด้านทักษะการอ่าน เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัญหา การไม่รู้คำศัพท์ หรือรู้คำศัพท์อย่างจำกัด จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 63.80 ขาดความรู้ด้านโครงสร้างไวยากรณ์ จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 59.17 ขาดความเข้าใจบริบทเนื้อหา จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 59.05 และขาดประสบการณ์ในการอ่าน จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 36.20 กลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาด้านเขียน เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การขาดความรู้ด้านโครงสร้างไวยากรณ์ จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 63.80 ไม่สามารถ

รวบรวมความคิดเป็นข้อความที่สื่อความหมายได้ จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 59.17 ขาดความมั่นใจเมื่อต้องเขียนเพื่อการสื่อสาร จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 59.05 และ การไม่รู้คำศัพท์หรือรู้คำศัพท์อย่างจำกัด จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 29.08 กลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาด้านการสื่อสารโดยรวม เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีความรู้และเข้าใจความหมายแบบกว้างๆ ในสถานการณ์/บริบทที่คุ้นเคยเท่านั้น จำนวน 256 คิดเป็นร้อยละ 75.96 สามารถสื่อสารเป็นเรื่องราว พูดได้เป็นคำๆ ใช้ภาษาอังกฤษในการพูดสื่อสารได้เฉพาะคำศัพท์ บริบทที่คุ้นเคยเท่านั้น จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 35 และสามารถสื่อสารได้อย่างคล่องแคล่ว เข้าใจภาษาที่ซับซ้อน สำนวน แต่อาจมีข้อผิดพลาดหรือใช้ภาษาไม่เหมาะสมบ้าง จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 35.31

ส่วนปัญหาของกลุ่มตัวอย่างด้านความสามารถในการทดสอบมาตรฐานภาษาอังกฤษส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทดสอบมาตรฐานและผ่านเกณฑ์มาตรฐานภาษาอังกฤษแล้ว จำนวน 516 คน คิดเป็นร้อยละ 46.29 และยังไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน จำนวน 181 คิดเป็นร้อยละ 53.71 ด้านปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ จำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 35.01 ปัญหาการเรียนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 35.01 ปัญหาการสอนทักษะการพูด จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 58.75 ปัญหาการสอนทักษะการฟัง จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 56.97 ปัญหาการสอนทักษะการเขียน จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 22.85 ปัญหาการสอนทักษะการอ่าน จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 22.55 และปัญหาการสอนไวยากรณ์และโครงสร้างภาษาอังกฤษ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 13.35 และด้านความต้องการการจัดการศึกษา/อบรมสัมมนา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการให้มีหลักสูตรฝึกอบรมจำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 63.80 รองลงมาคือ จัดโครงการศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบจำนวน และด้านวิทยากร กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการวิทยากรเป็นคนไทยและเจ้าของภาษา จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 66.77 ต้องการวิทยากรเป็นคนไทย จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 22.85 และต้องการวิทยากรเป็นเจ้าของภาษา จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 10.39

ตารางที่ 4.3 ความต้องการด้านรูปแบบหลักสูตร เนื้อหาความรู้ ทักษะและการฝึกปฏิบัติในเรื่องต่างๆ และวิทยาการ

เนื้อหาความรู้ ทักษะ และการฝึกปฏิบัติ	ผลการวิเคราะห์		ระดับความต้องการ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ความต้องการด้านรูปแบบหลักสูตรในการจัดการอบรม			
1.1 จัดอบรมหลักสูตรให้ความรู้ด้านการจัดการเรียน การเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบเน้น การปฏิบัติจริง	4.55	0.59	มากที่สุด
1.2 จัดกิจกรรมศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ	2.55	0.47	น้อย
1.3 ให้ความรู้ด้านการจัดการเรียน การเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบออนไลน์	3.75	0.56	ปานกลาง
2. ความต้องการด้านเทคนิควิธีการอบรมการสอน			
2.1 การสอนแบบที่เน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร	4.65	0.59	มากที่สุด
2.2 การฝึกปฏิบัติการสอนและการประเมินผล	4.25	0.47	มาก
2.3 การใช้เกมหรือกิจกรรมภาษาในการสอนภาษา แบบบูรณาการทักษะ	4.56	0.56	มากที่สุด
2.4 การสร้างแผนการสอนแบบบูรณาการทักษะ/ ศาสตร์	4.32	0.58	มาก
2.5 การสอนภาษาแบบองค์รวม	4.25	0.49	มาก
2.6 การสอนภาษาแบบเน้นเนื้อหา	4.37	0.54	มาก
2.7 การสอนภาษาแบบเน้นงานปฏิบัติ	4.58	0.41	มากที่สุด
2.8 การสอนทักษะย่อยในภาษาอังกฤษ	4.52	0.42	มากที่สุด
2.9 การสอนทักษะหลักในภาษาอังกฤษ	4.14	0.18	มาก
3. ความต้องการด้านวิทยาการ			
3.1 วิทยาการเป็นคนไทย	3.25	0.56	ปานกลาง
3.2 วิทยาการเป็นเจ้าของภาษา/ชาวต่างประเทศ	2.00	0.58	น้อย
3.3 วิทยาการอบรมเป็นคนไทยและเจ้าของภาษา/ ชาวต่างประเทศ	4.70	0.49	มากที่สุด
รวม	4.03	0.50	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผลการศึกษาความต้องการด้านหลักสูตร เนื้อหาความรู้ ทักษะและการฝึกปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ ตลอดจนความต้องการวิทยากรที่จะมาอบรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.03 ; S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านรูปแบบหลักสูตรการอบรม เนื้อหาที่ต้องการอบรมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้านได้แก่ การสอนแบบที่เน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ($\bar{x}$ = 4.65 ; S.D. = 0.59) การสอนภาษาแบบเน้นงานปฏิบัติ ($\bar{x}$ = 4.58 S.D. = 0.41) และ การใช้เกมหรือกิจกรรมภาษาในการสอนภาษาแบบบูรณาการทักษะ/ศาสตร์ ($\bar{x}$ = 4.56 ; S.D. = 0.56) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 ความต้องการด้านเนื้อหา และรูปแบบกิจกรรมในการฝึกอบรม

รายการ	จำนวน(337)	ร้อยละ
เนื้อหาหลักสูตรฝึกอบรม		
1. About ASEAN	337	100.00
2. ASEAN Nation	270	80.12
3. ASEAN National Flags	337	100.00
4. ASEAN Anthem	120	35.61
5. ASEAN National Animals	337	100.00
6. ASEAN National Flowers	320	94.96
7. ASEAN Attractive Places	335	99.41
8. ASEAN Foods	300	89.02
9. ASEAN Costumes	250	74.18
10. ASEAN Cultures	180	53.41
11. ASEAN Population	120	35.61
12. ASEAN National Symbols	156	46.29
13.ASEAN National Products	187	55.49
14. ASEAN National Money Currencies	190	56.38
15. ASEAN National religions	193	57.27
รูปแบบกิจกรรมในการฝึกอบรม		
การบรรยาย	25	7.42

(ต่อ)

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รายการ	จำนวน(337)	ร้อยละ
การอภิปราย	21	6.23
การศึกษาด้วยตนเอง	8	2.37
การฝึกปฏิบัติ	189	56.08
การระดมสมอง	6	1.78
การสาธิต	65	19.29
การทำกิจกรรมคู่และกลุ่มย่อย	23	6.82
วันที่สะดวกในการเข้ารับการฝึกอบรม		
วันทำการ (วันจันทร์ถึงวันศุกร์)	227	67.36
วันหยุดราชการ (วันเสาร์และวันอาทิตย์)	110	32.64
เวลาที่สะดวกในการเข้ารับการฝึกอบรม		
ครึ่งวันเช้า	89	26.41
ครึ่งวันบ่าย	55	16.32
เต็มวัน	193	57.27

จากตารางที่ 4.4 ผลการสำรวจความต้องการด้านเนื้อหาฝึกอบรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะอบรม 7 เรื่อง จากจำนวน 15 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง ASEAN Communities, ASEAN National Flags, ASEAN National Animals, มีค่าเท่ากับ ร้อยละ 100 รองลงมาคือ Attractive Places, ASEAN National Flowers, ASEAN Foods และ ASEAN Nations ร้อยละ 99, 94, 89, และ 80 ตามลำดับผู้วิจัยจึงได้เลือกหน่วยการเรียนรู้มาเพียง 7 หน่วย จากจำนวนหน่วยการเรียนรู้ทั้งหมด 15 หน่วย ผลการสำรวจความเหมาะสมรูปแบบกิจกรรมฝึกอบรม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 56.08) ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการฝึกอบรมแบบปฏิบัติการ รองลงมาคือ การฝึกอบรมแบบการสาธิตร้อยละ 19.29 และต้องการรูปแบบการฝึกอบรมแบบฝึกปฏิบัติร้อยละ 7.42 ด้านวันที่ที่สะดวกในการฝึกอบรมผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่ต้องการฝึกอบรมในวันทำการ (วันจันทร์ถึงศุกร์) ร้อยละ 67.36 และ มีความต้องการฝึกอบรมแบบเต็มวันร้อยละ 57.27 รองลงมาคือมีความต้องการเฉพาะครึ่งวันเช้า คิดเป็น ร้อยละ 26.41 และยังสามารถเสนอแนะให้ยุบรวมเนื้อหาบางเรื่องเข้าด้วยกันอีกด้วย

ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษาไปใช้ฝึกอบรม

การวิจัยระยะที่ 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการในแต่ละขั้นตอนมีผลการศึกษา ดังนี้

การพัฒนาหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ฝึกอบรมเป็นการพัฒนาหลักสูตร วิพากษ์ ปรับแก้ไข แล้วไปทดลองใช้ฝึกอบรมครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษสำหรับครูประถมศึกษา จำนวน 35 คน ผู้วิจัยได้ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำแบบทดสอบวัดความรู้และความเข้าใจเรื่องการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารระหว่างการฝึกอบรมรวม 2 ครั้ง และหลังการฝึกอบรม แล้วนำคะแนนที่ได้ไปหาค่าประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.5

ผลการวิเคราะห์แบบทดสอบวัดความรู้และความเข้าใจเรื่องการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารระหว่างและหลังการฝึกอบรม เพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม โดยเทียบเกณฑ์ 80 / 80 ครั้งที่ 1

ตารางที่ 4.5 ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมในการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมครั้งที่ 1

รายการ	จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ค่าประสิทธิภาพ (ร้อยละ)
ผลระหว่างการฝึกอบรม	30	50	40.56	81.12
ผลภายหลังการฝึกอบรม	30	50	44.26	88.52

จากตารางที่ 4.5 ผลการเรียนรู้เฉลี่ยระหว่างการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเท่ากับ 40.56 คิดเป็นร้อยละ 81.12 และผลการเรียนรู้เฉลี่ยภายหลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเท่ากับ 44.26 คิดเป็นร้อยละ 88.52 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นว่าหลักสูตรฝึกอบรมช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับสูง และค่าประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมเท่ากับ 81.12/88.52 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

ผลการวิเคราะห์การประเมินความสามารถของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในการสร้างและนำเสนอกิจกรรมการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ผู้วิจัยแบ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมออกเป็น 2 กลุ่มๆ ละ 17 คน และ 18 คน ซึ่งรวมทั้งหมด 35 คน แต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนการสอนและปฏิบัติการสอนในห้องเรียนจริง โดยสมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องปฏิบัติการสอน และผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคนต้องทำการประเมินผลการฝึกปฏิบัติของกลุ่มตนเองและกลุ่มอื่นผ่านแบบประเมินผลการฝึกปฏิบัติ โดยผลการประเมินการฝึกปฏิบัติมีรายละเอียดดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ผลคะแนนเฉลี่ยการประเมินผลการฝึกปฏิบัติจากการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม

ข้อความ	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3	คะแนนเฉลี่ย
1. ความเหมาะสมของเนื้อหาและกิจกรรมที่ใช้กับความสามารถผู้เรียน	4.50	4.42	4.46	4.46
2. ความสอดคล้องของเนื้อหาและกิจกรรมที่ใช้กับหลักสูตรการเรียนรู้	4.43	4.58	4.65	4.55
3. เนื้อหาและกิจกรรมที่ใช้ใกล้เคียงกับชีวิตจริงและกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน	4.59	4.68	4.65	4.64
4. ใช้เทคนิคและวิธีการสอนอย่างครบถ้วน เช่น การนำเข้าสู่บทเรียน การตรวจสอบความเข้าใจ	4.43	4.65	4.56	4.54
5. มีการกำหนดเป้าหมายของกิจกรรมอย่างชัดเจน	4.26	4.25	4.28	4.26
6. ดำเนินการสอนตามขั้นตอนการสอนอย่างต่อเนื่อง	4.43	4.46	4.52	4.47
7. บรรยากาศการเรียนการสอนและการจัดห้องเรียน	4.24	4.25	4.28	4.25
8. ความเหมาะสมของระยะเวลาในการทำกิจกรรม	4.18	4.28	4.32	4.26
9. ความชัดเจนและความเหมาะสมของสื่อที่ใช้	4.25	4.26	4.29	4.26
10. การบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษในกิจกรรม	4.42	4.52	4.56	4.50
คะแนนเฉลี่ย	4.37	4.43	4.47	4.42
การแปลผล (ระดับความสามารถในการฝึกปฏิบัติ)	มาก	มาก	มาก	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่าผลการประเมินความสามารถในการปฏิบัติการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.42 ซึ่งหมายถึงระดับความสามารถในการปฏิบัติการสอนอยู่ในระดับมาก โดยคะแนนความสามารถในการปฏิบัติการสอนเฉลี่ยของผู้เข้ารับการฝึกอบรมกลุ่มที่ 3 อยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.47 ส่วนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 มีความสามารถในการปฏิบัติการสอนอยู่ในระดับมาก โดยได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 และ 4.37 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า คะแนนเฉลี่ยของเนื้อหาและกิจกรรมที่ใช้ใกล้เคียงกับชีวิตจริงและกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน (ข้อ 3) มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุดคือ 4.64 รองลงมาคือ ความสอดคล้องของเนื้อหาและกิจกรรมที่ใช้กับหลักสูตรการเรียนรู้ (ข้อ 2) โดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 4.55 และใช้เทคนิคและวิธีการสอนอย่างครบถ้วน เช่น การนำเข้าสู่บทเรียน การตรวจสอบความเข้าใจ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 4.54 ตามลำดับ

การประเมินการฝึกอบรมเพื่อทราบถึงปัญหา ข้อบกพร่อง และการปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องของหลักสูตรฝึกอบรม

จากการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อการฝึกอบรม สามารถสรุปปัญหาและข้อบกพร่อง รวมถึงการปรับปรุงแก้ไข ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ปัญหาและข้อบกพร่องจากการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมและการปรับปรุงแก้ไข

แผนการฝึกอบรม	เนื้อหาและกิจกรรม	ปัญหาและข้อบกพร่อง	การปรับปรุงแก้ไข
1	นำเข้าสู่การฝึกอบรม โดยกิจกรรม ASEAN Attractive Places	1. ใช้เวลานานเกินไปและ กิจกรรมที่ต่อเนื่องจาก กิจกรรม ASEAN Attractive Places เป็น กิจกรรมที่ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมนึกย้อนกลับว่าได้ทำอะไรบ้างและให้ลองคิดว่าตัวเองชอบหรือไม่ และ เหมาะกับนักเรียนของตนหรือไม่	1. ตัดกิจกรรมกิจกรรมที่ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมนึกย้อนกลับออกไป เพราะ ผิดวัตถุประสงค์ของการ ทำกิจกรรม Lead-in และเป็นการลดระยะเวลา ในการฝึกอบรม

(ต่อ)

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

แผนการ ฝึกอบรม	เนื้อหาและกิจกรรม	ปัญหาและข้อบกพร่อง	การปรับปรุงแก้ไข
2	คุณลักษณะที่ดี ของครู	2. ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม บางคนไม่ได้เสนอความ คิดเห็นของตนเนื่องจาก ไม่กล้าแสดงออกหรือมี คนอื่นคอยตอบคำถาม แทนอยู่แล้ว จึงไม่เกิด กระบวนการคิดวิเคราะห์	2. ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม แต่ละคนคิดคุณลักษณะ ของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ที่ดี และค่อยๆ เพิ่มจำนวน สมาชิกในกลุ่มให้มากขึ้น โดยให้สมาชิกแต่ละคนใน กลุ่มเห็นพ้องคุณลักษณะ ที่ดีของครูสอน แล้วร่วมกัน นำเสนอ
3	การวางแผนการสอน	4. ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม จับกลุ่มเพื่อ วางแผนการ สอนแบบ Peer Teaching กลุ่มละ 15 คน จำนวน 2 กลุ่ม โดยให้ส่ง ตัวแทน 1 คน ออกมาฝึกปฏิบัติการ สอน เนื่องจากคาดการณ์ ว่าผู้เรียนจะน้อย เกินไป ถ้าให้ทุกคนในกลุ่มออกมา สอน แต่จากการสอบถาม ความคิดเห็นของผู้ เข้า รับการฝึกอบรมทุกคน ส่วนใหญ่ต้องการฝึก ปฏิบัติการสอนด้วยตนเอง เพื่อสร้างความมั่นใจการ ฝึกปฏิบัติการ สอนในห้อง เรียนจริง	4. กำหนดให้สมาชิกทุกคนใน กลุ่มมีส่วนร่วมในการฝึก ปฏิบัติการสอนแบบ Peer Teaching โดยแบ่ง กิจกรรมการสอนให้เท่าๆ กัน

(ต่อ)

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

แผนการ ฝึกอบรม	เนื้อหาและกิจกรรม	ปัญหาและข้อบกพร่อง	การปรับปรุงแก้ไข
4	การสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยเน้นทักษะการฟังและการพูดโดยใช้การสาธิต	5. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องการเห็นลักษณะการจัดกิจกรรมการสอนฟัง-พูดในห้องเรียนที่ดี เพื่อนำไปเป็นตัวอย่าง	5. นำการสาธิตการสอนฟังขึ้นมาทำก่อนการบรรยายเรื่องการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

จากการรวบรวมและวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นในส่วนนี้ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด พบว่า ข้อคำถามบางข้อในแบบทดสอบระหว่างการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมมีความไม่กระจ่างชัดในการใช้ภาษา ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมบางคนสับสนและไม่แน่ใจในการเลือกคำตอบที่ถูกต้อง ผู้วิจัยจึงปรับสำนวนภาษาของข้อคำถามให้มีความเหมาะสมและชัดเจนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้หลักสูตรฝึกอบรมมีความสมบูรณ์

ผลการวิเคราะห์แบบทดสอบวัดความรู้และความเข้าใจเรื่องการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารระหว่างและหลังการฝึกอบรม เพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม โดยเทียบเกณฑ์ 80/80 ครั้งที่ 2

ในการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเป็นการนำหลักสูตรฝึกอบรมที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ฝึกอบรมครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 35 คน ผู้วิจัยได้ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำแบบทดสอบวัดความรู้และความเข้าใจเรื่องการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารระหว่างการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม และนำคะแนนที่ได้ไปหาค่าประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมตามเกณฑ์ 80/80 ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมในการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม

รายการ	จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ค่าประสิทธิภาพ (ร้อยละ)
ผลระหว่างการฝึกอบรม	12	50	40.17	80.34
ผลภายหลังการฝึกอบรม	12	50	44.12	88.24

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผลการเรียนรู้เฉลี่ยระหว่างการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเท่ากับ 40.17 คิดเป็นร้อยละ 80.34 และผลการเรียนรู้เฉลี่ยภายหลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเท่ากับ 44.12 คิดเป็นร้อยละ 88.24 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นว่าหลักสูตรฝึกอบรมช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับสูง และค่าประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมเท่ากับ 80.34/88.24 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

ผลการประเมินการฝึกอบรมเพื่อทราบถึงปัญหา ข้อบกพร่อง และการปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องของหลักสูตรฝึกอบรม

จากการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรม แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์พร้อมทั้งแปลผล ปรากฏดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยคะแนนการประเมินของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อหลักสูตรการฝึกอบรม

รายการประเมิน	ผลการวิเคราะห์		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. องค์กรประกอบต่อไปนี้ของหลักสูตรฝึกอบรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด			
1.1 ความครอบคลุมของเนื้อหาสาระในแต่ละหัวข้อ	4.51	0.58	มากที่สุด
1.2 การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	4.59	0.62	มากที่สุด
1.3 การสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	4.62	0.42	มากที่สุด
1.4 การสาธิตการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยเน้นทักษะการฟัง	4.72	0.52	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผลการวิเคราะห์		การแปลผล
	$\bar{x}$	S.D.	
1.5 การสาธิตการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยเน้นทักษะการพูด	4.56	0.62	มากที่สุด
1.6 การสาธิตการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยเน้นทักษะการอ่าน	4.43	0.45	มาก
1.7 การสาธิตการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยเน้นทักษะการเขียน	4.22	0.47	มาก
1.8 การวางแผนการสอน	4.25	0.52	มาก
1.9 การฝึกปฏิบัติการสอนแบบ Peer teaching และการประเมินผล	4.25	0.56	มาก
1.10 การฝึกปฏิบัติการสอนในห้องเรียนจริงและการประเมินผล	4.26	0.59	มาก
2. องค์ประกอบต่อไปนี้ของหลักสูตรฝึกอบรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด			
2.1 การจัดลำดับหัวข้อเรื่อง	4.50	0.48	มากที่สุด
2.2 เทคนิคที่นำมาใช้ในการนำเสนอ	4.67	0.66	มากที่สุด
2.3 สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม	4.50	0.75	มากที่สุด
2.4 บรรยากาศและสถานที่ฝึกอบรม	4.18	0.48	มาก
2.5 ช่วงเวลาของแต่ละหัวข้อเรื่อง	4.35	0.65	มาก
2.6 ความชัดเจนของเนื้อหาสาระที่นำเสนอ	4.50	0.48	มากที่สุด
2.7 ความชัดเจนของเนื้อหาสาระในเอกสารสรุป	4.35	0.62	มาก
2.8 สัดส่วนของทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติ	4.08	0.55	มาก
2.9 การนำความรู้ในภาคทฤษฎีมาใช้ในการฝึกปฏิบัติ	4.35	0.47	มาก
รวม	4.41	0.55	มาก

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางที่ 4.9 พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความคิดเห็นต่อหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษเป็นไปในทางบวกระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 4.41 ซึ่งหมายถึงการฝึกอบรมมีคุณภาพ

มากส่วนในรายละเอียดของการประเมิน พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมประเมินให้เรื่องการสาธิตการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยเน้นทักษะการพูด และเรื่องสื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม อยู่ในระดับมีคุณภาพมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 คะแนน รองลงมาคือเรื่องการสาธิตการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 คะแนน ในขณะที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมประเมินเรื่องสัดส่วนของทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติ และเรื่องความรู้ความเข้าใจในการวางแผนการสอน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือเท่ากับ 4.08 คะแนน ตามลำดับ

ระยะที่ 3 การติดตามผลการใช้หลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา

จากการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการประเมินการสอนของผู้ผ่านการอบรม จำนวน 5 คน จากผู้บริหารสถานศึกษา และกรรมการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียนตามสภาพจริง ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรม แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์พร้อมทั้งแปลผลปรากฏดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ผลการประเมินการสอนจากผู้บริหารสถานศึกษาและกรรมการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียนเป็นดังนี้

ประเด็นประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
1. ด้านเตรียมการสอน	4.40	0.45	มาก
1.1 การเขียนแผนการสอน	4.40	0.55	มาก
1.2 การเตรียมการสอน การเตรียมสื่อการสอน	4.40	0.45	มาก
2. ด้านการสอน/เทคนิคการสอน	4.53	0.45	มาก
2.1 การแจ้งแนวการสอน	4.20	0.45	มาก
2.2 การแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้	4.40	0.55	มาก
2.3 การนำเข้าสู่บทเรียน	4.40	0.55	มาก
2.4 การครอบคลุมเนื้อหาสาระ	4.40	0.55	มาก
2.5 เทคนิคการนำเสนอกระตุ้นความสนใจผู้เรียน	4.60	0.55	มากที่สุด
2.6 การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	4.40	0.55	มาก
2.7 การบูรณาการเนื้อหา/ทักษะ	4.80	0.45	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ประเด็นประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
2.8 การเปิดโอกาสให้นักเรียนสอบถาม แสดงความคิดเห็น	4.60	0.55	มากที่สุด
2.9 การมอบหมายงานเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาที่สอน	4.60	0.55	มากที่สุด
2.10 การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะทางภาษา การคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์	4.60	0.45	มากที่สุด
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.76	0.45	มากที่สุด
3.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างเรียน	4.60	0.55	มากที่สุด
3.2 การจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
3.3 ระยะเวลาของแต่ละหัวข้อ/แผนการสอน	4.60	0.55	มากที่สุด
4. สื่อการเรียนการสอน นวัตกรรม	4.70	0.55	มากที่สุด
4.1 ความน่าสนใจของสื่อการเรียนการสอน	4.60	0.55	มากที่สุด
4.2 ความเพียงพอของสื่อการเรียนการสอน	4.60	0.55	มากที่สุด
5. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
5.1 การเก็บคะแนน การทดสอบเป็นระยะ	4.60	0.55	มากที่สุด
5.2 การแจ้งคะแนนหลังการทดสอบ	4.80	0.55	มากที่สุด
5.3 การแจ้งผลการประเมิน	4.40	0.45	มาก
6. ด้านคุณลักษณะที่ดีของครู	4.40	0.45	มาก
6.1 บุคลิกภาพ การแต่งกายเหมาะสม	4.80	0.45	มากที่สุด
6.2 การใช้ภาษา การพูดในขณะสอน การวางตัวเหมาะสม	4.40	0.45	มาก
6.3 การควบคุมอารมณ์	4.40	0.45	มาก
6.4 การสอดแทรกสาระอื่น เช่น วัฒนธรรม คติความเชื่อ คุณธรรมจริยธรรม มุกตลก	4.40	0.45	มาก
6.5 การตรงต่อเวลา	4.20	0.45	มาก
ภาพรวม	4.51	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.10 จากผลการประเมินผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ จากผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 5 คน และกรรมการผู้ประเมินการใช้หลักสูตร จำนวน 1 คน ที่ได้นำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง พบว่า ครูผู้ใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีผลการประเมินด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.76 ($\bar{x}$ = 4.76) รองลงมาได้แก่ด้านสื่อการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย 4.70 ($\bar{x}$ = 4.70) และด้านการสอน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.40 ($\bar{x}$ = 4.40) ตามลำดับ แสดงว่า ครูมีความสามารถและทักษะในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารฯ และผลการประเมินโดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.51 แสดงว่าการผู้เข้าอบรมที่นำหลักสูตรมาใช้ในการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ผลการสัมภาษณ์นักเรียนที่เรียนกับหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารฯ ที่ครูนำไปใช้ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 88.4 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 90 รองลงมาคือ ด้านสื่อการเรียนการสอนคิดเป็นร้อยละ 88 และด้านการสอน ส่วนด้านการวัดและประเมินผลคิดเป็นร้อยละ 85 ด้านคุณลักษณะที่ดีของครูคิดเป็นร้อยละ 81 นอกจากนี้ นักเรียนยังมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษคิดเป็นร้อยละ 80 และยังมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้เป็นเชิงบวกและมีความสุขในการเรียนรู้อีกด้วย

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยบูรณาการอาชีวศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาชีวศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา (2) เพื่อพัฒนาหลักสูตร และจัดอบรมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาชีวศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา และ (3) เพื่อศึกษา และติดตามผลการใช้หลักสูตร เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาชีวศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.1 สรุปผล

5.1.1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาชีวศึกษาสำหรับครู

จากการวิเคราะห์ผลการศึกษาสภาพปัญหาด้านภาษาอังกฤษและการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของกลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีปัญหาด้านภาษาอังกฤษทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ปัญหาด้านทักษะการฟัง ปัญหาด้านการพูด ปัญหาด้านการอ่าน ปัญหาด้านการเขียน ปัญหาด้านการสื่อสารโดยรวม ความสามารถในการทดสอบมาตรฐานภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ตลอดจนการสำรวจความต้องการด้านการจัดการศึกษา/ฝึกอบรม และด้านวิทยากร จากการตอบแบบสอบถามโดยรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการสื่อสารในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ส่วนใหญ่มีปัญหาทักษะต่างๆ ดังนี้ ปัญหาด้านการฟัง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ปัญหาการฟังไม่รู้เรื่อง จำนวน 250 คน รองลงมา คือ จับความรู้สึกหรือบริบทของบทสนทนาไม่ได้ จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 52.82 แยกแยะเสียงที่ได้ยินประโยคเป็นเสียงเดียวกันหมด จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 46.29 สับสนกับเสียงในภาษาไทย จำนวน 125 คน เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 37.09 กลุ่มตัวอย่างมีปัญหาด้านทักษะการพูดเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ขาดความมั่นใจ จำนวน 299 คน คิดเป็นร้อยละ 88.72 รองลงมาคือ

การไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษในชีวิต ประจำวัน จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 70.03 การไม่รู้คำศัพท์ รู้คำศัพท์อย่างจำกัด จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 63.80 และขาดความรู้และทักษะการพูดเพื่อการสื่อสาร จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 59.35 ผู้ที่มีปัญหาด้านทักษะการอ่าน เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัญหา การไม่รู้คำศัพท์ หรือรู้คำศัพท์อย่างจำกัด จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 63.80 ขาดความรู้ด้านโครงสร้างไวยากรณ์ จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 59.17 ขาดความเข้าใจบริบท เนื้อหา จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 59.05 และขาดประสบการณ์ในการอ่าน จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 36.20 กลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาด้านเขียน เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การขาดความรู้ด้านโครงสร้างไวยากรณ์ จำนวน 215 คน คิดเป็น ร้อยละ 63.80 ไม่สามารถรวบรวมความคิดเป็นข้อความที่สื่อความหมายได้ จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 59.17 ขาดความมั่นใจเมื่อต้องเขียนเพื่อการสื่อสาร จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 59.05 และการไม่รู้คำศัพท์หรือรู้คำศัพท์อย่างจำกัด จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 29.08 กลุ่มตัวอย่าง ที่มีปัญหาด้านการสื่อสารโดยรวม เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีความรู้และเข้าใจความหมายแบบกว้างๆ ในสถานการณ์/บริบทที่คุ้นเคยเท่านั้น จำนวน 256 คน คิดเป็นร้อยละ 75.96 สามารถสื่อสารเป็นเรื่องราว พูดได้เป็นคำๆ ใช้ภาษาอังกฤษในการพูดสื่อสารได้เฉพาะคำศัพท์ บริบทที่คุ้นเคยเท่านั้น จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 35 และสามารถสื่อสารได้อย่างคล่องแคล่ว เข้าใจภาษาที่ซับซ้อน แต่อาจมีข้อผิดพลาดหรือใช้ภาษาไม่เหมาะสมบ้าง จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 35.31

ส่วนปัญหาของกลุ่มตัวอย่างด้านความสามารถในการทดสอบมาตรฐานภาษาอังกฤษส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทดสอบมาตรฐานและผ่านเกณฑ์มาตรฐานภาษาอังกฤษแล้ว จำนวน 516 คน คิดเป็นร้อยละ 46.29 และยังไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน จำนวน 181 คิดเป็นร้อยละ 53.71 ด้านปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ จำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 35.01 ปัญหาด้านการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 35.01 ปัญหาการสอนทักษะการพูด จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 58.75 ปัญหาการสอนทักษะการฟัง จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 56.97 ปัญหาการสอนทักษะการเขียน จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 22.85 ปัญหาการสอนทักษะการอ่าน จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 22.55 และปัญหาการสอนไวยากรณ์และโครงสร้างภาษาอังกฤษ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 13.35 และด้านความต้องการการจัดการศึกษา/อบรมสัมมนา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการให้มีหลักสูตรฝึกอบรมจำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 63.80 รองลงมาคือ จัดโครงการศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ จำนวน และด้านวิทยากร กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการวิทยากรเป็นคนไทยและเจ้าของภาษา จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 66.77 ต้องการวิทยากรเป็นคนไทย จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 22.85 และต้องการวิทยากรเป็นเจ้าของภาษา จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 10.39

ผลการศึกษาความต้องการด้านหลักสูตร เนื้อหาความรู้ ทักษะและการฝึกปฏิบัติในเรื่องต่างๆ ตลอดจนความต้องการวิทยากรที่จะมาอบรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$; S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านรูปแบบหลักสูตรการอบรม เนื้อหาที่ต้องการอบรมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ การสอนแบบที่เน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.65$; S.D. = 0.59) การสอนภาษาแบบเน้นงานปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.58$ S.D. = 0.41) และ การใช้เกมหรือกิจกรรมภาษาในการสอนภาษาแบบบูรณาการทักษะ/ศาสตร์ ($\bar{X} = 4.56$; S.D. = 0.56) ตามลำดับ

5.1.2 ผลการนำหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษาไปใช้ฝึกอบรม

ผลการนำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นไปใช้ฝึกอบรมเป็น ดังนี้

5.1.2.1 หลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.12/88.52 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80

5.1.2.2 ผลการประเมินหลักสูตรการฝึกอบรมโดยผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นไปในทางบวกในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 คะแนน ซึ่งหมายถึงการฝึกอบรมมีคุณภาพมาก

5.1.2.3 ผลการประเมินความสามารถในการปฏิบัติการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.42 ซึ่งหมายถึงระดับความสามารถในการปฏิบัติการสอนอยู่ในระดับมาก โดยคะแนนความสามารถในการปฏิบัติการสอนเฉลี่ยของผู้เข้ารับการฝึกอบรมกลุ่มที่ 3 อยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.47 ส่วนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 มีความสามารถในการปฏิบัติการสอนอยู่ในระดับมาก โดยได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 และ 4.37

5.1.2.4 ผลการเรียนรู้เฉลี่ยระหว่างการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเท่ากับ 40.17 คิดเป็นร้อยละ 80.34 และผลการเรียนรู้เฉลี่ยภายหลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเท่ากับ 44.12 คิดเป็นร้อยละ 88.24 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นว่าหลักสูตรฝึกอบรมช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับสูง และค่าประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมเท่ากับ 80.34/88.24 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 นอกจากนี้การฝึกอบรมมีความคิดเห็นต่อหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษเป็นไปในทางบวกระดับสูงขึ้น

5.1.3 ผลการติดตามผลการใช้หลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา

หลังจากที่ผู้เข้ารับการอบรมได้ผ่านการอบรมแล้ว ผู้อบรมได้นำหลักสูตรการจัด การเรียนรู้ ไปใช้ในโรงเรียนของตน และได้มีการติดตามผลการใช้หลักสูตร โดยประเมินและสรุปผลการใช้หลักสูตร ดังนี้คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความมีความคิดเห็นต่อหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการสอนแบบบูรณาการ ทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษเป็นไปในทางบวกระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 4.41 ซึ่งหมายถึงการฝึกอบรมมีคุณภาพมาก ส่วนในรายละเอียดของการประเมิน พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมประเมินให้เรื่องการสาธิตการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการ สื่อสาร โดยเน้นทักษะการพูด และเรื่องสื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม อยู่ในระดับมีคุณภาพมาก ที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 คะแนน รองลงมาคือเรื่องการสาธิตการสอนแบบบูรณาการทักษะ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 คะแนน ในขณะที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ประเมินเรื่องสัดส่วนของทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติ และเรื่องความรู้ความเข้าใจในการวางแผนการสอน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือเท่ากับ 4.08 คะแนน

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 การนำหลักสูตรฝึกอบรมไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง และได้วิเคราะห์ผลจาก แบบทดสอบ เพื่อประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมนั้น ปรากฏว่า คะแนนผลการเรียนรู้เฉลี่ยของผู้ เข้ารับการฝึกอบรมระหว่างการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมอยู่ในระดับสูง โดยได้ค่าประสิทธิภาพ ของหลักสูตรฝึกอบรมเท่ากับ 80.34/88.24 ซึ่งเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ คือมีประสิทธิภาพตาม เกณฑ์ 80/80 ผลดังกล่าวอาจสืบเนื่องจากองค์ประกอบหลายประการ ดังนี้

5.2.1.1 ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นในการเข้าฝึกอบรมเพื่อ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร แล้วทำการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิด เกี่ยวกับการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ (Systematic Approach to Training) (ชูชัย สมितिไกร. 2548, น. 27) โดยเริ่มจากการศึกษาสภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบัน รวมถึงสภาพปัญหาต่างๆ ของผู้สอนภาษาอังกฤษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 เพื่อทำการวิเคราะห์ ความจำเป็นในการฝึกอบรม จากนั้นทำการสำรวจความต้องการฝึกอบรมจากครูผู้สอนและผู้บริหาร สถานศึกษา เพื่อใช้ในการกำหนดเนื้อหาและวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรม รวมถึงเทคนิควิธีการฝึกอบรม วันและเวลาในการฝึกอบรม วิธีการประเมินผลและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้ ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบคุณภาพด้านเนื้อหา เทคนิคและวิธีการฝึกอบรมของแผนการ ฝึกอบรม

แบบทดสอบความรู้และความเข้าใจในการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบประเมินผลการฝึกปฏิบัติและแบบประเมินผลการฝึกอบรม จากนั้นนำหลักสูตรการฝึกอบรมไปทดลองใช้จำนวน 2 ครั้ง โดยเป็นการประเมินผลการฝึกอบรมทั้งทางด้านการเรียนรู้ (เนื้อหา) และปฏิริยาสนองตอบ (เทคนิคและวิธีการฝึกอบรม) จากนั้นนำผลที่ได้จากการประเมินผลการเรียนรู้ และผลการวิเคราะห์การประเมินปฏิริยาสนองตอบมาปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาเทคนิคและวิธีการฝึกอบรม รวมถึงแบบทดสอบและแบบประเมินให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การฝึกอบรมในครั้งนี้มุ่งเน้นในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน สนองตอบต่อความต้องการและความจำเป็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งชูชัย สมितिไกร (2548, น. 16) กล่าวว่า การฝึกอบรมถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการเพิ่มพูนคุณภาพของบุคลากรให้สำเร็จได้ หากมีการจัดฝึกอบรมอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร กล่าวคือมีการเริ่มศึกษาสภาพปัญหาของการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและศึกษาถึงความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม แล้วนำมาจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมที่มุ่งแก้ปัญหาและสนองตอบต่อความต้องการจำเป็นขององค์กรและบุคลากร นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์การประเมินหลักสูตรฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมแสดงให้เห็นผลในเชิงบวกของการสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอย่างเป็นระบบดังกล่าว โดยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมในด้านต่างๆ เช่น ความครอบคลุมและความชัดเจนของเนื้อหาสาระที่นำเสนอ สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม การจัดลำดับหัวข้อเรื่อง เทคนิคและช่วงเวลาที่ใช้ในการนำเสนอ และความชัดเจนของเนื้อหาสาระในเอกสารสรุปตลอดจนบรรยากาศและสถานที่ในการฝึกอบรม รวมทั้งความคิดเห็นเกี่ยวกับโอกาสในการแสดงความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจากการฝึกอบรม ตลอดจนความสามารถที่จะนำความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการปฏิบัติงานทั้งหมดต่างก็เป็นไปในทิศทางบวกในระดับสูง ส่งผลให้หลักสูตรฝึกอบรมมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด สอดคล้องกับการศึกษาของกุลวดี วีระวานิช (2542, น. 90) ที่ว่าการฝึกอบรมจะมีประสิทธิภาพหากการสร้างชุดฝึกอบรมเป็นไปอย่างมีระบบระเบียบ โดยเริ่มตั้งแต่การพิจารณาความต้องการและจุดมุ่งหมายของการจัดการฝึกอบรม จัดลำดับเนื้อหา กำหนดกิจกรรม เวลา วิทยากร ตลอดจนการประเมินผล

5.2.1.2 การฝึกอบรมเพื่อการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดให้เป็นการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งแบ่งการฝึกอบรมออกเป็น 2 ส่วนคือการเพิ่มพูนความรู้และความเข้าใจในการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารหรือภาคทฤษฎี และการเพิ่มพูนประสบการณ์ด้านการวางแผนการสอนและการปฏิบัติการสอนหรือภาคปฏิบัติ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้กำหนดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ทั้งในส่วนของทฤษฎีและการปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม และสอดคล้องกับคำกล่าวของสาลี ศิลปธรรม (2550, น. 30) ที่ว่าการฝึกอบรมที่เน้นการฝึกปฏิบัติมีข้อดี คือ เมื่อมีปัญหาในขั้นตอนใด ผู้เข้ารับการ

ฝึกอบรมจะได้เรียนรู้วิธีการแก้ไขปัญหาในขณะที่ฝึกอบรม มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับวิทยากรและครูที่เข้ารับการฝึกอบรมด้วยกัน ซึ่งแต่ละคนมีประสบการณ์การสอนที่ประสบความสำเร็จแตกต่างกันออกไปตามสภาพของโรงเรียน ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ใหม่ๆ เพื่อนำไปใช้พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษต่อไป

จากผลการวิเคราะห์แบบประเมินการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมพบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความคิดเห็นต่อการนำความรู้ในภาคทฤษฎีมาใช้ในการฝึกปฏิบัติ และสัดส่วนของทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่น คือ 4.17 และ 4.08 ตามลำดับ แต่ยังคงอยู่ในเกณฑ์มีคุณภาพมาก โดยที่การกำหนดให้มีการฝึกปฏิบัติการสอนเป็นสิ่งสำคัญเพราะการผสมผสานการวิจัยและทฤษฎี เข้ากับการสอน ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถเข้าใจทฤษฎีต่างๆ ได้เป็นอย่างดีเหมือนเป็นการลดช่องว่างระหว่างทฤษฎีกับการฝึกปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับที่ Woodward (1992, pp. 45-50) กล่าวว่าความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ตรง คือการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ความรู้ทั้งในส่วนเนื้อหาและกระบวนการทำให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ แต่ทั้งนี้จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมพบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจำนวนหนึ่งต้องการเวลาในการวางแผนการสอนและการนำเสนอผ่านการฝึกปฏิบัติมากขึ้น เนื่องจากเป็นเพียงการฝึกปฏิบัติการสอนอย่างเป็นระบบครั้งแรกๆ จึงยังไม่มี ความมั่นใจในการสอน

5.2.1.3 กระบวนการและเทคนิคการฝึกอบรมที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการฝึกอบรมมีความหลากหลาย ในการถ่ายทอดข้อมูลหรือความรู้ โดยมีทั้งวิธีการฝึกอบรมที่มุ่งเน้นความรู้และการเรียนรู้เป็นกลุ่ม ได้แก่ การบรรยายและอภิปรายกลุ่ม (Lectures and Group Discussions) การระดมสมอง (Brainstorming) และ การใช้วิธีการกลุ่ม (Input from the Group) และวิธีการฝึกอบรมที่มุ่งเน้นทักษะและความสามารถ และการเรียนรู้เป็นกลุ่ม ได้แก่ การสาธิตการสอน (Teaching Demonstration) และการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning) Woodward (1992, pp. 18-45) ซึ่งมีส่วนช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการฝึกอบรมทำให้เกิดความรู้และความเข้าใจ ด้านการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสาธิตการสอนโดยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมแสดงเป็นนักเรียน เริ่มตั้งแต่กิจกรรม Warm up/Presentation/ Practice/ Production และ Wrap up อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจริง

นอกจากการสาธิตการสอนจากวิทยากรชาวไทย ชาวต่างประเทศ และผู้วิจัยแล้ว โดยใช้ห้องประชุมคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม หลายห้องเป็นสถานที่ฝึกอบรมในครั้งนี้ และจัดให้มีกิจกรรมการวางแผนการสอนและทดลองสอนในชั้นเรียนจริง มีส่วนช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถจัดกิจกรรมการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยการบูรณาการอาชีวศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจในรูปแบบและวิธีการที่ผู้วิจัยดำเนินการฝึกอบรม เนื่องจากการฝึกอบรมเน้นการฝึก

ปฏิบัติตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ ทำให้ทุกคนได้ฝึกปฏิบัติในการจัดทำแผนการสอน การผลิตและปรับใช้สื่อการเรียนการสอน และได้ฝึกปฏิบัติการสอนจริงในห้องประชุม มีความเข้าใจในการสอนแบบ 3 Ps ที่เป็นรูปแบบการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ อีกทั้งบรรยากาศในการฝึกอบรมมีความเป็นกันเอง สนุกสนาน กิจกรรมส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาเนื่องจากวิทยากรมีหลายคนเป็นชาวไทย และเจ้าของภาษาอีกด้วย นอกจากนี้ยังมีการติชมกันอย่างสร้างสรรค์ ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีโอกาสผสมผสานประสบการณ์และความรู้ที่มีอยู่เดิมเข้ากับความรู้ใหม่ ตลอดจนแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์กับผู้อื่นที่เข้าอบรมร่วมกัน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาความรู้ ดังเห็นได้จากการวิเคราะห์ แบบทดสอบความรู้และความเข้าใจเรื่องการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยของคะแนนอยู่ในระดับสูง การดำเนินการดังกล่าวสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ว่าในการฝึกอบรมนั้นเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ได้ดี ผู้ให้การฝึกอบรมควรใช้เทคนิคการฝึกอบรมที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีโอกาสเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่เข้าด้วยกันนอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่า ผลการวิเคราะห์แบบทดสอบความรู้และความเข้าใจสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์แบบประเมินการฝึกอบรม ในด้านสื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรมรวมถึงเทคนิคที่นำมาใช้ในการนำเสนอ ซึ่งระบุว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 4.75 และ 4.50 ตามลำดับ อีกทั้งผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ในการฝึกอบรมครั้งนี้มีเทคนิคและวิธีการนำเสนอที่หลากหลาย มีวิธีการนำเสนอเนื้อหาที่จูงใจ ไม่น่าเบื่อ ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี มีบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นกันเอง สนุกสนาน ร่วมแรงร่วมใจและช่วยเหลือซึ่งกันและกันตลอดระยะเวลาที่ทำกิจกรรมในการฝึกอบรม สอดคล้องกับคำกล่าวของ Doff (1989, pp. 3-4) และ Woodward (1992, p. 5) ที่ว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะเรียนรู้ได้ดีในบรรยากาศ หรือสิ่งแวดล้อมที่เป็นกันเองไม่มีข้อบังคับที่เข้มงวดจนเกินไป และไม่มีสภาพเหมือนอยู่ในห้องเรียน

5.2.1.4 ความเหมาะสมของจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม กล่าวคือ ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้กำหนดให้มีการทดลองฝึกอบรม จำนวน 3 ครั้ง โดยมีผู้เข้ารับการฝึกอบรมครั้งละ 2, 6 และ 12 คน ตามลำดับ ต่อจำนวนวิทยากร 1 คน ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่เหมาะสมในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการที่วิทยากรมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถของผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ สาลี ศิลปธรรม (2550, น. 29) ที่กล่าวว่า การฝึกอบรมครูในแต่ละครั้งไม่ควรจะมีจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมมากเกินไป โดยเฉพาะการฝึกอบรมที่เน้นการฝึกปฏิบัติจริง ซึ่งควรมีผู้เข้ารับการฝึกอบรมประมาณ 10 คน ต่อวิทยากร 1 คน

5.2.1.5 จากการรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อการฝึกอบรม ทำให้ทราบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับวิธีการฝึกอบรม เนื่องจากได้รับความรู้ด้านเทคนิคการสอนมากมายจากวิทยากรที่มีความสามารถ มีความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ในการสอนหลายปี สามารถนำไปใช้สอนได้จริงกับนักเรียนในโรงเรียนที่ตนสังกัด

จากประเด็นดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้วยวิธีการดำเนินการ อย่างเป็นระบบ โดยคำนึงถึงหลักการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นสำคัญการมีส่วนร่วมในการ พัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ และประสบการณ์ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม องค์ประกอบ เหล่านี้เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้หลักสูตรฝึกอบรมที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ มาตรฐาน และเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการฝึกอบรมครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษต่อไป

5.2.2 การปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม ผลจากการศึกษาค้นคว้าชี้ให้เห็นว่าหลักสูตรฝึกอบรม ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แต่ผู้วิจัยยังพบว่าหลักสูตรฝึกอบรมดังกล่าวยังมีสิ่งที่ต้อง ปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นดังนี้

5.2.2.1 ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินผลการฝึกอบรม พบว่าผู้เข้ารับการ ฝึกอบรมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสัดส่วนของทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติ และความรู้และความเข้าใจ ในการวางแผนการสอน อยู่ในระดับสูงน้อยที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 และจากการวิเคราะห์ ความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม พบว่า สัดส่วนของภาคทฤษฎีมากกว่าภาคปฏิบัติ โดย สัดส่วนของการวางแผนการสอน การฝึกปฏิบัติการสอนทั้งแบบ Peer teaching และการสอนใน ห้องเรียนจริงไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าสามารถปรับ เวลาในช่วงการฝึกปฏิบัติให้มากขึ้นได้โดยลดระยะเวลาของสาธิตการสอนภาษาแบบเน้นเนื้อหาใน แผนการฝึกอบรมที่ 2 ลง โดยเป็นการบรรยายถึงทฤษฎี การจัดกิจกรรมการสอนภาษาแบบเน้น เนื้อหา โดยแจกตัวอย่างแผนการสอน ใบงาน แบบฝึกหัด และร่วมอภิปรายไปพร้อม ๆ กันแทนการ สาธิตการสอน ทั้งนี้ เพราะการสอนภาษาแบบเน้นเนื้อหาสามารถนำไปใช้ประกอบในการสาธิตการ สอนภาษาแบบเน้นภาระงานได้ในแผนการฝึกอบรมเดียวกัน

ทั้งนี้อาจจะลดจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้น้อยลง เพื่อเพิ่มระยะเวลาในการปฏิบัติ การสอน หรือถ้าในกรณีที่มีผู้เข้ารับการฝึกอบรมตั้งแต่ 20 คนขึ้นไป อาจจะทำปัญหาในส่วนของสัดส่วน การฝึกปฏิบัติให้เพียงพอด้วยการแบ่งกลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรมและเพิ่มจำนวนวิทยากร โดยเฉพาะ อย่างยิ่งในส่วนของภาคปฏิบัติ ซึ่งสาลี ศิลปธรรม (2550, น. 29) กล่าวว่า การฝึกอบรมครูนอกจากนี้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าไม่มีความคุ้นเคยกับการวางแผนการสอนตามรูปแบบ ที่ผู้วิจัยกำหนด ซึ่งมีรายละเอียดของเนื้อหา ภาษา กิจกรรม และการจัดกิจกรรมมากกว่าแผนการสอน ที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจัดทำอยู่เป็นประจำ จึงต้องใช้เวลาในการปรับเปลี่ยนและสร้างความคุ้นเคย รวมถึงสร้างกระบวนการคิดและสร้างสรรค์กิจกรรมการสอนเพื่อการสื่อสาร

5.2.2.2 ผลจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในระหว่างการฝึกปฏิบัติ การสอนแบบ Peer Teaching และการสอนในห้องเรียนจริง พบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมหนึ่งกลุ่มได้จัด กิจกรรมการสอนโดยใช้เทคนิค วิธีการ และเนื้อหาเดียวกับผู้วิจัยที่นำเสนอเป็นตัวอย่างในช่วงของการ สาธิตการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษ โดยเน้นทักษะการอ่านและเขียน (แผนการฝึกอบรม

ที่ 5) โดยไม่ได้นำความรู้ความสามารถและประสบการณ์เดิมมาใช้ให้เต็มศักยภาพ ทำให้มีกิจกรรมการสอนที่ไม่หลากหลาย และจากผลการวิเคราะห์ที่ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นเพิ่มเติม ภายหลังจากฝึกอบรม พบว่าระยะเวลาในการวางแผนการสอนไม่เพียงพอให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ใช้ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์เดิม รวมถึงความคิดสร้างสรรค์ที่มีอยู่ได้นอกจากนี้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่สามารถหาสื่อการเรียนรู้และอุปกรณ์ประกอบการสอนได้ภายในช่วงเวลาที่มีการฝึกอบรม

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการสังเกตและการสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรม พบว่า เอกสารที่แจกให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม เช่น คู่มือหลักสูตร ใบงาน ใบความรู้ แบบฝึกหัดเอกสารประกอบการทำกิจกรรมต่างๆ และเอกสารสรุปการฝึกอบรมที่เป็นภาษาอังกฤษทั้งหมดหรือเป็นส่วนใหญ่ เป็นอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อระยะเวลาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมบางคนใช้เวลาในการอ่านและทำความเข้าใจเป็นเวลานาน ทำให้บางกิจกรรมไม่ตรงตามกำหนดเวลาที่ได้วางไว้ ดังนั้น ในการฝึกอบรมควรทำเอกสารการนำเสนอภาคทฤษฎีและปฏิบัติให้มีสัดส่วนที่สมดุลระหว่างภาษาไทยและภาษาอังกฤษเป็นสำคัญ

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

ควรจัดให้มีการนำผลการสอนวัดมาตรฐานภาษาอังกฤษมาประกอบในการเทียบคะแนนความสามารถทางภาษาอังกฤษ หากยังไม่มีควรจัดการทดสอบโดยใช้ของสอบมาตรฐานภาษาอังกฤษที่เสมือนจริงมากที่สุดเพื่อทดสอบผู้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อคัดเลือกผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษที่อยู่ในระดับใช้งานได้มาฝึกอบรมกลุ่มเดียวกัน ส่วนครูผู้สอนที่มีระดับความรู้ภาษาอังกฤษที่ยังไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด ควรจัดให้ร่วมฝึกอบรมเพื่อปูพื้นฐานทางภาษาอังกฤษก่อนเข้ารับ

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กนกกร ปราชญ์นคร. (2550). *การพัฒนาหลักสูตรอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำ ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดจังหวัด* (วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กุลวดี วีระวานิช. (2541). *การพัฒนาชุดฝึกอบรมครู การใช้สื่อวีดิทัศน์ประกอบการสอนภาษา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กมลทิพย์ นันทจันทร์. (2549). *การพัฒนาแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่องชีวิตสัตว์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- กรมอาเซียน. (2556). *ASEAN Mini Book*. กรุงเทพฯ: กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ.
- กรมวิชาการ. (2542). *กระบวนการเรียนรู้และยุทธศาสตร์การเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.
- กรมวิชาการ. (2546). *คู่มือหลักสูตรการสอน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2544). *แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟิค.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กอบบุญ พึ่งประดิษฐ์. (2550). *การศึกษาลักษณะมุ่งอนาคตการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรม การดูแล สุขภาพของนักศึกษาโปรแกรมวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่ม รัตนโกสินทร์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- กัมปนาท บริบูรณ์. (2550). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองและวิถีชีวิต ตามแนวคิดเป็นของนักเรียนโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองโดยวิธีกระบวนการกลุ่ม* (วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษาตรีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กิติมา ปรืดดีลก. (2539). *ทฤษฎีการบริหารองค์กร*. กรุงเทพฯ: ธนะการพิมพ์.

- ชั้นแก้ว มาพรหม. (2552). *การพัฒนาเว็บไซต์วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักศึกษาในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- คำรณ โปรงเงิน. (2550). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องเทคนิคการเพิ่มผลผลิตด้านบุคลากร: กรณีศึกษาพนักงานฝ่ายผลิตแผนกบรรจุผลิตภัณฑ์กลุ่มสื่อสารโทรคมนาคมไร้สาย บริษัท ดิจิตอลโฟน จำกัด* (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เครือวัลย์ ล้อมภิชาติ. (2544). *เรียนรู้และฝึกปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน*. (พิมพ์ครั้งที่ 4.) ชลบุรี: กามช่าง.
- จกกลณี ชุตินาเทวินทร์. (2542). *การฝึกอบรมเชิงพัฒนา (Training and Development)*. กรุงเทพฯ: พีเอ ลีฟวง.
- จุมพล หนิมพานิช. (2525). *องค์การและการจัดการ*. นนทบุรี: ฝ่ายการพิมพ์ สำนักเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ฉัตรลดา ปุณณพันธ์. (2548). *การพัฒนาแผนการจัดการจัดการเรียนรู้อย่างบูรณาการเรื่องเพลงไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต)*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชูชัย สมितिไกร. (2542). *การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูชัย สมितिไกร. (2548). *การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร*. (พิมพ์ครั้งที่ 4.) กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูชัย สมितिไกร. (2547). *การสรรหา การคัดเลือก และการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2542). *การจัดการการผลิตและการดำเนินงาน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทองฟู ชินะโชติ. (2531). *การฝึกอบรมและการพัฒนาบุคลากร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทัศนีย์ ธราพร. (2556). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงแรมโดยใช้รูปแบบการสอนแบบภาระงานเพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสาร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทิตนา แคมมณี. (2545). *แนวทางการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้: ข้อค้นพบจากการศึกษาพหุกรณี*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

- ทีศนา แคมมณี. (2561). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนากร ทองประยูร. (2551). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ลังกัดกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นงลักษณ์ สีนสีบล. (2542). *การพัฒนาบุคลากรและการฝึกอบรม*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- นพพร สโรบล. (2555). *ภาษาอังกฤษกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน*. กรุงเทพฯ: สถาบันภาษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นฤมล ธรรมประชา. (2549). *การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปเรื่องประวัติศาสตร์สมัยอยุธยา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต)*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยสารคาม.
- นาตยา ปิลันธนานนท์. (2526). *อนาคตศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- นิรมล ศตวุฒิ. (2543). *การพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นิรันดร์ จุลทรัพย์. (2542). *กลุ่มสัมพันธ์สำหรับการฝึกอบรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). สงขลา: งานส่งเสริมการผลิตตำรา มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- บุญคง หันจางสิทธิ์. (2540). *เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์: ประชากร แรงงาน การศึกษา ศาสนาธรรม จริยธรรม สุขภาพอนามัย สิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส. พรินติ้งเฮาส์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปกรณ ประจัญบาน. (2541). *โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปช่วยวิเคราะห์แบบสอบถามที่มีค่าคะแนน 5 ระดับ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ประดิษฐ์ แสงสุกาว. (2549). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับผู้ทำงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต)*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น .
- ปิยธิดา ปราณีบุตร. (2555). *การพัฒนาความสามารถการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1 โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีทฤษฎีปัญหา (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต)*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- พรทิพย์ เจนจรรย์านนท์. (2542). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เพ็ญแข ประจันปัจฉิม. (2527). “จริยธรรมของเยาวชนไทย,” *รายงานการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สถาบันพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไพบูลย์ ดวงจันทร์. (2543). “เหตุเกิดที่บ้านเกิดนายก ตอนที่ 1,” *วารสารชาวกรุง*. 4(186), 3-11.
- รัตนา ประเสริฐสม. (2526). *การสร้างเสริมจิตลักษณะเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมอนามัยของนักเรียนประถมศึกษา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- รุจิร ภู่อาระ. (2545). *การเขียนแผนการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2550). *การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- วารุณี อัสวโกคิน. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). *ครูเพื่อศิษย์สร้างห้องเรียนกลับทาง*. กรุงเทพฯ: เอส. อาร์. พรินติ้งแมสโปรดักส์.
- วิจิตร อวาทกุล. (2537). *การฝึกอบรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชาญ พันธุ์ประเสริฐ. (2551). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูวิทยาศาสตร์เพื่อออกแบบบทปฏิบัติการที่สอดคล้องกับปัญหาท้องถิ่น* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิเชียร อินทรสมพันธ์. (2546). *การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการบูรณาการจริยธรรมในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับครูมัธยมศึกษา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2545). *เอกสารประกอบบทเรียนวิชา 0506703 พัฒนาการเรียนการสอน*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ศักรินทร์ ชนประชา. (2550). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการศึกษานอกระบบสำหรับครูผู้สอน
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 (วิทยานิพนธ์
ปริญญาการศึกษาดุขฎฐิบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริพร กาญจนาน. (2556). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคช่วยจำ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต)*. มหาสารคาม:
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สังัด อุทรานันท์. (2532). *การนิเทศ: หลักการทฤษฎีและปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: มิตรสยาม.
- สมเกียรติ อ่อนวิมล. (2555). *การใช้ภาษาอังกฤษกับภาษาอื่นในภูมิภาคกับอนาคตของไทยในอาเซียน.
เอกสารประกอบการประชุมวิชาการประจำปี 2555 การพัฒนาศักยภาพพยาบาลสู่ประชาคม
อาเซียน ระหว่างวันที่ 26-27 กรกฎาคม 2555 ณ โรงแรมบีพีสมิหราบีช อำเภอเมือง
จังหวัดสงขลา, หน้า 14-18.*
- สมคิด บางโม. (2551). *กฎหมายและจริยธรรมสื่อสารมวลชน*. กรุงเทพฯ: เอสเคบุคส์.
- สมชาติ กิจจรยอง. (2551). *กุศโลบายแห่งการตลาด*. กรุงเทพฯ: เพาเวอร์ฟลูโลร์.
- สมชาย สังข์สี. (2550). *หลักสูตรฝึกอบรมพัฒนามาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุขฎฐิบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2549). *การวัดผลการศึกษา*. กางหินรุ้: ประสานการพิมพ์.
- สันต์ ศูนย์กลาง. (2551). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติวิชาชีพเพื่อพัฒนา
ผู้เรียนแบบองค์รวมสำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
ดุขฎฐิบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สาตี ศิลปธรรม. (2550). *การวิจัยและพัฒนา เรื่อง การพัฒนาความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน
ของครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (รายงานการวิจัย)*. กรุงเทพฯ :
สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). *คู่มือการประเมินผลภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐาน
การศึกษาแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา
แห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *สถิติการศึกษา ปี 2560*.
สืบค้นจาก http://www.bopp-obec.info/home/?page_id=18308.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2547). *ภาษาเยอรมันพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น (1997).

- สุภาลักษณ์ ชัยอนันต์. (2540). *ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกมะเขือเทศแบบมีสัญญาผูกพันในจังหวัดลพบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต).
เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุมิตรา อังวัฒนกุล. (2531). *วิธีการสอนภาษาอังกฤษ*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุมิตรา อังวัฒนกุล. (2537). *วิธีสอนภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุริยา สัมจันทร์. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์ในพื้นที่เฉพาะ ตามกรอบมาตรฐานมัคคุเทศก์ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุริยา สัมจันทร์. (2545). *การวิเคราะห์ส่วนผสมทางการตลาดของพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านจำทวี อำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุไร พงษ์ทองเจริญ. (2546). *วิธีสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้เริ่มเรียน*. กรุงเทพฯ: ประมวลศิลป์.
- สุวัฒน์ นิยมไทย และคณะ. (2556). *ภาษาอังกฤษในชีวิตจริง 1 (Smartbook)*. กรุงเทพฯ :
ศูนย์หนังสือเมืองไทย.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2547). *จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสนาะ ตีเยาว์. (2537). *การบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อนุวัต ชัยเกียรติธรรม. (2552). *การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมครูสอนภาษาอังกฤษแบบค่ายกิจกรรม* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรอุตสาหกรรมดุสิตบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- อุทัยพรรณ สุดใจ. (2545). *ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการให้บริการขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย จังหวัดชลบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อุบล เลี้ยววาริณ. (2534). *ความสำคัญของการศึกษาที่มีต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุสิตบัณฑิต). กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อุบลรัตน์ เต็งไตรรัตน์. (2537). *การเขียนเพื่อการสื่อสารทางธุรกิจในภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Armstrong, D.G. (1989). *Developing and Documenting the Curriculum*. Boston, MA:
Allyn and Bacon.

- Armstrong, J. (2002). *Exploring the Effects of Individual Drama Therapy with a Child Diagnosed with Learning Disabilities: A Case Study*. Master's Thesis. Canada: Concordia University, Montreal.
- AUA, Thailand. (2013). *Initiating ASEAN Integration: Empowering English Teachers*. Bangkok.
- Boydell, T.H. (1979). *A Guide to the Identification of Training Needs*. London: British Association for Commercial and Industrial Education.
- Brown, S.R. (1980). *Political Subjectivity*. New Haven, CT: Yale University Press.
- Doll, R.C. (1992). *Curriculum Improvement: Decision Making and Process*. 8th ed. Boston: Allun and Bacon.
- Edgen, P and D. Kauchak. (2001). *Educational psychology windows on classrooms*. 5th ed. Columbus: Prentice-Hall.
- Flippo, E.B. (1966). *Managemen a Behavioral Approach*. Boston, Mass: Allyn and Bacon.
- Finocchiaro, M. (1982). *English as a Second Language: From Theory to Practice*. New York: Regents Publishing.
- Gange, R.M., L.J. (1992). *Briggs and W.W. Wager. Principles of Instructional Design*. 4th ed. Fort Worth, TX: Harcourt Brace Jovanovich College Publishers.
- Guba, E.G. and Y.S. Lincoln. (1990). "Judging the Quality of Case Study Reports," *Qualitative Studies in Education*. 3(1): 53-59.
- Hybel, S. (1995). *Communicating Effective*. 4thed. New York: McGraw-Hill.
- Hymes, D.H. (1972). *On Communicative Competence Sociolinguistics*. England: Penguin Books.
- Joyce, B. and M. (2001). *Weil. Model of Teaching*. 5th ed. Massachusetts: Allyn and Bacon.
- Longstreet, W.S. and H.G. Shane. (1993). *Curriculum for a New Millennium*. Boston: Allyn and Bacon.
- McGhee, W. and P.W. Thayer. (1961). *Training in Business and Industry*. New York: John Wiley and Sons.

- McNeil, J.D. (1966). *Curriculum: A Comprehensive Introduction*. 5th ed. New York: Harper College Publishers.
- Mendoza, R. (2004). "Helping Elementary School Teachers Identify and Address Depressive Symptoms in Aggressive Male Students: The Development and Evaluation of a workshop Curriculum," *Dissertation Abstracts International*. 64(11): 5793-B; May.
- Mischel, W. (1974). "Processes in the Delay of Gratification," *Advances in Experimental Social Psychology*. 7(1): 249-293.
- Mondy, R.W., R.M. Noe and S.R. (2002). *Premeaux. Human Resource Management*. 8th ed. New Jersey: Pearson Education.
- Nurmi, J.E. (1991). "How Do Adolescents See Their Future? A Review of the Development of Future Orientation and Planning," *Development Review*. 11(1): 1-5.
- Oliva, P.F. (1992). *Developing the Curriculum*. 3rd ed. New York: Harper Collins.
- Owen, J.M. (1999). *Program Evaluation: Forms and Approaches*. London: Sage Publications, Inc.
- Pramley, P. (1991). *Evaluating Training Effectiveness: Translating Theory into Practice*. London: McGraw-Hill.
- Russell, P.L. (2005). "Information Literacy and Education Policy: An Instrumental Case Study of the Ontario Public School Curriculum," *Proceedings of the Annual Conference of CAIS/Actes du Congrès Annuel de L'ACSI*. Retrieved from <http://www.cais-acsi.ca/ojs/index.php/cais/article/view/222>.
- Ruth, J. and others. (1999). "English for College Students in Taiwan: A Study of Perceptions of English Needs in a Medical Context," *English for Specific Purposes*. 18(2): 107-19.
- Schermerhorn, J.R. (2002). *Management*. 7th ed. New York: John Wiley and Sons, Inc.
- Shao, X. (2004). "Teacher Training and Curriculum Reform in Chinese Agricultural Schools," *Dissertation Abstracts International*. 65(7): 2461.
- Stern, H.H. (1983). *Fundamental Concepts of Language Teaching*. London: Oxford University Press.

- Strevens, P. (1977). "Survey Article-Special-Purpose Language Learning: a Perspective," *Language Teaching and Linguistics: Abstract*. 10(3): 145-163.
- Taba, H. (1962). *Curriculum Development: Theory and Practice*. New York: Harcourt, Brace and world.
- Verderber, R.F. (1996). *Communicate. 8thed. Belmont: Wadsworth Publishing Company*.
- White, H.B. (2004). "Exemplary Teacher Program: A Case Study of a Professional Development Model for Technology Integration," *Dissertation Abstracts International*. 65(6): 2050; December.
- Wilson, J. (2004). "Perceived Effects of a Formal Training Program on the Process and of Teacher Observations," *Dissertation Abstracts International*. 65(6): 2052; December.
- Wither, S.E. (2000). *Local Curriculum Development and Place-Based Education*. Doctor's Thesis. Colorado: University of Denver.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

**แบบสำรวจปัญหาและความต้องจำเป็นในการอบรม
หลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษา
สำหรับครูประถมศึกษา**

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบสอบถาม มีจำนวน 6 ข้อ ตอนที่ 2 แบบสอบถาม มี 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 จำนวน 29 ข้อ ส่วนที่ 2 จำนวน 8 ข้อ ส่วนที่ 3 จำนวน 9 ข้อ ส่วนที่ 4 จำนวน 15 ข้อ

2. ให้ผู้ตอบแบบสำรวจทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่าง ให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการการอบรมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ 20-29 ปี 30-39 ปี 40-49 ปี 50 ปี ขึ้นไป
3. คุณวุฒิทางการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี
 ปริญญาโท ปริญญาเอก
4. สาขาที่สำเร็จการศึกษา ไม่ตรงวุฒิ/สาขาอื่น
 ตรงวุฒิ/ภาษาอังกฤษ /การสอนภาษาอังกฤษ
5. ประสบการณ์สอนภาษาอังกฤษ ต่ำกว่า 5 ปี 6-10 ปี
 11-15 ปี มากกว่า 15 ปีขึ้นไป
6. ประสบการณ์ในการฝึกอบรม/สัมมนา เคย ไม่เคย

ตอนที่ 2 แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสำรวจระดับปัญหาและความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมเพื่อจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 29 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสำรวจความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษา และวิทยากร มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 8 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสำรวจความต้องการด้านเนื้อหา ความรู้ และการฝึกปฏิบัติ วิทยากร มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 9 ข้อ

ส่วนที่ 4 แบบสำรวจความต้องการด้านเนื้อหา รูปแบบกิจกรรมในการฝึกอบรม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

ส่วนที่ 5 แบบสำรวจความต้องการด้านมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

ส่วนที่ 1 แบบสำรวจระดับปัญหาและความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา

คำชี้แจง ให้ผู้ทำแบบสำรวจทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับปัญหาของตนเองมากที่สุด

ประเด็นปัญหา/ความต้องการอบรมภาษาอังกฤษ	ระดับปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ด้านทักษะการฟัง					
1.1 ได้ยินประโยคเป็นเสียงเดียวกันหมด					
1.2 แยกแยะเสียงที่ใกล้เคียงของคำศัพท์ไม่ออก					
1.3 จับความรู้สึกของประโยคไม่ได้					
1.4 สับสนกับเสียงในภาษาไทย					
1.5 ขาดความมั่นใจเมื่อต้องฟังภาษาอังกฤษ					
2. ด้านทักษะการพูด					
2.1 ขาดความมั่นใจ					
2.2 ขาดความรู้ทักษะการพูดเพื่อการสื่อสาร					
2.3 ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน					
2.4 การไม่รู้คำศัพท์ หรือ รู้คำศัพท์อย่างจำกัด					
3. ด้านทักษะการอ่าน					
3.1 การไม่รู้คำศัพท์ หรือ รู้คำศัพท์อย่างจำกัด					
3.2 ขาดความรู้ด้านโครงสร้างไวยากรณ์โครงสร้างทางภาษา					
3.3 ขาดความเข้าใจในบริบทเนื้อหา					
3.4 ขาดประสบการณ์					

ประเด็นปัญหา/ความต้องการอบรมภาษาอังกฤษ	ระดับปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4. ด้านทักษะการเขียน					
4.1 การไม่รู้คำศัพท์ หรือ รู้คำศัพท์อย่างจำกัด					
4.2 ขาดความรู้ด้านโครงสร้างไวยากรณ์ โครงสร้างทางภาษา การใช้คำ กลไกการเขียน					
4.3 ไม่สามารถรวบรวมความคิดเป็นข้อความ ที่สื่อความหมายได้					
4.4 ขาดความมั่นใจเมื่อต้องสื่อสารด้วยการ เขียนภาษาอังกฤษ					
5. ทักษะการสื่อสารโดยรวม					
5.1 รู้และเข้าใจความหมายแบบกว้าง ๆ ในสถานการณ์/บริบทที่คุ้นเคยเท่านั้น					
5.2 ไม่สามารถสื่อสารเป็นเรื่องราว พูดได้เป็น คำๆ ใช้ภาษาอังกฤษในการพูดสื่อสารได้เฉพาะ คำศัพท์ บริบทที่คุ้นเคยเท่านั้น					
5.3 สามารถสื่อสารได้อย่างคล่องแคล่ว เข้าใจ ภาษาที่ซับซ้อน สำนวน แต่อาจมีข้อผิดพลาดหรือ ใช้ภาษาไม่เหมาะสมบ้าง					
6. ด้านความสามารถในการทดสอบมาตรฐาน ภาษาอังกฤษ					
6.1 ข้าพเจ้ามีประสบการณ์ในการทดสอบ มาตรฐานภาษาอังกฤษ อาทิ TOEIC, TOEFL, IELT, CU TEP หรือ อื่นๆ					
6.2 ผลการทดสอบมาตรฐานของข้าพเจ้าอยู่ใน ระดับผ่าน พึงประสงค์					

ประเด็นปัญหา/ความต้องการอบรมภาษาอังกฤษ	ระดับปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7. ด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร					
7.1 ปัญหาการสอนทักษะการฟัง					
7.2 ปัญหาการสอนทักษะการพูด					
7.3 ปัญหาการสอนทักษะการอ่าน					
7.4 ปัญหาการสอนทักษะการเขียน					
7.5 ปัญหาการสอนไวยากรณ์ โครงสร้างทางภาษา คำศัพท์					
7.6 ปัญหาการสอนแบบบูรณาการ					
7.7 ปัญหาการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง					

ส่วนที่ 2 แบบสำรวจความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษา และวิทยากร

ประเด็นปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษ	ระดับปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ประเด็นความต้องการจัดการศึกษา					
1.1 จัดอบรมให้ความรู้ด้านการจัดการเรียนการสอนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร					
1.2 จัดกิจกรรมศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ					
1.3 ต้องการความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร					
1.4 ต้องการมีหลักสูตรเพื่อจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร					

ประเด็นปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษ	ระดับปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2. ความต้องการด้านวิทยากร					
2.1 ต้องการวิทยากรอบรมเป็นคนไทย					
2.2 ต้องการวิทยากรอบรมเป็นเจ้าของภาษา					
2.3 ต้องการวิทยากรอบรมเป็นคนไทยและเจ้าของภาษา					

ส่วนที่ 3 แบบสำรวจความต้องการด้านเนื้อหา ความรู้ และการฝึกปฏิบัติ

เนื้อหาความรู้ ทักษะ และการฝึกปฏิบัติ	ระดับปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การสอนแบบที่เน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร					
2. การฝึกปฏิบัติการสอนและการประเมินผล					
3. การใช้เกมหรือกิจกรรมภาษาในการสอนภาษาแบบบูรณาการทักษะ					
4. การสร้างแผนการสอนแบบบูรณาการทักษะ/ศาสตร์					
5. การสอนภาษาแบบองค์รวม					
6. การสอนภาษาแบบเน้นเนื้อหา					
7. การสอนภาษาแบบเน้นงานปฏิบัติ					
8. การสอนทักษะย่อยในภาษาอังกฤษ					
9. การสอนทักษะหลักในภาษาอังกฤษ					

ส่วนที่ 4 ความต้องการด้านเนื้อหา

คำชี้แจง ให้ผู้ทำแบบสอบถามทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

เนื้อหาหลักสูตรฝึกอบรม	ระดับความต้องการด้านเนื้อหา หลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารฯ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ASEAN Community					
2. ASEAN Nation					
3. ASEAN National Flags					
4. ASEAN Anthem					
5. ASEAN National Animals					
6. ASEAN National Flowers					
7. ASEAN Attractive Places					
8. ASEAN Foods					
9. ASEAN Costumes					
10. ASEAN Cultures					
11. ASEAN Population					
12. ASEAN National Symbols					
13. ASEAN National Products					
14. ASEAN National Money Currencies					
15. ASEAN National religions					

ส่วนที่ 5 ความต้องการด้านรูปแบบกิจกรรม วัน เวลา ในการฝึกอบรม

ประเด็นความต้องการ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
รูปแบบกิจกรรมในการฝึกอบรม					
1. การบรรยาย					
2. การอภิปราย					
3. การศึกษาด้วยตนเอง					
4. การฝึกปฏิบัติ					

ประเด็นความต้องการ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5. การระดมสมอง					
6. การสาธิต					
7. การทำกิจกรรมคู่และกลุ่มย่อย					
วันที่สะดวกในการเข้ารับการฝึกอบรม					
1. วันทำการ (วันจันทร์ถึงวันศุกร์)					
2. วันหยุดราชการ (วันเสาร์และวันอาทิตย์)					
เวลาที่สะดวกในการเข้ารับการฝึกอบรม					
1. ครึ่งวันเช้า					
2. ครึ่งวันบ่าย					
3. เต็มวัน					

5. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณสำหรับข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

อาจารย์ชั้นแก้ว มาพรม

นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรการเรียนและการสอน

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

แบบประเมินผลการฝึกปฏิบัติ
การสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ชื่อแผนการสอน .....

ชื่อกลุ่มผู้นำเสนอ .....

ชื่อผู้ประเมิน .....

ตอนที่ 1 โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

หัวข้อประเมิน	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	พอใช้	ควรปรับปรุง
1. ความเหมาะสมของเนื้อหาและกิจกรรมที่ใช้กับความสามารถผู้เรียน					
2. ความสอดคล้องของเนื้อหาและกิจกรรมที่ใช้กับหลักสูตรการเรียนรู้					
3. เนื้อหาและกิจกรรมที่ใช้ใกล้เคียงกับชีวิตจริงและการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน					
4. ใช้เทคนิคและวิธีการสอนอย่างครบถ้วน เช่น การนำเข้าสู่บทเรียน การตรวจสอบความเข้าใจ เป็นต้น					
5. มีการกำหนดเป้าหมายของกิจกรรมอย่างชัดเจน					
6. ดำเนินการสอนตามขั้นตอนการสอนอย่างต่อเนื่อง					
7. บรรยากาศการเรียนการสอนและการจัดห้องเรียน					
8. ความเหมาะสมของระยะเวลาในการทำกิจกรรม					
9. ความชัดเจนและความเหมาะสมของสื่อที่ใช้					
10. การบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษในกิจกรรม					

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอขอบคุณสำหรับความร่วมมือในการตอบแบบประเมิน
อาจารย์ชั้นแก้ว มาพรม
นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรการเรียนและการสอน
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

แบบประเมิน

การฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
เพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นต่อหลักสูตรฝึกอบรม

คำชี้แจง: โปรดแสดงความคิดเห็นต่อข้อความโดยกาเครื่องหมาย / ลงในช่องด้านขวามือ
ช่องใดช่องหนึ่งให้ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

หัวข้อประเมิน	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	พอใช้	ควรปรับปรุง
1. ความครอบคลุมของเนื้อหาสาระในแต่ละหัวข้อ					
1.1 การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร					
1.2 การสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร					
1.3 การสาธิตการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยเน้นทักษะการฟัง					
1.4 การสาธิตการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยเน้นทักษะการพูด					
1.5 การสาธิตการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยเน้นทักษะการอ่าน					
1.6 การสาธิตการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยเน้นทักษะการเขียน					
1.7 การวางแผนการสอน					
1.8 การฝึกปฏิบัติการสอนแบบ Peer teaching และการประเมินผล					
1.9 การฝึกปฏิบัติการสอนในห้องเรียนจริงและการประเมินผล					
2. การจัดลำดับหัวข้อเรื่อง					
3. เทคนิคที่นำมาใช้ในการนำเสนอ					
4. สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม					
5. บรรยากาศและสถานที่ฝึกอบรม					
6. ระยะเวลาของแต่ละหัวข้อเรื่อง					
7. ความชัดเจนของเนื้อหาสาระที่นำเสนอ					

หัวข้อประเมิน	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	พอใช้	ควรปรับปรุง
1.8 ความชัดเจนของเนื้อหาสาระในเอกสารสรุป					
1.9 สัดส่วนของทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติ					
1.10 การนำความรู้ในภาคทฤษฎีมาใช้ในการฝึกปฏิบัติ					
1.11 ความเหมาะสมของวิทยากร					

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ท่านคิดว่าการฝึกอบรมครั้งนี้ควรมีการปรับปรุงเรื่องใดบ้างในหัวข้อต่อไปนี้

ภาคทฤษฎี:.....

.....

.....

ภาคการฝึกปฏิบัติ: .....

.....

.....

ระยะเวลาในการฝึกอบรม : .....

.....

สถานที่ฝึกอบรม: .....

.....

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ : .....

.....

ขอขอบคุณสำหรับความร่วมมือในการตอบแบบประเมิน

อาจารย์ชั้นแก้ว มาพรม

นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรการเรียนและการสอน

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

แบบประเมินการใช้หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา
(สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา)

คำชี้แจง 1. ให้ผู้ตอบแบบประเมินทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่าง ให้ตรงตามสภาพจริง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ชาย หญิง
2. คุณวุฒิทางการศึกษา ปริญญาตรี ปริญญาโท
 สูงกว่าปริญญาโท
3. ตำแหน่งทางวิชาการ ผู้อำนวยการ ผู้อำนวยการชำนาญการ
 ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
 ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ
 ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญพิเศษ
4. อายุราชการ น้อยกว่า 5 ปี 6-10 ปี
 11-15 ปี 16 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2

ช่วงที่ 1 แบบประเมินครูผู้ใช้หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยบูรณาการ
 อาเซียนสำหรับครูประถมศึกษา

ชื่อผู้รับการประเมิน .....

ประเด็นประเมิน	ประสิทธิภาพการใช้หลักสูตรฯ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ด้านการสอน					
1.1 การเขียนแผนการสอน					
1.2 การเตรียมการสอน การเตรียมสื่อการสอน					
1.3 การแจ้งแนวการสอน					
1.4 การแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้					
1.5 แจ้งเกณฑ์การวัดและการประเมินผล					

ประเด็นประเมิน	ประสิทธิภาพการใช้หลักสูตรฯ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.6 การนำเข้าสู่บทเรียน					
1.7 การสอนเนื้อหา เทคนิคการสอน					
1.8 การครอบคลุมเนื้อหาสาระ					
1.9 เทคนิคการนำเสนอกระตุ้นความสนใจผู้เรียน					
1.10 การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง					
1.11 การบูรณาการเนื้อหา					
1.12 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
1.13 การจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้					
1.14 ระยะเวลาของแต่ละหัวข้อ/แผนการสอน					
1.15 สื่อการเรียนการสอน นวัตกรรม					
1.16 การเปิดโอกาสให้นักเรียนสอบถาม แสดงความคิดเห็น					
1.17 การมอบหมายงานเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาที่สอน					
1.18 การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะทางภาษา การคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์					
1.19 การเก็บคะแนน การทดสอบเป็นระยะ					
1.20 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้					
2. ด้านคุณลักษณะที่ดีของครู					
2.1 บุคลิกภาพ การแต่งกายเหมาะสม					
2.2 การใช้ภาษา การพูดในขณะสอน การวางตัวเหมาะสม					
2.3 การสอดแทรกสาระอื่น เช่น วัฒนธรรม คติความเชื่อ คุณธรรมจริยธรรม					
2.4 การตรงต่อเวลา					

ช่วงที่ 2 ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมินการสอน
(.....)
ตำแหน่ง.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบประเมินการใช้หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา
(สำหรับกรรมการผู้ประเมิน)

คำชี้แจง ให้ผู้ตอบแบบประเมินทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่าง ให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

5. เพศ ชาย หญิง
6. คุณวุฒิทางการศึกษา ปริญญาตรี ปริญญาโท
 สูงกว่าปริญญาโท
7. ตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
 รองศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์
8. อายุราชการ น้อยกว่า 5 ปี 6-10 ปี
 11-15 ปี 16 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2

ช่วงที่ 1 แบบประเมินครูผู้ใช้หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยบูรณาการ
 อาเซียนสำหรับครูประถมศึกษา

ชื่อผู้รับการประเมิน .....

ประเด็นประเมิน	ประสิทธิภาพการใช้หลักสูตรฯ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ด้านการสอน					
1.1 การเขียนแผนการสอน					
1.2 การเตรียมการสอน การเตรียมสื่อการสอน					
1.3 การแจ้งแนวการสอน					
1.4 การแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้					
1.5 แจ้งเกณฑ์การวัดและการประเมินผล					

ประเด็นประเมิน	ประสิทธิภาพการใช้หลักสูตรฯ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.6 การนำเข้าสู่บทเรียน					
1.7 การสอนเนื้อหา เทคนิคการสอน					
1.8 การครอบคลุมเนื้อหาสาระ					
1.9 เทคนิคการนำเสนอกระตุ้นความสนใจผู้เรียน					
1.10 การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง					
1.11 การบูรณาการเนื้อหา					
1.12 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
1.13 การจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้					
1.14 ระยะเวลาของแต่ละหัวข้อ/แผนการสอน					
1.15 สื่อการเรียนการสอน นวัตกรรม					
1.16 การเปิดโอกาสให้นักเรียนสอบถาม แสดงความคิดเห็น					
1.17 การมอบหมายงานเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาที่สอน					
1.18 การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะทางภาษา การคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์					
1.19 การเก็บคะแนน การทดสอบเป็นระยะ					
1.20 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้					
2. ด้านคุณลักษณะที่ดีของครู					
2.1 บุคลิกภาพ การแต่งกายเหมาะสม					
2.2 การใช้ภาษา การพูดในขณะสอน การวางตัวเหมาะสม					
2.3 การสอดแทรกสาระอื่น เช่น วัฒนธรรม คติความเชื่อ คุณธรรมจริยธรรม					
2.4 การตรงต่อเวลา					

ช่วงที่ 2 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมินการสอน
(.....)
ตำแหน่ง.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เรียนต่อการใช้หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
เพื่อการสื่อสารโดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์มีจำนวน 15 ข้อ สำหรับใช้ประเมินการสอนของผู้ใช้หลักสูตรฯ (ครู) โดยผู้รับการสัมภาษณ์เป็นผู้เรียน
2. ให้ผู้รับการสัมภาษณ์ตอบคำถามตามสภาพความเป็นจริง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ	☐ ชาย	☐ หญิง
2. ระดับชั้น	☐ ประถมศึกษาปีที่ 1	☐ ประถมศึกษาปีที่ 2
	☐ ประถมศึกษาปีที่ 3	☐ ประถมศึกษาปีที่ 4
	☐ ประถมศึกษาปีที่ 5	☐ ประถมศึกษาปีที่ 6

คำถามสำหรับการสัมภาษณ์

1. ด้านการสอน

- 1.1 ครูสอนดีหรือไม่
- ดี ปานกลาง ไม่ดี
- 1.2 ครูสอนสนุก น่าสนใจหรือไม่
- สนุก ปานกลาง ไม่สนุก/ เครียด
- 1.3 ครูเปิดโอกาสให้ซักถามบ้างหรือไม่
- เปิดโอกาส ไม่ค่อยเปิดโอกาส ไม่เปิดโอกาส

2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- 2.1 ครูมีกิจกรรม งานให้ทำระหว่างเรียนหรือไม่
- มี มีน้อย ไม่มี
- 2.2 ครูให้ทำกิจกรรมอะไร
- กิจกรรมในใบงาน แบบฝึกหัด วาดภาพ
- อื่นๆ.....
- 2.3 ชอบกิจกรรมที่ครูให้ทำหรือไม่
- ชอบมาก ชอบ ไม่ชอบ

แผนการสอนหน่วยที่ 4
เรื่อง ASEAN National Animals (สัตว์ประจำชาติในอาเซียน)
สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้คำศัพท์เกี่ยวกับสัตว์ประจำชาติในอาเซียนเป็นภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้อง
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถตอบคำถาม และบอกประเภทของสัตว์ประจำชาติเป็นภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้อง
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้พื้นฐานความรู้ของตนเองในการประดิษฐ์สื่อการเรียนการสอน (หน้ากาก) ได้อย่างถูกต้อง
4. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรยายลักษณะของสัตว์ประจำชาติเป็นภาษาอังกฤษโดยใช้ประโยคพื้นฐานได้อย่างถูกต้อง

กิจกรรมการเรียนรู้

1. นักเรียนทำแบบประเมินตนเองก่อนเรียน
2. นักเรียนเรียนรู้คำศัพท์เกี่ยวกับสัตว์ประจำชาติ
3. นักเรียนตอบคำถาม บอกประเภทของสัตว์เป็นภาษาอังกฤษ
4. นักเรียนเล่นเกมใบ้คำศัพท์ด้วยการแสดงท่าทาง และประดิษฐ์หน้ากากรูปหน้าสัตว์
5. นักเรียนบรรยายลักษณะของสัตว์ให้เพื่อนฟังโดยใช้ประโยคง่ายๆ (Present Simple Tense)
6. นักเรียนทำแบบประเมินตนเองหลังเรียน

สื่อการเรียนการสอน

1. บัตรภาพอิเล็กทรอนิกส์เรื่อง สัตว์ประจำชาติ <https://quizlet.com/14149519/national-animals-of-asean-countries-flash-cards/>
2. ข้อมูลลักษณะของสัตว์ประจำชาติ
3. กระดาษแข็ง สี กรรไกร กาว เทปกาว ไม้ตะเกียบ ยางยืด

การประเมินผล

1. ประเมินผลจากแบบประเมินตนเองก่อนและหลังเรียน
2. ประเมินจากการทำกิจกรรมในใบงาน
3. ประเมินจากแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้

ใบความรู้ที่ 1
National Animal

1. Brunei Darussalam: Bengal tiger

"Bengal Tiger" is the national animal of Brunei. It is the largest animal and also the largest tiger species.

2. Cambodia: Kouprey

Kouprey is a national animal of Cambodia. Kouprey is like a cattle and bull. It lives in the northern Cambodia, the southern Laos, western Vietnam and the eastern Thailand.

3. Indonesia: Komodo

"Komodo Dragon" is the national animal of Indonesia. Komodo dragons are reptiles or lizards. It is big. It lives in only on the Komodo Island.

4. Philippines: Buffalo

"Buffalo" is the national animal of the Philippines. A "buffalo" in Tagalog language is called Carabao. They like to sleep in muddy water.

5. Lao: Elephant

Elephant is the national animal in Laos. It is big animal in Laos.

6. Malaysia: Malayan tiger

"Malayan Tiger" is the national animal of Malaysia. It is also used as a nickname for the Malaysia national football team as well.

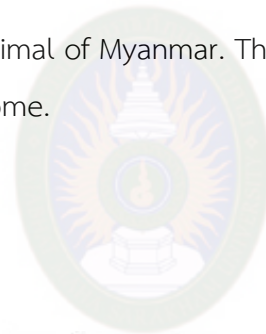
7. Myanmar: The Indochinese Tiger

สัตว์ประจำชาติพม่า

The tiger is the national animal of Myanmar. There is the Hukaung Valley Tiger. It is the world's largest tiger home.

8. Singapore: Lion

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีนครินทร์
RAJABHAT MUKDAPHAN UNIVERSITY

The lion is the national animal of Singapore.

9. Thailand: Elephant

Elephant" is the national animal of Thailand. Thai people have their life of engagement with the elephants. The elephant found in Thailand is the Indian elephant.

10. Vietnam: Buffalo

The buffalo is the national animal of Vietnam. They help people to work in their farms.

ใบงานที่ 1

Learning Vocabulary with Flashcards

(สำหรับนักเรียน ป.1-3)

กิจกรรมการเรียนรู้ 1 (15 นาที)

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกันเป็นสองกลุ่มเพื่อเล่นเกมทายคำศัพท์จากภาพโดยแบ่งเป็นกลุ่มผู้ชาย กับกลุ่มผู้หญิง
2. ให้ตัวแทนฝ่ายชาย และ ฝ่ายหญิงจับสลากเพื่อเลือกเป็นคนไข้ หรือ คนทาย
3. คนแรกของแถวคนที่ได้บัตรภาพออกแบบการไข้คำศัพท์ให้คนที่ทาย
4. แสดงท่าทางของสัตว์ให้เพื่อนในกลุ่มตรงกันข้ามกันทาย หากทายถูกจะเสียคะแนน ฝ่ายคนทายจะได้คะแนน
5. สรุปละคะแนน ให้รางวัล

Guess me, What am I?

ใบงานที่ 2

My National Animal Mask (20 mins)

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา 1-3

จุดประสงค์

1. ฝึกการเรียนรู้และจำคำศัพท์จากรูปภาพ กริยาท่าทาง และเสียงร้องของสัตว์
2. บอกคำศัพท์และเดาความหมายของคำศัพท์ อ่านออกเสียง และความหมายของคำศัพท์
3. บรรยายลักษณะของสัตว์

วัสดุอุปกรณ์ในการผลิตสื่อการเรียนการสอน

1. กระดาษแข็ง กระดาษสี และ กระดาษปกสีขาวย
2. สีเทียน หรือ สีดินสอ สีหรือปากกาเมจิก
3. แพงไม้ หรือ ไม้ตะเกียบ หรือ ยางสำหรับร้อย
4. กาว กระดาษกาว หรือ เทปใส หรือ เทปติดสัน

ขั้นตอนการผลิต

1. เตรียมกระดาษ ร่าง วาดรูปหน้าสัตว์บนกระดาษขาว ขนาด 6x6 นิ้ว หรือ ขนาดใหญ่พอประมาณกับหน้าคน
2. ระบายสีหน้ากาสัตว์ที่วาด โดยใช้สีที่เตรียมไว้ ย้ำเส้นขอบให้หนัก ระบายสีให้ทั่วหน้ากตามชอบ
3. ตัดกระดาษออก แล้วติดกับกระดาษแข็ง และกระดาษสีด้านหลังโดยใช้กาว ดังภาพ

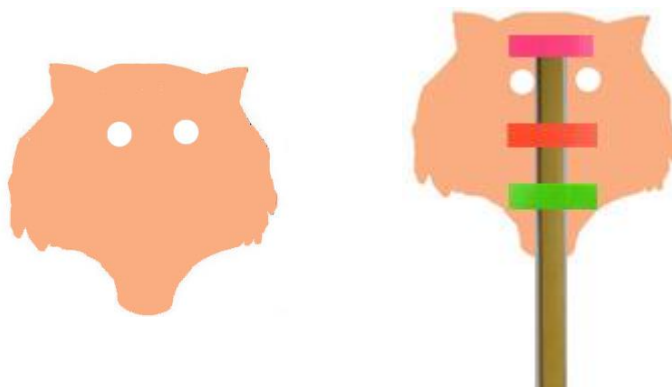

ด้านหน้า

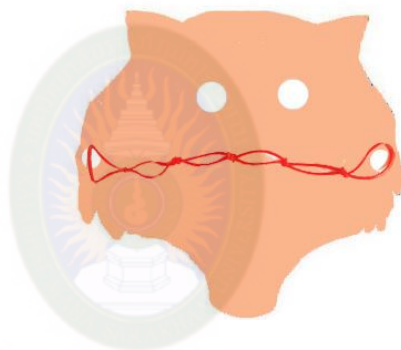

ด้านหลัง

4. ติดแท่งไม้เข้ากับหน้ากาก สำหรับถือโดยใช้กระดาษขาว หรือ เทปใส เทปติดสัน ดังรูป

หรือ เจาะรูด้านซ้ายและขวาของหน้ากากในระดับหู แล้วใช้ยางร้อยจากด้านซ้าย ไปยังด้านขวาของหน้ากากเพื่อสะดวกในการสวม

วิธีใช้

1. ใช้เล่นเกมทายคำศัพท์ หรือ เกมอื่นๆ ที่เกี่ยวกับสัตว์ กริยาท่าทาง และเสียงร้องของสัตว์
2. ให้เล่นเกมใบ้คำศัพท์และความหมายของคำศัพท์ อ่านออกเสียง และความหมายของคำศัพท์
3. บรรยายลักษณะของสัตว์ ประเภท และสัตว์ที่ทำหน้ากากเป็นสัตว์ประจำประเทศใดในอาเซียนโดยใช้ประโยค This is ..... It's the national animal of.....และแสดงท่าทางและเสียงร้อง

ข้อเสนอแนะ

1. หากผู้เรียนวาดภาพสัตว์ไม่ได้ ควรมีตัวอย่างให้ดู และสอนวิธีลากเส้น และระบายสี
2. สามารถต่อยอดเป็นหน้ากากสามมิติได้

ใบงานที่ 3

My National Animal Profile (20 mins)

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา 1-3

จุดประสงค์

1. ฟังการวาดภาพ ระบายสีและเขียนบรรยายลักษณะของสัตว์โดยใช้คำศัพท์ขั้นพื้นฐาน และ Present Simple Tense ดังตัวอย่างด้านล่าง
2. นำเสนอหน้าชั้นเรียน พร้อมแสดงท่าทางพร้อมเสียงร้องของสัตว์ดังกล่าว

ตัวอย่าง

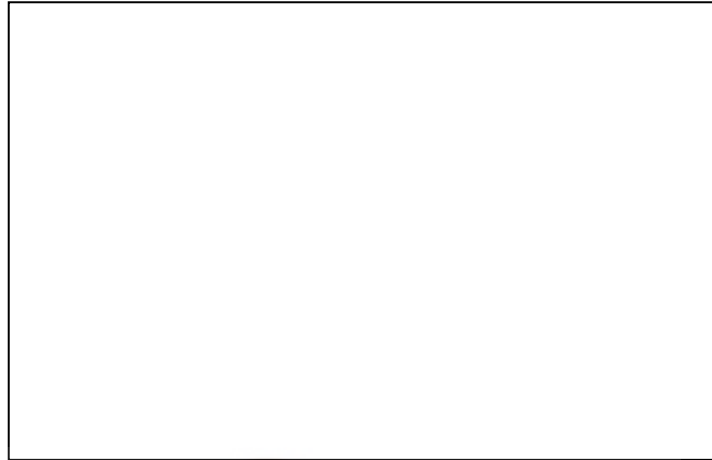
My National Animal Profile

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

This is a tiger. It is the national animal of Malasia. It's yellow, black and white. It has 4 legs and It is a big animal.

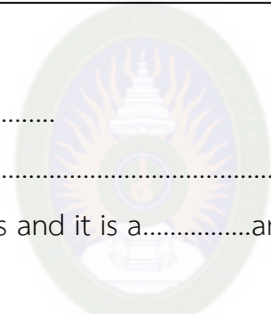
My National Animal Profile

This is .....

It is the national animal of.....

It is.....It has.....legs and it is a.....animal

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Assignment 1
(สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา 1-3)

Direction: Fill the blanks below with the national animals and the name of its country.

1. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

2. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

3. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

4. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

5. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

6. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

7. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

8. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

9. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

10. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

แผนการสอนหน่วยที่ 4
เรื่อง ASEAN National Animals (สัตว์ประจำชาติในอาเซียน)
สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้คำศัพท์เกี่ยวกับสัตว์ประจำชาติในอาเซียนเป็นภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้อง
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถตอบคำถาม และบอกประเภทของสัตว์ประจำชาติเป็นภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้อง
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้พื้นฐานความรู้ของตนเองในการประดิษฐ์สื่อการเรียนการสอน (หน้ากาก) ได้อย่างถูกต้อง
4. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรยายลักษณะของสัตว์ประจำชาติเป็นภาษาอังกฤษโดยใช้ประโยคพื้นฐานได้อย่างถูกต้อง

กิจกรรมการเรียนรู้

1. นักเรียนทำแบบประเมินตนเองก่อนเรียน
2. นักเรียนเรียนรู้คำศัพท์เกี่ยวกับสัตว์ประจำชาติ
3. นักเรียนตอบคำถาม บอกประเภทของสัตว์เป็นภาษาอังกฤษ
4. นักเรียนเล่นเกมใบ้คำศัพท์ด้วยกานแสดงท่าทาง และประดิษฐ์หน้ากากรูปหน้าสัตว์
5. นักเรียนบรรยายลักษณะของสัตว์ให้เพื่อนฟังโดยใช้ประโยคง่ายๆ (Present Simple Tense)
6. นักเรียนทำแบบประเมินตนเองหลังเรียน

สื่อการเรียนการสอน

1. บัตรภาพอิเล็กทรอนิกส์เรื่อง สัตว์ประจำชาติ <https://quizlet.com/14149519/national-animals-of-asean-countries-flash-cards/>
2. ข้อมูลลักษณะของสัตว์ประจำชาติ
3. กระดาษแข็ง สี กรรไกร กาว เทปกาว ไม้ตะเกียบ ยางยืด

การประเมินผล

1. ประเมินผลจากแบบประเมินตนเองก่อนและหลังเรียน
2. ประเมินจากการทำกิจกรรมในใบงาน
3. ประเมินจากแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้

ใบความรู้ 1
National Animals
(สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา 4-6)

1. Brunei Darussalam: Bengal tiger

"Bengal Tiger" is the national animal of Brunei. It is a mammal classified as carnivores. Felidae family is the largest animal and also the largest tiger species.

2. Cambodia: Kouprey

Kouprey is a national animal of Cambodia. Kouprey is a kind of cattle and bull. They often are combined into the colony by the masses. Kouprey is classified as a mammal which is the most difficult one of the world's species to find. It can be found the northern Cambodia, the southern Laos, western Vietnam and the eastern Thailand. At present, there have not any reports for a long time. It is believed that there may be existed in the Thai border with Cambodia.

3. Indonesia: Komodo

"Komodo Dragon" is the national animal of Indonesia. Komodo dragons are reptiles such as lizards which are the largest size in the world, the Komodo dragon is an endangered reptiles. It can be found only on the Komodo Island. It is a small island where there aren't inhabitants because of a volcanic island in the sea.

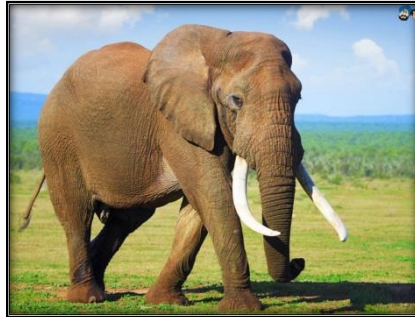
4. Philippines: Buffalo

"Buffalo" is the national animal of the Philippines. A "buffalo" in Tagalog language is called Carabao. In Philippines, buffaloes are raised for labor in the fields or used for hauling logs out of the woods. When buffaloes are not used for working, they always prefer to sleep in muddy water or slush to relax from the heat.

5. Lao: Elephant

Elephant is considered as national animal in Laos for a very long time. For years, it has been the symbol of prosperity and represents the strength of nation. In Laos, people pay their respect for this special animal through festivals and ceremonies.

The fact that elephant is Laotian national animal originates from Buddhism, the major religion here. The elephant is Indian Elephant whose hometown is the same as Buddhist hometown. In Buddhist perspective, color elephant represents for luck, peace and wealth, especially, white elephant is the highest representing for power and royalty.

6. Malaysia: Malayan tiger

"Malayan Tiger" is the national animal of Malaysia. Malayan tigers have settled in the central and southern part of the Malay Peninsula. The Malayan tiger is a symbol of the coat arms of Malaysia. This demonstrates the strength and courage of the people of Malaysia. It is also used as a nickname for the Malaysia national football team as well.

7. Myanmar: The Indochinese Tiger

Tigers are now protected in Myanmar and well deserved the title for its unique characteristics. The image of Tiger is also using as a national symbol of Myanmar. The Hukaung Valley Tiger Reserve in Myanmar is the world's largest tiger sanctuary.

8. Singapore: Lion

The lion has come to represent Singapore, as the country's national symbol. Historian John Drysdale (1984) has called the animal 'a collection entirely consonant with the aspirations of Singapore's new and energetic government.

9. Thailand: Elephant

Elephant" is the national animal of Thailand. It is the national animal because Thai people have their life of engagement with the elephants from the past to the present. The elephant found in Thailand is the Indian elephant, a subspecies of the Asian elephant.

10. Vietnam: Buffalo

Buffalo is the national animal of Vietnam. Because Vietnam is an agricultural country and the image of water buffalo is always regarded as a family animal for the Vietnamese people, in particular, the peasants. The image of the buffalo is closely tied to the rural landscape of Vietnam.

ใบงานที่ 1

Learning Vocabulary with Flashcards

(สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา 4-6)

กิจกรรมการเรียนรู้ 1 (15 นาที)

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกันเป็นสองกลุ่มเพื่อเล่นเกมทายคำศัพท์จากภาพโดยแบ่งเป็นกลุ่มผู้ชาย กับกลุ่มผู้หญิง
2. ให้ตัวแทนฝ่ายชาย และ ฝ่ายหญิงจับสลากเพื่อเลือกเป็นคนไข้ หรือ คนทาย
3. คนแรกของแถวคนที่ได้บัตรภาพออกแบบการไข้คำศัพท์ให้คนที่ทาย
4. แสดงท่าทางของสัตว์ให้เพื่อนในกลุ่มตรงกันข้ามกันทาย หากทายถูกจะเสียคะแนน ฝ่ายคนทายจะได้คะแนน
5. สรุปละเอียด ให้รางวัล

Guess me, What am I?

ใบงานที่ 2

My National Animal (20 mins) (สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา 4-6)

จุดประสงค์

1. ฝึกการเรียนรู้และจำคำศัพท์จากรูปภาพ กริยาท่าทาง และเสียงร้องของสัตว์
2. บอกคำศัพท์และเดาความหมายของคำศัพท์ อ่านออกเสียง และความหมายของคำศัพท์
3. บรรยายลักษณะของสัตว์

วัสดุอุปกรณ์ในการผลิตสื่อการเรียนการสอน

1. กระดาษแข็ง กระดาษสี และ กระดาษปกลีขาว
2. สีเทียน หรือ สีดินสอ สีหรือปากกาเมจิก
3. แท่งไม้ หรือ ไม้ตะเกียบ หรือ ยางสำหรับร้อย
4. กาว กระดาษกาว หรือ เทปใส หรือ เทปติดสัน

ขั้นตอนการผลิต

1. เตรียมกระดาษ ร้าง วาดรูปหน้าสัตว์บนกระดาษขาว ขนาด 6x6 นิ้ว หรือ ขนาดใหญ่พอประมาณกับหน้าคน
2. ระบายสีหน้ากาสัตว์ที่วาด โดยใช้สีที่เตรียมไว้ ย้ำเส้นขอบให้หนัก ระบายสีให้ทั่วหน้ากาก ตามขอบ
3. ตัดกระดาษออก แล้วติดกับกระดาษแข็ง และกระดาษสีด้านหลังโดยใช้กาว ดังภาพ

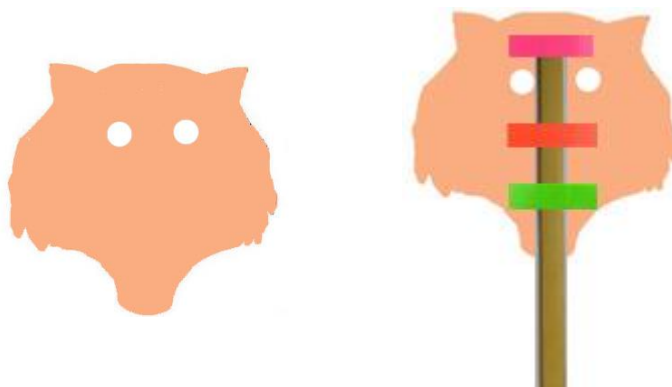
ด้านหน้า

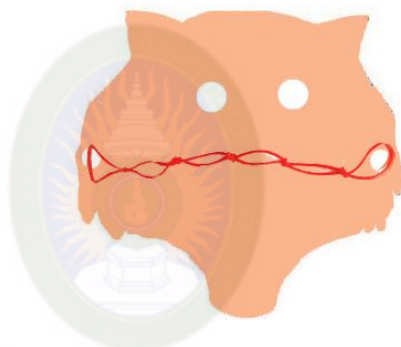
ด้านหลัง

4. ติดแท่งไม้เข้ากับหน้ากาก สำหรับถือโดยใช้กระดาษขาว หรือ เทปใส เทปติดสัน ดังรูป

หรือ เจาะรูด้านซ้ายและขวาของหน้ากากในระดับหู แล้วใช้ยางร้อยจากด้านซ้าย ไปยังด้านขวาของหน้ากากเพื่อสะดวกในการสวม

วิธีใช้

1. ใช้เล่นเกมทายคำศัพท์ หรือ เกมอื่นๆ ที่เกี่ยวกับสัตว์ กริยาท่าทาง และเสียงร้องของสัตว์
2. ให้เล่นเกมไปคำศัพท์และความหมายของคำศัพท์ อ่านออกเสียง และความหมายของคำศัพท์
3. บรรยายลักษณะของสัตว์ ประเภท และสัตว์ที่ทำหน้ากากเป็นสัตว์ประจำประเทศใดในอาเซียนโดยใช้ประโยค This is ..... It's the national animal of.....และแสดงท่าทางและเสียงร้อง

ข้อเสนอแนะ

1. หากผู้เรียนวาดภาพสัตว์ไม่ได้ ควรมีตัวอย่างให้ดู และสอนวิธีลากเส้น และระบายสี
2. สามารถต่อยอดเป็นหน้ากากสามมิติได้

ใบงานที่ 3

My National Animal Profile (20 mins)

(สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา 4-6)

จุดประสงค์

1. ฝึกการวาดภาพ ระบายสี และเขียนบรรยายลักษณะของสัตว์โดยใช้คำศัพท์ขั้นพื้นฐาน และ Present Simple Tense
2. นำเสนอหน้าชั้นเรียน พร้อมแสดงท่าทางพร้อมเสียงร้องของสัตว์ดังกล่าว

ตัวอย่าง

My National Animal Profile

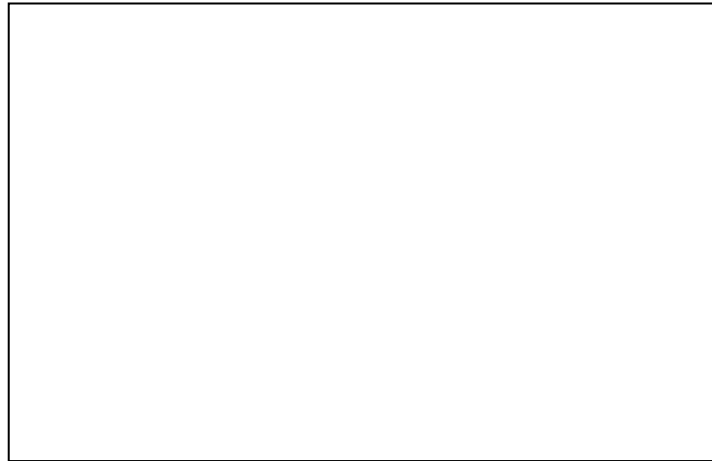

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

This is an elephant. It is the national animal of Thailand. It's grey. It has 4 legs and It is a big animal.

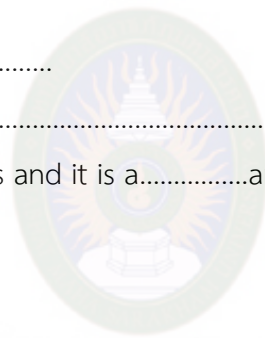
My National Animal Profile

This is .....

It is the national animal of.....

It is.....It has.....legs and it is a.....animal

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Assignment 1
(สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา 4-6)

Direction: Fill the blanks below with the national animals and the name of its country.

1. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

2. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

3. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

4. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

5. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

6. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

7. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

8. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

9. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

10. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ข

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ข.1 แสดงผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC)
แบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	ความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	1	0	1	1	0	3	0.6	ใช้ได้
2	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
3	1	1	0	1	1	4	0.8	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
5	0	1	1	0	1	3	0.6	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	4	1	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	4	1	ใช้ได้
9	1	1	1	0	1	3	0.8	ใช้ได้
10	1	1	1	1	0	4	0.8	ใช้ได้
11	1	0	1	0	1	3	0.6	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
13	1	0	0	1	1	3	0.6	ใช้ได้
14	1	0	1	1	1	4	0.8	ใช้ได้
15	1	1	0	1	1	4	0.8	ใช้ได้

(ต่อ)

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	ความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
16	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
17	1	1	1	1	1	4	1	ใช้ได้
18	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
19	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
20	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
21	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
22	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
23	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
24	1	1	1	1	0	4	0.8	ใช้ได้
25	0	1	1	1	1	4	0.8	ใช้ได้
26	1	1	1	1	0	4	0.8	ใช้ได้
27	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
28	1	1	0	1	1	4	0.8	ใช้ได้
29	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
30	1	0	1	1	1	4	0.8	ใช้ได้

(ต่อ)

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	ความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
31	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
32	1	1	0	1	1	4	0.8	ใช้ได้
33	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
34	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
35	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ค่าความเชื่อมั่น แบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.80

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ค

หลักสูตรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารฯ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

หลักสูตรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

โดย

นางชนแก้ว มาพรหม

นักศึกษาระดับปริญญาเอก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คำนำ

หลักสูตรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษาเป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาให้ครูผู้สอนภาษาอังกฤษเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยสอดแทรกสาระสำคัญเกี่ยวกับอาเซียนศึกษาโดยเน้นการฝึกปฏิบัติจริง ผู้สอนเป็นวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถและมีความเชี่ยวชาญในการจัดการฝึกอบรมครูให้มีความสำคัญและเคร่งครัดต่อการประเมินผลการจบหลักสูตรที่เน้นทักษะการปฏิบัติ การมีผลงานที่ได้ตามเกณฑ์ ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมการสอน ด้านการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านคุณลักษณะที่ดีของผู้สอน และเมื่อผู้เข้าอบรมหลักสูตรนี้แล้วจะสามารถจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยการบูรณาการอาเซียนศึกษาได้อย่างแท้จริง

หลักสูตรเล่มนี้สำเร็จได้ด้วยความเมตตากรุณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะตรวจสอบความเหมาะสม ความถูกต้องของหลักสูตร ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องที่ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรเล่มนี้ จนทำให้หลักสูตรเล่มนี้มีความสมบูรณ์และพร้อมสำหรับการนำไปใช้ในการพัฒนาส่งเสริมครูผู้สอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาต่อไป

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านด้วยความเคารพยิ่ง มา ณ โอกาสนี้

นางชั้นแก้ว มาพรม

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	2
สารบัญ	3
ความสำคัญและปัญหาการพัฒนาหลักสูตร	4
หลักการของหลักสูตร	5
จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	6
คำอธิบายรายวิชา	6
ผลการเรียนรู้	6
กระบวนการพัฒนาหลักสูตร	6
หน่วยการเรียนรู้	6
กิจกรรมการเรียนรู้	6
การวัดและประเมินผล	6
บรรณานุกรม	6
ภาคผนวก	7

หลักสูตรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา

โครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตรประกอบด้วยหัวข้อ ดังต่อไปนี้

ความสำคัญและปัญหาการพัฒนาหลักสูตร

หลักการของหลักสูตร

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

คำอธิบายรายวิชา

ผลการเรียนรู้

กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

หน่วยการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้

การวัดและประเมินผล

ความสำคัญและปัญหาการพัฒนาหลักสูตร

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นการเรียนรู้ที่ต้องก้าวข้าม “สาระวิชา” ไปสู่การเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) ซึ่งครูต้องเปลี่ยนบทบาทของตนเองจาก ครูสอน (Teacher) ไปเป็นครูฝึก (Coach) หรือผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Learning Facilitator) และต้องเรียนรู้ทักษะในการทำหน้าที่ ต้องให้นักเรียนเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูจะออกแบบการเรียนรู้ ฝึกฝนให้ตนเองเป็นโค้ช (Coach) และผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ซึ่งสิ่งที่เป็นตัวช่วยของครูในการจัดการเรียนรู้คือ ชุมชนการเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์ (Professional Learning Communities : PLC) ซึ่งเกิดจากการรวมตัวกันของครูเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำหน้าที่ของครูแต่ละคน ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่คนทุกคนต้องเรียนรู้ตั้งแต่ชั้นอนุบาลไปจนถึงมหาวิทยาลัยและตลอดชีวิต คือ 3R x 7C 3R ได้แก่ (R) Reading (อ่านออก), (W) Writing (เขียนได้) และ (A) Arithmetic (คิดเลขเป็น) 7C ได้แก่ Critical Thinking and Problem Solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา) Creativity and Innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม) Cross-Cultural Understanding (ทักษะด้านความเข้าใจ ต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์) Collaboration, Teamwork and Leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ) Communications, Information and Media Literacy (ทักษะด้านการสื่อสาร

สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ) Computing and ICT Literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) Career and Learning Skills (ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้) (วิจารณ์ พานิช, 2556, น. 15-21)

เนื่องจากประเทศไทยขณะนี้ได้เข้าสู่ยุคอาเซียน จะต้องติดต่อสื่อสารกับประเทศกลุ่มอาเซียนในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง การศึกษา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี การท่องเที่ยวและอื่น ๆ ซึ่งใช้ภาษาอังกฤษถือได้ว่าเป็นภาษากลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการทำงานในประชาคมอาเซียน ดังกฎบัตรอาเซียนข้อ 34 ที่บัญญัติว่า “The Working Language of ASEAN Shall Be English” ทำให้ประเทศอื่น ๆ มีการตื่นตัวในการพัฒนาภาษาอังกฤษ เช่น ลาว เวียดนาม กัมพูชา พม่า ดังนั้นคนไทยควรมีความรู้พื้นฐานภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี ต้องมีการสอนมาตั้งแต่เล็ก ดังที่นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความเห็นอย่างกว้างขวางในการพัฒนาการใช้ภาษาอังกฤษของเยาวชนและคนทำงานในประเทศไทย โดยมุ่งเน้นว่าพลเมืองทุกคนในประเทศต้องใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้อย่างมีคุณภาพ อย่างไรก็ตามการที่นักเรียน นักศึกษาและประชาชนในประเทศจะสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดีนั้น ผู้ที่มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อเรื่องนี้ คือ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษจึงจำเป็นที่จะต้องยกระดับและพัฒนาตนเองก่อนเป็นอันดับแรก (นพพร สโรบล, 2555, น. 1)

จากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยการบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างพบว่า ส่วนใหญ่ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษมีประสบการณ์ในการสอนภาษาอังกฤษไม่น้อยกว่า 6 ปี และเคยได้รับการฝึกอบรมด้านทักษะภาษาอังกฤษมาแล้ว แต่ยังมีความต้องการอบรมในเนื้อหาเพื่อส่งเสริมความสามารถและทักษะการจัดการเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร การฝึกปฏิบัติการสอน การวัดและประเมินผล การผลิตและปรับใช้สื่อสำหรับสอนภาษา การสร้างแผนการสอนแบบบูรณาการทักษะหรือ บูรณาการกับศาสตร์อื่นๆ ตลอดจนการสอนภาษาแบบองค์รวม การสอนภาษาแบบเน้นเนื้อหา เน้นการปฏิบัติ ทักษะย่อย และทักษะหลักในภาษาอังกฤษ

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1. ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยบูรณาการอาเซียนศึกษา ทำให้เกิดทักษะจริง
2. ผู้เข้าอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำความรู้จากการอบรมไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะด้านภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ
3. ผู้ผ่านการอบรมสามารถนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนได้

คำอธิบายรายวิชา

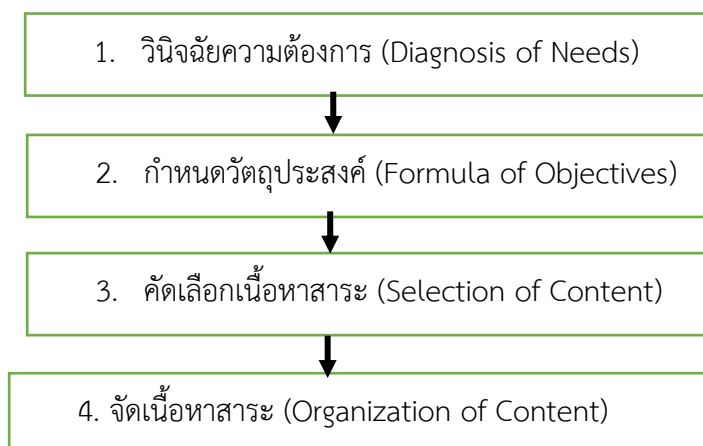
บอกความเป็นมาของอาเซียน ประเทศสมาชิก ธงชาติ สัตว์ประจำชาติ ดอกไม้ประจำชาติ ชุดประจำชาติ อาหารประจำชาติ และสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของประเทศในภูมิภาคอาเซียนได้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยการบูรณาการทักษะทางภาษา หรือ การบูรณาการข้ามศาสตร์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการเรียนภาษาเพื่อการสื่อสาร ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ฝึกปฏิบัติผลิตสื่อการเรียนการสอนด้วยหลักเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้วัสดุที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ หรือวัสดุท้องถิ่นและสามารถปรับใช้สื่อการเรียนสำหรับสอนภาษาได้อย่างเหมาะสม

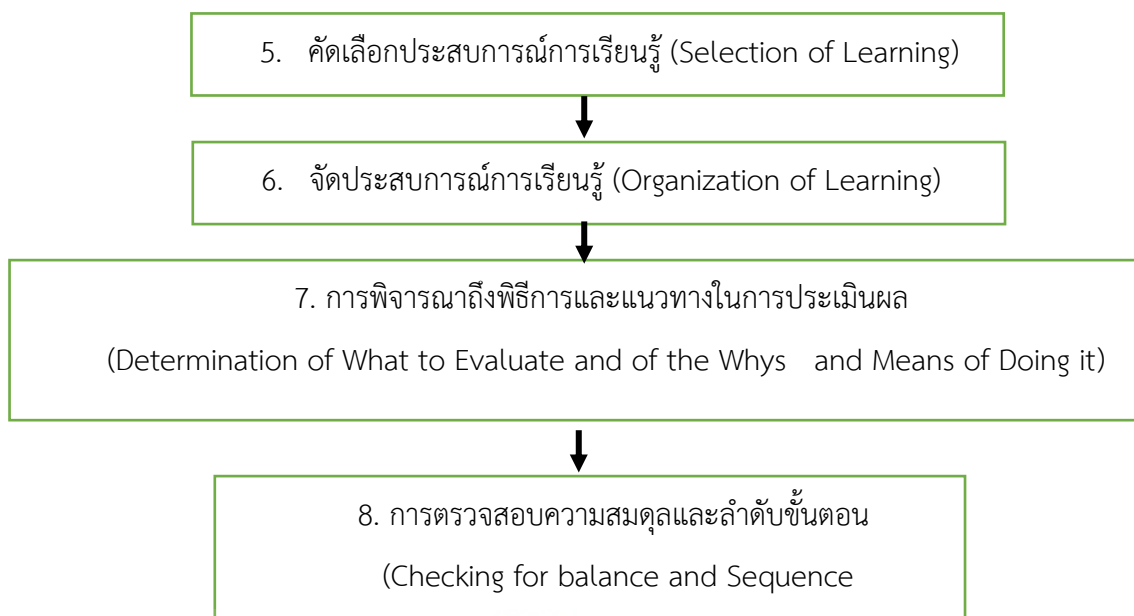
ผลการเรียนรู้

1. ผู้เข้าอบรมได้เรียนรู้เทคนิควิธี และฝึกปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการสื่อสารโดยการบูรณาการอาเซียนศึกษา
2. ผู้เข้าอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการสื่อสารโดยการบูรณาการอาเซียนศึกษาให้เหมาะสมกับผู้เรียนได้
3. ผู้เข้าอบรมมีความรู้ ความเข้าใจในการผลิตและปรับใช้สื่อสำหรับสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
4. ผู้เข้าอบรมนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนได้

กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของ Taba (1962: 422-425) แนวคิดนี้มีลักษณะจากล่างขึ้นบนโดยใช้วิธีอุปนัย เริ่มการพัฒนาในระดับที่เฉพาะเจาะจงและปรับขยายไปสู่ระดับกว้าง ทำให้หลักสูตรที่มาจากความคิดที่ยืดหยุ่นและเป็นหลักสูตรที่ได้วางแผนมาแล้วอย่างรอบคอบตามลำดับ ดังนี้

ภาพที่ 1 รูปแบบกระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิด Taba (1962: pp. 422-425)

จากรูปแบบกระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิด Taba (1962) มีขั้นตอนดังนี้
 ขั้นที่ 1 ขั้นที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัญหา สำนวความต้องการและความจำเป็นต่างๆ ของสังคม
 ศึกษาพัฒนาการของผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้ และธรรมชาติของการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแนวทางที่สำคัญ
 ในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากขั้นที่ 1 เป็นหลัก ควร
 เป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้จริง และเป็นแนวทางในการเลือกและจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ขั้นที่ 3 การเลือกเนื้อหาสาระ ต้องให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ เนื้อหาที่คัดเลือก
 บรรจุลงในหลักสูตรจะต้องมีความสำคัญและถูกต้อง

ขั้นที่ 4 การจัดรวบรวมเนื้อหาสาระ พิจารณาถึงความเหมาะสมในการที่จะให้ผู้เรียนได้รับ
 ความรู้ใดก่อนหลัง ซึ่งจะต้องมีความต่อเนื่องและเป็นลำดับขั้นตอน

ขั้นที่ 5 การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นการศึกษาถึงกระบวนการเรียนรู้ และวิธีการ
 สอนแบบต่างๆ จะต้องวางแผนเลือกประสบการณ์ให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระและผู้เรียน

ขั้นที่ 6 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้เลือกแล้ว เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 ให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนที่บรรจุตามจุดประสงค์ที่วางไว้

ขั้นที่ 7 การพิจารณาถึงวิธีการและแนวทางในการประเมินผล การประเมินผล การพัฒนา
 หลักสูตรจะพิจารณาที่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
 หรือไม่ นักพัฒนาหลักสูตรจะเลือกเทคนิควิธีการประเมินผลที่เหมาะสมมาใช้ในการประเมินผล
 หลักสูตร

ขั้นที่ 8 การตรวจสอบความสมดุลและลำดับขั้นตอนของ Tabla ให้ได้ข้อเสนอแนะว่าต้องมี การพิจารณาความคงที่ระหว่างส่วนประกอบต่างๆ ของหน่วยการเรียนรู้ การจัดลำดับขั้นตอน ประสบการณ์ และความสมดุลในกิจกรรมการเรียนรู้ และรูปแบบของการนำเสนอ

หน่วยการเรียนรู้

จากผลการศึกษาระบบการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของ Tabla (1962, pp. 422-425) แบ่งหน่วยการเรียนรู้ได้ 7 หน่วยการเรียนรู้ ใช้เวลาทั้งหมด 20 ชั่วโมง ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้/ เรื่องที่เรียน	จำนวน (ชั่วโมง)
Pretest	1
Unit 1 About ASEAN	2
Unit 2 ASEAN Nations	3
Unit 3 ASEAN National Flags	2
Unit 4 ASEAN National Animals	3
Unit 5 ASEAN National Flowers	2
Unit 6 ASEAN Food	3
Unit 7 ASEAN Attractive Places	3
Post-test	1
รวม	20

เนื้อหาของหลักสูตร

เนื้อหาของหลักสูตรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยการบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษาตามหัวข้อข้างต้น

กิจกรรมการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการจัดกิจกรรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลกับผู้เข้าอบรม จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในการพัฒนาความสามารถและทักษะการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยการบูรณาการทักษะ และบูรณาการกับวิชาศิลปะ คณิตศาสตร์ ดนตรี เป็นต้น

1. หลักการจัดการเรียนรู้

ให้ครูผู้สอนภาษาอังกฤษมีความรู้ความสามารถและทักษะในการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็น

สำคัญโดยเชื่อว่าครูที่เข้าอบรมสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์กับครู กระบวนการเรียนรู้ส่งเสริมให้ครูสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และเน้นให้ความสำคัญทั้งในด้านความรู้ทางทฤษฎีและการปฏิบัติจริงในการจัดการเรียนรู้และการผลิตสื่อการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียน

2. กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนได้แก่ การเรียนรู้ผ่านเกม การประดิษฐ์ของเล่น ทำให้บรรยากาศในการเรียนดีและผู้เรียนสนุกสนาน ตลอดจนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในการสอนและการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

สื่อการสอน

บัตรภาพอิเล็กทรอนิกส์ เว็บไซต์ เอกสารประกอบการเรียนการสอนอาเซียนศึกษา ใบงาน แบบฝึกหัด และแบบทดสอบ

การวัดและประเมินผล

1. ทดสอบการปฏิบัติการจัดการชั้นเรียน
2. แบบทดสอบ
3. แบบประเมินการใช้หลักสูตร
4. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตร
5. แบบสัมภาษณ์

บรรณานุกรม

- กนกกร ปราชญ์นคร.(2550). การพัฒนาหลักสูตรอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำ
ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดจังหวัด. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- กุลวดี วีระวานิช. (2541). การพัฒนาชุดฝึกอบรมครู : การใช้สื่อวีดิทัศน์ประกอบการสอนภาษา.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กมลทิพย์ นันทจันทร์. (2549). การพัฒนาแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ชีวิตสัตว์ กลุ่มสาระ
การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม:
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- กรมอาเซียน. (2556). ASEAN Mini Book.กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ.
- กรมวิชาการ. (2542). กระบวนการเรียนรู้และยุทธศาสตร์การเรียนรู้ กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป
แมนเนจเม้นท์.
- กรมวิชาการ. (2546). คู่มือหลักสูตรการสอน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2544). แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561).
กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษา
ต่างประเทศ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ:
กระทรวงศึกษาธิการ.
- อนรรฆ สมพงษ์. (2562). การจัดการเรียนการสอนอาเซียนศึกษาในประเทศไทย. วารสารวิชาการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ. ศรีสะเกษ.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

หน่วยการเรียนรู้ที่ใช้สำหรับการฝึกอบรบหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้
ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยการบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา

สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 -6
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Pretest

The Communicative English for ASEAN Studies

For Prathom Suksa 4-6

Time: 1 hour

30 items 30 scores

Part 1: Choose the best answer.

1. What is the full name of ASEAN?

- a. The Southeast Asian Association Nation
- b. The Association of Southeast Asian Nation
- c. none above
- d. a and b

2. How many member countries of ASEAN?

- a. 10
- b. 11
- c. 12
- d. none above

3. What is the ASEAN symbol?

a.

b.

c.

d.

4. who is the secretary of ASEAN now?

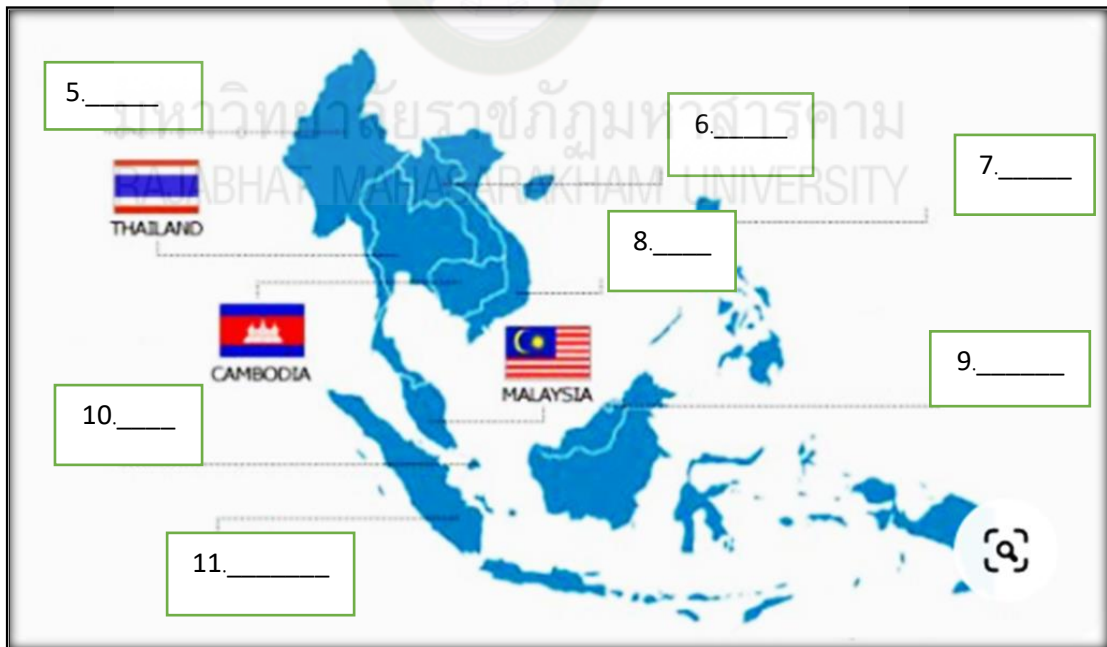
- a. Mr. Surin Pitsuwan
- b. Mr. Dato Paduka Lim Jock Hoi
- c. Mr. Le luong Minh
- d. Mr. Ong Keng Yong

Part 2 : Look at the ASEAN map and choose the correct name of the ASEAN member

into the map

a. Indonesia   b. Thailand   c. Singapore   d. The Philippines   e. Vietnam   f. Myanmar   g. Brunei   h. Laos

country from the box below. (5-11)

Part 3. Choose the correct national flags in the box with the name of the countries below.

a.

b.

c.

d.

12. Which one is the National flag of The Philippines?

13. Which one is the National flag of Myanmar?

14. Which one is the National flag of Brunei Darussalam?

15. Which one is the National flag of Cambodia?

Part4: Match the national animals with the name of the countries below.

a. Elephant   b. Komodo   c. Buffalo   d. Tiger   e. Kroprey

16. What is the national animal of Cambodia?

17. What is the national animal of Indonesia?

18. What is the national animal of Singapore?

19. What is the national animal of Laos PDR?

20. What is the national animal of Vietnam?

Part5: Match the national flowers with the name of the countries below.

a. Moon Orchid   b. Simpor   c. Lotus   d. Rumdul   e. Dok Champa   f. Banga raya

Part6: Match the national foods with the name of the countries below.

16. What is the national food of Singapore?

17. What is the national food of Indonesia?

18. What is the national food of Cambodia?

19. What is the national food of Laos PDR?

20. What is the national food of Vietnam?

Part7: Match the attractive places in column A with the name of the countries in column B .

A	B
Attractive Places	The name of the countries
Angor Wat	Brunei Daruj Salan
Borobudur	Veitnam
Emeral Buddha Temple	Indonesia
Manila Bay Sands	Malaysia
Petronus Tower	Laos PDR
Prathat Luang	Myanmar
San Agustin Church	Singapore
Shwedagon Pagoda	The Philippines
Sultan Hassanal Bolkihah Palace	Thailand
Thien Mu Pagoda	Cambodia

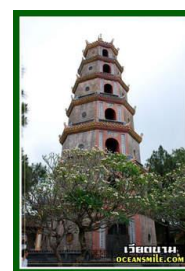
21. _____ , _____

22. _____ , _____

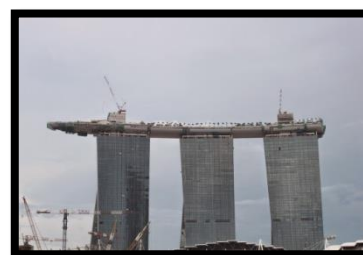
23. _____ , _____

24. _____ , _____

25. _____ , _____

26. _____ , _____

27. _____, _____

28. _____, _____

29. _____, _____

30. _____, _____

*Good Luck!***Answer Keys:**

1.b	3.d	5.f	7.d	9.g	11.a	13.d	15.b	17.c	19.a
2.a	4.b	6.h	8.e	10.c	12.c	14.9	16.e	18.b	20.a

21. Angor Wat, Cambodia
 22. Borobudur, Indonesia
 23. San Agustin Church, The Philippines
 24. Thien Mu Pagoda, Veitnam
 25. Prathat Luang, Laos PDR
 26. Manila Bay Sands, Singapore
 27. Sultan Hassan al-Bolkiah Palace, Brunei Daruj Salan
 28. Petronus Tower, Malaysia
 29. Emerald Buddha Temple, Thailand
 30. Shwedagon Pagoda, Myanmar

ตารางที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ตลอดหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

โดยการบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

ชั่วโมงที่/ หน่วยการ เรียนรู้	จุดประสงค์ การเรียนรู้	เนื้อหา 1 ช.ม.	กิจกรรม การเรียนรู้	สื่อการเรียนการสอน	การวัดและ ประเมินผล
-	pretest ทดสอบก่อน เรียน	ทำแบบทดสอบ	ทำแบบทดสอบ	ข้อสอบก่อนเรียน 1 ฉบับ (30 ข้อ)	วัดจากการข้อที่ ถูกโดยตรวจกับ เฉลย
2-3/ Unit 1 About ASEAN	- เพื่อศึกษา ความเป็นมา ของประชาคม อาเซียน	- ประวัติความเป็น มา การก่อตั้ง ประเทศสมาชิก คำขวัญ สัญลักษณ์ เพลงประจำ อาเซียนและ สำนักงานอาเซียน และเลขาธิการ อาเซียน	- หาข้อมูลแล้ว ทำ mind- mapping เกี่ยวกับความ เป็นมาของ อาเซียนแล้ว อภิปรายกลุ่ม	- วิดิทัศน์ เว็บไซต์ https://asean.org/	- เก็บคะแนน จากการ อภิปรายกลุ่ม 10 คะแนน (mind- mapping and presenter)
4-6/ Unit 2 ASEAN Nation	- เพื่อศึกษา สภาพทั่วไป ของประเทศ สมาชิกใน อาเซียน	- ชื่อประเทศ เมือง หลวง การปกครองหน่วย เงินตราประชากร ชุดประจำชาติ ศาสนา ลักษณะทาง ภูมิอากาศ สิ่ง ที่ควรซื้อ กิจกรรม 10 อย่างที่ควรทำ เป็นต้น	- หาข้อมูล แล้วตั้งจุดเด่น หรือเอกลักษณ์ ของประเทศนั้น ออกมาทำ ป้าย พรรคการแล้ว นำเสนอหน้าชั้น เรียน	- วิดิทัศน์ เว็บไซต์ Wikipedia.com	- เก็บคะแนน จากการแสดง นิทรรศการและ การนำเสนอ 10 คะแนน

ชั่วโมงที่/ หน่วยการ เรียนรู้	จุดประสงค์ การเรียนรู้	เนื้อหา 1 ชม.	กิจกรรม การเรียนรู้	สื่อการเรียนการสอน	การวัดและ ประเมินผล
7-8/ Unit 3 ASEAN National Flags	- เพื่อศึกษาธง ประจำชาติและ ความหมายของ ธงประจำชาติ ของประเทศ สมาชิกใน อาเซียน	- ธงและ ความหมายของ ธงประจำชาติของ ประเทศต่างๆ ใน อาเซียน	- หาข้อมูล แล้ววาด ภาพ หรือ ประดิษฐ์ธง ชาติของ ประเทศ ต่างๆ	- วิดิทัศน์ เว็บไซต์ Wikipedia.com	- เก็บคะแนน จากผลงานการ ประดิษฐ์ธงชาติ 10 คะแนน
9-11/ Unit 4 ASEAN National Animals	- เพื่อศึกษาสัตว์ ประจำชาติและ ข้อมูลของสัตว์ ประจำชาติของ ประเทศสมาชิก ในอาเซียน	- สัตว์ประจำชาติ ของประเทศ ต่างๆ ในอาเซียน	- หาข้อมูล แล้ว ประดิษฐ์ หน้ากาก และ นำเสนอ ข้อมูลหรือ แสดงความ คิดเห็นต่อ หน้ากาก สัตว์ชนิด นั้นและ แลกเปลี่ยน ข้อมูลสัตว์ ประจำชาติ	- วิดิทัศน์ เว็บไซต์ google.com	- เก็บคะแนน จากผลงานการ ประดิษฐ์ หน้ากากและ นำเสนอและการ บันทึกรายงาน การแลกเปลี่ยน ข้อมูล 15 คะแนน
12-14 Unit 5 ASEAN National Flowers	- เพื่อศึกษา ดอกไม้ประจำ ชาติและ ความหมายของ ธงประจำชาติ ของประเทศ สมาชิกใน อาเซียน	- ดอกไม้และ ความหมายของ ดอกไม้ประจำ ชาติของประเทศ ต่างๆ ในอาเซียน	- หาข้อมูล แล้ววาด ภาพ หรือ ประดิษฐ์ ดอกไม้ของ ประเทศ ต่างๆและ นำเสนอ	- วิดิทัศน์ เว็บไซต์ Wikipedia.com	- เก็บคะแนน จากผลงานการ ประดิษฐ์ดอกไม้ และการนำเสนอ 10 คะแนน

ชั่วโมงที่/ หน่วยการ เรียนรู้	จุดประสงค์ การเรียนรู้	เนื้อหา 1 ชม.	กิจกรรม การเรียนรู้	สื่อการเรียนการสอน	การวัดและ ประเมินผล
15-17/ Unit 6 ASEAN National Foods	- เพื่อศึกษา อาหารประจำ ชาติของ ประเทศสมาชิก ในอาเซียน	- อาหารประจำ ชาติของ ประเทศต่างๆ ในอาเซียน	- หาข้อมูล แล้วประกอบ อาหารโดย จัดหา เครื่องปรุง วัสดุอุปกรณ์ ในการ ประกอบ อาหารมา นำเสนอ	- วิดีทัศน์ เว็บไซต์ https://aec.kapook.com /view49784.html	- เก็บคะแนน จากการ ทำอาหาร 10 คะแนน
18-19/ Unit 7 ASEAN Attractive Places	- เพื่อศึกษา แหล่งท่องเที่ยว ของประเทศ สมาชิกใน อาเซียน - เพื่อจัด นิทรรศการ แสดงผลงาน ประเทศต่างๆ	- แหล่ง ท่องเที่ยวของ ประเทศต่างๆ ในอาเซียน - ถอดบทเรียน ข้อมูลที่ได้ ศึกษามา ทั้งหมด	- หาข้อมูล แล้วเลือก ภาพที่ กำหนดให้ แล้วนำเสนอ แหล่ง ท่องเที่ยว ของชาติ ต่างๆ และประดิษฐ์ สิ่งที่เป็น เอกลักษณ์ ของประเทศ นั้นๆ โดยใช้ วัสดุอุปกรณ์ ที่กำหนดให้ (3D Pop up Card)	- วิดีทัศน์ เว็บไซต์ google.com	- เก็บคะแนน จากผลงาน 10 คะแนน

ชั่วโมงที่/หน่วย การเรียนรู้	จุดประสงค์ การเรียนรู้	เนื้อหา 1 ชม.	กิจกรรม การเรียนรู้	สื่อการเรียนการสอน	การวัดและ ประเมินผล
ประมวลภาพกิจกรรมที่ทำร่วมกันตลอดการอบรม					
20/การ ทดสอบ Post-test	เพื่อทดสอบ ความเข้าใจหลัง การเรียนรู้	แบบทดสอบ หลังเรียน	ทำแบบทดสอบ 1 ชั่วโมง	แบบทดสอบ 30 ข้อ	ประเมินจาก คำตอบที่ตรงกับ เฉลย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยการบูรณาการ
อาเซียนศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนการสอนหน่วยที่ 4
เรื่อง ASEAN National Animals (สัตว์ประจำชาติในอาเซียน)
สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้คำศัพท์เกี่ยวกับสัตว์ประจำชาติในอาเซียนเป็นภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้อง
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถตอบคำถาม และบอกประเภทของสัตว์ประจำชาติเป็นภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้อง
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้พื้นฐานความรู้ของตนเองในการประดิษฐ์สื่อการเรียนการสอน (หน้ากาก) ได้อย่างถูกต้อง
4. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรยายลักษณะของสัตว์ประจำชาติเป็นภาษาอังกฤษโดยใช้ประโยคพื้นฐานได้อย่างถูกต้อง

กิจกรรมการเรียนรู้

1. นักเรียนทำแบบประเมินตนเองก่อนเรียน
2. นักเรียนเรียนรู้คำศัพท์เกี่ยวกับสัตว์ประจำชาติ
3. นักเรียนตอบคำถาม บอกประเภทของสัตว์เป็นภาษาอังกฤษ
4. นักเรียนเล่นเกมใบคำศัพท์ด้วยการแสดงท่าทาง และประดิษฐ์หน้ากากรูปหน้าสัตว์
5. นักเรียนบรรยายลักษณะของสัตว์ให้เพื่อนฟังโดยใช้ประโยคง่ายๆ (Present Simple Tense)
6. นักเรียนทำแบบประเมินตนเองหลังเรียน

สื่อการเรียนการสอน

1. บัตรภาพอิเล็กทรอนิกส์เรื่อง สัตว์ประจำชาติ <https://quizlet.com/14149519/national-animals-of-asean-countries-flash-cards/>
2. ข้อมูลลักษณะของสัตว์ประจำชาติ
3. กระดาษแข็ง สี กรรไกร กาว เทปกาว ไม้ตะเกียบ ยางยืด

การประเมินผล

1. ประเมินผลจากแบบประเมินตนเองก่อนและหลังเรียน
2. ประเมินจากการทำกิจกรรมในใบงาน
3. ประเมินจากแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้

ใบความรู้ที่ 1 National Animals

1. Brunei Darussalam: Bengal tiger

"Bengal Tiger" is the national animal of Brunei. It is the largest animal and also the largest tiger species.

2. Cambodia: Kouprey

Kouprey is a national animal of Cambodia. Kouprey is like a cattle and bull. It lives in the northern Cambodia, the southern Laos, western Vietnam and the eastern Thailand.

3. Indonesia: Komodo

"Komodo Dragon" is the national animal of Indonesia. Komodo dragons are reptiles or lizards. It is big. It lives in only on the Komodo Island.

4. Philippines: Buffalo

"Buffalo" is the national animal of the Philippines. A "buffalo" in Tagalog language is called Carabao. They like to sleep in muddy water.

5. Lao: Elephant

สัตว์ประจำชาติลาว

Elephant is the national animal in Lao

5.

6. Malaysia: Malayan tiger

สัตว์ประจำชาติมาเลเซีย

"Malayan Tiger" is the national animal of Malaysia. It is also used as a nickname for the Malaysia national football team as well.

7. Myanmar: The Indochinese Tiger

สัตว์ประจำชาติพม่า

The tiger is the national animal of Myanmar. There is the Hukaung Valley Tiger. It is the world's largest tiger home.

8. Singapore: Lion

สัตว์ประจำชาติสิงคโปร์

The lion is the national animal of Singapore.

9. Thailand: Elephant

สัตว์ประจำชาติไทย

Elephant" is the national animal of Thailand. Thai people have their life of engagement with the elephants. The elephant found in Thailand is the Indian elephant.

10. Vietnam: Buffalo

สัตว์ประจำชาติเวียดนาม

The buffalo is the national animal of Vietnam. They help people to work in their farms.

ใบงานที่ 1

Learning Vocabulary with Flashcards

(สำหรับนักเรียน ป.1-3)

กิจกรรมการเรียนรู้ 1 (15 นาที)

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกันเป็นสองกลุ่มเพื่อเล่นเกมทายคำศัพท์จากภาพโดยแบ่งเป็นกลุ่มผู้ชาย กับกลุ่มผู้หญิง
2. ให้ตัวแทนฝ่ายชาย และ ฝ่ายหญิงจับสลากเพื่อเลือกเป็นคนไข้ หรือ คนทาย
3. คนแรกของแถวคนที่ได้บัตรภาพออกแบบการไข้คำศัพท์ให้คนที่ทาย
4. แสดงท่าทางของสัตว์ให้เพื่อนในกลุ่มตรงกันข้ามกันทาย หากทายถูกจะเสียคะแนน ฝ่ายคนทายจะได้คะแนน
5. สรุปคะแนน ให้รางวัล

Guess me, What am I?

ใบงานที่ 2

My National Animal Mask (20 mins)

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา 1-3

จุดประสงค์

1. ฝึกการเรียนรู้และจำคำศัพท์จากรูปภาพ กริยาท่าทาง และเสียงร้องของสัตว์
2. บอกคำศัพท์และเดาความหมายของคำศัพท์ อ่านออกเสียง และความหมายของคำศัพท์
3. บรรยายลักษณะของสัตว์

วัสดุอุปกรณ์ในการผลิตสื่อการเรียนการสอน

1. กระดาษแข็ง กระดาษสี และ กระดาษปกสีขาว
2. สีเทียน หรือ สีดินสอ สีหรือปากกาเมจิก
3. แ่งไม้ หรือ ไม้ตะเกียบ หรือ ยางสำหรับร้อย
4. กาว กระดาษกาว หรือ เทปใส หรือ เทปติดสัน

ขั้นตอนการผลิต

1. เตรียมกระดาษ ร่าง วาดรูปหน้าสัตว์บนกระดาษขาว ขนาด 6x6 นิ้ว หรือ ขนาดใหญ่พอประมาณกับหน้าคน
2. ระบายสีหน้ากาสัตว์ที่วาด โดยใช้สีที่เตรียมไว้ ย้ำเส้นขอบให้หนัก ระบายสีให้ทั่วหน้ากาทตามขอบ
3. ตัดกระดาษออก แล้วติดกับกระดาษแข็ง และกระดาษสีด้านหลังโดยใช้กาว ดังภาพ

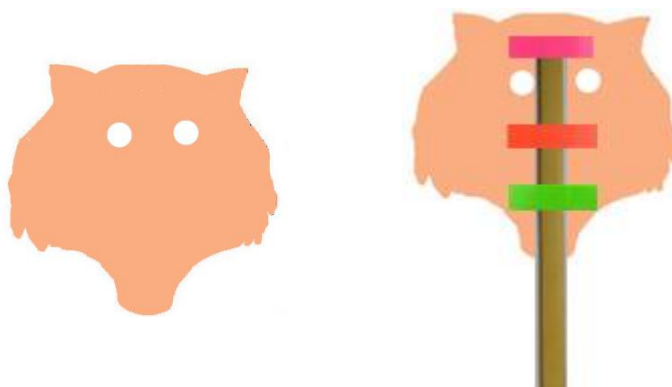

ด้านหน้า

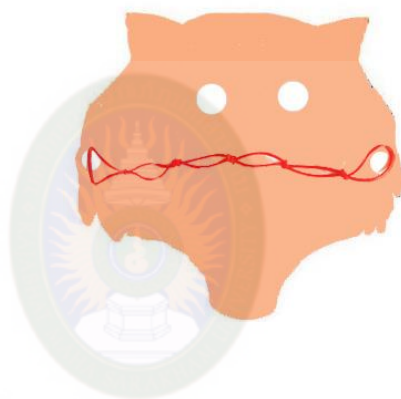

ด้านหลัง

4. ติดแท่งไม้เข้ากับหน้ากาก สำหรับถือโดยใช้กระดาษกาว หรือ เทปใส เทปติดสัน ดังรูป

หรือ เจาะรูด้านซ้ายและขวาของหน้ากากในระดับหู แล้วใช้ยางร้อยจากด้านซ้าย ไปยังด้านขวาของหน้ากากเพื่อสะดวกในการสวม

วิธีใช้

1. ใช้เล่นเกมทายคำศัพท์ หรือ เกมอื่นๆ ที่เกี่ยวกับสัตว์ กริยาท่าทาง และเสียงร้องของสัตว์
2. ให้เล่นเกมใบ้คำศัพท์และความหมายของคำศัพท์ อ่านออกเสียง และความหมายของคำศัพท์
3. บรรยายลักษณะของสัตว์ ประเภท และสัตว์ที่ทำหน้ากากเป็นสัตว์ประจำประเทศใดในอาเซียนโดยใช้ประโยค This is ..... It's the national animal of.....และแสดงท่าทางและเสียงร้อง

ข้อเสนอแนะ

1. หากผู้เรียนวาดภาพสัตว์ไม่ได้ ควรมีตัวอย่างให้ดู และสอนวิธีลากเส้น และระบายสี
2. สามารถต่อยอดเป็นหน้ากากสามมิติได้

ใบงานที่ 3

My National Animal Profile (20 mins)

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา 1-3

จุดประสงค์

1. ฝึกการวาดภาพ ระบายสีและเขียนบรรยายลักษณะของสัตว์โดยใช้คำศัพท์ขั้นพื้นฐาน และ Present Simple Tense ดังตัวอย่างด้านล่าง
2. นำเสนอหน้าชั้นเรียน พร้อมแสดงท่าทางพร้อมเสียงร้องของสัตว์ดังกล่าว

ตัวอย่าง

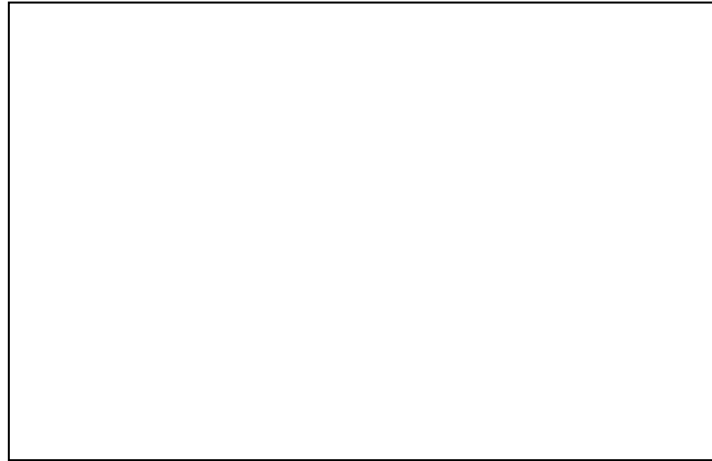
My National Animal Profile

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

This is a tiger. It is the national animal of Malasia. It's yellow, black and white. It has 4 legs and It is a big animal.

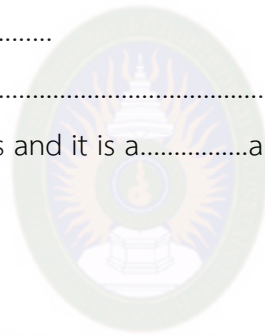
My National Animal Profile

This is .....

It is the national animal of.....

It is.....It has.....legs and it is a.....animal

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Assignment 1
(สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา 1-3)

Direction: Fill the blanks below with the national animals and the name of its country.

1. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

2. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

3. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

4. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

5. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

6. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

7. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

8. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

9. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

10. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

แผนการสอนหน่วยที่ 4
เรื่อง ASEAN National Animals (สัตว์ประจำชาติในอาเซียน)
สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้คำศัพท์เกี่ยวกับสัตว์ประจำชาติในอาเซียนเป็นภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้อง
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถตอบคำถาม และบอกประเภทของสัตว์ประจำชาติเป็นภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้อง
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้พื้นฐานความรู้ของตนเองในการประดิษฐ์สื่อการเรียนการสอน (หน้ากาก) ได้อย่างถูกต้อง
4. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรยายลักษณะของสัตว์ประจำชาติเป็นภาษาอังกฤษโดยใช้ประโยคพื้นฐานได้อย่างถูกต้อง

กิจกรรมการเรียนรู้

1. นักเรียนทำแบบประเมินตนเองก่อนเรียน
2. นักเรียนเรียนรู้คำศัพท์เกี่ยวกับสัตว์ประจำชาติ
3. นักเรียนตอบคำถาม บอกประเภทของสัตว์เป็นภาษาอังกฤษ
4. นักเรียนเล่นเกมใบคำศัพท์ด้วยกานแสดงท่าทาง และประดิษฐ์หน้ากากรูปหน้าสัตว์
5. นักเรียนบรรยายลักษณะของสัตว์ให้เพื่อนฟังโดยใช้ประโยคง่ายๆ (Present Simple Tense)
6. นักเรียนทำแบบประเมินตนเองหลังเรียน

สื่อการเรียนการสอน

1. บัตรภาพอิเล็กทรอนิกส์เรื่อง สัตว์ประจำชาติ <https://quizlet.com/14149519/national-animals-of-asean-countries-flash-cards/>
2. ข้อมูลลักษณะของสัตว์ประจำชาติ
3. กระดาษแข็ง สี กรรไกร กาว เทปกาว ไม้ตะเกียบ ยางยืด

การประเมินผล

1. ประเมินผลจากแบบประเมินตนเองก่อนและหลังเรียน
2. ประเมินจากการทำกิจกรรมในใบงาน
3. ประเมินจากแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้

ใบความรู้ 1
National Animals
(สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา 4-6)

1. Brunei Darussalam: Bengal tiger

"Bengal Tiger" is the national animal of Brunei. It is a mammal classified as carnivores. Felidae family is the largest animal and also the largest tiger species.

2. Cambodia: Kouprey

Kouprey is a national animal of Cambodia. Kouprey is a kind of cattle and bull. They often are combined into the colony by the masses. Kouprey is classified as a mammal which is the most difficult one of the world's species to find. It can be found the northern Cambodia, the southern Laos, western Vietnam and the eastern Thailand. At present, there have not any reports for a long time. It is believed that there may be existed in the Thai border with Cambodia.

3. Indonesia: Komodo

"Komodo Dragon" is the national animal of Indonesia. Komodo dragons are reptiles such as lizards which are the largest size in the world, the Komodo dragon is an endangered reptiles. It can be found only on the Komodo Island. It is a small island where there aren't inhabitants because of a volcanic island in the sea.

4. Philippines: Buffalo

"Buffalo" is the national animal of the Philippines. A "buffalo" in Tagalog language is called Carabao. In Philippines, buffaloes are raised for labor in the fields or used for hauling logs out of the woods. When buffaloes are not used for working, they always prefer to sleep in muddy water or slush to relax from the heat.

5. Lao: Elephant

Elephant is considered as national animal in Laos for a very long time. For years, it has been the symbol of prosperity and represents the strength of nation. In Laos, people pay their

6. Malaysia: Malayan tiger

"Malayan Tiger" is the national animal of Malaysia. Malayan tigers have settled in the central and southern part of the Malay Peninsula. The Malayan tiger is a symbol of the coat arms of Malaysia. This demonstrates the strength and courage of the people of Malaysia. It is also used as a nickname for the Malaysia national football team as well.

7. Myanmar: The Indochinese Tiger

Tigers are now protected in Myanmar and well deserved the title for its unique characteristics. The image of Tiger is also using as a national symbol of Myanmar. The Hukaung Valley Tiger Reserve in Myanmar is the world's largest tiger sanctuary.

8. Singapore: Lion

The lion has come to represent Singapore, as the country's national symbol. Historian John Drysdale (1984) has called the animal 'a collection entirely consonant with the aspirations of Singapore's new and energetic government.'

9. Thailand: Elephant

Elephant" is the national animal of Thailand. It is the national animal because Thai people have their life of engagement with the elephants from the past to the present.

The elephant found in Thailand is the Indian elephant, a subspecies of the Asian elephant.

10. Vietnam: Buffalo

Buffalo is the national animal of Vietnam. Because Vietnam is an agricultural country and the image of water buffalo is always regarded as a family animal for the Vietnamese people, in particular, the peasants. The image of the buffalo is closely tied to the rural landscape of Vietnam.

ใบงานที่ 1

Learning Vocabulary with Flashcards

(สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา 4-6)

กิจกรรมการเรียนรู้ 1 (15 นาที)

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกันเป็นสองกลุ่มเพื่อเล่นเกมทายคำศัพท์จากภาพโดยแบ่งเป็นกลุ่มผู้ชาย กับกลุ่มผู้หญิง
2. ให้ตัวแทนฝ่ายชาย และ ฝ่ายหญิงจับสลากเพื่อเลือกเป็นคนไข้ หรือ คนทาย
3. คนแรกของแถวคนที่ได้บัตรภาพออกแบบการไข้คำศัพท์ให้คนที่ทาย
4. แสดงท่าทางของสัตว์ให้เพื่อนในกลุ่มตรงกันข้ามกันทาย หากทายถูกจะเสียคะแนน ฝ่ายคนทายจะได้คะแนน
5. สรุปคะแนน ให้รางวัล

Guess me, What am I?

ใบงานที่ 2

My National Animal (20 mins) (สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา 4-6)

จุดประสงค์

4. ฝึกการเรียนรู้และจำคำศัพท์จากรูปภาพ กริยาท่าทาง และเสียงร้องของสัตว์
5. บอกคำศัพท์และเดาความหมายของคำศัพท์ อ่านออกเสียง และความหมายของคำศัพท์
6. บรรยายลักษณะของสัตว์

วัสดุอุปกรณ์ในการผลิตสื่อการเรียนการสอน

5. กระดาษแข็ง กระดาษสี และ กระดาษปกสีขาว
6. สีเทียน หรือ สีดินสอ สีหรือปากกาเมจิก
7. แ่งไม้ หรือ ไม้ตะเกียบ หรือ ยางสำหรับร้อย
8. กาว กระดาษกาว หรือ เทปใส หรือ เทปติดสัน

ขั้นตอนการผลิต

1. เตรียมกระดาษ ร่าง วาดรูปหน้าสัตว์บนกระดาษขาว ขนาด 6x6 นิ้ว หรือ ขนาดใหญ่พอประมาณกับหน้าคน
2. ระบายสีหน้ากาสัตว์ที่วาด โดยใช้สีที่เตรียมไว้ ย้ำเส้นขอบให้หนัก ระบายสีให้ทั่วหน้ากตามชอบ
3. ตัดกระดาษออก แล้วติดกับกระดาษแข็ง และกระดาษสีด้านหลังโดยใช้กาว ดังภาพ

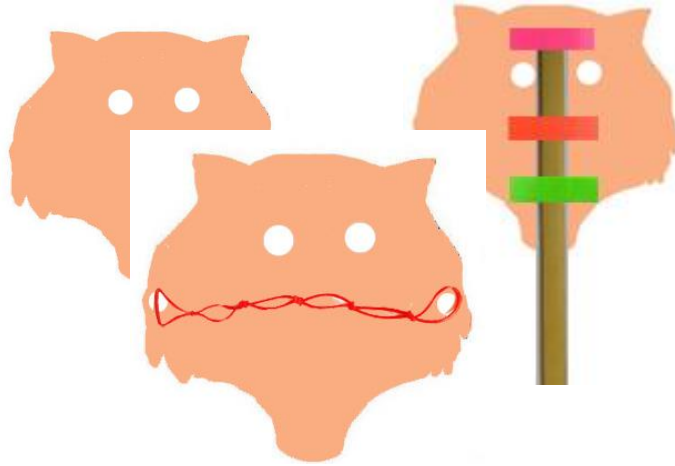

ด้านหน้า

ด้านหลัง

4. ตัดแต่งไม้เข้ากับหน้ากาก สำหรับถือโดยใช้กระดาษทาบ หรือ เทปใส เทปติดสัน ดังรูป

หรือ เจาะรูด้านซ้ายและขวาของหน้ากากในระดับหู แล้วใช้ยางร้อยจากด้านซ้าย ไปยังด้านขวาของหน้ากากเพื่อสะดวกในการสวม

วิธีใช้

4. ใช้เล่นเกมทายคำศัพท์ หรือ เกมอื่นๆ ที่เกี่ยวกับสัตว์ กริยาท่าทาง และเสียงร้องของสัตว์
5. ให้เล่นเกมใบ้คำศัพท์และความหมายของคำศัพท์ อ่านออกเสียง และความหมายของคำศัพท์
6. บรรยายลักษณะของสัตว์ ประเภท และสัตว์ที่ทำหน้ากากเป็นสัตว์ประจำประเทศใดในอาเซียนโดยใช้ประโยค This is ..... It's the national animal of.....และแสดงท่าทางและเสียงร้อง

ข้อเสนอแนะ

3. หากผู้เรียนวาดภาพสัตว์ไม่ได้ ควรมีตัวอย่างให้ดู และสอนวิธีลากเส้น และระบายสี
4. สามารถต่อยอดเป็นหน้ากากสามมิติได้

ใบงานที่ 3

My National Animal Profile (20 mins)

(สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา 4-6)

จุดประสงค์

3. ฝึกการวาดภาพ ระบายสี และเขียนบรรยายลักษณะของสัตว์โดยใช้คำศัพท์ขั้นพื้นฐาน และ Present Simple Tense
4. นำเสนอหน้าชั้นเรียน พร้อมแสดงท่าทางพร้อมเสียงร้องของสัตว์ดังกล่าว

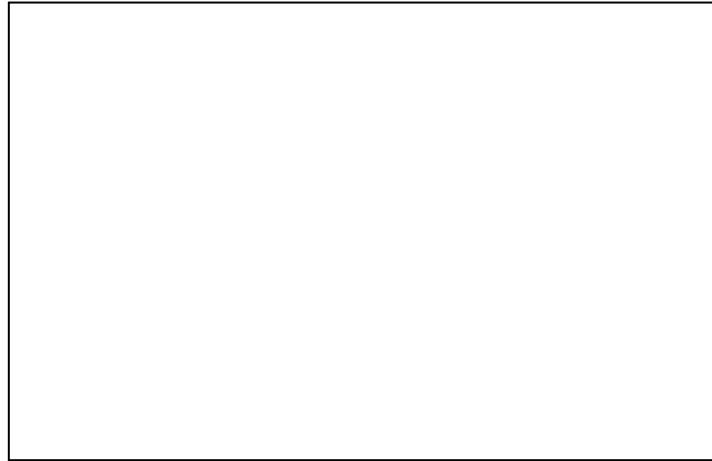
ตัวอย่าง

My National Animal Profile

This is an elephant. It is the national animal of Thailand. It's grey. It has 4 legs and It is a big animal.

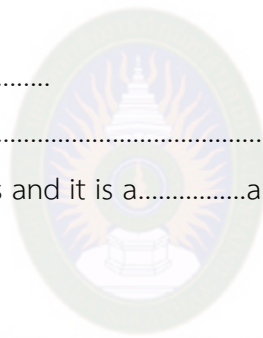
My National Animal Profile

This is .....

It is the national animal of.....

It is.....It has.....legs and it is a.....animal

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Assignment 1
(สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา 4-6)

Direction: Fill the blanks below with the national animals and the name of its country.

1. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

2. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

3. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

4. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

5. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

6. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

7. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

8. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

9. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

10. What is this picture?

It's.....

It's the national animal of.....

ภาคผนวก ค

แบบทดสอบPre Test/Post test

Pre Test/Post Test

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

The Communicative English for ASEAN Studies

Time: 1 hour

30 items 30 scores

Part 1: Choose the best answer.

1. What is the full name of ASEAN?

- a. The Southeast Asian Association Nation
- b. The Association of Southeast Asian Nation
- c. none above
- d. a and b

2. How many member countries of ASEAN?

- a. 10
- b. 11
- c. 12
- d. none above

3. What is the ASEAN symbol?

a.

b.

c.

d.

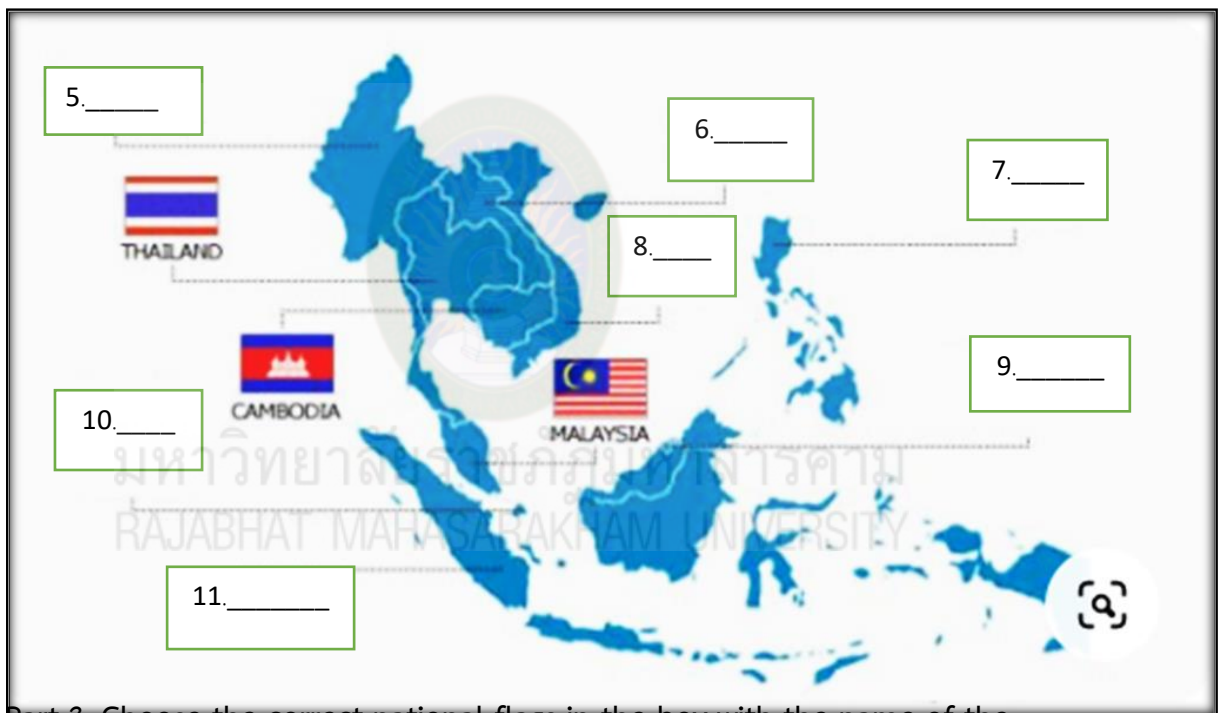

4. who is the secretary of ASEAN now?

- a. Mr. Le luong Minh
- b. Mr. Ong Keng Yong
- c. Mr. Dato Paduka Lim Jock Hoi
- d. Mr. Surin Pitsuwan

Part 2 : Look at the ASEAN map and choose the correct name of the ASEAN member country from the box below. (5-11)

- a. Indonesia
- b. Thailand
- c. Singapore
- d. The Philippines
- e. Vietnam
- f. Myanmar
- g. Brunei
- h. Laos

Part 3. Choose the correct national flags in the box with the name of the countries below.

a.

b.

c.

d.

12. Which one is the National flag of The Philippines?

13. Which one is the National flag of Myanmar?

14. Which one is the National flag of Brunei Darussalam?

15. Which one is the National flag of Cambodia?

Part4: Match the national animals with the name of the countries below.

a. Elephant   b. Komodo   c. Buffalo   d. Tiger   e. Kroprey

16. What is the _____ national animal of Cambodia?

17. What is the national animal of Indonesia?

18. What is the national animal of Singapore?

19. What is the national animal of Laos PDR?

20. What is the national animal of Vietnam?

Part5: Match the national flowers with the name of the countries below.

a. Moon Orchid   b. Simpor   c. Lotus   d. Rumdul   e. Dok Champa   f. Banga raya

Part6: Match the national foods with the name of the countries below.

16. What is the national food of Singapore?

17. What is the national food of Indonesia?

18. What is the national food of Cambodia?

19. What is the national food of Laos PDR?

20. What is the national food of Vietnam?

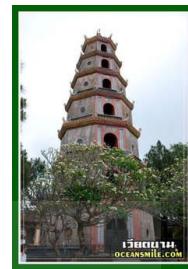
Part7: Match the attractive places in column A with the name of the countries in column B .

A	B
Attractive Places	The name of the countries
Angor Wat	Brunei Daruj Salan
Borobudur	Veitnam
Emeral Buddha Temple	Indonesia

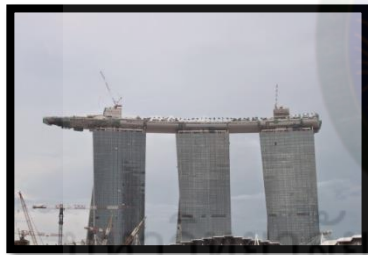
Manila Bay Sands	Malaysia
Petronus Tower	Laos PDR
Prathat Luang	Myanmar
San Agustin Church	Singapore
Shwedagon Pagoda	The Philippines
Sultan Hassanal Bolkihah Palace	Thailand
Thien Mu Pagoda	Cambodia

21. _____, _____

22. _____, _____

23. _____, _____

24. _____, _____

25. _____, _____

26. _____, _____

27. _____, _____

28. _____, _____

29. _____, _____

30. _____, _____

*Good Luck!***Answer Keys:**

1.b	3.d	5.f	7.d	9.g	11.a	13.d	15.b	17.c	19.a
2.a	4.c	6.h	8.e	10.c	12.c	14.9	16.e	18.b	20.a

21. Prathat Luang, Laos PDR

22. Thien Mu Pagoda, Veitnam

23. Manila Bay Sands, Singapore

24. San Agustin Church, The Philippines

25. Angor Wat, Cambodia

26. Sultan Hassanal Bolkiah Palace, Brunei Daruj Salan

27. Shwedagon Pagoda, Myanmar

28. Emeral Buddha Temple, Thailand

29. Petronus Tower, Malaysia

30. Borobudur, Indonesia

ภาคผนวก ง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ง. 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามความต้องการฝึกอบรมของครูผู้สอน
วิชาภาษาอังกฤษ (n=337) ในโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มหาสารคาม เขต 1 (ข้อมูลจากแบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการ
จำเป็นในการฝึกอบรมฯ)

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	135	40.06
	หญิง	202	59.94
ช่วงอายุ	20-29 ปี	37	10.98
	30-39 ปี	256	75.96
	40-49 ปี	31	9.20
	50 ปีขึ้นไป	13	3.86
วุฒิการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	0	0.00
	ปริญญาตรี	247	73.29
	ปริญญาโท	80	23.74
	ปริญญาเอก	10	2.97
สาขาที่สำเร็จการศึกษา	ภาษาอังกฤษหรือการสอนภาษาอังกฤษ	220	65.28
	อื่นๆ	117	34.72
ประสบการณ์สอนภาษาอังกฤษ	ต่ำกว่า 5 ปี	5	1.48
	6 - 10 ปี	157	46.59
	11 - 15 ปี	135	40.06
	มากกว่า 15 ปี	40	11.87
ประสบการณ์เข้าฝึกอบรม	เคย	232	68.84
	ไม่เคย	105	31.16

จากตารางที่ ง.1 ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 337 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 59.94 ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในช่วงอายุ 30- 39 ปี จำนวน 256 คิดเป็นร้อยละ 75.96 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 247 คน คิดเป็นร้อยละ 73.29 สำเร็จการศึกษาภาษาอังกฤษ หรือการสอนจำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 65.28 มีประสบการณ์สอนภาษาอังกฤษ 6 -10 ปี จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 46.59 และส่วนใหญ่เคยเข้ารับการฝึกอบรมภาษาอังกฤษจำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 68.84 ตามลำดับ

ตารางที่ ง. 2 ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการฝึกอบรมเพื่อจัดการเรียนรู้
ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1

ประเด็นปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษ	จำนวน	ร้อยละ
1. ปัญหาด้านทักษะการฟัง		
1.1 แยกแยะเสียงที่ใกล้เคียงกันของคำศัพท์ไม่ออก	95	28.19
1.2 จับความรู้สึก ใจความของประโยคไม่ได้	60	17.80
1.3 สับสนกับเสียงคำศัพท์ภาษาไทย	65	19.29
1.4 ขาดความมั่นใจเมื่อต้องฟังภาษาอังกฤษ	55	16.32
1.5 ขาดประสบการณ์	62	18.40
2. ปัญหาด้านทักษะการพูด		
2.1 ขาดความมั่นใจ	95	28.19
2.2 ขาดความรู้ทักษะการพูดเพื่อการสื่อสาร	75	22.26
2.3 ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน	75	22.26
2.4 การไม่รู้คำศัพท์ หรือ รู้คำศัพท์อย่างจำกัด	92	27.30
3. ปัญหาด้านทักษะการอ่าน		
3.1 อ่านไม่ออก	25	7.42
3.2 แปลความหมายของคำศัพท์ไม่ได้	98	29.08
3.3 ขาดความเข้าใจในบริบทเนื้อหา	94	27.89
3.4 ขาดประสบการณ์ในด้านการอ่าน	120	35.61
4. ปัญหาด้านทักษะการเขียน		
4.1 เขียนไม่ได้ ไม่รู้คำศัพท์ หรือ รู้คำศัพท์อย่างจำกัด	30	8.90
4.2 ขาดความรู้ด้านโครงสร้างไวยากรณ์ โครงสร้างทางภาษา การใช้คำ กลไกการเขียน	55	16.32
4.3 ไม่สามารถรวบรวมความคิดเป็นข้อความที่สื่อความหมายได้	95	28.19
4.4 ขาดความมั่นใจเมื่อต้องสื่อสารด้วยการเขียนภาษาอังกฤษ	157	46.59

(ต่อ)

ตารางที่ ง. 2 (ต่อ)

ประเด็นปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษ	จำนวน	ร้อยละ
5. ปัญหาทักษะการสื่อสารโดยรวม		
5.1 รู้และเข้าใจความหมายแบบกว้าง ๆ ในสถานการณ์/บริบทที่คุ้นเคยเท่านั้น	90	26.71
5.2 สามารถสื่อสารขั้นพื้นฐานได้ เช่น ฟัง และพูดได้เป็นคำๆ อ่านและเขียนข้อความง่ายๆ ไม่ซับซ้อนได้ สื่อสารในสถานการณ์หรือบริบทที่คุ้นเคยเท่านั้น	164	48.66
5.3 สามารถสื่อสารได้อย่างคล่องแคล่ว เข้าใจภาษาที่ซับซ้อนสำนวน แต่อาจมีข้อผิดพลาดหรือใช้ภาษาไม่เหมาะสมบ้าง	83	24.63
6. ปัญหาด้านความสามารถในการทดสอบมาตรฐานภาษาอังกฤษ		
6.1 ข้าพเจ้ามีประสบการณ์ในการทดสอบมาตรฐานภาษาอังกฤษ อาทิ TOEIC, TOEFL, IELTS, CU TEP หรือ อื่นๆ	200	59.35
6.2 ข้าพเจ้ายังไม่มีประสบการณ์ในการทดสอบมาตรฐานภาษาอังกฤษ อาทิ TOEIC, TOEFL, IELTS, CU TEP หรือ อื่นๆ	137	40.65
6.3 ผลการทดสอบมาตรฐานของข้าพเจ้าอยู่ในระดับ 550 คะแนนขึ้นไป	230	68.25
6.4 ผลการทดสอบมาตรฐานของข้าพเจ้าอยู่ในระดับต่ำกว่า 550 คะแนน	107	31.75
7. ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร		
7.1 ปัญหาการสอนทักษะการฟัง	50	14.84
7.2 ปัญหาการสอนทักษะการพูด	40	11.87
7.3 ปัญหาการสอนทักษะการอ่าน	35	10.39
7.4 ปัญหาการสอนทักษะการเขียน	30	8.90
7.5 ปัญหาการสอน คำศัพท์ ไวยากรณ์ โครงสร้างทางภาษา	25	7.40
7.6 ปัญหาการสอนแบบบูรณาการ	87	25.82
7.7 ปัญหาการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	70	20.77

จากตารางที่ ง.2 ผลการศึกษาสภาพปัญหาด้านภาษาอังกฤษและการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ปัญหาด้านทักษะการฟัง ปัญหาด้านการพูด ปัญหาด้านการอ่าน ปัญหาด้านการเขียน ปัญหาด้านการสื่อสารโดยรวม ความสามารถในการทดสอบมาตรฐานภาษาอังกฤษ การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ตลอดจนการสำรวจความต้องการด้านการจัดการศึกษา/ฝึกอบรม และด้านวิทยากร จากการตอบแบบสอบถามโดยรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีปัญหาด้านทักษะการสื่อสารทุกด้าน โดยมีปัญหาทักษะต่างๆ ได้แก่ ปัญหาด้านการฟังอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ปัญหาการฟังไม่รู้เรื่อง รองลงมาคือ จับความรู้สึกรหรือบริบทของบทสนทนาไม่ได้ จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 52.82 แยกแยะเสียงที่ได้ยินประโยคเป็นเสียงเดียวกันหมด จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 46.29 ไกล่เคียงของคำศัพท์ไม่ออก สับสนกับเสียงในภาษาไทย จำนวน 125 คน เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 37.09 กลุ่มตัวอย่างมีปัญหาด้านทักษะการพูดเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ขาดความมั่นใจ จำนวน 299 คน คิดเป็นร้อยละ 88.72 รองลงมาคือ การไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน จำนวน 236 คน คิดเป็น ร้อยละ 70.03 การไม่รู้คำศัพท์รู้คำศัพท์อย่างจำกัด จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 63.80 และขาดความรู้และทักษะการพูดเพื่อการสื่อสาร จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 59.35 ผู้ที่มีปัญหาด้านทักษะ การอ่าน เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัญหา การไม่รู้คำศัพท์ หรือรู้คำศัพท์อย่างจำกัด จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 63.80 ขาดความรู้ด้านโครงสร้างไวยากรณ์ จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 59.17 ขาดความเข้าใจบริบทเนื้อหา จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 59.05 และขาดประสบการณ์ในการอ่าน จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 36.20 กลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาด้านเขียน เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การขาดความรู้ด้านโครงสร้างไวยากรณ์ จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 63.80 ไม่สามารถรวบรวมความคิดเป็นข้อความที่สื่อความหมายได้ จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 59.17 ขาดความมั่นใจเมื่อต้องเขียนเพื่อการสื่อสาร จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 59.05 และ การไม่รู้คำศัพท์หรือรู้คำศัพท์ อย่างจำกัด จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 29.08 กลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาด้านการสื่อสารโดยรวม เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีความรู้และเข้าใจความหมายแบบกว้างๆ ในสถานการณ์/บริบทที่คุ้นเคยเท่านั้น จำนวน 256 คิดเป็นร้อยละ 75.96 สามารถสื่อสารเป็นเรื่องราว พูดได้เป็นคำๆ ใช้ภาษาอังกฤษในการพูดสื่อสารได้เฉพาะคำศัพท์ บริบทที่คุ้นเคยเท่านั้น จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 35 และสามารถสื่อสารได้อย่างคล่องแคล่ว เข้าใจภาษาที่ซับซ้อน สำนวน แต่อาจมีข้อผิดพลาด หรือใช้ภาษาไม่เหมาะสมบ้าง จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 35.31

ส่วนปัญหาของกลุ่มตัวอย่างด้านความสามารถในการทดสอบมาตรฐานภาษาอังกฤษส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทดสอบมาตรฐานและผ่านเกณฑ์มาตรฐานภาษาอังกฤษแล้ว จำนวน 516 คน คิดเป็นร้อยละ 46.29 และ

ยังไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน จำนวน 181 คิดเป็นร้อยละ 53.71 ด้านปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ จำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 35.01 ปัญหาด้านการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 35.01 ปัญหาการสอนทักษะการพูด จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 58.75 ปัญหาการสอนทักษะการฟัง จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 56.97 ปัญหาการสอนทักษะการเขียน จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 22.85 ปัญหาการสอนทักษะการอ่าน จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 22.55 และปัญหาการสอนไวยากรณ์และโครงสร้างภาษาอังกฤษ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 13.35 และด้านความต้องการจัดการศึกษา/อบรมสัมมนา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการให้มีหลักสูตรฝึกอบรม จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 63.80 รองลงมาคือ จัดโครงการศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ จำนวน และด้านวิทยากร กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการวิทยากรเป็นคนไทยและเจ้าของภาษา จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 66.77 ต้องการวิทยากรเป็นคนไทย จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 22.85 และต้องการวิทยากรเป็นเจ้าของภาษา จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 10.39

ตารางที่ ง. 3 ความต้องการด้านรูปแบบหลักสูตร เนื้อหาความรู้ ทักษะและการฝึกปฏิบัติในเรื่องต่างๆ และวิทยากร

เนื้อหาความรู้ ทักษะ และการฝึกปฏิบัติ	ผลการวิเคราะห์		ระดับความต้องการ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ความต้องการด้านรูปแบบหลักสูตรในการจัดการอบรม			
1.1 จัดอบรมหลักสูตรให้ความรู้ด้านการจัดการเรียน การเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบเน้น การปฏิบัติจริง	4.55	0.59	มากที่สุด
1.2 จัดกิจกรรมศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ	2.55	0.47	น้อย
1.3 ให้ความรู้ด้านการจัดการเรียนการ เรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบออนไลน์	3.75	0.56	ปานกลาง
2. ความต้องการด้านเทคนิควิธีการอบรมการสอน			
2.1 การสอนแบบที่เน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร	4.65	0.59	มากที่สุด
2.2 การฝึกปฏิบัติการสอนและการประเมินผล	4.25	0.47	มาก

(ต่อ)

ตารางที่ ง. 3 (ต่อ)

เนื้อหาความรู้ ทักษะ และการฝึกปฏิบัติ	ผลการวิเคราะห์		ระดับ ความต้องการ
	$\bar{x}$	S.D.	
2.3 การใช้เกมหรือกิจกรรมภาษาในการสอนภาษา แบบบูรณาการทักษะ	4.56	0.56	มากที่สุด
2.4 การสร้างแผนการสอนแบบบูรณาการทักษะ/ ศาสตร์	4.32	0.58	มาก
2.5 การสอนภาษาแบบองค์รวม	4.25	0.49	มาก
2.6 การสอนภาษาแบบเน้นเนื้อหา	4.37	0.54	มาก
2.7 การสอนภาษาแบบเน้นงานปฏิบัติ	4.58	0.41	มากที่สุด
2.8 การสอนทักษะย่อยในภาษาอังกฤษ	4.52	0.42	มากที่สุด
2.9 การสอนทักษะหลักในภาษาอังกฤษ	4.14	0.18	มาก
3. ความต้องการด้านวิทยากร			
3.1 วิทยากรเป็นคนไทย	3.25	0.56	ปานกลาง
3.2 วิทยากรเป็นเจ้าของภาษา/ชาวต่างประเทศ	2.00	0.58	น้อย
3.3 วิทยากรอบรมเป็นคนไทยและเจ้าของภาษา/ ชาวต่างประเทศ	4.70	0.49	มากที่สุด
รวม	4.03	0.50	มาก

จากตารางที่ ง. 3 พบว่า ผลการศึกษาความต้องการด้านหลักสูตร เนื้อหาความรู้ ทักษะและการฝึกปฏิบัติในเรื่องต่างๆ ตลอดจนความต้องการวิทยากรที่จะมาอบรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.03 ; S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านรูปแบบหลักสูตรการอบรม เนื้อหาที่ต้องการอบรมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้านได้แก่ การสอนแบบที่เน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ($\bar{x}$ = 4.65 ; S.D. = 0.59) การสอนภาษาแบบเน้นงานปฏิบัติ ($\bar{x}$ = 4.58 S.D. = 0.41) และ การใช้เกมหรือกิจกรรมภาษาในการสอนภาษาแบบบูรณาการทักษะ/ศาสตร์ ($\bar{x}$ = 4.56 ; S.D. = 0.56) ตามลำดับ

ตารางที่ ง. 4 ความต้องการด้านเนื้อหา และรูปแบบกิจกรรมในการฝึกอบรม

รายการ	จำนวน(337)	ร้อยละ
เนื้อหาหลักสูตรฝึกอบรม		
1. About ASEAN	337	100.00
2. ASEAN Nation	270	80.12
3. ASEAN National Flags	337	100.00
4. ASEAN Anthem	120	35.61
5. ASEAN National Animals	337	100.00
6. ASEAN National Flowers	320	94.96
7. ASEAN Attractive Places	335	99.41
8. ASEAN Foods	300	89.02
9. ASEAN Costumes	250	74.18
10. ASEAN Cultures	180	53.41
11. ASEAN Population	120	35.61
12. ASEAN National Symbols	156	46.29
13. ASEAN National Products	187	55.49
14. ASEAN National Money Currencies	190	56.38
15. ASEAN National religions	193	57.27
รูปแบบกิจกรรมในการฝึกอบรม		
การบรรยาย	25	7.42
การอภิปราย	21	6.23
การศึกษด้วยตนเอง	8	2.37
การฝึกปฏิบัติ	189	56.08
การระดมสมอง	6	1.78
การสาธิต	65	19.29
การทำกิจกรรมคู่และกลุ่มย่อย	23	6.82

(ต่อ)

ตารางที่ ง. 4 (ต่อ)

รายการ	จำนวน(337)	ร้อยละ
วันที่สะดวกในการเข้ารับการฝึกอบรม		
วันทำการ (วันจันทร์ถึงวันศุกร์)	227	67.36
วันหยุดราชการ (วันเสาร์และวันอาทิตย์)	110	32.64
เวลาที่สะดวกในการเข้ารับการฝึกอบรม		
ครึ่งวันเช้า	89	26.41
ครึ่งวันบ่าย	55	16.32
เต็มวัน	193	57.27

จากตารางที่ ง. 4 ผลการสำรวจความต้องการด้านเนื้อหาฝึกอบรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะอบรม 7 เรื่อง จากจำนวน 15 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง ASEAN Communities, ASEAN National Flags, ASEAN National Animals, มีค่าเท่ากับร้อยละ 100 รองลงมาคือ Attractive Places, ASEAN National Flowers, ASEAN Foods และ ASEAN Nations ร้อยละ 99, 94, 89 และ 80 ตามลำดับ ผู้วิจัยจึงได้เลือกหน่วยการเรียนรู้มาเพียง 7 หน่วย จากจำนวนหน่วยการเรียนรู้ทั้งหมด 15 หน่วย ผลการสำรวจความเหมาะสมรูปแบบกิจกรรมฝึกอบรม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 56.08) ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการฝึกอบรมแบบปฏิบัติการ รองลงมาคือ การฝึกอบรมแบบการสาธิตร้อยละ 19.29 และต้องการรูปแบบการฝึกอบรมแบบฝึกปฏิบัติร้อยละ 7.42 ด้านวันที่ที่สะดวกในการฝึกอบรมผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่ต้องการฝึกอบรมในวันทำการ (วันจันทร์ถึงศุกร์) ร้อยละ 67.36 และ มีความต้องการฝึกอบรมแบบเต็มวันร้อยละ 57.27 รองลงมาคือมีความต้องการเฉพาะครึ่งวันเช้า คิดเป็นร้อยละ 26.41

ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษาไปใช้ฝึกอบรม

การวิจัยระยะที่ 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการในแต่ละขั้นตอนมีผลการศึกษา ดังนี้

การพัฒนาหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ฝึกอบรมเป็นการพัฒนาหลักสูตร วิพากษ์ ปรับแก้ไข แล้วไปทดลองใช้ฝึกอบรมครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษสำหรับครูประถมศึกษา จำนวน 35 คน ผู้วิจัยได้ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำแบบทดสอบวัดความรู้และความเข้าใจเรื่องการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารระหว่างการฝึกอบรมรวม 2 ครั้ง และหลังการฝึกอบรม แล้วนำคะแนน

ที่ได้ไปหาค่าประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ดังรายละเอียดในตารางที่ ง. 4

ผลการวิเคราะห์แบบทดสอบวัดความรู้และความเข้าใจเรื่องการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารระหว่างและหลังการฝึกอบรม เพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม โดยเทียบเกณฑ์ 80/80 ครั้งที่ 1

ตารางที่ ง. 5 ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมในการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมครั้งที่ 1

รายการ	จำนวนผู้เข้ารับ การฝึกอบรม	คะแนน เต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ค่าประสิทธิภาพ (ร้อยละ)
ผลระหว่างการฝึกอบรม	30	50	40.56	81.12
ผลภายหลังการฝึกอบรม	30	50	44.26	88.52

จากตารางที่ ง. 5 ผลการเรียนรู้เฉลี่ยระหว่างการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเท่ากับ 40.56 คิดเป็นร้อยละ 81.12 และผลการเรียนรู้เฉลี่ยภายหลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเท่ากับ 44.26 คิดเป็นร้อยละ 88.52 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นว่าหลักสูตรฝึกอบรมช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับสูง และค่าประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมเท่ากับ 81.12/88.52 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

ผลการวิเคราะห์การประเมินความสามารถของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในการสร้างและนำเสนอกิจกรรมการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ผู้วิจัยแบ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมออกเป็น 2 กลุ่มๆ ละ 17 คน และ 18 คน ซึ่งรวมทั้งหมด 35 คน แต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนการสอนและปฏิบัติการสอนในห้องเรียนจริง โดยสมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องปฏิบัติการสอน และผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคนต้องทำการประเมินผลการฝึกปฏิบัติของกลุ่มตนเองและกลุ่มอื่นผ่านแบบประเมินผลการฝึกปฏิบัติ โดยผลการประเมินการฝึกปฏิบัติมีรายละเอียดดังตารางที่ ง. 6

ตารางที่ ง. 6 ผลคะแนนเฉลี่ยการประเมินผลการฝึกปฏิบัติจากการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม

ข้อความ	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3	คะแนนเฉลี่ย
1. ความเหมาะสมของเนื้อหาและกิจกรรมที่ใช้กับความสามารถผู้เรียน	4.50	4.42	4.46	4.46
2. ความสอดคล้องของเนื้อหาและกิจกรรมที่ใช้กับหลักสูตรการเรียนรู้	4.43	4.58	4.65	4.55
3. เนื้อหาและกิจกรรมที่ใช้ใกล้เคียงกับชีวิตจริงและกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน	4.59	4.68	4.65	4.64
4. ใช้เทคนิคและวิธีการสอนอย่างครบถ้วน เช่น การนำเข้าสู่บทเรียน การตรวจสอบความเข้าใจ	4.43	4.65	4.56	4.54
5. มีการกำหนดเป้าหมายของกิจกรรมอย่างชัดเจน	4.26	4.25	4.28	4.26
6. ดำเนินการสอนตามขั้นตอนการสอนอย่างต่อเนื่อง	4.43	4.46	4.52	4.47
7. บรรยากาศการเรียนการสอนและการจัดห้องเรียน	4.24	4.25	4.28	4.25
8. ความเหมาะสมของระยะเวลาในการทำกิจกรรม	4.18	4.28	4.32	4.26
9. ความชัดเจนและความเหมาะสมของสื่อที่ใช้	4.25	4.26	4.29	4.26
10. การบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษในกิจกรรม	4.42	4.52	4.56	4.50
คะแนนเฉลี่ย	4.37	4.43	4.47	4.42
การแปลผล (ระดับความสามารถในการฝึกปฏิบัติ)	มาก	มาก	มาก	มาก

จากตารางที่ ง. 6 พบว่า ผลการประเมินความสามารถในการปฏิบัติการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.42 ซึ่งหมายถึงระดับความสามารถในการปฏิบัติการสอนอยู่ในระดับมาก โดยคะแนนความสามารถในการปฏิบัติการสอนเฉลี่ยของผู้เข้ารับการฝึกอบรมกลุ่มที่ 3 อยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.47 ส่วนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 มีความสามารถในการปฏิบัติการสอนอยู่ในระดับมาก โดยได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 และ 4.37 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของเนื้อหาและกิจกรรมที่ใช้ใกล้เคียงกับชีวิตจริงและกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน (ข้อ 3) มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ 4.64 รองลงมา คือ ความสอดคล้องของเนื้อหาและกิจกรรมที่ใช้กับหลักสูตรการเรียนรู้ (ข้อ 2) โดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 4.55 และใช้เทคนิคและวิธีการสอนอย่างครบถ้วน เช่น การนำเข้าสู่บทเรียน การตรวจสอบความเข้าใจ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 4.54 ตามลำดับ

การประเมินการฝึกอบรมเพื่อทราบถึงปัญหา ข้อบกพร่อง และการปรับปรุงแก้ไข
ข้อบกพร่องของหลักสูตรฝึกอบรม

จากการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อการ
ฝึกอบรม สามารถสรุปปัญหาและข้อบกพร่อง รวมถึงการปรับปรุงแก้ไข ดังตารางที่ ง. 7

ตารางที่ ง. 7 ปัญหาและข้อบกพร่องจากการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมและการปรับปรุงแก้ไข

แผนการ ฝึกอบรม	เนื้อหาและกิจกรรม	ปัญหาและข้อบกพร่อง	การปรับปรุงแก้ไข
1	นำเข้าสู่การฝึกอบรม โดยกิจกรรมASEAN Attractive Places	1. ใช้เวลานานเกินไปและ กิจกรรมที่ต่อเนื่องจาก กิจกรรม ASEAN Attractive Places เป็น กิจกรรมที่ให้ผู้เข้ารับการ ฝึกอบรมนึกย้อนกลับว่าได้ ทำอะไรบ้างและให้ลองคิด ว่าตัวเองชอบหรือไม่ และ เหมาะกับนักเรียนของตน หรือไม่	1. ตัดกิจกรรมกิจกรรมที่ให้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมนึก ย้อนกลับออกไป เพราะ ผิดวัตถุประสงค์ของการ ทำกิจกรรม Lead-in และเป็นการลดระยะเวลา ในการฝึกอบรม
2	คุณลักษณะที่ดี ของครู	2. ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม บางคนไม่ได้เสนอความ คิดเห็นของตนเนื่องจาก ไม่กล้าแสดงออกหรือมี คนอื่นคอยตอบคำถาม แทนอยู่แล้ว จึงไม่เกิด กระบวนการคิดวิเคราะห์	2. ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม แต่ละคนคิดคุณลักษณะ ของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ที่ดี และค่อยๆ เพิ่มจำนวน สมาชิกในกลุ่มให้มากขึ้น โดยให้สมาชิกแต่ละคนใน กลุ่มเห็นพ้องคุณลักษณะ ที่ดีของครูสอน แล้วร่วมกัน นำเสนอ

(ต่อ)

ตารางที่ ง. 7 (ต่อ)

แผนการ ฝึกอบรม	เนื้อหาและกิจกรรม	ปัญหาและข้อบกพร่อง	การปรับปรุงแก้ไข
3	การวางแผนการสอน	4. ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม จับกลุ่มเพื่อ วางแผนการ สอนแบบ Peer Teaching กลุ่มละ 15 คน จำนวน 2 กลุ่ม โดยให้ส่ง ตัวแทน 1 คน ออกมาฝึกปฏิบัติการ สอน เนื่องจากขาดการณ์	4. กำหนดให้สมาชิกทุกคนใน กลุ่มมีส่วนร่วมในการฝึก ปฏิบัติการสอนแบบ Peer Teaching โดยแบ่ง กิจกรรมการสอนให้เท่าๆ กัน
		ว่าผู้เรียนจะน้อยเกินไป ถ้าให้ทุกคนในกลุ่มออกมา สอน แต่จากการสอบถาม ความคิดเห็นของผู้ เข้า รับการฝึกอบรมทุกคน ส่วนใหญ่ต้องการฝึก ปฏิบัติการสอนด้วยตนเอง เพื่อสร้างความมั่นใจการ ฝึกปฏิบัติการ สอนในห้อง เรียนจริง	
4	การสอนแบบบูรณา การทักษะภาษา อังกฤษเพื่อการ สื่อสารโดยเน้นทักษะ การฟังและการพูด โดยใช้การสาธิต	5. ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ต้องการเห็นลักษณะการ จัดกิจกรรมการสอนฟัง- พูดในห้องเรียนที่ดี เพื่อ นำไปเป็นตัวอย่าง	5. นำการสาธิตการสอนฟัง ขึ้นมาทำก่อนการบรรยาย เรื่องการสอนแบบบูรณา การทักษะภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร

จากการรวบรวมและวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นในส่วนนี้ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด พบว่า ข้อคำถามบางข้อในแบบทดสอบระหว่างการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมมี

ความไม่กระจ่างชัดในการใช้ภาษา ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมบางคนสับสนและไม่แน่ใจในการเลือกคำตอบที่ถูกต้อง ผู้วิจัยจึงปรับสำนวนภาษาของข้อคำถามให้มีความเหมาะสมและชัดเจนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้หลักสูตรฝึกอบรมมีความสมบูรณ์

ผลการวิเคราะห์แบบทดสอบวัดความรู้และความเข้าใจเรื่องการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารระหว่างและหลังการฝึกอบรม เพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม โดยเทียบเกณฑ์ 80/80 ครั้งที่ 2

ในการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเป็นการนำหลักสูตรฝึกอบรมที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ฝึกอบรมครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาเซียนศึกษาสำหรับครูประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 35 คน ผู้วิจัยได้ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำแบบทดสอบวัดความรู้และความเข้าใจเรื่องการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารระหว่างการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม และนำคะแนนที่ได้ไปหาค่าประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมตามเกณฑ์ 80/80 ดังรายละเอียดในตารางที่ ง. 8

ตารางที่ ง. 8 ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมในการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม

รายการ	จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ค่าประสิทธิภาพ (ร้อยละ)
ผลระหว่างการฝึกอบรม	12	50	40.17	80.34
ผลภายหลังการฝึกอบรม	12	50	44.12	88.24

จากตารางที่ ง. 8 พบว่า ผลการเรียนรู้เฉลี่ยระหว่างการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเท่ากับ 40.17 คิดเป็นร้อยละ 80.34 และผลการเรียนรู้เฉลี่ยภายหลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเท่ากับ 44.12 คิดเป็นร้อยละ 88.24 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นว่าหลักสูตรฝึกอบรมช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับสูง และค่าประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมเท่ากับ 80.34/88.24 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

**ผลการประเมินการฝึกอบรมเพื่อทราบถึงปัญหา ข้อบกพร่อง และการปรับปรุงแก้ไข
ข้อบกพร่องของหลักสูตรฝึกอบรม**

จากการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรม แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์พร้อมทั้งแปลผล ปรากฏดังตารางที่ ง. 9

ตารางที่ ง. 9 ค่าเฉลี่ยคะแนนการประเมินของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อหลักสูตรการฝึกอบรม

รายการประเมิน	ผลการวิเคราะห์		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. องค์กรประกอบต่อไปนี้ของหลักสูตรฝึกอบรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด			
1.1 ความครอบคลุมของเนื้อหาสาระในแต่ละหัวข้อ	4.51	0.58	มากที่สุด
1.2 การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	4.59	0.62	มากที่สุด
1.3 การสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	4.62	0.42	มากที่สุด
1.4 การสาธิตการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยเน้นทักษะการฟัง	4.72	0.52	มากที่สุด
1.5 การสาธิตการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยเน้นทักษะการพูด	4.56	0.62	มากที่สุด
1.6 การสาธิตการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยเน้นทักษะการอ่าน	4.43	0.45	มาก
1.7 การสาธิตการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยเน้นทักษะการเขียน	4.22	0.47	มาก
1.8 การวางแผนการสอน	4.25	0.52	มาก
1.9 การฝึกปฏิบัติการสอนแบบ Peer teaching และการประเมินผล	4.25	0.56	มาก
1.10 การฝึกปฏิบัติการสอนในห้องเรียนจริงและการประเมินผล	4.26	0.59	มาก
2. องค์กรประกอบต่อไปนี้ของหลักสูตรฝึกอบรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด			
2.1 การจัดลำดับหัวข้อเรื่อง	4.50	0.48	มากที่สุด
2.2 เทคนิคที่นำมาใช้ในการนำเสนอ	4.67	0.66	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ ง. 9 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผลการวิเคราะห์		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
2.3 สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม	4.50	0.75	มากที่สุด
2.4 บรรยากาศและสถานที่ฝึกอบรม	4.18	0.48	มาก
2.5 ช่วงเวลาของแต่ละหัวข้อเรื่อง	4.35	0.65	มาก
2.6 ความชัดเจนของเนื้อหาสาระที่นำเสนอ	4.50	0.48	มากที่สุด
2.7 ความชัดเจนของเนื้อหาสาระในเอกสารสรุป	4.35	0.62	มาก
2.8 สัดส่วนของทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติ	4.08	0.55	มาก
2.9 การนำความรู้ในภาคทฤษฎีมาใช้ในการฝึกปฏิบัติ	4.35	0.47	มาก
รวม	4.41	0.55	มาก

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางที่ ง. 9 พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความคิดเห็นต่อหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษเป็นไปในทางบวกระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 4.41 ซึ่งหมายถึงการฝึกอบรมมีคุณภาพมากส่วนในรายละเอียดของการประเมิน พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมประเมินให้เรื่องการสาธิตการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยเน้นทักษะการพูด และเรื่องสื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม อยู่ในระดับมีคุณภาพมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 คะแนน รองลงมาคือเรื่องการสาธิตการสอนแบบบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 คะแนน ในขณะที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมประเมินเรื่องสัดส่วนของทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติ และเรื่องความรู้ความเข้าใจในการวางแผนการสอน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือเท่ากับ 4.08 คะแนนตามลำดับ

ระยะที่ 3 การติดตามผลการใช้หลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยบูรณาการอาชีวศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา

จากการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการประเมินการสอนของผู้ผ่านการอบรม จำนวน 5 คน จากผู้บริหารสถานศึกษา และกรรมการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียนตามสภาพจริง ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรม แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์พร้อมทั้งแปลผลปรากฏดังตารางที่ ง.10

ตารางที่ ง. 10 ผลการประเมินการสอนจากผู้บริหารสถานศึกษาและกรรมการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียนเป็นดังนี้

ประเด็นประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
1. ด้านเตรียมการสอน	4.40	0.45	มาก
1.1 การเขียนแผนการสอน	4.40	0.55	มาก
1.2 การเตรียมการสอน การเตรียมสื่อการสอน	4.40	0.45	มาก
2. ด้านการสอน/เทคนิคการสอน	4.53	0.45	มาก
2.1 การแจ้งแนวการสอน	4.20	0.45	มาก
2.2 การแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้	4.40	0.55	มาก
2.3 การนำเข้าสู่บทเรียน	4.40	0.55	มาก
2.4 การครอบคลุมเนื้อหาสาระ	4.40	0.55	มาก
2.5 เทคนิคการนำเสนอกระตุ้นความสนใจผู้เรียน	4.60	0.55	มากที่สุด
2.6 การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	4.40	0.55	มาก
2.7 การบูรณาการเนื้อหา/ทักษะ	4.80	0.45	มากที่สุด
2.8 การเปิดโอกาสให้นักเรียนสอบถาม แสดงความคิดเห็น	4.60	0.55	มากที่สุด
2.9 การมอบหมายงานเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาที่สอน	4.60	0.55	มากที่สุด
2.10 การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะทางภาษา การคิด วิเคราะห์ การสังเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์	4.60	0.45	มากที่สุด
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.76	0.45	มากที่สุด
3.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างเรียน	4.60	0.55	มากที่สุด
3.2 การจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
3.3 ระยะเวลาของแต่ละหัวข้อ/แผนการสอน	4.60	0.55	มากที่สุด
4. สื่อการเรียนการสอน นวัตกรรม	4.70	0.55	มากที่สุด
4.1 ความน่าสนใจของสื่อการเรียนการสอน	4.60	0.55	มากที่สุด
4.2 ความเพียงพอของสื่อการเรียนการสอน	4.60	0.55	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ ง. 10 (ต่อ)

ประเด็นประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
5. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
5.1 การเก็บคะแนน การทดสอบเป็นระยะ	4.60	0.55	มากที่สุด
5.2 การแจ้งคะแนนหลังการทดสอบ	4.80	0.55	มากที่สุด
5.3 การแจ้งผลการประเมิน	4.40	0.45	มาก
6. ด้านคุณลักษณะที่ดีของครู	4.40	0.45	มาก
6.1 บุคลิกภาพ การแต่งกายเหมาะสม	4.80	0.45	มากที่สุด
6.2 การใช้ภาษา การพูดในขณะสอน การวางตัวเหมาะสม	4.40	0.45	มาก
6.3 การควบคุมอารมณ์	4.40	0.45	มาก
6.4 การสอดแทรกสาระอื่น เช่น วัฒนธรรม คติความเชื่อ คุณธรรมจริยธรรม มุกตลก	4.40	0.45	มาก
6.5 การตรงต่อเวลา	4.20	0.45	มาก
ภาพรวม	4.51	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ ง. 10 พบว่า จากผลการประเมินผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ จากผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 5 คน และกรรมการผู้ประเมินการใช้หลักสูตร จำนวน 1 คน ที่ได้นำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง พบว่า ครูผู้ใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีผลการประเมินด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.76 ($\bar{x}$ = 4.76) รองลงมาได้แก่ด้านสื่อการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย 4.70 ($\bar{x}$ = 4.70) และด้านการสอน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.40 ($\bar{x}$ = 4.40) ตามลำดับ แสดงว่า ครูมีความ สามารถและทักษะในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารฯ และผลการประเมินโดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.51 แสดงว่าการผู้เข้าอบรมที่นำหลักสูตรมาใช้ในการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ผลการสัมภาษณ์นักเรียนที่เรียนกับหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารฯ ที่ครูนำไปใช้ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 88.4 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 90 รองลงมาคือ ด้านสื่อการเรียนการสอนคิดเป็นร้อยละ 88 และด้านการสอน ส่วนด้านการวัดและประเมินผลคิดเป็นร้อยละ 85 ด้านคุณลักษณะที่ดีของครูคิดเป็นร้อยละ 81 นอกจากนี้ นักเรียนยังมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษคิดเป็นร้อยละ 80 และยังมี การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้เป็นเชิงบวกและมีความสุขในการเรียนรู้อีกด้วย

ภาคผนวก จ

ประมวลภาพการจัดอบรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ จ. 1 การอบรมครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารฯ
ณ ห้องประชุมช่อแก้ว และห้อง 323 คณะครุศาสตร์
วันที่ 30 กรกฎาคม – 2 มิถุนายน 2561

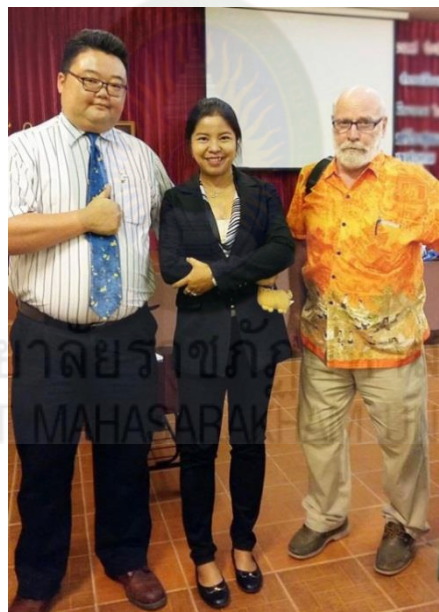
ภาพที่ จ. 2 ผลงานการผลิตสื่อการเรียนการสอนอาเซียนศึกษาของผู้เข้าอบรม

ภาพที่ จ. 3 การนำเสนอผลงานประดิษฐ์หน้ากากสัตว์ประจำชาติในอาเซียน

ภาพที่ จ. 4 ภาพที่ระลึกวิทยากรชาวไทยกับผู้เข้าอบรม

ภาพที่ จ. 5 ภาพวิทยากรชาวต่างประเทศที่ให้เกียรติมาถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์
ในการจัดการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร Ajarn Justin Yoshida,
Ajarn Bruce Robertson

การเผยแพร่ผลงานวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ชั้นแก้ว มาพรม, ชมพูนุท เมฆเมืองทอง และสุรกานต์ จังหาร (2563) การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม
เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยบูรณาการอาเซียน
ศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา.วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น.
ปีที่ 4 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม-กันยายน. หน้า 173-179.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัติผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางชนันแก้ว มาพรม
วันเดือนปีเกิด	31 มกราคม 2517
สถานที่เกิด	จังหวัดอุบลราชธานี
ที่อยู่ปัจจุบัน	393 ถนนโสมพะมิตร ตำบลกาฬสินธุ์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
ตำแหน่ง	อาจารย์
สถานที่ทำงาน	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2544	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาภาษาอังกฤษ สถาบันราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2545	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาสารนิเทศศาสตร์ แขนงสารนิเทศสำนักงาน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ. 2552	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ในงานอาชีพ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2564	ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ค.ด.) สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม